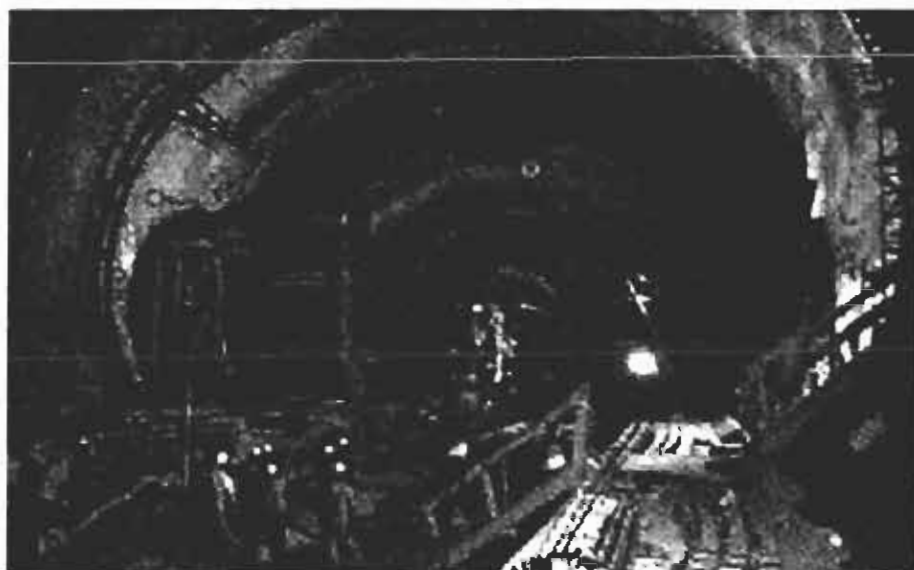

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ».

Σπουδαστές

Μιχαλοπούλου Αρχοντία
Μπαρτζελάς Παναγιώτης

Επιβλέπων Καθηγητής

Παναγόπουλος Ιωάννης
Καθηγητής Τ.Ε.Ι.

ΠΑΤΡΑ 1998

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

2686

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	xi
---------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ορισμός και ταξινόμηση των επαγγελματικών κινδύνων.....	3
Οι επιπτώσεις του επαγγελματικού κινδύνου.	8
Διαδικασία εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου.....	9
Σχηματική απεικόνιση των φάσεων εκτίμησης κινδύνου.....	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Ενότητα Α:

Νομοθετήματα με γενικό περιεχόμενο και μεγάλη εμβέλεια.

1. Ν. 1568/1985:

«Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων».....	19
---	----

2. Π.Δ. 294/1988:

«Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα τεχνικού ασφαλείας για τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του άρθρου 1 παραγράφου 1 του ν. 1568/1985 (Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων)».....	37
--	----

3. Κ.Υ.Α 88555/3293/1988:

«Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α».....	47
--	----

4. Π.Δ. 16/1996:

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας
στους χώρους εργασίας, σε συμμόρφωση
με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ».....48

5. Π.Δ. 17/1996:

«Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας
των εργαζομένων κατά την εργασία, σε συμμόρφωση
με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ».....65

6. Π.Δ. 395 /1994:

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας
για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας
από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους,
σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ».....74

7. Ν. 1837/1989:

«Για την προστασία των ανηλίκων
κατά την απασχόληση και άλλες διατάξεις».....77

Ενότητα Β:

Νομοθετήματα για ειδικές εργασίες ή εργασίες σε ειδικούς χώρους.

1. Π.Δ. 398/1994:

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας
κατά την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης,
σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/270/ΕΟΚ».....89

2. Απ. 130558/1989:

«Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων στα μηχανογραφικά κέντρα του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ.».....95

3. Π.Δ.1073/1981:

«Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων, αρμοδιότητος πολιτικού μηχανικού».....97

4. Ν.1396/1983:

«Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα»..... 109

5. Ν. 1976/1991:

«Ρύθμιση διαφόρων ασφαλιστικών θεμάτων». (Βιβλίο ημερησίων δελτίων απασχολούμενου προσωπικού σε οικοδομικά και τεχνικά έργα)..... 118

6. Π.Δ. 225/1989:

«Υγιεινή και Ασφάλεια στα υπόγεια τεχνικά έργα»..... 123

7. Π.Δ. 305/1996:

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια, σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ»..... 139

Ενότητα Γ:

Νομοθετήματα για την προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε επιβλαβείς παράγοντες.

1. Π.Δ. 77/1993:

«Για την προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες και τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ/τος 307/86, σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 88/642/ΕΟΚ».....151

2. Π.Δ. 85/1991:

«Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στο θόρυβο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση προς την οδηγία 86/188/ΕΟΚ».....155

3. Π.Δ. 70α/1988:

«Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμίαντο κατά την εργασία».....158

Ενότητα Δ:

Νομοθετήματα για την πυρασφάλεια και τη σήμανση στους χώρους εργασίας.

1. Απόφαση 7755/160/1988:

«Λήψη μέτρων πυροπροστασίας στις βιομηχανικές-βιοτεχνικές εγκαταστάσεις και αποθήκες αυτών καθώς και στις αποθήκες εύφλεκτων και εκρηκτικών υλών».....167

2. Π.Δ. 105/1995:

«Ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας και υγείας στην εργασία, σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ»..... 186

Ενότητα Ε:

Νομοθετήματα για τα μέσα ατομικής προστασίας (Μ.Α.Π.).

1. Π.Δ. 396/1994:

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία, σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ».....207

2. Απόφαση 4373/1205/1993:

«Συμμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας με την 89/686/ΕΟΚ Οδηγία του Συμβουλίου της 21^{ης} Δεκεμβρίου 1989 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας».....217

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ Υ/Α

Εισαγωγή.....223
Νομοθεσία για την εκπαίδευση των εργαζομένων σε θέματα Υ/Α.....224
Μορφές εκπαίδευσης των εργαζομένων.....227
Μελέτη και διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων.....228
Η συμβολή του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.) στον τομέα της κατάρτισης.....229

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Εισαγωγή.....	245
Γενικές αρχές και πρακτικές διαχείρισης της Υ/Α στην εργασία.....	246
Βασικά στοιχεία της επιτυχούς διαχείρισης της Υ/Α στην εργασία.....	247

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:

ΕΡΕΥΝΑ

Εισαγωγή.....	255
Γενικές πληροφορίες για την κατασκευή του μετρό της Αθήνας.....	257

Αττικό Μετρό Α.Ε.

Γενικές πληροφορίες.....	263
Μέτρα υγιεινής και ασφάλειας για τις διοικητικές υπηρεσίες.....	264
Σύστημα διαχείρισης ασφαλείας του Μετρό Αθηνών.....	272

Ολυμπιακό Μετρό Κοινοπραξία

Γενικές πληροφορίες.....	307
Γενικά μέτρα πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.....	308
Ειδικά μέτρα πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.....	312

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	321
--------------------------	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Εθνική και κοινοτική νομοθεσία για την υγιεινή και ασφάλεια.....	325
2. Συνοπτική παρουσίαση των νομοθετημάτων.....	339
3. Στατιστικές εργατικών ατυχημάτων.....	353
4. Ερωτηματολόγιο.....	365

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	381
--------------------------	------------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σήμερα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση απασχολούνται εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) εργαζόμενοι, εκ των οποίων δέκα εκατομμύρια (10.000.000) το χρόνο, πέφτουν θύματα εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών. Ο αριθμός των νεκρών φθάνει τους οκτώ χιλιάδες (8.000) ετησίως, ενώ το άμεσο ετήσιο κόστος ανέρχεται σε είκοσι δισεκατομμύρια (20.000.000.000) ECU. Στη χώρα μας, κάθε δεκαπέντε (15) λεπτά συμβαίνει ένα εργατικό ατύχημα, ενώ ο αριθμός των νεκρών ετησίως, φθάνει τους εκατόν είκοσι δύο (122), δηλαδή ένας νεκρός κάθε τρεις μέρες.

Δεν υπάρχει λοιπόν αμφιβολία, ότι η προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας, αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχεία των συνθηκών εργασίας αλλά και της ποιότητας ζωής κάθε σύγχρονης κοινωνίας. Και αυτό διότι, οι συνέπειες των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών επιμερίζονται σε όλους και δεν περιορίζονται μόνο στους ενδιαφερόμενους εργαζόμενους και εργοδότες.

Με την παρούσα μελέτη, επιχειρείται μια συνοπτική αλλά και ουσιαστική προσέγγιση του ευαίσθητου τομέα της υγιεινής και της ασφάλειας στους χώρους εργασίας. Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει δοθεί στην παρουσίαση της σχετικής νομοθεσίας, η οποία και αποτελεί τη βάση για κάθε προσπάθεια βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στη χώρα μας. Η συνολική προσέγγιση του θέματος επιτυγχάνεται μέσω:

- της παρουσίασης των βασικών παραγόντων που επηρεάζουν άμεσα την υγιεινή και την ασφάλεια στους εργασιακούς χώρους,
- της συνοπτικής καταγραφής της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας, για την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων,
- της διεξαγωγής έρευνας σε επιχειρήσεις, σχετικά με τον βαθμό εφαρμογής της υπάρχουσας νομοθεσίας.

Η μελέτη έχει δομηθεί με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε όλα τα θέματα να ακολουθούν μια λογική σειρά και ταυτόχρονα να καθίσταται εύκολη η μετάβαση σε καθένα από αυτά. Πιο συγκεκριμένα, αυτή η εργασία χωρίζεται σε πέντε κεφάλαια:

- Στο πρώτο κεφάλαιο, γίνεται αναφορά στους κινδύνους του εργασιακού περιβάλλοντος.
- Στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζεται το νομοθετικό πλαίσιο για την υγιεινή και την ασφάλεια στους εργασιακούς χώρους, για την περίοδο 1981-1996. Για την καλύτερη προσπέλαση των θεμάτων, το κεφάλαιο αυτό χωρίζεται σε πέντε ενότητες, κάθε μια από τις οποίες αναφέρεται σε μια συγκεκριμένη κατηγορία νομοθετημάτων.
- Στο τρίτο κεφάλαιο, εξετάζεται ο τομέας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των εργαζομένων, σχετικά με την υγιεινή και την ασφάλεια στους χώρους εργασίας.

- Στο τέταρτο κεφάλαιο, γίνεται αναφορά στα συστήματα διαχείρισης ασφαλείας και στην προσπάθεια ενσωμάτωσης αυτών, στο συνολικό σύστημα Διοίκησης των επιχειρήσεων.
- Στο πέμπτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη στις επιχειρήσεις “Αττικό Μετρό Α.Ε.” και “Ολυμπιακό Μετρό Κοινοπραξία”, οι οποίες είναι και οι εμπλεκόμενες εταιρίες στην κατασκευή του μετρό της Αθήνας.

Μετά το πέμπτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν, τόσο από τη διεξαγωγή της έρευνας, όσο και από τη γενικότερη ενασχόληση με το θέμα. Η μελέτη ολοκληρώνεται με την παράθεση παραρτήματος, που περιλαμβάνει:

- Το σύνολο της νομοθεσίας για την υγιεινή και την ασφάλεια.
- Τα σημαντικότερα σημεία των νόμων που αναλύονται στη παρούσα εργασία.
- Στατιστικές εργατικών ατυχημάτων στη χώρα μας.
- Ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνας.

Να σημειωθεί ότι, για την καλύτερη και ευκολότερη ανάγνωση της εργασίας, έχουν δημιουργηθεί και παρατίθενται σε αυτή: πίνακες, γραφήματα, σχεδιαγράμματα, καθώς και σχετικό φωτογραφικό υλικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

**ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ
ΚΙΝΔΥΝΟΣ**

Α. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ.

Γενικά, ο επαγγελματικός κίνδυνος αναφέρεται στην πιθανότητα πρόκλησης ατυχήματος κατά τη διάρκεια της εργασίας καθώς και στην αλλοίωση της υγείας των εργαζομένων που παίρνει τη μορφή επαγγελματικής ασθένειας. Αναλυτικότερα, οι κίνδυνοι που προέρχονται από κάθε επαγγελματική δραστηριότητα μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις κατηγορίες:

1) Κίνδυνοι για την ασφάλεια ή κίνδυνοι ατυχήματος, που οφείλονται σε:

• κτιριακές δομές.
• μηχανές.
• ηλεκτρικές εγκαταστάσεις.
• επικίνδυνες ουσίες.
• πυρκαγιές-εκρήξεις.

2) Κίνδυνοι για την υγεία ή κίνδυνοι υγιεινο-περιβαλλοντικοί, που οφείλονται σε :

• χημικούς παράγοντες.
• φυσικούς παράγοντες.
• βιολογικούς παράγοντες.

3) Κίνδυνοι οργανωτικοί για την υγεία και την ασφάλεια ή εγκάρσιοι κίνδυνοι, που οφείλονται σε:

• οργάνωση της εργασίας.
• αντίξοες συνθήκες εργασίας.
• εργονομικούς παράγοντες.
• ψυχολογικούς παράγοντες.

Α1. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ.

Οι κίνδυνοι για την ασφάλεια ή κίνδυνοι ατυχήματος, περιλαμβάνουν την πιθανότητα να προκληθεί τραυματισμός ή βλάβη στους εργαζομένους, ως αποτέλεσμα της έκθεσής τους σε μια επικίνδυνη κατάσταση. Η φύση της επικίνδυνης κατάστασης καθορίζει και το είδος του τραυματισμού ή της βλάβης (μηχανική, ηλεκτρική, χημική, θερμική κ.λ.π.). Παραδείγματα των εν λόγω κινδύνων αποτελούν τα εξής:

A1.1: Κίνδυνοι για τους εργαζομένους από ελλείψεις στις κτιριακές δομές, όπως:

- ακατάλληλο ύψος, εμβαδόν και όγκος των χώρων εργασίας.
- ελλιπής φωτισμός (φυσικός, τεχνητός και κινδύνου).
- ολισθηρά ή ανώμαλα δάπεδα.
- τοίχοι, πατάκια, ψευδοροφές που δεν πληρούν τις προδιαγραφές ασφαλείας.
- μη ικανοποιητικός αριθμός εξόδων σε σχέση με τα απασχολούμενα άτομα.
- διάδρομοι κυκλοφορίας με εμπόδια ή ακατάλληλο φωτισμό.
- ανεπαρκής ή ανύπαρκτη σήμανση ασφαλείας στους χώρους εργασίας.

A1.2. Κίνδυνοι για τους εργαζόμενους από ελλείψεις στην ασφάλεια των μηχανών και των εγκαταστάσεων όπως:

- μη χρησιμοποίηση προφυλακτών στα όργανα εκκίνησης, στον μηχανισμό
- μετάδοσης της κίνησης, στην επιφάνεια εργασίας και στα όργανα χειρισμού των μηχανών.
- ανυπαρξία σήματος ασφαλείας CE.
- μη τήρηση μέτρων ασφαλείας κατά την χρήση ανυψωτικών μηχανημάτων, ανελκυστήρων ατόμων ή φορτίων και συσκευών υπό πίεση.
- μη τήρηση μέτρων ασφαλείας κατά την πρόσβαση σε κλιμακοστάσια, φρεάτια, δεξαμενές, σιλό κ.λ.π.

A1.3. Κίνδυνοι που προέρχονται από τις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις, όπως:

- ακαταλληλότητα των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων.
- έλλειψη μέτρων ασφαλείας κατά την χρήση και συντήρηση των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων.

A1.4. Κίνδυνοι από την έλλειψη μέτρων ασφαλείας, κατά την χρήση και μετακίνηση επικίνδυνων ουσιών, όπως:

- εύφλεκτες ουσίες.
- καυστικές ουσίες.
- διαβρωτικές ουσίες.
- ερεθιστικές ουσίες.
- οξειδωτικές ουσίες.
- τοξικές ουσίες.
- εκρηκτικές ουσίες.

A1.5. Κίνδυνοι για πυρκαγιές και εκρήξεις, που προέρχονται από:

- παρουσία και χρήση εύφλεκτων υλικών.
- παρουσία και χρήση ακατάλληλων ερμαρίων (κατασκευαστικά χαρακτηριστικά, στήριξη, αερισμός κλπ) για τοποθέτηση εύφλεκτων και εκρήξιμων υλικών.
- αποθήκευση εύφλεκτων και εκρήξιμων υλικών σε ακατάλληλους χώρους.
- έλλειψη κατάλληλων συστημάτων πυρανίχνευσης και πυρασφάλειας.
- έλλειψη κατάλληλης σηματοδότησης των επικίνδυνων υλικών.

A2. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ.

Οι κίνδυνοι για την υγεία ή κίνδυνοι υγιεινο-περιβαλλοντικοί αναφέρονται στην πιθανότητα να προκληθεί αλλοίωση στην βιολογική ισορροπία των εργαζομένων (ασθένεια), ως συνέπεια της συμμετοχής τους σε παραγωγικές διαδικασίες που επιτρέπουν την έκθεσή τους σε φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς βλαπτικούς παράγοντες του εργασιακού περιβάλλοντος. Αναλυτικότερα, οι ιδιότητες των αναφερόμενων παραγόντων καθώς και οι επιπτώσεις τους στην υγεία των εργαζομένων είναι οι εξής:

A2.1. Χημικοί παράγοντες.

Οι βλαπτικοί χημικοί παράγοντες που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία και προκαλούν κινδύνους για την υγεία των εργαζομένων, μπορούν να χωριστούν σε:

- αιωρούμενα σωματίδια (σκόνη αμιάντου, αναθυμιάσεις μετάλλων και καπνός).
- αέρια (μονοξείδιο του άνθρακα, διοξείδιο του θείου, χλώριο κλπ).
- υγρά και ατμοί (διαλύτες, οξέα και αλκάλια).
- μέταλλα (μόλυβδος, νικέλιο, χρώμιο).

Η είσοδος των βλαπτικών χημικών παραγόντων στον ανθρώπινο οργανισμό μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της κατάποσης, της δερματικής επαφής και της εισπνοής και μπορεί να προκαλέσει οξείες (μικρής διάρκειας) ή χρόνιες (μεγάλης διάρκειας) καταστάσεις ή ακόμα και τον θάνατο του ατόμου. Παράδειγμα χρόνιας κατάστασης αποτελεί η αμιάντωση (ασθένεια των πνευμόνων), η οποία προκαλείται με την είσοδο σκόνης αμιάντου στους πνεύμονες, καταστρέφοντας τους πνευμονικούς ιστούς αφού παραμένει εκεί για το υπόλοιπο της ζωής του ατόμου.

A2.2. Φυσικοί παράγοντες.

Η ομάδα των φυσικών βλαπτικών παραγόντων περιλαμβάνει τους κινδύνους που προέρχονται από την έκθεση των εργαζομένων σε παράγοντες όπως:

- ο θόρυβος,
- οι δονήσεις,
- η θερμοκρασία,
- ο φωτισμός,
- οι ακτινοβολίες.

Η επίδραση των παραπάνω παραγόντων στον ανθρώπινο οργανισμό μπορεί να προκαλέσει σοβαρές βλάβες στις φυσιολογικές λειτουργίες, καθώς επίσης και ψυχολογικές διαταραχές. Παραδείγματα επιδράσεων των φυσικών παραγόντων στον ανθρώπινο οργανισμό παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1:

Επιδράσεις των φυσικών παραγόντων στον ανθρώπινο οργανισμό.

Φυσικός Παράγοντας	Πιθανές διαταραχές
Θόρυβος	Ακουστική κόπωση, επαγγελματική βαρηκοΐα, υπέρταση, ταχυκαρδία, διαταραχές στην πέψη, δυσκολία στην συγκέντρωση, πονοκέφαλοι, διαταραχές του ύπνου, σωματική κόπωση, εκνευρισμός, άγχος, διαταραχές στην συμπεριφορά κ.λ.π.
Δονήσεις	Ναυτία, υπέρταση, διαταραχές καρδιακού ρυθμού, δυσκολίες στην χώνεψη, δυσφορία, δύσπνοια, διαταραχές στην ισορροπία και στις κινήσεις, βλάβες στη σπονδυλική στήλη κ.λ.π.
Θερμοκρασία	Ανία, δυσφορία, απώλεια συγκέντρωσης, μείωση της πνευματικής διαύγειας, διαταραχή των εργασιακών σχέσεων κ.λ.π.
Φωτισμός	Οπτική κόπωση, βλάβη στο όργανο όρασης, πονοκέφαλοι, ερεθισμός των οφθαλμών, μείωση της όρασης κ.λ.π.
Ακτινοβολίες	Δερματίτιδες, αναιμίες, λευχαιμίες, παθήσεις του μυελού των οστών, παθήσεις των γεννητικών οργάνων, καταρράκτης, κακοήθεις όγκοι κ.λ.π.

A2.3. Βιολογικοί παράγοντες.

Με τον όρο «βιολογικοί παράγοντες», εννοούμε τους κινδύνους για την υγεία, που προέρχονται από την επαγγελματική έκθεση σε παθογόνους οργανισμούς ή μικροοργανισμούς όπως:

- βακτηρίδια,
- μύκητες,
- ιούς,
- πρωτόζωα και μετάζωα (μονοκύτταροι/πολυκύτταροι οργανισμοί).

Παραδείγματα εργαζομένων που εκτίθενται σε βιολογικούς (μολυσματικούς) παράγοντες είναι το ιατρικό, κτηνιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό, οι απασχολούμενοι σε αγροτικές και κτηνοτροφικές εργασίες, οι εργαζόμενοι στην παρασκευή τροφίμων, το προσωπικό των μικροβιολογικών, τοξικολογικών και γενετικών εργαστηρίων, οι ναυτικοί, οι εργαζόμενοι στις διεθνείς μεταφορές κ.λ.π.

A3. ΕΓΚΑΡΣΙΟΙ Ή ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ.

Οι εγκάρσιοι ή οργανωτικοί κίνδυνοι χαρακτηρίζονται από την αλληλεπίδραση της σχέσης εργαζόμενου και οργάνωσης της εργασίας στην οποία είναι ενταγμένος, εντοπίζονται δε, στην ίδια τη δομή της παραγωγικής διαδικασίας η οποία οδηγεί στην αναγκαστική προσαρμογή του ανθρώπου στις απαιτήσεις της εργασίας. Παραδείγματα των παραπάνω κινδύνων αποτελούν τα εξής:

A3.1. Κίνδυνοι που προέρχονται από την οργάνωση της εργασίας, όπως:

- φθοροποιός εργασία (άστατο ωράριο εργασίας, νυκτερινή εργασία, βάρδιες κ.λ.π.).
- χειρωνακτική διακίνηση φορτίων.
- εργασία σε οθόνες οπτικής απεικόνισης.
- κακή χωροταξική διάταξη των στοιχείων της παραγωγικής διαδικασίας.
- έλλειψη προγραμμάτων επέμβασης για την προστασία και πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου.

A3.2. Κίνδυνοι που προέρχονται από αντίξοες συνθήκες εργασίας, όπως:

- εργασίες σε αντίξοες κλιματολογικές συνθήκες.
- εργασίες με ακατάλληλο εξοπλισμό.
- εργασίες σε υποβαρικό ή υπερβαρικό περιβάλλον (πιλότοι/πλήρωμα αεροπλάνων, δύτες κ.λ.π.).
- εργασίες με ζώα.
- βίαιη επανένταξη στην εργασία των παθόντων εν υπηρεσία.
- ένταξη ατόμων με ειδικές ανάγκες σε ακατάλληλες εργασίες.

A3.3. Κίνδυνοι που προέρχονται από εργονομικούς παράγοντες, όπως:

- ακατάλληλος σχεδιασμός θέσης εργασίας.
- υπερβολικές απαιτήσεις της εργασίας (μνήμη, προσοχή κ.λ.π.).
- ακατάλληλος εξοπλισμός εργασίας.
- έλλειψη συλλογικής εργασίας.
- σύγχυση στις οδηγίες που αφορούν την εκτέλεση καθήκοντος.
- ελλείψεις στην ενημέρωση και πληροφόρηση των εργαζομένων, για τις διαδικασίες παραγωγής και τον προγραμματισμό αυτής.

A3.4. Κίνδυνοι που προέρχονται από ψυχολογικούς παράγοντες, όπως:

- έντονοι ρυθμοί παραγωγής, επαναληπτικότητα και μονοτονία της εργασίας κ.λ.π.
- ακατάλληλη διάταξη των χώρων και έντονα χρωματικά ερεθίσματα (ακατάλληλα χρώματα σε τοίχους, αντικείμενα κ.λ.π.).
- παρουσία θορύβου, κακού φωτισμού και δύσκολων θερμικών συνθηκών στους χώρους εργασίας).
- κακές σχέσεις μεταξύ συναδέλφων και μεταξύ εργαζομένων και προϊσταμένων.

B. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.

Η ύπαρξη των προαναφερθέντων κινδύνων στους χώρους εργασίας, συντελεί στην αύξηση των πιθανοτήτων για πρόκληση εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών. Όπως είναι φυσικό, η πλήρης εξάλειψη του επαγγελματικού κινδύνου δεν μπορεί να επιτευχθεί, πρέπει όμως να καταβάλλονται όλες οι απαραίτητες προσπάθειες για τη μείωση αυτού στο ελάχιστο.

Η αναγκαιότητα λήψης μέτρων για την ελαχιστοποίηση του επαγγελματικού κινδύνου έγκειται στο γεγονός ότι η ύπαρξη εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών επιφέρει πολλές και σοβαρές επιπτώσεις στον εργαζόμενο, στην επιχείρηση και στο κράτος. Αναλυτικότερα, οι επιπτώσεις αυτές αναφέρονται στα εξής:

B1.ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ.

- θάνατος,
- πιθανή μερική ή ολική ανικανότητα,
- ψυχολογική φθορά και οικογενειακά προβλήματα,
- αποχή από αγαπημένες δραστηριότητες,
- αποκοπή από τον κοινωνικό περίγυρο και το περιβάλλον,
- απώλεια αμοιβών,

- ιατροφαρμακευτικά έξοδα και νοσήλια,
- πιθανά δικαστικά έξοδα,
- πιθανές διοικητικές ή και οικονομικές κυρώσεις.

B2. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ.

- απώλεια παραγωγής,
- φθορά του εξοπλισμού ή και των εγκαταστάσεων,
- κόστος επισκευών η και αντικαταστάσεων,
- κόστος υπερωριών,
- αύξηση ασφαλιστρών,
- αποζημιώσεις,
- κόστος έρευνας αιτιών και συνθηκών εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών,
- διοικητικές κυρώσεις (οικονομικές και μη),
- απώλεια φήμης και εμπιστοσύνης,
- κόστος διαμαρτυριών των εργαζομένων (στάσεις εργασίας, απεργίες).

B3. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ.

- μείωση του Α.Ε.Π. (λόγω μείωσης της παραγωγής),
- δαπάνες αποκατάστασης και αποζημιώσεις,
- διατάραξη της εργασιακής ειρήνης (απεργίες),
- κόστος σχεδιασμού των προγραμμάτων πρόληψης (προσωπικό για το σχεδιασμό του προγράμματος, μελέτη και έρευνα κ.λ.π.),
- κόστος εφαρμογής των προγραμμάτων πρόληψης (προσωπικό για την εφαρμογή και τον έλεγχο, διενέργεια εκπαιδευτικών προγραμμάτων, δικαστικές διαδικασίες σε περίπτωση παραβάσεων κ.λ.π.)
- κόστος παρακολούθησης, συλλογής και ανάλυσης των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων πρόληψης.

Γ. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (ΦΑΣΕΙΣ).

Η εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου αναφέρεται στη λεπτομερειακή ανάλυση των συνθηκών εργασίας και κατ' επέκταση στον εντοπισμό των πιθανών κινδύνων του εργασιακού περιβάλλοντος. Αποτελεί δε, το απαραίτητο πληροφοριακό μέσο για τον σχεδιασμό και την οργάνωση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος

πρόληψης και επέμβασης, με στόχο την διαφύλαξη της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων.

Η γραπτή εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου προβλέπεται ρητά από την υπάρχουσα νομοθεσία και υλοποιείται με τη βοήθεια συγκεκριμένων μεθοδολογικών οδηγιών, οι οποίες ορίζουν τους τρόπους δόμησης αυτής και επιτρέπουν την επιστημονική τεκμηρίωσή της. Πιο συγκεκριμένα, για να αποτυπωθούν γραπτά οι κίνδυνοι που παραμονεύουν στο εργασιακό περιβάλλον, απαιτείται μια σειρά ενεργειών (φάσεων) οι οποίες περιλαμβάνουν τα εξής:

Γ1. ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (1^η ΦΑΣΗ).

Στη φάση αυτή γίνεται καταγραφή της παραγωγικής διαδικασίας του υπό εξέταση χώρου, η οποία αφορά:

1. Το προϊόν της παραγωγικής διαδικασίας, τον όγκο και την τεχνολογία της παραγωγής, τις μηχανές, τις εγκαταστάσεις και τις χρησιμοποιούμενες πρώτες ύλες.
2. Τη συντήρηση των μηχανών και των εγκαταστάσεων καθώς και την εσωτερική/εξωτερική διακίνηση φορτίων.
3. Τα κτιριακά χαρακτηριστικά και τον προορισμό χρήσης του εργασιακού χώρου.
4. Τα χαρακτηριστικά της «ομοιογενούς ομάδας εργαζομένων»* στα επιμέρους τμήματα της παραγωγικής διαδικασίας (αριθμός εργαζομένων, φύλο, βάρδιες εργασίας κ.λ.π.).
5. Τις πληροφορίες που προέρχονται από την ιατρική παρακολούθηση των εργαζομένων, τα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες.
6. Τις πληροφορίες που προέρχονται από τους ίδιους τους εργαζόμενους (με τη σύνταξη και τη συμπλήρωση του κατάλληλου ερωτηματολογίου).

Στο τέλος αυτής της φάσης, καταγράφονται σε ανάλογο έντυπο οι πηγές κινδύνου που, λόγω της φύσης τους, μπορεί να προκαλέσουν κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.

(* Η «ομοιογενής ομάδα εργαζομένων» αναφέρεται στο σύνολο των εργαζομένων που εκτίθενται σε ομοειδής επαγγελματικούς κινδύνους, ικανούς να προκαλέσουν βλάβη στην υγεία τους).

Γ2. ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΕΚΘΕΣΗΣ (2^η ΦΑΣΗ).

Στη φάση αυτή, η προσοχή μας δεν εστιάζεται τόσο στα στοιχεία της παραγωγικής διαδικασίας που, λόγω της φύσης τους, αποτελούν πηγές κινδύνου (μηχανές, εγκαταστάσεις, χημικές ουσίες κ.λ.π.), όσο στους κινδύνους που σχετίζονται άμεσα με τον τρόπο λειτουργίας, τη μορφή και την οργάνωση της κάθε παραγωγικής δραστηριότητας. Η εξακρίβωση των κινδύνων έκθεσης αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία που οδηγεί στον προσδιορισμό των πραγματικά επικίνδυνων πηγών έκθεσης. Στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας πρέπει να εξεταστούν:

1. Ο τρόπος λειτουργίας (χειροκίνητη, αυτοματοποιημένη, μικτή κ.λ.π.) και η μορφή της παραγωγικής δραστηριότητας (ανοικτός/κλειστός κύκλος).
2. Ο όγκος της παραγωγικής δραστηριότητας σε συνάρτηση με τον διαθέσιμο χρόνο και την ποσότητα των υλικών, σε μια βάρδια εργασίας.
3. Η οργάνωση της παραγωγικής δραστηριότητας (χρόνος παραμονής στον εργασιακό χώρο, ταυτόχρονη ύπαρξη και άλλων δραστηριοτήτων κ.λ.π.).
4. Η λήψη ή μη μέτρων προστασίας και πρόληψης για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.
5. Τα αποτελέσματα της υποκειμενικής εκτίμησης των εργαζομένων, που προκύπτουν από την επεξεργασία των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων.

Στο τέλος αυτής της φάσης και σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί, σχεδιάζεται το πρόγραμμα ελέγχου/επαλήθευσης των κινδύνων έκθεσης με βάση το οποίο θα υλοποιηθεί η επόμενη φάση.

Γ3. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΕΚΘΕΣΗΣ (3^η ΦΑΣΗ).

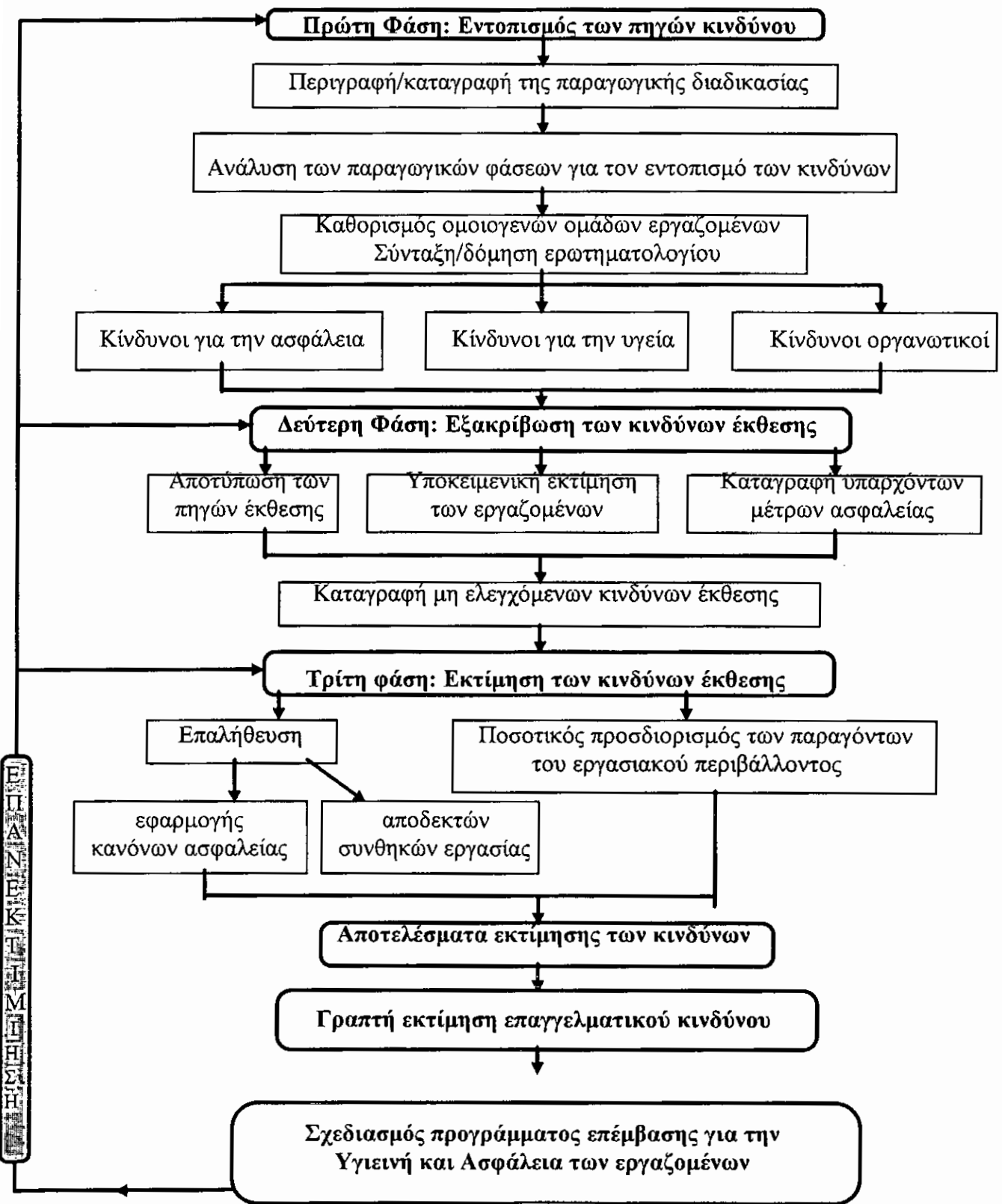
Η εκτίμηση των κινδύνων που καταγράφηκαν και εξακριβώθηκαν στις δύο προηγούμενες φάσεις, πραγματοποιείται δια μέσου:

1. Του ελέγχου της εφαρμογής των κανόνων ασφαλείας των μηχανών κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους.
2. Του ελέγχου των αποδεκτών συνθηκών εργασίας, σύμφωνα με την υπάρχουσα Εθνική ή Κοινοτική νομοθεσία.

3. Του ελέγχου των συνθηκών, δια μέσου των έγγραφων στοιχείων της επιχείρησης (γραπτές υποδείξεις γιατρού εργασίας/τεχνικού ασφαλείας, προγράμματα εκπαίδευσης, πρακτικά τριμηνιαίων συσκέψεων κ.λ.π.).
4. Του ποσοτικού προσδιορισμού των παραγόντων του εργασιακού περιβάλλοντος, με τη διεξαγωγή μετρήσεων και τη συσχέτιση των αποτελεσμάτων με τις προτεινόμενες οριακές τιμές έκθεσης.

Στο τέλος αυτής της φάσης και με βάση τα συλλεχθέντα στοιχεία από την ολοκλήρωση των φάσεων της διαδικασίας εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου, καταλήγουμε σε έναν ολοκληρωμένο και τεκμηριωμένο «χάρτη κινδύνων» του υπό εξέταση εργασιακού χώρου. Ο «χάρτης κινδύνων» αποτελεί την γραπτή εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου, με βάση την οποία σχεδιάζεται το ολοκληρωμένο πρόγραμμα επέμβασης και πρόληψης των κινδύνων.

ΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ Α

«ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ ΜΕ ΓΕΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΕΜΒΕΛΕΙΑ».

A/A	ΤΙΤΛΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ
1	«Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων».	N. 1568/1985 (ΦΕΚ 177/Α/85)
2	«Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης Τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα τεχνικού ασφαλείας για τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του άρθρου 1 παρ.1 του ν. 1568/1985».	Π.Δ. 294/1988 (ΦΕΚ 138/Α/88)
3	«Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α.».	ΑΠ. 88555/3293/1988 (ΦΕΚ 721/Β/89)
4	«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας στους χώρους εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ».	Π.Δ. 16/1996 (ΦΕΚ 10/Α/96)
5	«Μέτρα για τη βελτίωση της ασφαλείας και υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ».	Π.Δ. 17/1996 (ΦΕΚ 11/Α/96)
6	«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ».	Π.Δ. 395 /1994 (ΦΕΚ 220/Α/94)
7	«Για την προστασία των ανηλίκων κατά την απασχόληση και άλλες διατάξεις».	N. 1837/1989 (Φ.Ε.Κ. 85/Α/89)

1. ΝΟΜΟΣ 1568/1985.
«ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ».
(ΦΕΚ 177/Α/85)

ΣΚΟΠΟΣ: Ο νόμος 1568/1985 «Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων» αποσκοπούσε στον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου της υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων στην Ελλάδα. Προς αυτή την κατεύθυνση, ο νόμος 1568/85 υπήρξε η σπουδαιότερη καινοτομία της προηγούμενης δεκαετίας και αποτέλεσε τη βάση για τη μετέπειτα εξέλιξη των θεσμών που αναφέρονται στην προστασία της υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων στη χώρα μας.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Ο παρών νόμος έχει ως αντικείμενο την εφαρμογή μέτρων για την προστασία και την προαγωγή της υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ : Οι διατάξεις του νόμου 1568/1985 εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, με εξαίρεση τις επιχειρήσεις:

- εκρηκτικών υλών,
- μεταλλείων-λατομείων-ορυχείων,
- καθαρά αλιευτικές,
- μεταφορών,
- σε εργασίες με ιοντίζουσες ακτινοβολίες.

(Για τις παραπάνω επιχειρήσεις εφαρμόζονται μόνο οι διατάξεις του νόμου που αναφέρονται στην παράγραφο Α («όργανα βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση»)).

Παρατηρήσεις:

α. Με την έκδοση του π.δ. 289/86 επεκτάθηκε η εφαρμογή του νόμου 1568/85 στο πολιτικό προσωπικό των ναυστάθμων, εργοστασίων και γενικά των χώρων εργασίας που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

β. Με την κυβερνητική απόφαση 88555/3293/1988 (που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του νόμου 1836/89) επεκτάθηκε η εφαρμογή του νόμου 1568/85 στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους Ο.Τ.Α.

γ. Με την έκδοση του π.δ. 17/96 καταργήθηκαν όλες οι παραπάνω εξαιρέσεις, εκτός από τις θαλάσσιες μεταφορές για τις οποίες εφαρμόζεται ειδική νομοθεσία, ενώ για τον κλάδο μεταλλείων-λατομείων-ορυχείων ισχύουν και οι διατάξεις του Κανονισμού Μεταλλευτικών και Λατομικών εργασιών.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ: Οι σημαντικότερες καινοτομίες του παρόντος νόμου συνοψίζονται στα εξής:

- Θεσμοθετείται το δικαίωμα των εργαζομένων να συστήνουν Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΥΑΕ).
- Καθιερώνεται ο θεσμός του Τεχνικού Ασφαλείας και του Γιατρού Εργασίας.
- Συστήνονται το Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ) και οι Νομαρχιακές Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΝΕΥΑΕ).
- Διατυπώνονται οι γενικές αρχές για τον σχεδιασμό των χώρων εργασίας, για την προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγοντες (φυσικούς, χημικούς, βιολογικούς) και, τέλος, για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου από μηχανές.

A. ΟΡΓΑΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ.

Τα εν λόγω όργανα ρυθμίζουν θέματα οργάνωσης και πρόληψης σε επιχειρησιακό επίπεδο, με την θέσπιση του δικαιώματος των εργαζομένων να συστήνουν Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΥΑΕ), καθώς και με την δημιουργία υποχρέωσης για τον εργοδότη για παροχή υπηρεσιών Τεχνικού Ασφαλείας και Γιατρού Εργασίας στους εργαζομένους.

A1. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΕΥΑΕ).

A1.1. Δικαίωμα Σύστασης Ε.Υ.Α.Ε.

Οι εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από πενήντα (50) άτομα έχουν δικαίωμα να συνιστούν επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, αποτελούμενη από εκλεγμένους αντιπροσώπους τους στην επιχείρηση. Σε επιχειρήσεις που απασχολούν από είκοσι (20) έως πενήντα (50) άτομα ορίζεται εκλεγμένος αντιπρόσωπος των εργαζομένων για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας στην επιχείρηση.

Παρατήρηση: Με την ψήφιση του π.δ. 17/96, το δικαίωμα των εργαζομένων να επιλέγουν αντιπρόσωπο για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας, επεκτάθηκε και σε επιχειρήσεις που απασχολούν κάτω από είκοσι (20) άτομα.

A1.2. Αρμοδιότητες επιτροπής και αντιπροσώπου.

Η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο αντιπρόσωπος είναι συμβουλευτικό όργανο και έχει τις εξής αρμοδιότητες:

1. Μελετά τις συνθήκες εργασίας στην επιχείρηση, προτείνει μέτρα για τη βελτίωσή τους, παρακολουθεί την τήρηση των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας και συμβάλλει στην εφαρμογή τους από τους εργαζομένους,
2. σε περιπτώσεις σοβαρών εργατικών ατυχημάτων ή σχετικών συμβάντων προτείνει τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή επανάληψής τους,
3. επισημαίνει τον επαγγελματικό κίνδυνο στους χώρους ή θέσεις εργασίας και προτείνει μέτρα για την αντιμετώπισή του, συμμετέχοντας έτσι στη διαμόρφωση της πολιτικής της επιχείρησης, για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου,
4. ενημερώνεται από τη διοίκηση της επιχείρησης για τα στοιχεία των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών που συμβαίνουν σ' αυτή,
5. ενημερώνεται για την εισαγωγή στην επιχείρηση νέων παραγωγικών διαδικασιών, μηχανημάτων, εργαλείων και υλικών ή για τη λειτουργία νέων εγκαταστάσεων σε αυτή, στο μέτρο που επηρεάζουν τις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας,
6. σε περίπτωση άμεσου και σοβαρού κινδύνου καλεί τον εργοδότη να λάβει τα ενδεικνυόμενα μέτρα, χωρίς να αποκλείεται και η διακοπή λειτουργίας μηχανήματος ή εγκατάστασης ή παραγωγικής διαδικασίας,
7. μπορεί να ζητά τη συνδρομή εμπειρογνομόνων για θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, μετά από τη σύμφωνη γνώμη του εργοδότη.

Η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο αντιπρόσωπος συνεδριάζει με τον εργοδότη ή τον εκπρόσωπό του μέσα στο πρώτο δεκαήμερο κάθε τριμήνου, για τη διευθέτηση των θεμάτων που ανακύπτουν μέσα στην επιχείρηση και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες της προηγούμενης παραγράφου. Στις κοινές συνεδριάσεις μετέχουν ο τεχνικός ασφάλειας και ο γιατρός εργασίας της επιχείρησης.

Πριν από την ημέρα της κοινής συνεδρίασης, η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο αντιπρόσωπος καθορίζει τα θέματα τα οποία θα συζητήσει και τα γνωστοποιεί στον εργοδότη τρεις (3) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες νωρίτερα. Τα ίδια ισχύουν και για τον εργοδότη. Οι παραπάνω γνωστοποιήσεις απευθύνονται επίσης μέσα στις ίδιες προθεσμίες και προς τον τεχνικό ασφάλειας και το γιατρό εργασίας της επιχείρησης. Στις συνεδριάσεις αυτές συντάσσονται πρακτικά εις διπλούν και τηρούνται το ένα αντίτυπο από τον εργοδότη και το άλλο από την επιτροπή ή τον αντιπρόσωπο.

A.1.3. Αριθμός μελών Ε.Υ.Α.Ε.-Υποχρεώσεις εργοδοτών.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας είναι ανάλογος του αριθμού των εργαζομένων σε μια επιχείρηση και καθορίζεται ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1:

Αριθμός μελών Ε.Υ.Α.Ε. σε σχέση με τους εργαζόμενους στην επιχείρηση.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ Ε.Υ.Α.Ε.
από 51 έως 100	2
από 101 έως 300	3
από 301 έως 600	4
από 601 έως 1000	5
από 1001 έως 2000	6
πάνω από 2.000	7

Ο εργοδότης οφείλει να διευκολύνει την Ε.Υ.Α.Ε. ή τον αντιπρόσωπο των εργαζομένων στην άσκηση των καθηκόντων τους καθώς και να ενημερώνει και να παρέχει κάθε στοιχείο που αφορά την επιχείρηση και είναι σχετικό με το έργο της Ε.Υ.Α.Ε. ή του αντιπροσώπου των εργαζομένων.

A2. ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (Τ.Α.).**A2.1. Υποχρέωση απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας στην επιχείρηση.**

Στις επιχειρήσεις που απασχολούν κατά ετήσιο μέσο όρο πάνω από πενήντα (50) εργαζόμενους, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας. (Με την ψήφιση του π.δ. 17/96, η υποχρέωση απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας επεκτάθηκε και σε επιχειρήσεις με λιγότερους από πενήντα (50) εργαζόμενους).

Πριν από την επιλογή του τεχνικού ασφαλείας, ο εργοδότης πρέπει να γνωστοποιεί στην τοπική επιθεώρηση εργασίας τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα του καθώς και την τυχόν απασχόλησή του σε άλλη επιχείρηση, τα στοιχεία για το είδος και την οργάνωση της επιχείρησης, τον αριθμό των εργαζομένων και άλλες σχετικές πληροφορίες.

Επίσης, για την αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων του τεχνικού ασφαλείας, ο εργοδότης πρέπει να θέτει στη διάθεση αυτού το αναγκαίο βοηθητικό προσωπικό, χώρους, εγκαταστάσεις, συσκευές και γενικά τα απαραίτητα μέσα και να βαρύνεται με όλες τις σχετικές δαπάνες.

A2.2. Προσόντα τεχνικού ασφαλείας.

Ο τεχνικός ασφαλείας πρέπει να έχει τα παρακάτω προσόντα, ανάλογα με το είδος της επιχείρησης και τον αριθμό των εργαζομένων σ' αυτή:

α) Πτυχίο πολυτεχνείου ή πολυτεχνικής σχολής ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος του εσωτερικού ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού, που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία, και άδεια άσκησης επαγγέλματος, που χορηγείται από το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.).

β) Πτυχίο πανεπιστημιακής σχολής εσωτερικού ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού, που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία και άδεια άσκησης επαγγέλματος, όταν αυτή προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

γ) Πτυχίο τεχνολογικού εκπαιδευτικού ιδρύματος ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού ή πτυχίο των πρώην σχολών υπομηχανικών και των Κ.Α.Τ.Ε.Ε.

δ) Απολυτήριο τεχνικού λυκείου ή μέσης τεχνικής σχολής ή άλλης αναγνωρισμένης τεχνικής επαγγελματικής σχολής του εσωτερικού ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού ή άδεια άσκησης επαγγέλματος εμπειροτέχνη.

ε) Προϋπηρεσία, που υπολογίζεται από την απόκτηση απολυτηρίου ή πτυχίου, για τους τεχνικούς των παραγράφων α' και β' τουλάχιστον διετή, για τους τεχνικούς της παραγράφου γ' τουλάχιστον πενταετή και για τους τεχνικούς της παραγράφου δ' τουλάχιστον οκταετή.

Παρατήρηση: Με την έκδοση του π.δ. 294/88, καθορίστηκε επακριβώς το επίπεδο γνώσεων και η ειδικότητα των τεχνικών ασφαλείας, ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων και το είδος της δραστηριότητας της εκάστοτε επιχείρησης.

A2.3. Συμβουλευτικές αρμοδιότητες του τεχνικού ασφαλείας.

Ο τεχνικός ασφαλείας παρέχει στον εργοδότη υποδείξεις και συμβουλές, γραπτά ή προφορικά, σε θέματα σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων. Οι γραπτές υποδείξεις του τεχνικού ασφαλείας καταχωρούνται σε ειδικό βιβλίο της επιχείρησης, το οποίο σελιδομετρείται και θεωρείται από την επιθεώρηση εργασίας. Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει γνώση, ενυπογράφως, των υποδείξεων που καταχωρούνται σ' αυτό το βιβλίο. Αναλυτικότερα, ο τεχνικός ασφαλείας:

α) συμβουλεύει σε θέματα σχεδιασμού, προγραμματισμού, κατασκευής και συντήρησης των εγκαταστάσεων, εισαγωγής νέων παραγωγικών διαδικασιών, προμήθειας μέσων και εξοπλισμού, επιλογής και ελέγχου της αποτελεσματικότητας

των ατομικών μέσων προστασίας, καθώς και διαμόρφωσης και διευθέτησης των θέσεων και του περιβάλλοντος εργασίας και γενικά οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας,

β) ελέγχει την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και των τεχνικών μέσων, πριν από τη λειτουργία τους, καθώς και των παραγωγικών διαδικασιών και μεθόδων εργασίας πριν από την εφαρμογή τους και επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και πρόληψης των ατυχημάτων, ενημερώνοντας σχετικά τους αρμόδιους προϊσταμένους των τμημάτων ή τη διεύθυνση της επιχείρησης.

A2.4. Επίβλεψη και βελτίωση των συνθηκών εργασίας από τον τεχνικό ασφαλείας.

Όσον αφορά στην επίβλεψη των συνθηκών εργασίας, ο τεχνικός ασφαλείας έχει υποχρέωση:

α) να επιθεωρεί τακτικά τις θέσεις εργασίας από πλευράς υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, να αναφέρει στον εργοδότη οποιαδήποτε παράλειψη των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας, να προτείνει μέτρα αντιμετώπισής της και να επιβλέπει την εφαρμογή τους,

β) να επιβλέπει την ορθή χρήση των ατομικών μέσων προστασίας από τους εργαζομένους,

γ) να ερευνά τα αίτια των εργατικών ατυχημάτων, να αναλύει και να αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών του και να προτείνει μέτρα για την αποτροπή παρόμοιων ατυχημάτων.

δ) να εποπτεύει την εκτέλεση ασκήσεων πυρασφάλειας και συναγερμού για τη διαπίστωση της ετοιμότητας των εργαζομένων προς αντιμετώπιση ατυχημάτων.

Για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση, ο τεχνικός ασφαλείας πρέπει να μεριμνά ώστε οι εργαζόμενοι να τηρούν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας, να τους ενημερώνει για την αποτροπή του επαγγελματικού κινδύνου που συνεπάγεται η εργασία τους καθώς και να συμμετέχει στην κατάρτιση και εφαρμογή των προγραμμάτων εκπαίδευσης των εργαζομένων σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

A3. ΓΙΑΤΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Γ.Α.).

A3.1. Υποχρέωση απασχόλησης γιατρού εργασίας στην επιχείρηση.

Ο εργοδότης υποχρεούται να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες γιατρού εργασίας στις επιχειρήσεις που απασχολούν κατά ετήσιο μέσο όρο πάνω από πενήντα (50) εργαζόμενους. Πριν από την επιλογή του γιατρού εργασίας, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να γνωστοποιεί στην τοπική επιθεώρηση εργασίας τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα αυτού καθώς και την τυχόν απασχόλησή του σε άλλη επιχείρηση, τα στοιχεία για το είδος και την οργάνωση της επιχείρησης, τον αριθμό των εργαζομένων και λοιπές συναφείς πληροφορίες.

Επίσης, για την αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων του γιατρού εργασίας, ο εργοδότης θέτει στη διάθεσή του το αναγκαίο βοηθητικό προσωπικό, χώρους, εγκαταστάσεις, συσκευές και γενικά τα απαραίτητα μέσα και βαρύνεται με όλες τις σχετικές δαπάνες.

A3.2. Προσόντα γιατρού εργασίας.

Ο γιατρός εργασίας πρέπει να διαθέτει εκτός από την άδεια άσκησης ιατρικού επαγγέλματος και την ειδικότητα της ιατρικής της εργασίας. Μέχρι την καθιέρωση της ειδικότητας της ιατρικής της εργασίας και την απόκτηση της ειδικότητας από ικανό αριθμό γιατρών, μπορούν να ασκούν το αντικείμενο αυτό, στο επίπεδο της επιχείρησης, οι παρακάτω:

- α) Οι κάτοχοι τίτλου ή πτυχίου ειδικότητας ιατρικής της εργασίας της αλλοδαπής,
- β) οι γιατροί που έχουν την ειδικότητα της παθολογίας σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, και έχουν παρακολουθήσει ειδικό σεμινάριο ιατρικής της εργασίας ή διαθέτουν διετή τουλάχιστον εμπειρία σε επιχείρηση,
- γ) όσοι έχουν ασκήσει καθήκοντα γιατρού εργασίας στο Υπουργείο Εργασίας για πέντε χρόνια τουλάχιστον και μετά την παραίτησή τους από την υπηρεσία.

A3.3. Συμβουλευτικές αρμοδιότητες του γιατρού εργασίας.

Ο γιατρός εργασίας παρέχει υποδείξεις και συμβουλές στον εργοδότη, στους εργαζομένους και στους εκπροσώπους τους, γραπτά ή προφορικά, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων. Οι γραπτές υποδείξεις του γιατρού εργασίας καταχωρούνται σε ειδικό βιβλίο της επιχείρησης. Ο εργοδότης λαμβάνει γνώση, ενυπογράφως, των υποδείξεων που καταχωρούνται σ' αυτό το βιβλίο. Αναλυτικότερα, ο γιατρός εργασίας παρέχει συμβουλές σε θέματα:

- α) Σχεδιασμού, προγραμματισμού, τροποποίησης της παραγωγικής διαδικασίας, κατασκευής και συντήρησης των εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας,

β) λήψης μέτρων προστασίας κατά την εισαγωγή και χρήση νέων υλών και εξοπλισμού,

γ) ψυχολογίας της εργασίας, εργονομίας και υγιεινής της εργασίας, διαμόρφωσης των θέσεων και του περιβάλλοντος της εργασίας και οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας,

δ) οργάνωσης υπηρεσίας παροχής πρώτων βοηθειών,

ε) αρχικής τοποθέτησης και αλλαγής θέσης εργασίας για λόγους υγείας, προσωρινά ή μόνιμα, καθώς και ένταξης ή επανένταξης μειονεκτούντων ατόμων στην παραγωγική διαδικασία.

Παρατήρηση: Δεν επιτρέπεται ο γιατρός εργασίας να χρησιμοποιείται για να επαληθεύει το δικαιολογημένο ή μη, λόγω νόσου, απουσίας εργαζομένου.

A3.4. Επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων από τον γιατρό εργασίας.

Ο γιατρός εργασίας προβαίνει σε ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων, τόσο μετά την πρόσληψή τους όσο και κατά την αλλαγή της θέσης εργασίας τους. Εκτιμά επίσης, την καταλληλότητα των εργαζομένων για τη συγκεκριμένη εργασία, αξιολογεί και καταχωρεί τα αποτελέσματα των εξετάσεων, εκδίδει βεβαίωση των παραπάνω εκτιμήσεων και την κοινοποιεί στον εργοδότη. Να σημειωθεί ότι η επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων στον τόπο εργασίας, δεν μπορεί να συνεπάγεται οικονομική επιβάρυνση γι' αυτούς και πρέπει να γίνεται κατά τη διάρκεια των ωρών εργασίας τους.

Για την εφαρμογή των μέτρων προστασίας της υγείας των εργαζομένων, ο γιατρός εργασίας προβαίνει στις εξής ενέργειες:

α) Επιθεωρεί τακτικά τις θέσεις εργασίας και αναφέρει οποιαδήποτε παράλειψη, προτείνει μέτρα αντιμετώπισης των παραλείψεων και επιβλέπει την εφαρμογή τους,

β) Μεριμνά για τη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων και μετρήσεων παραγόντων του εργασιακού περιβάλλοντος, σε εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά,

γ) ερευνά τις αιτίες των ασθενειών που οφείλονται στην εργασία, αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών και προτείνει μέτρα για την πρόληψη των ασθενειών αυτών,

δ) παρέχει επείγουσα θεραπεία σε περίπτωση ατυχήματος ή αιφνίδιας νόσου, ενώ εκτελεί και προγράμματα εμβολιασμού των εργαζομένων με εντολή της αρμόδιας διεύθυνσης υγιεινής της νομαρχίας όπου εδρεύει η επιχείρηση,

ε) επεξηγεί την αναγκαιότητα της σωστής χρήσης των ατομικών μέτρων προστασίας από τους εργαζομένους.

Παρατήρηση: Οι παραπάνω διατάξεις συμπληρώθηκαν με το π.δ. 17/96.

A3.5. Συνεργασία τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας.

Ο τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας υποχρεούνται να συνεργάζονται τόσο μεταξύ τους, πραγματοποιώντας κοινούς ελέγχους των χώρων εργασίας, όσο και με την Ε.Υ.Α.Ε. ή τον αντιπρόσωπο των εργαζομένων παρέχοντας όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και συμβουλές πάνω σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

Όταν ο εργοδότης διαφωνεί με τις γραπτές υποδείξεις και συμβουλές του τεχνικού ασφαλείας ή του γιατρού εργασίας, οφείλει να αιτιολογεί τις απόψεις του και να τις κοινοποιεί στην Ε.Υ.Α.Ε. ή στον αντιπρόσωπο των εργαζομένων. Σε περίπτωση διαφωνίας η διαφορά θα επιλύεται από τον αρμόδιο επιθεωρητή εργασίας και μόνο.

B. ΟΡΓΑΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.

Με τα εν λόγω όργανα ρυθμίζονται τα θέματα οργάνωσης και πρόληψης σε εθνικό και νομαρχιακό επίπεδο, με την σύσταση του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Σ.Υ.Α.Ε.) και των Νομαρχιακών Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.), αντίστοιχα.

B1. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

B1.1. Σύσταση-Μέλη του Σ.Υ.Α.Ε.

Το Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας συστάθηκε ως τμήμα του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας (Α.Σ.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας, με αποκλειστική αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί σε θέματα προστασίας της υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων. Μέλη του Σ.Υ.Α.Ε. είναι:

- α) Ο γενικός γραμματέας του Υπουργείου Εργασίας ως πρόεδρος, με αναπληρωτή του ανώτερο υπάλληλο του Υπουργείου Εργασίας που ορίζεται από τον ίδιο,
- β) ένας τεχνικός ή υγειονομικός υπάλληλος του Υπουργείου Εργασίας,
- γ) ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας,
- δ) ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,
- ε) τρεις εκπρόσωποι της πιο αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζομένων, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοίκησής της,

- στ) τρεις εκπρόσωποι εργοδοτικών οργανώσεων από τη βιομηχανία, βιοτεχνία ή εμπόριο, που υποδεικνύονται με αποφάσεις των διοικήσεών τους,
- ζ) ένας εκπρόσωπος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή του,
- η) ένας εκπρόσωπος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή του,
- θ) ένας εκπρόσωπος της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή της,
- ι) ένας επιστήμονας ειδικός σε θέματα ασφάλειας της εργασίας,
- ια) ένας επιστήμονας ειδικός σε θέματα υγιεινής της εργασίας.

B1.2. Αρμοδιότητες του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

Το Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας είναι αρμόδιο να διατυπώνει γνώμη πάνω σε σχέδια κανονιστικών και διοικητικών πράξεων που εκδίδονται σε εκτέλεση αυτού του νόμου, καθώς και σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και προστασίας της υγείας των εργαζομένων, που υποβάλλονται από τις αρχές ή τους αρμόδιους φορείς. Μπορεί επίσης να εισηγείται προς τον Υπουργό Εργασίας, για την έκδοση νέων νομοθετικών ή κανονιστικών διαταγμάτων ή την τροποποίηση αυτών που ισχύουν, για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας.

B2. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Ν.Ε.Υ.Α.Ε).

B2.1. Σύσταση-Μέλη των Ν.Ε.Υ.Α.Ε.

Σε κάθε νομαρχία συνίσταται συλλογικό γνωμοδοτικό όργανο για θέματα προστασίας της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων, με την ονομασία Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.). Μέλη της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. είναι:

- α) ο νομάρχης, ως πρόεδρος, ή ο νόμιμος αναπληρωτής του,
- β) ο επιθεωρητής εργασίας του νομού,
- γ) ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας,
- δ) δύο εκπρόσωποι του αντιπροσωπευτικότερου εργατικού κέντρου του νομού, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοίκησής του.
- ε) δύο εκπρόσωποι εργοδοτικής οργάνωσης του νομού από τη βιομηχανία, τη βιοτεχνία και το εμπόριο, που υποδεικνύονται με απόφαση των διοικήσεών των. Ο διορισμός των τεσσάρων τελευταίων μελών γίνεται με απόφαση του νομάρχη.

Παρατήρηση: Οι διατάξεις που αφορούν τον καθορισμό των μελών τόσο των Ν.Ε.Υ.Α.Ε. όσο και του Σ.Υ.Α.Ε., τροποποιήθηκαν με την Κυβερνητική Απόφαση 88555/3293/1988.

B2.2. Έργο των Νομαρχιακών Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

Έργο των Ν.Ε.Υ.Α.Ε. είναι να γνωμοδοτούν:

- α) Σχετικά με την εφαρμογή, στο νομό τους, των διατάξεων για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και την προστασία της υγείας των εργαζομένων,
- β) για τον συντονισμό της δράσης των αρμόδιων υπηρεσιών και οργάνων του νομού, σχετικά με αυτά τα θέματα,
- γ) για την οργάνωση εκδηλώσεων και επιμορφωτικών προγραμμάτων, σχετικών με την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

Γ. ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ.

Γ1. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Γ1.1. Σχεδιασμός χώρων εργασίας.

Όσον αφορά στο σχεδιασμό των χώρων εργασίας πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν τα εξής:

1. Η μελέτη των χώρων εργασίας πρέπει να αποβλέπει στη δημιουργία ασφαλούς και υγιεινού περιβάλλοντος και ακώλυτης ροής της εργασίας. Οι διαστάσεις των χώρων εργασίας πρέπει να είναι ανάλογες με το είδος της παραγωγικής διαδικασίας και τον αριθμό των εργαζομένων.
2. Σε κάθε θέση εργασίας πρέπει να υπολογίζεται ελεύθερη επιφάνεια ώστε ο εργαζόμενος να μπορεί να κινείται ανεμπόδιστα κατά την εκτέλεση της εργασίας του.
3. Σε θέσεις εργασίας με αυξημένο κίνδυνο ατυχήματος, που δεν εποπτεύονται και που βρίσκονται έξω από το οπτικό ή το ακουστικό πεδίο των υπόλοιπων θέσεων εργασίας, κατά την κρίση του τεχνικού ασφάλειας, πρέπει να υπάρχουν συστήματα με τα οποία, σε περίπτωση κινδύνου, να μπορούν να ειδοποιηθούν πρόσωπα για παροχή βοήθειας.

4. Χώροι εργασίας που δεν είναι κλειστοί από κάθε πλευρά, επιτρέπονται μόνο εφόσον αυτό είναι απαραίτητο για λόγους λειτουργίας ή παραγωγής. Το ίδιο ισχύει και για χώρους εργασίας, όπου οι θύρες οδηγούν άμεσα στην ύπαιθρο και παραμένουν συνέχεια ανοιχτές. Οι θέσεις εργασίας των μη ολόπλευρα κλειστών χώρων εργασίας ή εκείνων που παραμένουν συνέχεια ανοιχτοί πρέπει να διευθετούνται έτσι, ώστε οι εργαζόμενοι να προφυλάσσονται από τις καιρικές συνθήκες.

Γ1.2. Συντήρηση και έλεγχος των χώρων εργασίας.

Για την Συντήρηση και τον Έλεγχο των χώρων εργασίας προβλέπονται τα εξής:

1. Ο εργοδότης οφείλει να συντηρεί τους τόπους εργασίας, και να μεριμνά για την κατά το δυνατό άμεση αποκατάσταση των ελλείψεων που έχουν σχέση με την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων. Αν από τις ελλείψεις αυτές προκαλείται άμεσος και σοβαρός κίνδυνος για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, πρέπει να διακόπτεται αμέσως η εργασία στο σημείο που εμφανίζονται οι ελλείψεις, μέχρι την αποκατάστασή τους.
2. Τα συστήματα ασφάλειας για την πρόληψη και την άρση του επαγγελματικού κινδύνου πρέπει να συντηρούνται τακτικά και να ελέγχονται για την ικανότητα λειτουργίας τους, τουλάχιστο μια φορά το εξάμηνο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τις ισχύουσες διατάξεις ή επιβάλλεται από τους κανόνες της επιστήμης και της τεχνικής εμπειρίας. Η χρονολογία συντήρησης και ελέγχου καθώς και οι σχετικές παρατηρήσεις πρέπει να καταχωρούνται ενυπόγραφα από τον αρμόδιο, που έκανε τη συντήρηση ή τον έλεγχο, σε ειδικό βιβλίο.
3. Οι εγκαταστάσεις και τα μέσα παροχής πρώτων βοηθειών πρέπει να ελέγχονται τακτικά με μέριμνα του εργοδότη για την πληρότητα και την ικανότητα χρησιμοποίησής τους.

Γ2. ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΦΥΓΗΣ-ΕΞΟΔΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.

Ο εργοδότης οφείλει να καταρτίσει σχέδιο διαφυγής και διάσωσης από τους χώρους εργασίας, εφόσον απαιτείται από τη θέση, την έκταση και το είδος της εκμετάλλευσης. Το σχέδιο διαφυγής και διάσωσης πρέπει να αναρτάται σε κατάλληλες θέσεις στους χώρους εργασίας και να δοκιμάζεται τακτικά με ασκήσεις ή άλλο πρόσφορο τρόπο.

Η χάραξη, οι διαστάσεις και η διεύθυνση των οδών διάσωσης και των εξόδων κινδύνου πρέπει να είναι ανάλογες με τις εγκαταστάσεις, τη χρήση και την επιφάνεια των χώρων εργασίας, καθώς και με τον αριθμό των εργαζομένων. Οι οδοί διάσωσης πρέπει να επισημαίνονται κατάλληλα και πρέπει να οδηγούν σε ελεύθερο ή ασφαλή χώρο από το συντομότερο δυνατό δρόμο.

Γ3. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.**Γ3.1. Αερισμός-Εξαερισμός.**

Στους χώρους εργασίας ο αέρας πρέπει να ανανεώνεται κατάλληλα, ανάλογα με τη φύση εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που απαιτείται για την εκτέλεσή της (καθιστική, ελαφρά εργασία κ.λ.π.). Σε περίπτωση που η ανανέωση επιτυγχάνεται με τεχνητά μέσα ή συστήματα (εξαερισμός-κλιματισμός), τότε αυτά πρέπει να λειτουργούν συνεχώς. Κάθε βλάβη του συστήματος πρέπει να επισημαίνεται κατάλληλα από αυτόματη διάταξη, ενσωματωμένη στο σύστημα ή το μέσο.

Γ3.2. Θερμοκρασία.

Οι χώροι εργασίας, καθώς και οι βοηθητικοί χώροι σε όλη τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας πρέπει να έχουν θερμοκρασία ανάλογη με τη φύση της εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που απαιτείται για την εκτέλεσή της. Περιοχές θέσεων εργασίας που βρίσκονται υπό την επίδραση υψηλών θερμοκρασιών που εκλύονται από τις εγκαταστάσεις, πρέπει να ψύχονται μέχρι μια ανεκτή θερμοκρασία, όσο αυτό είναι πρακτικά δυνατό.

Γ3.3. Φωτισμός.

α) Οι χώροι εργασίας, διαλείμματος και πρώτων βοηθειών πρέπει να έχουν άμεση οπτική επαφή με εξωτερικό χώρο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από ειδική διάταξη. Εξαιρούνται:

- ♦ Οι χώροι εργασίας, στους οποίους τεχνικοί λόγοι παραγωγής δεν επιτρέπουν άμεση οπτική επαφή με τον εξωτερικό χώρο.
- ♦ Οι χώροι εργασίας, με επιφάνεια κάτοψης πάνω από 2000 μ², εφόσον υπάρχουν επαρκή διαφανή ανοίγματα στην οροφή.

β) Οι εγκαταστάσεις φωτισμού των χώρων εργασίας και διαδρόμων κυκλοφορίας πρέπει να κατασκευάζονται ή να διευθετούνται με τρόπο, ώστε να μη δημιουργούνται κίνδυνοι για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων. Ειδικότερα, ο τεχνητός φωτισμός πρέπει:

- Να είναι ανάλογος με το είδος και τη φύση της εργασίας.
- Να έχει χαρακτηριστικά φάσματος παραπλήσια με του φυσικού φωτισμού.
- Να ελαχιστοποιεί τη θάμβωση.
- Να μη δημιουργεί αντιθέσεις και εναλλαγές φωτεινότητας.
- Να διαχέεται, διευθύνεται και κατανέμεται σωστά.

γ) Οι ανάγκες σε φωτισμό γενικό ή τοπικό ή συνδυασμένο γενικό και τοπικό, καθώς και η ένταση του φωτισμού εξαρτώνται από το είδος και τη φύση της εργασίας και την οπτική προσπάθεια που απαιτεί.

δ) Αν από το είδος απασχόλησης των εργαζομένων και τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της επιχείρησης είναι δυνατό να προκύψουν κίνδυνοι ατυχήματος από απρόοπτη διακοπή του γενικού φωτισμού, πρέπει να υπάρχει εφεδρικός φωτισμός ασφάλειας. Η ένταση του εφεδρικού φωτισμού είναι το 1/100 της έντασης του γενικού και οπωσδήποτε όχι μικρότερη από το 1 λουξ (LUX).

ε) Οι διακόπτες του τεχνητού φωτισμού πρέπει να είναι εύκολα προσιτοί, ακόμα και στο σκοτάδι, και να είναι τοποθετημένοι κοντά στις εισόδους και εξόδους, καθώς και κατά μήκος των διαδρόμων κυκλοφορίας και των θυρίδων προσπέλασης.

Παρατήρηση: Οι διατάξεις που αναφέρονται στις κτιριολογικές απαιτήσεις, συμπληρώθηκαν με το π.δ. 16/96.

Δ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΠΟ ΜΗΧΑΝΕΣ.

Δ1. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ, ΕΙΣΑΓΩΓΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ.

Οι κατασκευαστές, εισαγωγείς και προμηθευτές πρέπει να μεριμνούν ώστε τα μηχανήματα τα οποία παράγουν, εισάγουν ή διαθέτουν στο εμπόριο, να είναι σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά προδιαγραφές υγιεινής και ασφάλειας και τους κανόνες της τεχνικής. Επίσης, πρέπει να χορηγούν τις απαιτούμενες γραπτές οδηγίες χρήσης και συντήρησης, επισημαίνοντας τους πιθανούς κινδύνους από τη χρήση των προϊόντων τους.

Δ2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ.

Για την προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που προέρχονται από μηχανήματα, συσκευές και λοιπά εργαλεία, πρέπει να λαμβάνονται τα εξής μέτρα:

1. Οι μηχανές, συσκευές και εργαλεία πρέπει να είναι κατασκευασμένα έτσι, ώστε τα κινούμενα στοιχεία τους, που είναι δυνατό να δημιουργήσουν κινδύνους για τους εργαζομένους, να μην είναι προσιτά ή να αποκλείεται τυχαία επαφή μαζί τους στο μέτρο που αυτό δεν παρακωλύει τη λειτουργία και χρήση τους.
 2. Αν δεν είναι δυνατό να αποτραπεί η ύπαρξη εξωτερικών και προσιτών στους εργαζομένους περιστρεφόμενων στοιχείων ή στοιχείων μετάδοσης της κίνησης, πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερα μέτρα προστασίας των εργαζομένων από αυτά.
-

3. Στις μηχανές, συσκευές και εργαλεία, και στο μέτρο που δεν παρακαλύεται ο σκοπός χρήσης τους, πρέπει να αποφεύγονται οι αιχμηρές γωνίες και ακμές, καθώς και οι τραχείες επιφάνειες.

4. Αν κατά τη λειτουργία των μηχανών, συσκευών και εργαλείων είναι δυνατό να εκσφενδονιστούν στοιχεία ή τεμάχιά τους ή υποπαράγωγα της λειτουργίας τους (ρινίσματα, σκόνες ή άλλα) και στο μέτρο που δημιουργούνται κίνδυνοι για τους εργαζομένους, πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερα προστατευτικά μέτρα, όπως προστατευτικές καλύπτρες, εγκαταστάσεις αναρρόφησης και άλλα.

5. Οι ηλεκτρικές μηχανές, συσκευές και εργαλεία πρέπει να είναι κατασκευασμένα έτσι, ώστε κατά τη χρήση τους να υπάρχει επαρκής προστασία από τους κινδύνους της ηλεκτρικής ενέργειας.

Παρατήρηση: Τα μέτρα για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου από μηχανές συμπληρώθηκαν με τα προεδρικά διατάγματα 377/93, 395/94 και 18/96.

E. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ.

Με τον όρο «παράγοντας» εννοούμε κάθε φυσικό, χημικό και βιολογικό παράγοντα που ενυπάρχει κατά την εργασία και είναι δυνατό να είναι επιβλαβής για την υγεία των εργαζομένων. Τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τη διασφάλιση της υγείας των εργαζομένων από τους σχετικούς κινδύνους αναφέρονται στα εξής:

E1. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ, ΕΙΣΑΓΩΓΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ.

E1.1. Υποχρεώσεις εργοδοτών.

Ο εργοδότης οφείλει να γνωρίζει τους κινδύνους τους οποίους συνεπάγονται για την υγεία των εργαζομένων οι παράγοντες που χρησιμοποιούνται ή δημιουργούνται στους τόπους εργασίας και, προκειμένου να συμμορφωθεί με τις παραπάνω απαιτήσεις, δικαιούται να ζητά από τον παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή των παραγόντων αυτών πληροφορίες τόσο για τους κινδύνους που συνεπάγονται όσο και για τις μεθόδους ασφαλούς χρήσης τους.

E1.2. Υποχρεώσεις παρασκευαστών, εισαγωγέων και προμηθευτών.

Τα πρόσωπα που παρασκευάζουν, εισάγουν, θέτουν σε κυκλοφορία ή παραχωρούν με οποιοδήποτε τρόπο παράγοντες για επαγγελματική χρήση, έχουν υποχρέωση:

α) Να βεβαιώνονται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, ότι οι παράγοντες αυτοί δεν παρουσιάζουν κίνδυνο για την υγεία των προσώπων που τους χρησιμοποιούν εφόσον χρησιμοποιούνται κατάλληλα για την εργασία που έχουν προδιαγραφεί.

β) Να παρέχουν γραπτές πληροφορίες σχετικά με τα επικίνδυνα χαρακτηριστικά των παραγόντων και τους κινδύνους για την υγεία των εργαζομένων που εκτίθενται σ' αυτούς, καθώς και γραπτές οδηγίες για την ορθή χρήση και τον τρόπο προφύλαξης από τους γνωστούς κινδύνους.

γ) Να διεξάγουν μελέτες και έρευνες και να ενημερώνονται με οποιονδήποτε τρόπο για την εξέλιξη των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων.

Ε2. ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΕ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ.

Ο εργοδότης οφείλει να παίρνει μέτρα, ώστε να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται η έκθεση των εργαζομένων σε παράγοντες, όσο αυτό είναι πρακτικά δυνατό. Σε κάθε περίπτωση το επίπεδο έκθεσης πρέπει να είναι κατώτερο από εκείνο που ορίζει η οριακή τιμή έκθεσης. (Οριακή τιμή έκθεσης είναι η ανώτερη τιμή συγκέντρωσης ενός παράγοντα στον τόπο εργασίας, πάνω από την οποία δεν επιτρέπεται να εκτίθενται οι εργαζόμενοι). Ειδικότερα, ο εργοδότης υποχρεούται να παίρνει κατά σειρά τα πιο κάτω μέτρα:

α) να αντικαθιστά, όσο είναι πρακτικά δυνατό, τους παράγοντες που είναι επιβλαβείς για την υγεία των εργαζομένων με άλλους αβλαβείς ή λιγότερο επιβλαβείς, καθώς και να περιορίζει τη χρήση τους στο χώρο εργασίας,

β) να αντικαθιστά, όσο είναι πρακτικά δυνατό, παραγωγικές διαδικασίες, μεθόδους και μέσα που δημιουργούν στους χώρους εργασίας παράγοντες, οι οποίοι θεωρούνται επιβλαβείς για την υγεία ή επικίνδυνοι, με άλλες που δε δημιουργούν καθόλου τους παράγοντες αυτούς ή τους δημιουργούν σε επίπεδο χαμηλότερο από εκείνο που ορίζει η κατά περίπτωση οριακή τιμή έκθεσης,

γ) να περιορίζει, όσο είναι πρακτικά δυνατό, τον αριθμό των εργαζομένων που εκτίθενται, ή ενδέχεται να εκτεθούν σε παράγοντες και το χρόνο έκθεσής τους,

δ) να παρέχει μέτρα και μέσα ατομικής προστασίας στους εργαζομένους, όταν δεν είναι πρακτικά δυνατό να αποφευχθεί η επιβλαβής έκθεσή τους σε παράγοντες.

ε) να ελέγχει τη συγκέντρωση ή ένταση των παραγόντων στους χώρους εργασίας και τα επίπεδα έκθεσης των εργαζομένων σ' αυτούς σε τακτά χρονικά διαστήματα,

στ) να προβλέπει και να λαμβάνει ειδικά επείγοντα μέτρα για τις περιπτώσεις έκτακτων περιστατικών, που μπορεί να οδηγήσουν σε μεγάλες υπερβάσεις των οριακών τιμών έκθεσης,

ζ) να εγκαθιστά σηματοδότηση προειδοποίησης και ασφάλειας των χώρων εργασίας καθώς και συστήματα συναγερμού.

Ε3. ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Ε3.1. Ιατρικός έλεγχος των εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγοντες.

Ο εργοδότης υποχρεούται να παραπέμπει σε ιατρικό έλεγχο κάθε εργαζόμενο μετά την πρόσληψή του και σε τακτά χρονικά διαστήματα, καθώς και κατά την αλλαγή θέσης εργασίας και πριν από την τοποθέτησή του σε εργασία που συνεπάγεται έκθεση σε παράγοντες. Κανείς εργαζόμενος δεν επιτρέπεται να απασχολείται σε εργασία που συνεπάγεται έκθεση στους παράγοντες, εάν αυτή είναι αντίθετη με τα πορίσματα του ιατρικού ελέγχου. Ειδικότερα, ο εργοδότης μεριμνά να τηρούνται και να ενημερώνονται:

- Βιβλίο καταχώρησης των συλλογικών ανώνυμων αποτελεσμάτων των βιολογικών εξετάσεων ενδεικτικών της έκθεσης σε παράγοντες, όταν προβλέπονται τέτοιες εξετάσεις.
- Ατομικός ιατρικός φάκελος των εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγοντες. Ο φάκελος τηρείται από το γιατρό εργασίας ο οποίος είναι υπεύθυνος για τη διαφύλαξη του ιατρικού απορρήτου.

Ε3.2. Ειδική πληροφόρηση εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγοντες.

Η επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας ή ο αντιπρόσωπος των εργαζομένων για την υγιεινή και ασφάλεια ή, όπου δεν υπάρχουν αυτοί, οι εργαζόμενοι δικαιούνται να έχουν:

α) Πληροφόρηση από τον εργοδότη για τους πιθανούς κινδύνους που συνδέονται με την έκθεσή τους σε παράγοντες, για τις οριακές τιμές έκθεσης, για τα τεχνικά μέτρα πρόληψης που πρέπει να τηρούνται και για τις προφυλάξεις που πήρε ο εργοδότης και πρέπει να τηρούν οι εργαζόμενοι.

β) Πρόσβαση και ενημέρωση για το αποτέλεσμα των επιπέδων έκθεσης και για τα συλλογικά ανώνυμα αποτελέσματα των εργαστηριακών και βιολογικών εξετάσεων, που είναι ενδεικτικές της έκθεσής τους.

γ) Πληροφόρηση σε περιπτώσεις υπέρβασης των οριακών τιμών έκθεσης για τα αίτια της υπέρβασης και τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν για να αντιμετωπισθεί.

δ) Πληροφόρηση και επιμόρφωση για τη βελτίωση των γνώσεών τους σχετικά με τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένοι.

ΣΤ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ-ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

ΣΤ1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.

Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να προβαίνει στις εξής ενέργειες:

- Να λαμβάνει κάθε μέτρο που απαιτείται, ώστε να εξασφαλίζονται οι εργαζόμενοι και οι τρίτοι που παραβρίσκονται στους τόπους εργασίας από κάθε κίνδυνο που μπορεί να απειλήσει την υγεία ή τη σωματική τους ακεραιότητα.
- Να εφαρμόζει κάθε υπόδειξη των τεχνικών και υγειονομικών επιθεωρητών εργασίας και γενικά να διευκολύνει το έργο τους μέσα στην επιχείρηση.
- Να λαμβάνει συλλογικά μέτρα προστασίας των εργαζομένων.
- Να γνωστοποιεί στους εργαζόμενους τον επαγγελματικό κίνδυνο από την εργασία τους.
- Να ενθαρρύνει την εκπαίδευση των εργαζομένων σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.
- Να ενημερώνει τους εργαζόμενους για τη νομοθεσία που ισχύει σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και για τον τρόπο εφαρμογής της από την επιχείρηση.
- Να καταρτίζει πρόγραμμα προληπτικής δράσης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση.
- Να τηρεί ειδικό βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο να αναγράφονται τα αίτια και η περιγραφή του ατυχήματος.

ΣΤ2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Οι εργαζόμενοι έχουν υποχρέωση:

- Να εφαρμόζουν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας.
 - Να χρησιμοποιούν τα ατομικά μέσα προστασίας.
 - Να διατηρούν τις διατάξεις και τους μηχανισμούς ασφάλειας.
 - Να παρακολουθούν τα σχετικά σεμινάρια σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας.
-

2. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 294/1988.

«Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα τεχνικού ασφαλείας για τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του άρθρου 1 παραγράφου 1 του ν. 1568/1985 (Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων)». (Φ.Ε.Κ. 138/Α/88)

ΣΚΟΠΟΣ: Το π.δ. 294/88 έρχεται να συμπληρώσει τα κενά στις διατάξεις του νόμου 1568/85 που αφορούν στην εφαρμογή των θεσμών του τεχνικού ασφαλείας (Τ.Α.) και του γιατρού εργασίας (Γ.Ε.).

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Το π.δ. 294/88 καθορίζει επακριβώς τον χρόνο απασχόλησης του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας, καθώς και το απαιτούμενο επίπεδο γνώσεων και ειδικοτήτων του τεχνικού ασφαλείας.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Οι διατάξεις του π.δ. 294/88 εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες όπως αυτές καθορίζονται από το νόμο 1568/85.

Α. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΩΡΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ Τ.Α. ΚΑΙ Γ.Ε.

Α1. ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.

Για να καθορισθούν οι ώρες απασχόλησης του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας καθώς και το απαιτούμενο επίπεδο γνώσεων του τεχνικού ασφαλείας, οι επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες (Α, Β και Γ), ανάλογα με τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο ανήκουν. Αναλυτικότερα, η κατάταξη των επιχειρήσεων σε κατηγορίες παρουσιάζεται στους πίνακες που ακολουθούν:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2: Επιχειρήσεις που ανήκουν στην Κατηγορία Α.

A/A	ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
1	Ορυχεία άνθρακα.
2	Μεταλλεία-Λατομεία.
3	Υδρογονάνθρακες και γηγενή καύσιμα αέρια.
4	Χημικές βιομηχανίες:
4.1	Παραγωγή οξέων, βάσεων, αλάτων και χημικών λιπασμάτων.
4.2	Παραγωγή πλαστικών υλών, συνθετικών ρητινών και Τεχνητών ινών.
4.3	Παραγωγή πετροχημικών.
4.4	Παραγωγή οργανικών χρωστικών ουσιών.
4.5	Παραγωγή πεπιεσμένων αερίων, ξηρού πάγου και ανθρακασβεστίου.
4.6	Παραγωγή λοιπών βασικών προϊόντων.
4.7	Βιομηχανίες βερνικοχρωμάτων, στίλβωμάτων και τυπογραφικών μελανών.
4.8	Παρασκευή γεωργικών φαρμάκων και εντομοκτόνων.
4.9	Παραγωγή εκρηκτικών.
4.10	Κατασκευή πυροτεχνημάτων.
5	Βιομηχανίες Παραγωγών Πετρελαίου και άνθρακα:
5.1	Βιομηχανίες επεξεργασίας Πετρελαιοειδών.
5.2	Εμφιάλωση υγραερίων.
6	Βιομηχανίες προϊόντων εκ μη μεταλλικών ορυκτών:
6.1	Κατασκευή ειδών εξ αμιαντοτσιμέντου.
6.2	Κατασκευή ειδών από αμίαντο.
7	Βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες.
8	Κατασκευή Τελικών προϊόντων εκ μετάλλου, εκτός μηχανών και μεταφορικού υλικού:
8.1	Μεταλλικές κατασκευές (γέφυρες, υπόστεγα, έργα υποδομής και παρόμοιες κατασκευές).
9	Κατασκευή μηχανών και συσκευών, εκτός των ηλεκτρικών και των μέσων μεταφοράς:
9.1	Λεβητοποιεία.
9.2	Κατασκευή σιλό, κοχλιομεταφορέων, μεταφορικών ταινιών και αερομεταφορέων.
10	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών, συσκευών και λοιπών ειδών
11	Κατασκευή μεταφορικών μέσων :
11.1	Ναυπήγηση και επισκευή σκαφών.
11.2	Κατασκευή σιδηροδρομικού και Τροχιοδρομικού υλικού.
12	Θερμοηλεκτρικοί σταθμοί Παραγωγής.
13	Παραγωγή καυσίμου αερίου πόλεως.
14	Υφαντικές βιομηχανίες:
15	Εργασίες με ραδιενεργά υλικά ή ιοντίζουσες ακτινοβολίες.
16	Εργοτάξια μεγάλων δομικών έργων (σήραγγες, φράγματα, κ.λ.π.) κατασκευές δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης, λιμενικά έργα, οικοδομικά έργα πάνω από 2.000 μ ³ ειδικά δομικά έργα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3:
Επιχειρήσεις που ανήκουν στην Κατηγορία Β.

A/A	ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
1	Συνεργεία συντήρησης σιδηροδρομικών γραμμών.
2	Διαδικασίες σύνθεσης και ελιγμών αμαξοστοιχιών.
3	Μεταφορές και αποθηκεύσεις υγρών και αερίων καυσίμων.
4	Αποθήκες μετά ψύξεως.
5	Υπηρεσίες περισυλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας και τελικής διάθεσης ακαθάρτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4:
Επιχειρήσεις που ανήκουν στην Κατηγορία Γ.

A/A	ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
1	Γεωργία.
2	Κτηνοτροφία.
3	Εμπόριο, εστιατόρια, ξενοδοχεία, επικοινωνίες, μεταφορές, αποθηκεύσεις. Τα μεταφορικά μέσα και οι αποθήκες που ανήκουν σε συγκεκριμένη επιχείρηση και εξυπηρετούν αποκλειστικά αυτήν, κατατάσσονται στην ίδια κατηγορία με την επιχείρηση.
4	Τράπεζες, λοιπά οικονομικά ιδρύματα, ασφάλειες, διεκπεραιώσεις υποθέσεων, ενοικιάσεις κινητών και ακινήτων και λοιπές υπηρεσίες.
5	Διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες όλων των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας.

A2. ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ Τ.Α. ΚΑΙ Γ.Ε.

Ο ελάχιστος χρόνος απασχόλησης του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας δεν μπορεί να είναι μικρότερος των 75 ωρών κατά έτος, και καθορίζεται για κάθε μία από τις παραπάνω κατηγορίες επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων και εργασιών ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.5:

Ελάχιστος χρόνος ετήσιας απασχόλησης Τ.Α. και Γ.Ε.

Κατηγορία επιχειρήσεων	Αριθμός εργαζομένων	Ώρες ετήσιας απασχόλησης Τ.Α. ανά εργαζόμενο*	Ώρες ετήσιας απασχόλησης Γ.Ε. ανά εργαζόμενο*
A	έως 500	3,5	0,8
	501 έως 1000	3,0	0,8
	1001 έως 5000	2,5	0,8
	5001 και άνω	2,0	0,8
B	έως 1000	2,5	0,6
	1001-5000	1,5	0,6
	5001 και άνω	1,0	0,6
Γ		0,4	0,4

*Ο χρόνος απασχόλησης του Τεχνικού Ασφάλειας και του Γιατρού Εργασίας κατανέμεται κατά μήνα με κοινή συμφωνία του εργοδότη και της Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

B. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ Τ.Α.**B1. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΕΩΝ Τ.Α.**

Στις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες της κατηγορίας Α και σε εκείνες της κατηγορίας Β, που απασχολούν 650 άτομα και άνω, ο τεχνικός ασφαλείας πρέπει να έχει τα παρακάτω προσόντα:

α) Πτυχίο πολυτεχνείου ή πολυτεχνικής σχολής ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος του εσωτερικού ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού, που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία και άδεια άσκησης επαγγέλματος, που χορηγείται από το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.)

ή

β) Πτυχίο πανεπιστημιακής σχολής εσωτερικού ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού, που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία και άδεια άσκησης επαγγέλματος, όταν αυτή προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

Στις υπόλοιπες επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες της κατηγορίας Β και της κατηγορίας Γ, ο τεχνικός ασφαλείας πρέπει να έχει τα παρακάτω προσόντα:

α) Πτυχίο πολυτεχνείου ή πολυτεχνικής σχολής ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος του εσωτερικού ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού, που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία και άδεια άσκησης επαγγέλματος, που χορηγείται από το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.)

ή

β) Πτυχίο πανεπιστημιακής σχολής εσωτερικού ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού, που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία και άδεια άσκησης επαγγέλματος, όταν αυτή προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

ή

γ) Πτυχίο τεχνολογικού εκπαιδευτικού ιδρύματος ή ισότιμων σχολών του εξωτερικού ή πτυχίο των πρώην σχολών υπομηχανικών και των Κ.Α.Τ.Ε.Ε.

B2. ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ Τ.Α. ΚΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ.

Οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να αναθέτουν καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας σε άτομα με ειδικότητα ανάλογη με τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο απασχολούνται. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά οι επιτρεπόμενες ειδικότητες των ατόμων που θα ασκήσουν καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας σε σχέση με τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο θα δραστηριοποιηθούν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.6:

Επιτρεπόμενες ειδικότητες Τ.Α. ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

Α/Α	ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1.	Γεωργία	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Χημικός Μηχανικός Γεωπόνος Χημικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Φυσικής παραγωγής Τμήματος Διοικ. Γεωργ. Εκμεταλλεύσεων	
2.	Κτηνοτροφία Δασοπονία Θήρα Αλιεία	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Χημικός Μηχανικός Γεωπόνος Χημικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	ΕΠΙΠΛΕΟΝ α. Στον κλάδο Κτην/φίας: Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. Τμήματος Ζωϊκής παραγωγής. β. Στον κλάδο Δασοπονίας: <u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Δασολόγος <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Δασοπονίας γ. Στον κλάδο Θήρας: Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. Τμήματος Θηραματοπονίας. δ. Στον κλάδο Αλιείας: Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. Τμήματος Ιχθυοκομίας-Αλιείας.
3.	Ορυχεία άνθρακα Μεταλλεία Λατομεία Αλυκές	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Μηχανικός Μεταλλείων Χημικός ή Χημικός Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής Τμήματος Ηλεκτρολογίας	ΕΠΙΠΛΕΟΝ α. Στις αλυκές: <u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Πολιτικός Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Πολιτικών έργων υποδομής Τμήματος δομικών έργων β. Εφόσον απασχολείται ένας μόνο τεχνικός ασφαλείας αυτός θα είναι Μηχανικός Μεταλλείων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.6: (συνέχεια)

Α/Α	ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4.	Υδρογονάνθρακες και γηγενή καύσιμα αέρια	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Χημικός Μηχανικός Χημικός Μηχανικός Μεταλλείων <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Χημικών Πετρελαίων Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	ΕΠΙΠΛΕΟΝ α. Στον κλάδο «Γεωτρήσεις προς ανεύρεση πετρελαίου και γηγενών καυσίμων αερίων»: <u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Πολιτικός Μηχανικός β. Εφόσον απασχολείται ένας μόνο τεχνικός ασφάλειας αυτός θα είναι Μηχανικός Μεταλλείων.
5.	Βιομηχανία ειδών διατροφής	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Χημικός Μηχανικός Χημικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής Τμήματος Τεχνολογίας Τροφίμων	
6.	Βιομηχανία ποτών	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Χημικός Μηχανικός Χημικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Οινολογίας και Τεχνολογίας ποτών Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	
7.	Καπνοβιομηχανίες	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.6: (συνέχεια)

Α/Α	ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
8.	Υφαντικές βιομηχανίες	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Χημικός Μηχανικός Χημικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής Τμήματος Κλωστοϋφαντουργίας	
9.	Βιομηχανία ειδών υποδήσεως, ενδυμασίας και διαφόρων ειδών	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	ΕΠΙΠΛΕΟΝ Στον Κλάδο Υποδηματοποιίας: <u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Χημικός Μηχανικός Χημικός
10.	Βιομηχανία ξύλου και φελλού	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	ΕΠΙΠΛΕΟΝ Στον Κλάδο Πριστήρια και μηχανική κατεργασία ξύλου <u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Χημικός Μηχανικός Χημικός
11.	α. Βιομηχανία επίπλων και ειδών επιπλώσεως β. Βιομηχανία Χάρτου γ. Εκτυπώσεις, εκδόσεις και συναφείς δραστηριότητες δ. Βιομηχανία δέρματος και γουναρικών ε. Βιομηχανία προϊόντων από ελαστικό και πλαστικό στ. Χημικές βιομηχανίες ζ. Βιομηχανία παραγωγών πετρελαίου και άνθρακα η. Βιομηχανία προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Χημικός Μηχανικός Χημικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	ΕΠΙΠΛΕΟΝ α. Στον κλάδο Εκτυπώσεις-Εκδόσεις: Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. Τμήματος Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών β. Στον κλάδο βιομηχανία Παραγωγών Πετρελαίου και άνθρακα: Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. Τμήματος Χημικών Πετρελαίων

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.6: (συνέχεια).

Α/Α	ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
12.	Βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Χημικός Μηχανικός Μεταλλειολόγος-Μεταλλουργός Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	
13.	α. Κατασκευή τελικών προϊόντων εκ μετάλλου β. Κατασκευή μηχανών και συσκευών	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	
14.	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών, συσκευών και λοιπών ειδών	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ηλεκτρονικής Τμήματος Αυτοματισμού Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	
15.	Κατασκευή μεταφορικών μέσων	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής Τμήματος Ναυπηγικής ή Οχημάτων αναλόγως του είδους της επιχείρησης	
16.	Λοιπές Βιομηχανίες	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	ΕΠΙΠΛΕΟΝ Στις βιομηχανίες κατάσκευής ιατρικών εργαλείων και οργάνων: Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. Τμήματος Τεχνολογίας ιατρικών οργάνων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.6: (συνέχεια).

Α/Α	ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
17.	α. Ηλεκτρισμός β. Φωταέριο γ. Ατμός δ. Ύδρευση	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	ΕΠΙΠΛΕΟΝ α. Στον Κλάδο Φωταερίου: <u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Χημικός Μηχανικός Χημικός β. Στον κλάδο Ύδρευσης: <u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Πολιτικός Μηχανικός
18.	α. Κατεδαφίσεις και εκσκα-φές β. Κατασκευές κτιρίων γ. Εγκαταστάσεις εντός κτι-ρίων δ. Εργασίες αποπεράτωσης κτιρίων	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Πολιτικός Μηχανικός Αρχιτέκτων Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Πολιτικών Δομικών Έργων	
19.	Δημόσια Έργα	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Πολιτικός Μηχανικός Αρχιτέκτων Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Πολιτικών Έργων υποδομής Τμήματος Πολιτικών Δομικών Έργων	ΕΠΙΠΛΕΟΝ Στον κλάδο Δίκτυα τηλεπικοινωνιών και Ηλεκτρικά: <u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Μηχανολόγος Μηχανικός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Αυτοματισμού Τμήματος Ηλεκτρονικής Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής
20.	α. Εμπόριο β. Μεταφορές, Αποθηκεύσεις Επικοινωνίες γ. Τράπεζες και λοιπά Οικο-νομικά ιδρύματα, Ασφά-λεις δ. Λοιπές Υπηρεσίες	<u>Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.</u> Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Μηχανολόγος Μηχανικός Χημικός Μηχανικός Χημικός <u>Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.</u> Τμήματος Μηχανολογίας Τμήματος Ηλεκτρολογίας Τμήματος Ενεργειακής Τεχνικής	ΕΠΙΠΛΕΟΝ Κάθε άλλη ειδικότητα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία των επιχειρήσεων.

3. ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 88555/3293/1988.

«Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α». [Κυρώθηκε με το άρθρο 39 του νόμου 1836/89].

(Φ.Ε.Κ./721/Β'/88)

Με αυτή την Κυβερνητική Απόφαση επεκτείνεται η εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 1568/1985 «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων» στο Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Όπου στο Ν. 1568/1985 αναφέρεται ο όρος «επιχείρηση» ή «εργοδότης» νοείται για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης «Υπουργείο, Περιφέρεια, Νομαρχία ή άλλη αυτοτελής ή αποκεντρωμένη Δημόσια Υπηρεσία, Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου ή Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Επιπλέον, ισχύουν και τα παρακάτω:

1. Στο Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Σ.Υ.Α.Ε.), που προβλέπεται στο Ν. 1568/1985, συμμετέχουν και δύο εκπρόσωποι της ΑΔΕΔΥ, ένας εκπρόσωπος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Δημότικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης, ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών και ένας εκπρόσωπος της ΚΕΔΚΕ.

2. Στη Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.), που προβλέπεται στο Ν. 1568/1985, συμμετέχουν και ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων που υποδεικνύεται από την ΑΔΕΔΥ, ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων στους ΟΤΑ που υποδεικνύεται από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, ένας Διευθυντής της Νομαρχίας και ένας εκπρόσωπος της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων.

4: ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 16/1996.

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ».

(ΦΕΚ 10/Α/96)

ΣΚΟΠΟΣ: Το παρόν προεδρικό διάταγμα έχει σαν σκοπό την προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, προς τις διατάξεις της οδηγίας 89/654/ΕΟΚ «Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας».

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Οι διατάξεις του προεδρικού διατάγματος 16/96 έχουν ως αντικείμενο τον καθορισμό των ελαχίστων προδιαγραφών ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας σύμφωνα με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ-ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ: Πεδίο εφαρμογής τους αποτελούν όλες οι επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο κατατάσσονται. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν εφαρμόζονται:

- Στα μέσα μεταφορών που χρησιμοποιούνται εκτός της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης καθώς και στους χώρους εργασίας εντός των μέσων μεταφοράς.
- Στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια.
- Στις εξορυκτικές βιομηχανίες.
- Στα αλιευτικά σκάφη.
- Στους αγρούς, στα δάση και σε άλλες εκτάσεις που αποτελούν μέρος γεωργικής ή δασικής επιχείρησης, αλλά τα οποία βρίσκονται εκτός της οικοδομημένης ζώνης της επιχείρησης αυτής.

ΟΡΙΣΜΟΙ: Για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του διατάγματος δίνονται οι παρακάτω ορισμοί:

1. Χώροι εργασίας: Είναι οι χώροι που προορίζονται να περιλάβουν θέσεις εργασίας μέσα στα κτίρια της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης, περιλαμβανομένου και κάθε άλλου μέρους στην περιοχή της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης όπου ο εργαζόμενος έχει πρόσβαση στα πλαίσια της εργασίας του.

2. Εργαζόμενος: Κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ασκουμένων και των μαθητευομένων, εκτός από το οικιακό υπηρετικό προσωπικό.

3. Εργοδότης: Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και έχει την ευθύνη για την επιχείρηση ή/ και την εγκατάσταση.

4. Εκπρόσωπος των εργαζομένων: Κάθε εκλεγμένο άτομο, με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του νόμου 1568/85 και άλλες εργατικές διατάξεις, για να εκπροσωπεί τους εργαζόμενους, όσον αφορά τα ζητήματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία.

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.

Για τη διαφύλαξη της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, ο εργοδότης πρέπει, παράλληλα με τις σχετικές διατάξεις του νόμου 1568/85, να φροντίζει:

1. Για την τεχνική συντήρηση των χώρων εργασίας και των εγκαταστάσεων και συστημάτων, και για την αποκατάσταση, το συντομότερο δυνατόν, των ελαττωμάτων που διαπιστώνονται και που ενδέχεται να βλάψουν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.

2. Για την τακτική συντήρηση και τον έλεγχο λειτουργίας των εγκαταστάσεων και συστημάτων ασφαλείας, που έχουν προορισμό την πρόληψη ή την εξάλειψη κινδύνων.

3. Για τον τακτικό καθαρισμό των χώρων εργασίας και των εγκαταστάσεων και συστημάτων, προκειμένου να εξασφαλίζονται ικανοποιητικές συνθήκες υγιεινής.

4. Να διατηρούνται ελεύθεροι τόσο οι διάδρομοι κυκλοφορίας που οδηγούν στις κανονικές εξόδους και στις εξόδους κινδύνου, όσο και οι ίδιες οι εξοδοί και οι εξοδοί κινδύνου, για να μπορούν να χρησιμοποιούνται ανά πάσα στιγμή.

B. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ, ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Στα πλαίσια της ενημέρωσης των εργαζομένων, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους να ενημερώνονται για όλα τα ληπτέα μέτρα όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία στους χώρους εργασίας.

Επίσης, στα πλαίσια της διαβούλευσης και της συμμετοχής των εργαζομένων, οι εργοδότες ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους και διευκολύνουν τη συμμετοχή τους, αναφορικά με τα θέματα που σχετίζονται με την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος.

Γ. ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ Υ/Α ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.**Γ1. ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ Υ/Α ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΗΔΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΙ ΠΡΙΝ ΤΗΝ 1-1-1995.****Γ1.1. Σταθερότητα, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια των κτιρίων.**

Τα κτίρια που στεγάζουν χώρους εργασίας πρέπει να έχουν δομή, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια ανάλογες με το είδος της χρήσης τους και να έχουν κατασκευασθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κτιριοδομικού Κανονισμού και όλων των Δομικών Κανονισμών (Αντισεισμικός, Οπλισμένου Σκυροδέματος, Φορτίσεων κ.λ.π.).

Γ1.2. Ηλεκτρική εγκατάσταση.

Η ηλεκτρική εγκατάσταση σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του «Κανονισμού Εσωτερικών Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων». Επίσης, η εκτέλεση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, η επίβλεψη της λειτουργίας τους και η συντήρηση τους πρέπει να γίνεται μόνον από πρόσωπα τα οποία έχουν τα απαραίτητα προσόντα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί «Εκτελέσεως, επιβλέψεως και συντηρήσεως ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων».

Γ1.3. Οδοί διαφυγής και εξόδοι κινδύνου.

Για τις οδούς διαφυγής και εξόδους κινδύνου εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του νόμου 1568/85, το π.δ. 71/88 «Κανονισμός Παθητικής Πυροπροστασίας Κτιρίων» και όλες οι διατάξεις που αφορούν γενικά οδούς διαφυγής, εξόδους κινδύνου ή προστατευόμενες διαβάσεις και περιέχονται στα διατάγματα περί ειδικών κτιρίων ή περί κατεδαφίσεων καθώς και στους Κανονισμούς Πυρασφαλείας, στον Κτιριοδομικό Κανονισμό κ.λ.π. Επιπλέον, ισχύουν και τα ακόλουθα :

1. Οι οδοί διαφυγής και οι εξόδοι κινδύνου πρέπει να διατηρούνται ελεύθερες και να οδηγούν από τον συντομότερο δρόμο στο ύπαιθρο ή σε ασφαλή περιοχή.
2. Σε περίπτωση κινδύνου όλες οι θέσεις εργασίας πρέπει να μπορούν να εκκενώνονται από τους εργαζόμενους γρήγορα και με συνθήκες πλήρους ασφάλειας.
3. Ο αριθμός, η κατανομή και οι διαστάσεις των οδών και εξόδων κινδύνου εξαρτώνται από την χρήση, τον εξοπλισμό και τις διαστάσεις των χώρων εργασίας καθώς και το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορεί να βρίσκονται στους χώρους αυτούς.
4. Οι θύρες κινδύνου πρέπει να ανοίγουν προς τα έξω.

5. Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να είναι κλειστές με τρόπο που να μην μπορεί να τις ανοίξει εύκολα και αμέσως κάθε πρόσωπο που θα χρειαστεί τυχόν να τις χρησιμοποιήσει σε περίπτωση ανάγκης.

6. Απαγορεύεται να προορίζονται ειδικά σαν θύρες κινδύνου οι συρόμενες και οι περιστρεφόμενες θύρες.

7. Οι ειδικές οδοί διαφυγής και οι έξοδοι κινδύνου πρέπει επίσης να επισημαίνονται σύμφωνα με το π.δ.105/95 «Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ». Η σήμανση αυτή πρέπει να τοποθετείται σε κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.

8. Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να κλειδώνονται. Οι οδοί διαφυγής και οι έξοδοι κινδύνου, όπως και οι διάδρομοι κυκλοφορίας και οι θύρες πρόσβασης σε αυτούς, δεν πρέπει να φράσσονται από αντικείμενα, ούτως ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεμπόδιστα ανά πάσα στιγμή.

9. Σε περίπτωση βλάβης του φωτισμού, οι οδοί διαφυγής και οι έξοδοι κινδύνου που χρειάζονται φωτισμό πρέπει να διαθέτουν εφεδρικό φωτισμό επαρκούς έντασης όπως αυτός περιγράφεται παρακάτω.

Γ1.4. Πυρανίχνευση και πυρόσβεση.

Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με κατάλληλο και επαρκή εξοπλισμό κατάσβεσης της πυρκαγιάς και, εφόσον χρειάζεται, με πυρανιχνευτές και συστήματα συναγερμού. Τα μέσα κατάσβεσης και πυρανίχνευσης πρέπει να είναι ανάλογα με τις διαστάσεις και τη χρήση των κτιρίων, τον υπάρχοντα εξοπλισμό των χώρων εργασίας και τον μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορούν να βρίσκονται εκεί, καθώς και με τα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά των χρησιμοποιουμένων ουσιών.

Ο μη αυτόματος (χειροκίνητος) εξοπλισμός πυρόσβεσης, πρέπει να είναι ευπρόσιτος και εύχρηστος και πρέπει να επισημαίνεται σύμφωνα με το π.δ.105/95 «Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ». Η σήμανση αυτή πρέπει να τοποθετείται σε κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.

Γ1.5. Εξαερισμός κλειστών χώρων εργασίας.

Στους κλειστούς χώρους εργασίας πρέπει να υπάρχει επαρκής νωπός αέρας, λαμβανομένων υπόψη των μεθόδων εργασίας και της σωματικής προσπάθειας την οποία καταβάλουν οι εργαζόμενοι. Στον κατωτέρω πίνακα αναγράφονται ενδεικτικά οι ανάγκες σε παροχή νωπού αέρα, ανά εργαζόμενο και ώρα, συναρτήσει του είδους της εργασίας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.7:

Ανάγκες σε παροχή αέρα σε συνάρτηση με το είδος εργασίας.

Είδος Εργασίας	Αέρας σε m ³ /ώρα και εργαζόμενο
Ως επί το πλείστον καθιστική	20 ÷ 40
Ως επί το πλείστον ελαφριά σωματική	40 ÷ 60
Ως επί το πλείστον βαριά σωματική	≥ 65

Σε περίπτωση που η ανανέωση του αέρα επιτυγχάνεται με τεχνητά μέσα (εξαερισμός, κλιματισμός), τότε αυτά πρέπει να λειτουργούν συνεχώς και κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η έκθεση των εργαζομένων σε ενοχλητικά ρεύματα. Οι εγκαταστάσεις κλιματισμού ή εξαερισμού πρέπει να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας και οποιεσδήποτε αποθέσεις και ρύποι που εντοπίζονται σε αυτές και ενδέχεται να επιφέρουν κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων, λόγω μόλυνσης του εισπνεομένου αέρα, πρέπει να περιορίζονται άμεσα.

Γ1.6. Απαγωγή παραγόντων.

Οι σκόνες, οι καπνοί, οι ατμοί και τα αέρια που δημιουργούνται στους χώρους εργασίας πρέπει κατά περίπτωση να παρακρατούνται ή να απάγονται στο σημείο παραγωγής τους με τα κατάλληλα μέσα, συστήματα και εγκαταστάσεις, τα οποία πρέπει να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας.

Οι επιβλαβείς παράγοντες, πριν εκδιωχθούν στην εξωτερική ατμόσφαιρα, πρέπει να υποβάλλονται σε ειδική, ανάλογα με την περίπτωση, επεξεργασία (συμπύκνωση, κατακρήμνιση, εξουδετέρωση, μεταποίηση δια πυρός, κλπ.), ώστε να καθίστανται αβλαβείς για τους ανθρώπους, τα ζώα και το περιβάλλον.

Γ1.7. Θερμοκρασία των χώρων εργασίας.

Οι χώροι εργασίας σε όλη την διάρκεια του ωραρίου εργασίας πρέπει να έχουν θερμοκρασία ανάλογη με την φύση της εργασίας και την σωματική προσπάθεια που απαιτείται για την εκτέλεσή της, λαμβανομένων πάντα υπόψη και των κλιματολογικών συνθηκών των εποχών του έτους. Περιοχές θέσεων εργασίας που βρίσκονται υπό την επίδραση υψηλών θερμοκρασιών που εκλύονται από τις εγκαταστάσεις, πρέπει να ψύχονται μέχρι μια ανεκτή θερμοκρασία, όσο αυτό είναι πρακτικά δυνατό.

Τέλος, στους χώρους εργασίας που υπάρχουν παράθυρα και γυάλινα τοιχώματα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα ώστε να αποφεύγεται ο υπερβολικός ηλιασμός, λαμβανομένου υπόψη του είδους της εργασίας και της φύσης του χώρου εργασίας.

Σε περίπτωση καύσωνα εφαρμόζονται τα ειδικά μέτρα που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις και τις εγκυκλίους οδηγίες.

Γ1.8. Φωτισμός των χώρων εργασίας.

Ισχύουν οι σχετικές διατάξεις του νόμου 1568/85.

Γ1.9. Δάπεδα.

Γενικά, τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να είναι σταθερά και στέρεα, να μην παρουσιάζουν κινδύνους ολισθήματος, να μην δημιουργούν σκόνη λόγω φθοράς και να έχουν την δυνατότητα εύκολου καθαρισμού και συντήρησης. Ειδικότερα, και ανάλογα με τους επί μέρους κινδύνους που παρουσιάζονται από την παραγωγική διαδικασία, τις εγκαταστάσεις και την χρήση τους και την αποθήκευση υλικών, τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να πληρούν και τους παρακάτω όρους:

1. Να διαθέτουν κατάλληλο σύστημα αποχέτευσης (π.χ. κλίση, φρεάτια, κανάλια κλπ.), εφόσον πρέπει να πλένονται με άφθονο νερό ή υπάρχουν νερά λόγω της παραγωγικής διαδικασίας.
2. Να είναι αδιαπτόιστα, όπου το απαιτούν λόγοι υγιεινής.
3. Να είναι κατασκευασμένα από υλικά που δεν επιτρέπουν την δημιουργία σπινθήρων (αντιστατικά) στους χώρους αποθήκευσης εκρηκτικών υλών ή σε αυτούς που είναι δυνατόν να δημιουργηθεί εκρηκτική ατμόσφαιρα λόγω συγκέντρωσης σκόνης, ατμών, αερίων κλπ.
4. Να είναι ηλεκτρομονωτικά σε μεμονωμένες θέσεις με αυξημένο κίνδυνο ηλεκτροπληξίας.

Το μέγιστο επιτρεπόμενο φορτίο στα δάπεδα των χώρων εργασίας κάτω από τους οποίους υπάρχουν άλλοι χώροι και όπου πρέπει να τοποθετούνται εμπορεύματα ή άλλα βάρη πρέπει να αναγράφεται ευκρινώς σε πίνακες στις εισόδους και σε άλλα εμφανή και προσιτά σημεία των υπόψη χώρων. Τα στοιχεία της πινακίδας βεβαιώνονται από αρμόδιο μηχανικό.

Επίσης, τα καλύμματα των ανοιγμάτων των δαπέδων (κανάλια, φρεάτια, λάκκοι κλπ) πρέπει να είναι επαρκούς αντοχής και να μην παρουσιάζουν κινδύνους ολισθήματος ή πρόσκρουσης. Όταν τα καλύμματα ανοιγμάτων των δαπέδων αφαιρούνται προσωρινά για την εκτέλεση εργασιών συντήρησης ή επισκευής πρέπει να διασφαλίζονται οι εργαζόμενοι από κίνδυνο πτώσης.

Τέλος, τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να διατηρούνται καθαρά και ελεύθερα εμποδίων. Ζημιές, ανωμαλίες, παραμορφώσεις, ρυπάνσεις, ακάλυπτα ανοίγματα πρέπει να αποκαθίστανται χωρίς καθυστέρηση.

Γ1.10. Τοίχοι.

Οι τοίχοι πρέπει να είναι λείοι και αδιαπότιστοι μέχρι ύψους τουλάχιστον 1.50 μέτρα από το δάπεδο, όπου το απαιτούν λόγοι υγιεινής (π.χ. αποχωρητήρια, λουτρά) ή όπου λόγω της χρήσης τους πρέπει να πλένονται (π.χ. κατεργασία ζωικών υλών).

Τα διάφανα ή γυάλινα τοιχώματα, εφόσον βρίσκονται μέσα στους χώρους ή κοντά σε θέσεις εργασίας και σε διαδρόμους κυκλοφορίας, πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι κατασκευασμένα από υλικά ασφαλείας ή να χωρίζονται από τις εν λόγω θέσεις εργασίας ούτως ώστε οι εργαζόμενοι να μην έρχονται σε επαφή με τα τοιχώματα αυτά, ούτε να τραυματίζονται από τυχόν θραύσματα τους.

Γ1.11. Οροφές - Στέγες.

Οι στέγες και οι οροφές πρέπει να εξασφαλίζουν στεγανότητα και επαρκή αντοχή σε στατικά και δυναμικά φορτία (χιόνι, ανεμοπίεση, μηχανήματα, ανηρτημένα φορτία, κλπ.). Τα υαλόφρακτα τμήματα σε οροφές ή σε στέγες πρέπει να φέρουν μέτρα για την προστασία των εργαζομένων που βρίσκονται κάτω από αυτές από τυχόν θραύση τους.

Η πρόσβαση σε στέγες κατασκευασμένες από υλικά ανεπαρκούς αντοχής καθώς και σε στέγες που δεν έχουν σχεδιασθεί και κατασκευαστεί για να είναι βατές (π.χ. κεκλιμένες στέγες κλπ) επιτρέπεται μόνον εφόσον υφίστανται εγκαταστάσεις ή παρέχεται εξοπλισμός που προστατεύουν τους εργαζομένους από τον κίνδυνο πτώσης.

Τέλος, η ανάρτηση φορτίων από στοιχεία της στέγης των ορόφων επιτρέπεται μόνον εφ' όσον τα στοιχεία αυτά είναι υπολογισμένα στα προβλεπόμενα φορτία. Σε περίπτωση ανάρτησης φορτίων από ξύλινα στοιχεία αυτά πρέπει να ελέγχονται συχνά ως προς την επάρκεια της αντοχής τους και να αντικαθίστανται αν τυχόν η αντοχή τους έχει μειωθεί, αλλιώς απαγορεύεται η ανάρτηση.

Γ1.12. Θύρες και πύλες.

Για τις θύρες και πύλες των χώρων εργασίας ισχύουν τα εξής:

1. Στις θύρες που είναι διαφανείς, πρέπει να τοποθετείται επισήμανση στο ύψος των ματιών. Εφόσον οι διαφανείς επιφάνειες των θυρών και πυλών δεν είναι κατασκευασμένες από υλικά ασφαλείας και υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού των εργαζομένων από θραύσματα, οι παραπάνω επιφάνειες πρέπει να προστατεύονται από τις κρούσεις.
2. Οι συρόμενες πόρτες πρέπει να διαθέτουν σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να βγαίνουν από τις τροχιές τους και να πέφτουν.
3. Οι θύρες και πύλες που ανοίγουν προς τα πάνω πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να πέφτουν.

4. Οι θύρες και πύλες που βρίσκονται στις οδούς διαφυγής πρέπει και να επισημαίνονται κατάλληλα και να μπορούν να ανοιχτούν κάθε στιγμή από το εσωτερικό χωρίς ειδική βοήθεια.

5. Οι μηχανοκίνητες θύρες και πύλες πρέπει να λειτουργούν χωρίς κίνδυνο ατυχημάτων για τους εργαζόμενους.

Γ1.13. Διάδρομοι κυκλοφορίας.

Οι διάδρομοι κυκλοφορίας πρέπει να σχεδιάζονται, κατασκευάζονται, διαρρυθμίζονται και διατηρούνται έτσι ώστε οι πεζοί ή τα οχήματα να μπορούν να τους χρησιμοποιούν εύκολα και με ασφάλεια. Για την εξασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων και εφόσον η χρήση και ο εξοπλισμός των χώρων εργασίας το απαιτούν, πρέπει να τοποθετείται το σχεδιάγραμμα των διαδρόμων κυκλοφορίας σε εμφανές σημείο.

Γ1.14. Προστασία από πτώσεις και πτώση αντικειμένων - Ζώνες κινδύνου.

Οι θέσεις εργασίας, οι διάδρομοι, οι εξέδρες, τα πλατύσκαλα, οι πεζογέφυρες, τα κεκλιμένα επίπεδα και κάθε άλλο δάπεδο στο οποίο έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι και που βρίσκεται σε ύψος μεγαλύτερο των 0.75 μέτρων, πρέπει να έχει προστατευτικό προπέτασμα. Σε κάθε ελεύθερη πλευρά, για την αποφυγή πτώσεων. Το προστατευτικό προπέτασμα πρέπει να έχει ύψος τουλάχιστον ένα (1) μέτρο από το δάπεδο, να είναι συμπαγές στηθαίο ή κιγκλίδωμα με κουπαστή, και θωράκιο (σοβατεπί) ύψους τουλάχιστον 0.15 μέτρα με ράβδο μεσοδιαστήματος ή πλέγμα ή άλλη κατάλληλη κατασκευή που να μην επιτρέπει την πτώση εργαζομένου.

Η ύπαρξη προστατευτικού προπετάσματος απαιτείται επίσης και στις παρακάτω περιπτώσεις :

1. Σε ανοίγματα δαπέδων και οριζοντίων γενικά επιφανειών (τάφροι, καταπακτές, κανάλια κλπ) όταν δεν υπάρχει κάλυμμα ή άλλο σύστημα που να αποκλείει την πτώση εργαζομένων μέσα σε αυτά.
2. Σε δοχεία ή δεξαμενές με θερμά, καυστικά, διαβρωτικά ή δηλητηριώδη υγρά, καθώς και σε δοχεία, κάδους ή δεξαμενές με μηχανισμό ανάμιξης ή ανάδευσης όταν τα χείλη τους βρίσκονται στο δάπεδο ή σε ύψος μικρότερο από ένα (1) μέτρο από το δάπεδο και δεν διαθέτουν κάλυμμα ή άλλο σύστημα που να αποκλείει την πτώση εργαζομένων σε αυτά.
3. Σε ανοίγματα τοίχων και κατακόρυφων γενικά επιφανειών.
4. Σε διαβάσεις πάνω από επικίνδυνες ζώνες (μεταφορικές ταινίες, κινούμενα μέρη μηχανημάτων, δεξαμενές κλπ).

Εφόσον οι χώροι εργασίας περιέχουν επικίνδυνες ζώνες (κίνδυνος πτώσης των εργαζομένων ή κίνδυνος από την πτώση αντικειμένων), αυτές πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων.

Γ1.15. Ειδικά μέτρα για τις κυλιόμενες σκάλες και τους κυλιόμενους διαδρόμους.

Οι κυλιόμενες σκάλες και οι κυλιόμενοι διάδρομοι πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με τα απαραίτητα συστήματα ασφαλείας (σύστημα επείγουσας ακινητοποίησης κ.λ.π.), τα οποία να αναγνωρίζονται εύκολα και να είναι προσιτά στους εργαζομένους.

Γ1.16. Αποβάθρες και εξέδρες φόρτωσης.

Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης - εκφόρτωσης πρέπει να είναι κατάλληλες για τις διαστάσεις των μεταφερόμενων φορτίων. Στην περίπτωση που το ύψος τους είναι μεγαλύτερο από 0.75 του μέτρου πρέπει να υπάρχουν προστατευτικά κιγκλιδώματα προς αποφυγή πτώσεων.

Γ1.17. Διαστάσεις και όγκος αέρα των χώρων - Χώρος για ελευθερία κινήσεων.

Οι διαστάσεις και ο όγκος αέρα των χώρων εργασίας πρέπει να επιτρέπουν στους εργαζόμενους να εκτελούν την εργασία τους χωρίς κίνδυνο για την ασφάλεια, την υγεία και την ευεξία τους. Επιπλέον, πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες κυκλοφορίας ανθρώπων και μηχανικών μέσων, διακίνησης των υλικών και συντήρησης και καθαρισμού των χώρων αυτών.

Ανάλογα με το είδος της εργασίας που πραγματοποιείται, κάθε εργαζόμενος πρέπει να έχει ελάχιστο χώρο όπως αυτός καθορίζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.8:

Ελάχιστος χώρος εργασίας σε συνάρτηση με το είδος της εργασίας.

Είδος εργασίας	Ελάχιστος χώρος/εργαζόμενο
Ως επί το πλείστον καθιστική απασχόληση	12 m ³
Ως επί το πλείστον ελαφριά σωματική απασχόληση	15 m ³
Ως επί το πλείστον βαριά σωματική απασχόληση	18 m ³

Γ1.18. Χώροι Ανάπαυσης.

Η ύπαρξη χώρων ανάπαυσης επιβάλλεται στις επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 50 εργαζόμενους αλλά και σε επιχειρήσεις όπου το είδος της ασκούμενης δραστηριότητας το απαιτεί, ανεξαρτήτως αριθμού εργαζομένων. (Τα παραπάνω δεν εφαρμόζονται σε επιχειρήσεις όπου το προσωπικό εργάζεται σε γραφεία ή σε παρόμοιους χώρους εργασίας, οι οποίοι προσφέρουν τις ίδιες δυνατότητες ανάπαυσης στη διάρκεια του διαλείμματος). Επιπλέον, προβλέπονται τα εξής:

1. Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει, ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων, να είναι εφοδιασμένοι με τραπέζια που να καθαρίζονται εύκολα, καρέκλες με πλάτη, δοχεία απορριμμάτων, κρεμάστρες ρούχων και μηχανικά μέσα για θέρμανση, ψύξη και συντήρηση τροφίμων και ποτών. Επίσης πρέπει να διατίθεται πόσιμο νερό. (Χώρος ανάπαυσης μπορεί να θεωρηθεί και το εστιατόριο της επιχείρησης).
2. Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει να έχουν κατά το δυνατόν οπτική επαφή με το εξωτερικό περιβάλλον και πρέπει να φωτίζονται και να αερίζονται επαρκώς.
3. Στους χώρους ανάπαυσης πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των μη καπνιστών από την ενόχληση που προκαλεί ο καπνός.

Εφόσον η φύση της εργασίας επιβάλλει τακτικές και συχνές διακοπές και δεν υπάρχουν χώροι ανάπαυσης, πρέπει να τίθενται στη διάθεση των εργαζομένων άλλοι χώροι παραμονής εφοδιασμένοι με επαρκή αριθμό καθισμάτων. Δυνατότητα για ολιγόλεπτη ανάπαυση στις θέσεις εργασίας με διάθεση κατάλληλων καθισμάτων πρέπει να παρέχεται και στους εργαζόμενους που η φύση της εργασίας τους επιβάλλει να βρίσκονται σε ορθοστασία.

Γ1.19. Αποδυτήρια και ιματιοφυλάκια για τα ενδύματα.

Εφόσον το προσωπικό υπερβαίνει τους 50 εργαζόμενους ή αν οι εργαζόμενοι πρέπει να φορούν ειδικά ρούχα εργασίας, τότε πρέπει να τίθενται στην διάθεση αυτών κατάλληλοι χώροι αποδυτηρίων, ξεχωριστοί για άνδρες και γυναίκες. Στον πιο πάνω αριθμό δεν περιλαμβάνονται οι υπάλληλοι γραφείου.

Τα αποδυτήρια πρέπει να είναι επαρκών διαστάσεων και να διαθέτουν καθίσματα καθώς και ατομικά ντουλάπια τα οποία να επιτρέπουν σε κάθε εργαζόμενο να κλειδώνει τα ενδύματά του κατά την διάρκεια της εργασίας του. Εάν οι συνθήκες εργασίας το απαιτούν (επικίνδυνες ουσίες, υγρασία, ρύποι κ.λ.π.) πρέπει να υπάρχουν ξεχωριστά ντουλάπια για τον ρουχισμό εργασίας και για την ιδιωτική περιβολή των εργαζομένων.

Γ1.20. Λουτρά (ντους), νιπτήρες και αποχωρητήρια.

Όταν το είδος της δραστηριότητας ή οι κανόνες υγιεινής το επιβάλλουν, πρέπει να υπάρχουν επαρκή και κατάλληλα λουτρά (ντους) στη διάθεση των εργαζομένων, χωριστά για τους άνδρες και τις γυναίκες. Τα λουτρά πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις και να διαθέτουν τρεχούμενο νερό, ζεστό και κρύο.

Εφόσον δεν απαιτούνται λουτρά, πρέπει να τοποθετείται κοντά στις θέσεις εργασίας και στα αποδυτήρια, επαρκής αριθμός νιπτήρων με τρεχούμενο νερό (ζεστό αν χρειάζεται). Οι νιπτήρες πρέπει να είναι χωριστοί για τους άνδρες και τις γυναίκες, όταν αυτό επιβάλλεται από λόγους ευπρέπειας.

Τέλος, οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους επαρκή αριθμό αποχωρητηρίων και νιπτήρων σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις, κοντά στις θέσεις εργασίας, στους χώρους ανάπαυσης, στα αποδυτήρια και στα λουτρά.

Γ1.21. Χώροι πρώτων βοηθειών.

Όταν ο αριθμός των εργαζομένων σε μια επιχείρηση υπερβαίνει τους 100 ή όταν η φύση της εργασίας το απαιτεί, είναι απαραίτητη η ύπαρξη ενός ή περισσότερων χώρων πρώτων βοηθειών. Οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και υλικά πρώτων βοηθειών, να διαθέτουν ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό για την παροχή πρώτων βοηθειών και να επιτρέπουν την άνετη είσοδο τραυματιοφορέων και φορειών. Τα ελάχιστα απαιτούμενα υλικά πρώτων βοηθειών που πρέπει να διαθέτουν οι χώροι αυτοί, παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.9:**Ελάχιστα απαιτούμενα υλικά πρώτων βοηθειών.**

• Ακετυλοσαλικυλικό οξύ	• Απορροφητική γάζα αποστειρωμένη
• Παρακεταμόλη	• Λευκοπλάστης πλάτους 0.08 μέτρα
• Αντιϊσταμινικά δισκία	• Τεμάχια λευκοπλάστη με γάζα αποστειρωμένη
• Αντιόξινα δισκία	• Τριγωνικός επίδεσμος
• Σπασμολυτικό (σταγόνες ή δισκία)	• Ποτηράκια μιας χρήσης
• Αντιδιαροϊκό καολίνης/πηκτίνης	• Αιμοστατικός επίδεσμος
• Αντισηπτικό κολλύριο	• Διάλυμα αμμωνίας
• Αντιϊσταμινική αλοιφή	• Οξυζενέ και οινόπνευμα καθαρό
• Επίδεσμος 2.50 x 0.05 μέτρα	• Βάμμα ιωδίου
• Επίδεσμος 2.50 x 0.10 μέτρα	• Μερκιουροχρώμ ή άλλο αντισηπτικό
• Βαμβάκι	• Χάπια άνθρακα (καρβουνάκια)

Παρατήρηση: Οι ποσότητες των παραπάνω ειδών καθορίζονται ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων, ενώ η συμπλήρωσή τους και με άλλα είδη καθορίζεται από το γιατρό εργασίας.

Γ1.22. Εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες/Έγκυες γυναίκες και γαλουχούσες μητέρες.

Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι ιδιαιτερότητες των εργαζομένων με ειδικές ανάγκες. Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να δοθεί στο σωστό σχεδιασμό σύμφωνα με τις οδηγίες του ΥΠΕΧΩΔΕ (γραφείο μελετών για άτομα με ειδικές ανάγκες).

Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται, ιδίως, για τις θύρες, τους διαδρόμους επικοινωνίας, τα κλιμακοστάσια, τα σημεία τοποθέτησης των διακοπών τεχνητού φωτισμού και του εξοπλισμού έκτακτης ανάγκης, τα λουτρά (ντους), τους νιπτήρες, τα αποχωρητήρια, την επίπλωση, τις εγκαταστάσεις, τον τεχνικό εξοπλισμό και τις θέσεις εργασίας που χρησιμοποιούνται ή καταλαμβάνονται από εργαζόμενους με ειδικές ανάγκες. Οι έγκυες γυναίκες και οι γαλουχούσες μητέρες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κατακλίνονται προς ανάπαυση σε κατάλληλες συνθήκες.

Γ1.23. Εξωτερικοί χώροι εργασίας.

Οι θέσεις εργασίας, οι διάδρομοι κυκλοφορίας και άλλες θέσεις ή εγκαταστάσεις που βρίσκονται στην ύπαιθρο και στις οποίες έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι κατά την διάρκεια της άσκησης των δραστηριοτήτων τους, πρέπει να σχεδιάζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε η κυκλοφορία των πεζών και των οχημάτων να μπορεί να γίνεται κατά ασφαλή τρόπο. Ειδικότερα, οι εξωτερικές θέσεις εργασίας πρέπει να διευθετούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι:

1. Να προστατεύονται από τις ατμοσφαιρικές επιδράσεις και την πτώση αντικειμένων.
2. Να μπορούν να απομακρυνθούν γρήγορα από την θέση εργασίας τους σε περίπτωση κινδύνου και να μπορούν να λάβουν γρήγορα βοήθεια.
3. Να μην είναι εκτεθειμένοι σε επιβλαβή ηχητικά επίπεδα ούτε σε επιβλαβή εξωτερική επίδραση (π.χ. αέρια, ατμούς, σκόνη).
4. Να μην κινδυνεύουν να γλιστρήσουν ή να πέσουν.

Γ2. ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ Υ/Α ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ Η ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ, ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ Η/ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 31-12-1994.

Γ2.1. Σταθερότητα, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια των κτιρίων.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.1.)

Γ2.2. Ηλεκτρική εγκατάσταση.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.2.)

Γ2.3. Οδοί διαφυγής και έξοδοι κινδύνου.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.3.)

Γ2.4. Πυρανίχνευση και πυρόσβεση.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.4.)

Γ2.5. Εξαερισμός κλειστών χώρων εργασίας.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.5.)

Γ2.6. Απαγωγή παραγόντων.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.6.)

Γ2.7. Θερμοκρασία των χώρων εργασίας.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.7.)

Γ2.8. Φωτισμός των χώρων εργασίας.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.8.)

Γ2.9. Δάπεδα.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.9.)

Επιπλέον, τα δάπεδα πρέπει να πληρούν τους παρακάτω όρους:

1. Να μην παρουσιάζουν επικίνδυνες κλίσεις.
2. Να είναι επαρκούς αντοχής στις κρούσεις, στις τριβές και στα δυναμικά ή στατικά φορτία που δέχονται.
3. Να έχουν επαρκή αντοχή όπου υπάρχει κίνδυνος από καυστικές ή διαβρωτικές ουσίες.
4. Να είναι πυράντοχα όπου υπάρχει κίνδυνος λόγω δημιουργίας σπινθήρων ή χρήση φλόγας.
5. Να συμβάλλουν στην απόσβεση των κραδασμών και όσο είναι δυνατόν στην απόσβεση των θορύβων.

Γ2.10. Τοίχοι.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.10.)

Επιπλέον, σε χώρους με άμεσο κίνδυνο φωτιάς λόγω δημιουργίας σπινθήρων ή χρήση φλόγας, οι τοίχοι και τα διαχωριστικά στοιχεία πρέπει να είναι πυράντοχα.

Γ2.11. Οροφές - Στέγες.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.11.)

Επιπλέον, προβλέπονται τα εξής:

1. Εφόσον υφίστανται ιδιαίτερα προβλήματα από την ηλιακή θερμότητα ή το ψύχος που ευνοούνται από την κατασκευή και τα υλικά επικάλυψης της στέγης, οι στέγες πρέπει να θερμομονώνονται.
2. Υαλόφρακτα τμήματα σε οροφές ή σε στέγες πρέπει να φέρουν μέτρα για την προστασία των εργαζομένων κάτωθεν αυτών από τυχόν θραύση τους και πρέπει να είναι έτσι κατασκευασμένα ώστε να προστατεύουν από την άμεση ηλιακή ακτινοβολία.

Γ2.12. Παράθυρα και φεγγίτες των χώρων εργασίας.

Τα παράθυρα, οι φεγγίτες και τα άλλα συστήματα φυσικού φωτισμού ή αερισμού πρέπει να μπορούν να ανοίγονται, να ρυθμίζονται και να στερεώνονται από τους εργαζόμενους με ασφάλεια και ευκολία. Επίσης, πρέπει να είναι σχεδιασμένα σε σχέση με τον εξοπλισμό ή εφοδιασμένα με κατάλληλα συστήματα έτσι ώστε να

καθαρίζονται χωρίς κινδύνους για τους εργαζόμενους που εκτελούν την εργασία αυτή καθώς και για τους εργαζόμενους που ευρίσκονται στα κτίρια και γύρω από αυτά.

Όταν τα παράθυρα, οι φεγγίτες και τα άλλα συστήματα φυσικού φωτισμού ή αερισμού είναι ανοιχτά, δεν πρέπει να αποτελούν κίνδυνο για τους εργαζόμενους, να παρεμποδίζουν την ελευθερία κίνησής τους ή να περιορίζουν το ελάχιστο πλάτος των διαδρόμων κυκλοφορίας. Τέλος, παράθυρα που δεν ανοίγουν επιτρέπονται μόνον εφόσον εξασφαλίζεται επαρκής αερισμός.

Γ2.13. Θύρες και πύλες.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.12.)

Επιπλέον, ισχύουν τα εξής:

1. Η θέση, ο αριθμός, τα υλικά κατασκευής και οι διαστάσεις των θυρών και των πυλών καθορίζονται με βάση τη φύση και τη χρήση των χώρων εργασίας.
2. Θύρες και πύλες που ανοίγονται και προς τις δύο κατευθύνσεις κυκλοφορίας, πρέπει να είναι διαφανείς ή να διαθέτουν άλλο τρόπο που να μην παρεμποδίζεται η οπτική επαφή.
3. Το δάπεδο εκατέρωθεν των θυρών και των πυλών πρέπει να είναι ομαλό, χωρίς ανωμαλίες και εμπόδια.
4. Οι συρόμενες πόρτες πρέπει να διαθέτουν σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να βγαίνουν από τις τροχιές τους και να πέφτουν.
5. Θύρες και πύλες απ' όπου διέρχονται εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να ανοίγονται και κλείνουν από αυτούς με ευκολία και ασφάλεια.
6. Πολύ κοντά στις πύλες που προορίζονται κυρίως για την κυκλοφορία οχημάτων πρέπει να υπάρχουν, όταν η διέλευση των πεζών δεν είναι ασφαλής, θύρες κυκλοφορίας των πεζών, που πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι διαρκώς ελεύθερες.
7. Οι μηχανοκίνητες θύρες και πύλες πρέπει να είναι εφοδιασμένες με συστήματα επείγουσας ακινητοποίησης, τα οποία πρέπει να είναι προσιτά και να μπορούν να ανοίγουν με το χέρι, εκτός εάν ανοίγουν αυτόματα σε περίπτωση διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος.

Γ2.14. Διάδρομοι κυκλοφορίας.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.13.)

Επιπλέον, προβλέπονται τα εξής:

1. Οι διάδρομοι κυκλοφορίας πρέπει να σχεδιάζονται, κατασκευάζονται, διαρρυθμίζονται και διατηρούνται έτσι ώστε οι πεζοί ή τα οχήματα να μπορούν να τους χρησιμοποιούν εύκολα και με ασφάλεια.
2. Ο υπολογισμός των διαστάσεων των διαδρόμων κυκλοφορίας πρέπει να γίνεται με βάση τον αναμενόμενο αριθμό χρηστών και το είδος της επιχείρησης. Εφόσον στους διαδρόμους κυκλοφορίας χρησιμοποιούνται μεταφορικά μέσα, πρέπει να προβλέπεται επαρκής χώρος ασφαλείας για τους πεζούς.
3. Οι οδοί κυκλοφορίας που προορίζονται για οχήματα πρέπει να βρίσκονται σε αρκετή απόσταση από θύρες, πύλες, διαβάσεις πεζών, διαδρόμους και κλιμακοστάσια.

Γ2.15. Προστασία από πτώσεις και πτώση αντικειμένων - Ζώνες κινδύνου.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.14.)

Γ2.16. Ειδικά μέτρα για τις κυλιόμενες σκάλες και τους κυλιόμενους διαδρόμους.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.15.)

Γ2.17. Αποβάθρες και εξέδρες φόρτωσης.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.16.)

Επιπλέον, ισχύουν τα εξής:

1. Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης - εκφόρτωσης πρέπει να έχουν πλάτος τουλάχιστον 80 εκατοστά και να διαθέτουν μία τουλάχιστον έξοδο.
2. Εάν το μήκος τους είναι μεγαλύτερο από 20 μέτρα πρέπει να έχουν μία έξοδο για κάθε άκρο.
3. Πρέπει να διαθέτουν, όσο αυτό είναι πρακτικά δυνατόν, προστατευτικό προστέγασμα έναντι της βροχής.
4. Εάν οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης - εκφόρτωσης βρίσκονται δίπλα σε σιδηροτροχιές και έχουν ύψος μεγαλύτερο των 0.80 του μέτρου ή μήκος μεγαλύτερο των 10 μέτρων, πρέπει να κατασκευάζονται έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να βρίσκουν προστασία κάτω από αυτές.

Γ2.18. Διαστάσεις και όγκος αέρα των χώρων - Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.17.)

Γ2.19. Χώροι Ανάπαυσης.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.18.)

Γ2.20. Αποδυτήρια και ιματιοφυλάκια για τα ενδύματα.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.19.)

Γ2.21. Λουτρά (ντους), νιπτήρες και αποχωρητήρια.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.20.)

Γ2.22. Χώροι πρώτων βοηθειών.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.21.)

Γ2.23. Εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες/Εγκυες γυναίκες και γαλουχούσες μητέρες.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.22.)

Γ2.24. Εξωτερικοί χώροι εργασίας.

(Ισχύουν οι προδιαγραφές που αναφέρονται στην υποενότητα Γ1.23.)

5. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 17/1996.

«Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ». (ΦΕΚ 11/Α/96)

ΣΚΟΠΟΣ: Σκοπός του π.δ. 17/96 είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί της υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, προς τις διατάξεις των οδηγιών 89/391/ΕΟΚ «Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία» και 91/383/ΕΟΚ «Για την συμπλήρωση των μέτρων που αποσκοπούν στο να προαγάγουν τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου ή με σχέση πρόσκαιρης εργασίας».

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Το παρόν προεδρικό διάταγμα έχει ως αντικείμενο τις γενικές αρχές σχετικά με την πρόληψη και την εξάλειψη των επαγγελματικών κινδύνων, την ενημέρωση, τη διαβούλευση, την ισόρροπη συμμετοχή, την κατάρτιση των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους, καθώς και τους κανόνες για την εφαρμογή των γενικών αυτών αρχών.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής, κλπ).

Επίσης, επεκτείνεται η ισχύς του ν. 1568/85 και των προεδρικών διαταγμάτων που εκδόθηκαν με τις εξουσιοδοτήσεις του, στις επιχειρήσεις:

- εκρηκτικών υλών,
- μεταλλείων-λατομείων-ορυχείων,
- καθαρά αλιευτικές,
- μεταφορών και
- σε εργασίες με ιοντίζουσες ακτινοβολίες.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ: Οι διατάξεις του π.δ. 17/96 δεν εφαρμόζονται:

- Στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.
- Στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό.
- Στις θαλάσσιες μεταφορές.

A. ΟΡΓΑΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ.**A1. ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ Υ/Α.**

Ο νόμος 1568/85 προέβλεπε το δικαίωμα εκπροσώπησης των εργαζομένων για θέματα υγιεινής και ασφάλειας, στις επιχειρήσεις που απασχολούσαν πάνω από 20 άτομα. Με το π.δ. 17/96, επεκτείνεται το δικαίωμα των εργαζομένων να επιλέγουν εκπροσώπους με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας, και στις επιχειρήσεις που απασχολούν κάτω από 20 άτομα.

Οι εργαζόμενοι σε αυτές τις επιχειρήσεις έχουν δικαίωμα να διαβουλεύονται μεταξύ τους και να επιλέγουν με πλειοψηφία και για διάστημα δύο ετών, τον εκπρόσωπό τους για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας. (Για τις αρμοδιότητες του εκπροσώπου ισχύουν οι σχετικές διατάξεις του νόμου 1568/85).

A2. ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ (Τ.Α. & Γ.Ε.).**A2.1. Υποχρέωση παροχής υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης.**

Επεκτείνεται η υποχρέωση των εργοδοτών για απασχόληση τεχνικού ασφαλείας και σε επιχειρήσεις που απασχολούν κάτω από 50 άτομα. Όσον αφορά τις υπηρεσίες του γιατρού εργασίας, αυτές απαιτούνται σε επιχειρήσεις που έχουν πάνω από 50 εργαζόμενους ή σε επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους και στις οποίες γίνεται χρήση επικίνδυνων ουσιών (αμιάντος, μόλυβδος, καρκινογόνες ουσίες κ.λ.π.).

A2.2. Επιλογές του εργοδότη για την παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης.

Ο εργοδότης προκειμένου να ανταποκριθεί στην υποχρέωση χρησιμοποίησης υπηρεσιών τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας ή/και σε ιδιαίτερα προβλήματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, έχει τη δυνατότητα να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας ή/και γιατρού εργασίας:

- σε εργαζόμενους στην επιχείρηση,
- σε άτομα εκτός της επιχείρησης,
- σε Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ),
- ή συνδυασμό μεταξύ αυτών των δυνατοτήτων.

A2.3. Προσόντα, γνώσεις και ελάχιστος χρόνος απασχόλησης των Τ.Α.-Γ.Ε.

Τα προσόντα, το επίπεδο γνώσεων και ο ελάχιστος χρόνος απασχόλησης των τεχνικών ασφαλείας και των γιατρών εργασίας ρυθμίζονται με τις σχετικές διατάξεις του νόμου 1568/85 και του π.δ. 294/88. Συμπληρωματικά, ο ελάχιστος πραγματικός

χρόνος ετήσιας απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας, για τον καθένα χωριστά, καθορίζεται ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.10:

Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης Τ.Α. και Γ.Ε. σε συνάρτηση με τον αριθμό των εργαζομένων στην επιχείρηση.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ Τ.Α. & Γ.Ε.
μέχρι και 20	25 ώρες ετησίως
από 21 έως και 50	50 ώρες ετησίως
άνω των 51	75 ώρες ετησίως

A2.4. Πρόσθετες αρμοδιότητες τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας.

Ο τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας στα πλαίσια των υποχρεώσεων τους πρέπει να διενεργούν τις απαραίτητες μετρήσεις, και σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν διαθέτει τα κατάλληλα μέσα για τις μετρήσεις αυτές, ο εργοδότης προσφεύγει σε ΕΞΥΠΠ. Τα αποτελέσματα των μετρήσεων αυτών καταγράφουν και αναφέρουν στον εργοδότη οποιαδήποτε παράλειψη των μέτρων υγιεινής και ασφαλείας, προτείνουν μέτρα αντιμετώπισής τους και επιβλέπουν την εφαρμογή τους.

Πιο συγκεκριμένα, ο γιατρός εργασίας, και εφόσον η επιχείρηση δεν διαθέτει την κατάλληλη υποδομή, πρέπει να παραπέμπει τους εργαζόμενους για συγκεκριμένες συμπληρωματικές ιατρικές εξετάσεις. Στη συνέχεια ο γιατρός εργασίας λαμβάνει γνώση και αξιολογεί τα αποτελέσματα των παραπάνω εξετάσεων. Οι δαπάνες που προκύπτουν από τα παραπάνω βαρύνουν τον εργοδότη.

Επίσης, ο γιατρός εργασίας της επιχείρησης τηρεί σχετικό ιατρικό φάκελο για κάθε εργαζόμενο. Επιπλέον, καθιερώνεται και περιλαμβάνεται στον ιατρικό φάκελο, ατομικό βιβλιάριο επαγγελματικού κινδύνου, όπου αναγράφονται τα αποτελέσματα των ιατρικών και εργαστηριακών εξετάσεων, κάθε φορά που ο εργαζόμενος υποβάλλεται σε αντίστοιχες εξετάσεις. Γνώση του φακέλου και του ατομικού βιβλιαρίου του εργαζόμενου δικαιούνται να έχουν οι υγειονομικοί επιθεωρητές της αρμόδιας επιθεώρησης εργασίας, οι γιατροί του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο ανήκει ο εργαζόμενος καθώς και ο ίδιος ο εργαζόμενος. Σε κάθε περίπτωση πάυσης της σχέσης εργασίας, το βιβλιάριο παραδίδεται στον εργαζόμενο που αφορά.

A3. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ (ΕΞΥΠΠ).

A3.1. Σύσταση ΕΞ.Υ.Π.Π.

Οι υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας, μπορούν να παρέχονται και από ατομικές επιχειρήσεις ή νομικά πρόσωπα έξω από την επιχείρηση, που στο

εξής θα ονομάζονται «Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης» (ΕΞΥΠΠ). Δικαίωμα σύστασης ΕΞΥΠΠ έχουν επίσης:

1. Οργανισμοί εποπτευόμενοι από τα Υπουργεία Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και Υγείας και Πρόνοιας.
2. ΝΠΔΔ με δραστηριότητες σχετικές με τις συνθήκες εργασίας καθώς και τα επιμελητήρια.
3. Τα ανώτερα ή ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.
4. Συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων.
5. Ενώσεις εργοδοτών.
6. Μικτές συμπράξεις των ανωτέρω.

A3.2. Εξοπλισμός και προσωπικό των ΕΞΥΠΠ.

Οι ΕΞΥΠΠ, προκειμένου να παρέχουν τις προαναφερθείσες υπηρεσίες, πρέπει να διαθέτουν το αναγκαίο προσωπικό με την απαιτούμενη επιστημονική εξειδίκευση καθώς επίσης και τα κατάλληλα μέσα και εξοπλισμό.

Όταν οι επιχειρήσεις με τις οποίες συμβάλλονται οι ΕΞΥΠΠ, δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα μέσα ή εξοπλισμό για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, όπως για τη διενέργεια μετρήσεων, εξετάσεων κ.λπ., οι ΕΞΥΠΠ μπορούν να διαθέτουν δικά τους μέσα ή εξοπλισμό.

A3.3. Υποχρεώσεις των ΕΞΥΠΠ.

Οι ΕΞΥΠΠ υποχρεούνται να τηρούν φακέλους για κάθε μία επιχείρηση με την οποία συμβάλλονται. Στους φακέλους καταχωρούνται αντίγραφα κάθε υπόδειξης, έρευνας, μέτρησης ή εξέτασης που σχετίζεται με την επιχείρηση. Οι ΕΞΥΠΠ πρέπει να τηρούν επίσης, αναλυτικά δελτία παρουσίας κάθε τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας με το χρόνο απασχόλησης τους σε κάθε επιχείρηση, συγκεντρωτικό πίνακα των οποίων υποβάλλουν στην αρμόδια Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το πρώτο δεκαπενθήμερο κάθε εξαμήνου. Επίσης συντάσσουν ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων την οποία υποβάλλουν στην παραπάνω Γενική Διεύθυνση το πρώτο δίμηνο κάθε νέου έτους.

A4. ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ Τ.Α.-Γ.Ε. ΚΑΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Η επιμόρφωση των τεχνικών ασφάλειας, των γιατρών εργασίας και των εκπροσώπων των εργαζομένων, που παρέχεται από τους φορείς που ορίζονται με το

νόμο 1568/85, διενεργείται και από το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ).

Οι φορείς που διενεργούν τα παραπάνω επιμορφωτικά προγράμματα, υποχρεούνται να υποβάλλουν στην αρμόδια Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων τα προτεινόμενα προγράμματα επιμόρφωσης, τα προσόντα των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού και ύστερα από γνωμοδότηση του ΣΥΑΕ, ρυθμίζονται η οργάνωση, η λειτουργία, το είδος και η διάρκεια των εν λόγω προγραμμάτων, η διδακτέα ύλη, τα προσόντα των διδασκόντων και των εκπαιδευόμενων, τα πιστοποιητικά που χορηγούνται και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Με τις ίδιες αποφάσεις ρυθμίζονται και οι δαπάνες εκτέλεσης των επιμορφωτικών προγραμμάτων οι οποίες οπωσδήποτε δεν βαρύνουν τους εργαζόμενους.

Ο χρόνος αποχής των εργαζομένων από την εργασία, για τη παρακολούθηση των προγραμμάτων αυτών, θεωρείται χρόνος εργασίας και δεν μπορεί να συμψηφιστεί με την κανονική ετήσια άδειά τους.

B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.

B1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.

Ο εργοδότης είναι υπεύθυνος για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων στην επιχείρησή του και δεν απαλλάσσεται από αυτή την ευθύνη ούτε όταν οι εργαζόμενοι δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους ούτε όταν αναθέτει καθήκοντα προστασίας και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου στον τεχνικό ασφαλείας ή/και στον γιατρό εργασίας ή/και σε αρμόδιες ΕΞΥΠΠ. Ειδικότερα, ο εργοδότης υποχρεούται:

1. Να επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.
2. Να γνωστοποιεί στους εργαζόμενους τον επαγγελματικό κίνδυνο από την εργασία τους.
3. Να καταρτίζει πρόγραμμα προληπτικής δράσης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση.
4. Να εξασφαλίζει τη συντήρηση και την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας μέσων και εγκαταστάσεων.

5. Να ενθαρρύνει και διευκολύνει την επιμόρφωση των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους.

6. Να εφαρμόζει τις υποδείξεις των τεχνικών και υγειονομικών επιθεωρητών εργασίας και γενικά να διευκολύνει το έργο τους μέσα στην επιχείρηση κατά τους ελέγχους.

B2. ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.

Πέραν των γενικών υποχρεώσεων, ο εργοδότης οφείλει:

1. Να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κινδύνων κατά την εργασία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται από τον τεχνικό ασφάλειας, γιατρό εργασίας και ΕΣΥΠΠ ή ΕΞΥΠΠ, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Στους ανωτέρω, ο εργοδότης πρέπει να παρέχει κάθε βοήθεια σε μέσα και προσωπικό για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού.

2. Να καθορίζει τα μέτρα προστασίας που πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπιση των παραπάνω κινδύνων και, αν χρειαστεί, το υλικό προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί.

3. Να αναγγέλλει, εντός 24 ωρών, στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος, όλα τα εργατικά ατυχήματα και, εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που μπορεί να χρησιμεύσουν για την εξακρίβωση των αιτίων του ατυχήματος.

4. Να τηρεί ειδικό βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο να αναγράφονται τα αίτια και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών.

B3. ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ, ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΕΚΚΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ.

Όσον αφορά τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από εργαζόμενους, ο εργοδότης οφείλει:

1. Να οργανώνει την κατάλληλη υποδομή και να εξασφαλίζει τις κατάλληλες διασυνδέσεις με αρμόδιες εξωτερικές υπηρεσίες προκειμένου να αντιμετωπισθούν άμεσα θέματα πρώτων βοηθειών, επείγουσας ιατρικής περίθαλψης, διάσωσης και πυρασφάλειας.

2. Να ορίζει τους εργαζόμενους που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των μέτρων που αφορούν τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από τους εργαζόμενους. Αυτοί οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν λάβει κατάλληλη επιμόρφωση, να είναι επαρκείς σε αριθμό και να τίθεται στη διάθεσή τους το κατάλληλο υλικό, ανάλογα με το μέγεθος και τους ειδικούς κινδύνους της επιχείρησης.

3. Να λαμβάνει μέτρα και να δίνει οδηγίες στους εργαζόμενους, ώστε να μπορούν σε περίπτωση σοβαρού, άμεσου και αναπόφευκτου κινδύνου να διακόπτουν την εργασία ή/και να εγκαταλείπουν αμέσως το χώρο εργασίας και να μεταβαίνουν σε ασφαλή χώρο.

4. Να μη ζητά από τους εργαζόμενους, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, να αναλάβουν πάλι την εργασιακή δραστηριότητά τους, εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται σοβαρός και άμεσος κίνδυνος.

B4. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Οι εργοδότες πρέπει να ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους και να διευκολύνουν τη συμμετοχή τους στα πλαίσια όλων των ζητημάτων που άπτονται της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία. Αυτό συνεπάγεται:

- Διαβούλευση με τους εργαζόμενους.
- Δικαίωμα των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους να υποβάλλουν προτάσεις.
- Ισόρροπη συμμετοχή σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ή/και την πρακτική.

Οι εργαζόμενοι ή οι εκπρόσωποί τους, συμμετέχουν κατά τρόπο ισόρροπο και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ή/και πρακτική, ή ζητείται η γνώμη τους από τον εργοδότη εκ των προτέρων και εγκαίρως όσον αφορά:

1. Κάθε ενέργεια η οποία μπορεί να έχει ουσιαστικές επιπτώσεις στην ασφάλεια και την υγεία.

2. Τον καθορισμό των εργαζομένων της επιχείρησης ή/και των ατόμων εκτός της επιχείρησης ή/και της ΕΞΥΠΠ που αναλαμβάνουν τα καθήκοντα του τεχνικού ασφάλειας ή/και του γιατρού εργασίας, καθώς και τις δραστηριότητες τους.

3. Την κατάρτιση του κανονισμού υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

4. Την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με την αλληλεπίδραση του εργασιακού και του ευρύτερου περιβάλλοντος.

Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων έχουν το δικαίωμα να ζητούν από τον εργοδότη να λάβει τα ενδεδειγμένα μέτρα και να του υποβάλλουν σχετικές προτάσεις κατά τρόπον ώστε να αντιμετωπίζεται κάθε κίνδυνος για τους εργαζόμενους.

Σε περίπτωση που οι εργαζόμενοι ή οι εκπρόσωποί τους κρίνουν ότι τα ληφθέντα μέτρα και τα διατιθέμενα από τον εργοδότη μέσα δεν αρκούν για να εξασφαλισθεί η ασφάλεια και η υγεία κατά την εργασία, μπορούν να απευθυνθούν στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας. Κατά τις επισκέψεις και τους ελέγχους που διεξάγει η αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, μπορούν να παρίστανται και να διατυπώνουν τις παρατηρήσεις τους οι εκπρόσωποι των εργαζομένων.

B5. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Ο εργοδότης πρέπει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους στην επιχείρηση να λαμβάνουν, όλες τις απαραίτητες πληροφορίες όσον αφορά:

1. Τη νομοθεσία που ισχύει σχετικά με την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας και για τον τρόπο εφαρμογής της από την επιχείρηση.
2. Τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και τα μέτρα και τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης που αφορούν είτε την επιχείρηση εν γένει, είτε κάθε είδος θέσης εργασίας ή/και καθηκόντων.
3. Τον ορισμό των υπευθύνων εργαζομένων για τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων.

B6. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Ο εργοδότης πρέπει να εξασφαλίζει σε κάθε εργαζόμενο κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας, ιδίως υπό μορφή πληροφοριών και οδηγιών επ' ευκαιρία: της πρόσληψής του, τυχόν μετάθεσης ή αλλαγής καθηκόντων αυτού, εισαγωγής ή αλλαγής εξοπλισμού εργασίας, εισαγωγής μιας νέας τεχνολογίας που αφορά ειδικά τη θέση εργασίας ή τα καθήκοντά του. Η εκπαίδευση αυτή πρέπει να προσαρμόζεται στην εξέλιξη των κινδύνων και, αν χρειάζεται, να επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Κάθε εργαζόμενος έχει υποχρέωση να εφαρμόζει τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και να φροντίζει ανάλογα με τις δυνατότητές του, για την ασφάλεια και την υγεία του καθώς και για την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που

επιηρεάζονται από τις πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εργασία, σύμφωνα με την εκπαίδευσή του και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη του. Ειδικότερα, οι εργαζόμενοι οφείλουν:

1. Να χρησιμοποιούν σωστά τις μηχανές, τις συσκευές, τα εργαλεία, τις επικίνδυνες ουσίες, τα μεταφορικά και άλλα μέσα.
2. Να χρησιμοποιούν σωστά τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό που τίθεται στη διάθεσή τους και μετά τη χρήση να τον τακτοποιούν στη θέση του.
3. Να μη θέτουν εκτός λειτουργίας, αλλάζουν ή μετατοπίζουν αυθαίρετα τους μηχανισμούς ασφάλειας των μηχανών, εργαλείων, συσκευών, εγκαταστάσεων και κτιρίων και να χρησιμοποιούν σωστά αυτούς τους μηχανισμούς ασφαλείας.
4. Να αναφέρουν αμέσως στον εργοδότη ή/και σε όσους ασκούν αρμοδιότητες τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας, όλες τις καταστάσεις που μπορεί να θεωρηθεί εύλογα ότι παρουσιάζουν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και κάθε έλλειψη που διαπιστώνεται στα συστήματα προστασίας.
5. Να παρακολουθούν τα σχετικά σεμινάρια ή άλλα επιμορφωτικά προγράμματα σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

6. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 395 /1994.

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ». (ΦΕΚ 220/Α/19-12-94)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Το παρόν προεδρικό διάταγμα καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους. Οι διατάξεις του εφαρμόζονται επιπλέον των γενικών διατάξεων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας που ισχύουν κάθε φορά.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο κατατάσσονται.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ: Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται:

- στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων,
- στο ένστολο προσωπικό των σωμάτων ασφαλείας,
- στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό.

ΟΡΙΣΜΟΙ:

- 1. Εξοπλισμός εργασίας:** Κάθε μηχανή, συσκευή, εργαλείο ή εγκατάσταση που χρησιμοποιείται κατά την εργασία.
- 2. Χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας:** Κάθε δραστηριότητα σχετική με τον εξοπλισμό εργασίας, όπως η θέση σε λειτουργία ή εκτός λειτουργίας, η χρήση, η μεταφορά, η επισκευή, η μετατροπή, ο προληπτικός έλεγχος και η συντήρηση, συμπεριλαμβανομένου και του καθαρισμού.
- 3. Επικίνδυνη ζώνη:** Κάθε ζώνη εντός ή και περίξ του εξοπλισμού εργασίας στην οποία εκτιθέμενος ο εργαζόμενος υπόκειται σε κίνδυνο, όσον αφορά την ασφάλεια ή την υγεία του.
- 4. Εκτιθέμενος εργαζόμενος:** Κάθε εργαζόμενος που βρίσκεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει σε επικίνδυνη ζώνη.
- 5. Χειριστής:** Ο εργαζόμενος που είναι επιφορτισμένος με τη χρήση εξοπλισμού εργασίας.

Α. ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Οι ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας αφορούν τα συστήματα χειρισμού, τα όργανα ελέγχου, τα προστατευτικά μέρη, τις εργασίες συντήρησης κ.λ.π. του εξοπλισμού εργασίας. Αναλυτικότερα, οι ελάχιστες προδιαγραφές του εξοπλισμού εργασίας αναφέρονται στα εξής:

1. Τα συστήματα χειρισμού και τα όργανα ελέγχου κάθε εξοπλισμού εργασίας πρέπει να είναι σαφώς ορατά και αναγνωρίσιμα, να φέρουν την κατάλληλη σήμανση (όταν αυτό απαιτείται) και να επιβαρύνουν κατά το ελάχιστο δυνατό το μυοσκελετικό σύστημα των εργαζομένων.
2. Ο χειριστής πρέπει να μπορεί, από την κύρια θέση χειρισμού, να βεβαιώνεται ότι δεν υπάρχουν άτομα εκτιθέμενα στις επικίνδυνες ζώνες. Εάν αυτό είναι αδύνατο, κάθε φορά που ο εξοπλισμός τίθεται σε λειτουργία πρέπει αυτομάτως να προηγείται ένα ηχητικό ή οπτικό προειδοποιητικό σήμα.
3. Κάθε εξοπλισμός εργασίας πρέπει να είναι εφοδιασμένος με σύστημα χειρισμού που να επιτρέπει τη γενική διακοπή της λειτουργίας του υπό ασφαλείς συνθήκες, καθώς και με σύστημα αυτόματης διακοπής της λειτουργίας του, εάν αυτό ενδείκνυται.
4. Ο εξοπλισμός εργασίας που δημιουργεί κινδύνους από αναθυμιάσεις αερίων, ατμών ή υγρών ή από εκπομπές σκόνης, πρέπει να είναι εφοδιασμένος με κατάλληλα συστήματα κατακράτησης ή και απαγωγής κοντά στην πηγή των σχετικών κινδύνων.
5. Εάν υπάρχουν κίνδυνοι λόγω επαφής με κινούμενα μηχανικά στοιχεία του εξοπλισμού εργασίας που μπορεί να προκαλέσουν ατυχήματα, πρέπει αυτά να είναι εφοδιασμένα με προφυλακτήρες ή με συστήματα που να εμποδίζουν την πρόσβαση στις επικίνδυνες ζώνες.
6. Τα μέρη του εξοπλισμού εργασίας που βρίσκονται σε υψηλή ή πολύ χαμηλή θερμοκρασία, πρέπει εφόσον χρειάζεται, να προστατεύονται ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος επαφής με αυτά.
7. Οι εργασίες συντήρησης πρέπει να εκτελούνται ενόσω έχει διακοπεί η λειτουργία του εξοπλισμού εργασίας. Εάν αυτό δεν είναι δυνατό, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα προστατευτικά μέτρα για την εκτέλεση των εργασιών αυτών έξω από τις επικίνδυνες ζώνες.
8. Ο εξοπλισμός εργασίας πρέπει να φέρει τις απαραίτητες για την ασφάλεια των εργαζομένων προειδοποιητικές ενδείξεις και σημάνσεις.

9. Κάθε εξοπλισμός εργασίας πρέπει να είναι κατάλληλος ώστε να προστατεύονται οι εργαζόμενοι από τους κινδύνους πυρκαγιάς, υπερθέρμανσης, ηλεκτροπληξίας, έκρηξης, ή από τους κινδύνους εκπομπής αερίων, σκόνης, υγρών, ατμών ή άλλων ουσιών που παράγονται, χρησιμοποιούνται ή αποθηκεύονται μέσα στον εξοπλισμό αυτό.

B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.

1. Κατά την διαδικασία επιλογής του εξοπλισμού εργασίας που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί, ο εργοδότης πρέπει να λαμβάνει υπ' όψη τις ειδικές συνθήκες και τα χαρακτηριστικά της εργασίας καθώς και την έγγραφη γνώμη του τεχνικού ασφάλειας. Επίσης πρέπει να διασφαλίσει ότι ο εξοπλισμός εργασίας ανταποκρίνεται στις ελάχιστες προδιαγραφές που αναφέρονται παραπάνω.

2. Ο εργοδότης πρέπει να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε, ο εξοπλισμός εργασίας, με την κατάλληλη συντήρηση, να διατηρείται σε ικανοποιητικό επίπεδο λειτουργίας καθ' όλη τη διάρκεια της χρησιμοποίησής του.

3. Στα πλαίσια της ενημέρωσης των εργαζομένων, ο εργοδότης υποχρεούται να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε οι εργαζόμενοι να έχουν στη διάθεσή τους επαρκείς πληροφορίες και, όταν απαιτείται, γραπτές οδηγίες χρήσης σχετικά με τον εξοπλισμό εργασίας που χρησιμοποιείται κατά την εργασία.

4. Στα πλαίσια της εκπαίδευσης των εργαζομένων, ο εργοδότης διασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι που χρησιμοποιούν τον εξοπλισμό εργασίας καθώς και αυτοί που ασχολούνται σε εργασίες συντήρησης και επισκευής του, εκπαιδεύονται επαρκώς, ιδιαίτερα για τους κινδύνους που δημιουργούνται κατά τη χρησιμοποίησή του.

7. Νόμος 1837/1989.

«Για την προστασία των ανηλίκων κατά την απασχόληση και άλλες διατάξεις».
(Φ.Ε.Κ. 85/Α/89).

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ-ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ: Οι διατάξεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται σε κάθε μορφής απασχόληση και αυτοαπασχόληση ανηλίκων. Ως ανήλικοι για την εφαρμογή του νόμου αυτού νοούνται όσοι δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν εφαρμόζονται στις οικογενειακού χαρακτήρα γεωργικές, δασικές και κτηνοτροφικές εργασίες.

Α. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ.**Α1. ΑΝΗΛΙΚΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙ ΤΟ 15^ο ΕΤΟΣ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΟΥΣ.**

Οι ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το 15^ο έτος της ηλικίας τους απαγορεύεται να απασχοληθούν σε οποιαδήποτε εργασία. Εξαιρεση αποτελεί η απασχόλησή τους σε καλλιτεχνικές και παρεμφερείς εργασίες (θεατρικές παραστάσεις, μουσικές εκτελέσεις ή άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, διαφημιστικά προγράμματα, επιδείξεις μόδας, ραδιοφωνικές ή τηλεοπτικές εγγραφές ή εκπομπές, εγγραφές σε βίντεο, κινηματογραφικές λήψεις, καθώς και η χρησιμοποίησή τους ως μοντέλων).

Σε αυτή την περίπτωση, απαιτείται άδεια της Επιθεώρησης Εργασίας και πάντα με την προϋπόθεση ότι δεν βλάπτεται η σωματική και ψυχική υγεία καθώς και η ηθική των ανηλίκων. Η άδεια Επιθεώρησης Εργασίας χορηγείται στον εργοδότη ύστερα από αίτησή του και περιέχει το ονοματεπώνυμο και την ηλικία του ανηλίκου, το είδος της εργασίας στην οποία πρόκειται να απασχοληθεί, το ημερήσιο πρόγραμμα και τη χρονική διάρκειά του.

Η άδεια χορηγείται για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες και η παράτασή της μπορεί να χορηγηθεί μόνο για εξαιρετικούς λόγους. Για τη χορήγηση της άδειας ή την παράτασή της, ο εργοδότης μαζί με την αίτηση υποβάλλει δήλωση, ότι έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα προστασίας του ανηλίκου, ότι υπάρχει συναίνεση του προσώπου που έχει την επιμέλεια του ανηλίκου και ιατρική πιστοποίηση από τις υπηρεσίες του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) και του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.) ότι δεν υπάρχει κίνδυνος για τη σωματική ή ψυχική υγεία του ανηλίκου στη συγκεκριμένη απασχόληση.

Α2. ΑΝΗΛΙΚΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙ ΤΟ 18^ο ΕΤΟΣ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΟΥΣ.

Οι ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους δεν επιτρέπεται να απασχολούνται σε επικίνδυνες, βαριές ή ανθυγιεινές εργασίες, καθώς και σε εργασίες που βλάπτουν την ψυχική τους υγεία και γενικά εμποδίζουν την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.

Με την απόφαση 130627/1990 του Υπουργού Εργασίας «Καθορισμός επικίνδυνων, βαριών ή ανθυγιεινών εργασιών, για την απασχόληση ανηλίκων» (Φ.Ε.Κ. 620/Β/90) καθορίστηκαν επακριβώς οι εργασίες στις οποίες απαγορεύεται να απασχολούνται οι ανήλικοι. Οι εργασίες αυτές είναι οι εξής:

1. Η παρασκευή, ανάμειξη ή χρησιμοποίηση εκρηκτικών, τοξικών, διαβρωτικών και καρκινογόνων ουσιών και παρασκευασμάτων. (Εξαιρούνται οι εργασίες συγκόλλησης με εύφλεκτα αέρια των σχολών μαθητείας και οι εργασίες με οικιακές φιάλες υγραερίου).
2. Εργασίες κατά τις οποίες ο ανήλικος εκτίθεται:
 - Σε επίδραση ιοντιζουσών ακτινοβολιών.
 - Σε θόρυβο στάθμης μεγαλύτερης των 85 DBA (μέση ισοδύναμη τιμή για 40 ώρες απασχόληση την εβδομάδα) καθώς και σε θόρυβο στάθμης μεγαλύτερης των 140 DBA έστω και στιγμιαίως.
 - Σε πολύ υψηλές ή πολύ χαμηλές θερμοκρασίες (για ικανό χρονικό διάστημα) ή σε εντόνως ακτινοβολούμενη θερμότητα.
 - Σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες κατά την εκτέλεση υπαιθρίων εργασιών.
3. Εργασίες που ανατίθενται ως σύνηθες έργο και υποχρεώνουν τον εργαζόμενο να παίρνει αφύσικη στάση ή να διατηρεί μέλη του σώματός του ικανό χρονικό διάστημα σε μη φυσική θέση (π.χ. τα χέρια σε επίπεδο ψηλότερο των ώμων).
4. Εργασίες που συνεπάγονται την χρήση ατομικών αναπνευστικών προστατευτικών μέσων, ή ωτασπίδων εκτός αν αυτό επιβάλλεται για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών ή την εκτέλεση καθήκοντος μικρής χρονικής διάρκειας.
5. Η εξαγωγή, χρησιμοποίηση, ανάμειξη υλικών που περιέχουν ελεύθερο διοξείδιο του πυριτίου ή αμίαντο.
6. Η χρησιμοποίηση υδράργυρου και υδραργυρικών αμαλαγμάτων.
7. Η χρησιμοποίηση, ανάμειξη ή παραγωγή μολυβδούχων χρωμάτων.

8. Η βαφή κατά την οποία γίνεται χρήση του ανθρακικού-μολύβδου του-θεικού μολύβδου, του οξειδίου του μολύβδου και ειδών που περιέχουν τις ουσίες αυτές. Επίσης οι εργασίες καθαρισμού επιφανειών βαμμένων με αυτές τις ουσίες εκτός αν τα τεχνικά μέτρα που λαμβάνονται αποτρέπουν τη δυνατότητα εισπνοής σκόνης.

9. Η χρησιμοποίηση διαλυτών που περιέχουν βενζόλιο.

10. Η παραγωγή, η ανάμειξη και η χρησιμοποίηση μονομερούς βινυλοχλωριδίου.

11. Η παραγωγή, η κατεργασία και η σύμμιξη μολύβδου. Η εργασία σε εργοστάσια κατασκευής συσσωρευτών μολύβδου.

12. Η χρησιμοποίηση ή ανάμειξη οργανικών ουσιών που υπόκεινται σε σήψη.

13. Η διαλογή ή χρησιμοποίηση ρακών ή παλιούφασμάτων. Η διαλογή μεταχειρισμένων ρούχων που δεν έχουν απολυμανθεί.

14. Η αποκομιδή απορριμμάτων και το θάψιμό τους σε χωματερές.

15. Η εργασία σε εργοστάσια παρασκευής ζωικής κόλλας, οστεόκολλας σε βυρσοδεψεία και σε αποθήκες ακατεργάστων δερμάτων.

16. Το κοπάνισμα, το ξάσιμο, το ξεχώρισμα λιναριού, μπαμπακιού, τριχών ή μαλλιών.

17. Η εργασία σε στοιχειοθετήρια, σε στερεοτυπεία, στις λινοτυπικές μηχανές, στα χυτήρια μονοτυπίας και στη τσιγκογραφία.

18. Η συστηματική εργασία σε χώρους φόρτισης συσσωρευτών.

19. Η εργασία και παραμονή σε χώρους υαλουργιών στους οποίους κατεργάζεται η πρώτη ύλη, καθαρίζονται οι κλίβανοι, εμψύονται οι ύαλοι, κόβονται, τροχίζονται ή λειαινούνται.

20. Η κασιτέρωση ή χρωμίωση ή επιμετάλλωση. Το βάψιμο με πιστολέτο ως συστηματική εργασία. Η βαφή και η εμφάπτιση μεταλλικών αντικειμένων.

21. Η εργασία σε εργοστάσια ή εργαστήρια:

- Παρασκευής θεικού οξέως, θειώδους οξέως και θειωδών ενώσεων.
- Νιτρικού και υδροχλωρικού οξέως.
- Χλωρίου, χλωριούχου ασβεστίου, υποχλωριωδίων αλκαλίων και χλωριούχου Θείου.
- Χλωρικών αλάτων.

- Επεξεργασίας αρσενικού και παρασκευής αρσενικούχων ενώσεων.
 - Παρασκευής ανιλίνης και χρωμάτων ανιλίνης και αζοχρωμάτων.
 - Παρασκευής κυανιούχων ενώσεων και χρήσης ισοκυανιούχων.
 - Παρασκευής οξυαλικού οξέως.
 - Παρασκευής αιθυλικού, οξεικού και προπυλικού (αιθυλεστέρα).
 - Παρασκευής κολλοδίου και κυτταροειδούς.
 - Παραγωγής αμμωνίας.
 - Φωσφόρου
 - Χημικών λιπασμάτων
22. Η εργασία λεύκανσης ή διάλυσης χάρτου, άχυρου ή ρακών.
23. Η εργασία σε βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες.
24. Η εργασία στους αλευρόμυλους (στα τμήματα, στα οποία αναπτύσσονται σκόνες).
25. Η εργασία σε εργοστάσια ή εργαστήρια ή τμήματα εργοστασίων στα οποία ή παράγονται ή αποστάζονται:
26. Εκρηκτικές ύλες.
27. Πυροτεχνήματα.
28. Φωτιστικά αέρια, πεπιεσμένα αέρια, εύφλεκτα υλικά.
29. Εύφλεκτα προϊόντα. Επίσης εν γένει στα εργοστάσια, στα οποία αναπτύσσονται σκόνες που δημιουργούν κίνδυνο εκρήξεως.
30. Οι υπόγειες εργασίες στα μεταλλεία και στα λατομεία.
31. Η συγκόλληση ή κοπή με αέριο ή ηλεκτρισμό εκτός αν εκτελείται βάσει προγράμματος των σχολών μαθητείας.
32. Η επίβλεψη κινητηρίων μηχανών.
33. Η επίβλεψη της λειτουργίας και η τροφοδοσία των θεριστικών και των αλωνιστικών μηχανών και των πρεσών άχυρου.
34. Η επίβλεψη ατμολεβητών καθώς και λεβήτων ή δοχείων με αέρια υπό πίεση. Η επίβλεψη και συντήρηση λεβήτων και δικτύου υγραερίου.

35. Ο χειρισμός γερανών, γερανογεφυρών και βαρούλκων ή άλλων παρομοίων μηχανών και μηχανημάτων.

36. Η απασχόληση με την ιδιότητα του οδηγού τροχαλίων φορτώσεως κατά την εξόρυξη μεταλλευμάτων από μεταλλείο, λίθων από λατομείο κλπ.

37. Η εργασία με σκαπτικά φορτωτικά ή ανάλογα μηχανήματα.

38. Χειρισμός και οδήγηση περνοφόρου ανυψωτικού μηχανήματος (από άτομα μικρότερα των 17 ετών συμπληρωμένων).

39. Ο χειρισμός περνοφόρων οχημάτων μεταφερόντων πυρακτωμένα ρευστά υλικά.

40. Χειρισμός και οδήγηση γεωργικού ελκυστήρα (τρακτέρ), (από άτομα μικρότερα των 17 ετών συμπληρωμένων).

41. Χειρισμός των πρεσών με έκκεντρο ή παρομοίων πρεσών.

42. Χειρισμός υδραυλικών πρεσών.

43. Χειρισμός θερμοπλαστικών πρεσών, χυτοπρεσών αλουμινίου κ.ά. παρομοίων πρεσών.

44. Ο χειρισμός μηχανών κατασκευής παπουτσιών.

45. Οι εργασίες με μηχανήματα που φέρουν κοπτικά εργαλεία που κινούνται με μηχανική δύναμη και κυρίως οι εξής:

- Η εργασία σε κυκλικά πριόνια, πριονοκορδέλες, μηχανές λείανσης, διαμόρφωσης (σβούρες) ή ροκανίσματος ξύλων.
- Η εργασία σε ψαλίδια, σε μηχανήματα τεμαχισμού, σε μηχανήματα κοπής (κοπτικά δεσμίδων χαρτιού, κυκλικά πριόνια, πριονοκορδέλες επεξεργασίας άλλου υλικού εκτός του ξύλου) και σε θραυστήρες.
- Η εργασία σε μηχανήματα ελασματοποίησης και γενικά σε μηχανήματα στα οποία το υλικό ή το επεξεργαζόμενο αντικείμενο περνά μεταξύ κυλίνδρων δημιουργώντας τον κίνδυνο πιασίματος μέλους του σώματος του εργαζομένου.
- η εργασία σε μηχανήματα ζυμώσεως-συνθλίψεως.
- Η εργασία σε φυγοκεντρικές μηχανές.
- Η εργασία με μηχανικά πριόνια, με αλυσσοπριόνια, καταρράκτες, σε μηχανήματα αποφλοιώσεως, κλαδεύσεως και παρόμοια.

46. Ο καθαρισμός μεταλλικών επιφανειών με ψηγματοβολή (αμμοβολή).

47. Η εργασία σε ατμοκρουούς.
48. Η λίπανση, ο καθαρισμός, η επισκευή και η αναζήτηση βλάβης σε μηχανές, εργαλεία και συσκευές που βρίσκονται σε λειτουργία. Η απόδοση μηχανήματος σε ομαλή λειτουργία μετά από βλάβη. Η ρύθμιση του μηχανήματος.
49. Η σύνδεση-αποσύνδεση μάντων ή στοιχείων μεταδόσεως κινήσεως με το μηχανήμα σε λειτουργία.
50. Η εργασία του συντηρητή βάρδιας μηχανολογικών ή ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων και του συντηρητή κτιρίων.
51. Η εκκίνηση μηχανών στις οποίες απασχολούνται ταυτόχρονα δύο ή περισσότεροι εργαζόμενοι.
52. Η εκκίνηση μηχανών που αποτελούν τμήμα αλυσίδας αυτοματισμού.
53. Η εργασία που απαιτεί για την διατήρηση της ασφάλειας της εργασίας, την συνεννόηση και την συνεργασία του εργαζομένου που την εκτελεί με εργαζόμενους που εκτελούν άλλη εργασία.
54. Μεταφορά ή έλξη με την χρησιμοποίηση δύο ή περισσότερων μηχανών.
55. Εργασίες κατεδαφίσεως.
56. Εργασίες σε κεκλιμένη στέγη. Εργασίες συναρμολογήσεως και αποσυναρμολογήσεως στεγών.
57. Εργασίες κατασκευής και αποσυναρμολογήσεως καλουπωμάτων.
58. Εργασίες συναρμολογήσεως και αποσυναρμολογήσεως αρθρωτών κλιμάκων και εργασίες πάνω σ' αυτές.
59. Εργασία συναρμολογήσεως και αποσυναρμολογήσεως ικριωμάτων καθώς και εργασία επί ικριωμάτων.
60. Χειρισμός εργοταξιακών μηχανημάτων.
61. Χειρισμός μηχανημάτων οικοδομών.
62. Καλουπώματα και τοιχοποιία μέσα σε νερό. Ξήλωμα καλουπιών.
63. Συναρμολόγηση και εγκατάσταση μεγάλων μεταλλικών σιλό και ανάλογες συγγενείς εργασίες.

- 64. Η εργασία σε τάφρους βάθους μεγαλύτερου των 2μ. Εργασίες εκσκαφών.
- 65. Χερισμός ηλεκτρικών εγκαταστάσεων υψηλής τάσεως.
- 66. Η εργασία σε εναέρια και υπόγεια δίκτυα.
- 67. Υποβρύχιες εργασίες που εκτελούνται με σκάφανδρο ή αναπνευστική συσκευή.
- 68. Σε εργασίες που αμείβονται κατ' αποκοπή, και σε άλλες στις οποίες η αύξηση του ρυθμού εργασίας επιτρέπει τη λήψη ενός υψηλότερου μισθού.
- 69. Σε μια ομάδα, η οποία περιλαμβάνει ενήλικες εργαζόμενους που απασχολούνται με εργασίες, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο.
- 70. Οι εργασίες που συνεπάγονται την ανύψωση βάρους μεγαλύτερου από το αναγραφόμενο στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.11:

Μέγιστο επιτρεπόμενο βάρος ανύψωσης ανά φύλο και ηλικία.

Ηλικία	Βάρος που ανυψούται ευκαιριακά (Άρρενες/Θήλειες)
14-16	10/5 κιλά
16-18	15/10 κιλά

71. Η ανύψωση και μεταφορά βάρους μεγαλύτερου από το αναγραφόμενο στον παρακάτω πίνακα, που αποτελεί σύνηθες έργο ακόμα και αν εκτελείται από άρρενες ηλικίας 16-18 ετών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.12:

Μέγιστο επιτρεπόμενο βάρος ανύψωσης σε σχέση με την απόσταση.

Απόσταση στην οποία μεταφέρεται το βάρος	Ανώτατο επιτρεπτό όριο βάρους
Μέχρι 2 μ.	10
Από 2 έως 10μ.	8
Από 10 έως 30 μ.	6
Από 30 μ. και πάνω	5

72. Η εργασία για φόρτωση ή εκφόρτωση πλοίου εκτός των μικρών σκαφών, που έχουν μήκος μικρότερο των 12μ. ή πλάτος μικρότερο των 4μ.

73. Η εργασία σε χώρους με κίνδυνο πτώσης από ύψος των τριών μέτρων ακόμη και αν έχει γίνει πρόληψη με σωσίβιο σκοινί ή άλλα παρόμοια μέσα. Η απαγόρευση δεν ισχύει αν υπάρχει ασφαλές προστατευτικό περίφραγμα σε κάθε θέση, στην οποία διαφορετικά θα συνέτρεχε κίνδυνος πτώσης.
74. Η εργασία που ενέχει κίνδυνο πτώσης αντικειμένων στον χώρο που κινείται ο ανήλικος κατά την εργασία του.
75. Η εργασία με μηχανικό γεωτρύπανο.
76. Το κάρφωμα με πιστόλι καρφώματος ή πιστόλι μπουλονιών.
77. Η χρήση μάσκας ή όπλου σφαγείου.
78. Η κοπή δένδρων με υλοτομικές μηχανές και η χρήση αυτών των μηχανών για κοπή ξυλείας.
79. Η εργασία σε διακλαδώσεις γραμμών τραίνων συμπεριλαμβανομένης της σύνδεσης βαγονιών.
80. Ο καθαρισμός ή βαφή με πίεση μεγαλύτερη των 2,5 ΑΤ.
81. Το φούσκωμα ελαστικών τροχών λεωφορείων και αεροπλάνων με πίεση μεγαλύτερη των 3 ΑΤ.
82. Το φούσκωμα ελαστικών γεωργικών ελκυστήρων ή άλλων αναλόγων οχημάτων με πίεση μεγαλύτερη της 1,5 ΑΤ.
83. Η εργασία σε ανοικτό κύλινδρο ή κοχλία.
84. Οι εργασίες σε αναμείκτες (μίξερ βιομηχανικά) σε λειαντικές μηχανές, σε μηχανές τεμαχισμού, σε μηχανές ζεματίσματος (σφαγείων) και σε φυγοκεντρικές μηχανές.
85. Η εργασία σε διατρητικές μηχανές, σε καμπτικές μηχανές, σε μηχανές παραγωγής προϊόντων σκυροδέματος και σε μηχανές προτύπων χυτηρίων.
86. Η εργασία φύλακα καθώς και η μεταφορά χρημάτων από και προς τράπεζες, δημόσια ταμεία, πιστωτικά ή νομισματικά ιδρύματα ή τόπους φύλαξης.
87. Οι εργασίες σε εγκαταστάσεις αποχέτευσης και σε αυτοκίνητα εκκένωσης βόθρων.
88. Η εργασία σε έρευνες για καρκίνο ή λοιμώδεις νόσους.

89. Η εργασία που συνεπάγεται προφανή κίνδυνο για την επαφή για το ανθρώπινο αίμα που μπορεί κατά μεγάλη πιθανότητα να θεωρηθεί φορέας μικροβίων κατά την κρίση της επιστημονικής επιτροπής του ν. 1397/82 ή του διευθυντού του νοσηλευτικού τομέα.

90. Η συστηματική εργασία σε τμήμα εντατικής νοσηλείας, σε τμήμα λοιμωδών και επειγόντων περιστατικών ή τμήματα ψυχιατρικής περίθαλψης και περίθαλψης τοξικομανών.

91. Η φροντίδα, ταρίχευση και μεταφορά νεκρών εκτός της εργασίας που γίνεται στα πλαίσια των καθηκόντων νοσοκόμας.

Β. ΧΡΟΝΙΚΑ ΟΡΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ.

Οι ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το 16ο έτος της ηλικίας τους, καθώς και οι ανήλικοι που φοιτούν σε γυμνάσια, λύκεια κάθε τύπου ή τεχνικές επαγγελματικές σχολές, δημόσιες ή ιδιωτικές, αναγνωρισμένες από το Κράτος, δεν μπορεί να απασχολούνται περισσότερο από έξι ώρες την ημέρα και τριάντα ώρες την εβδομάδα. Επίσης απαγορεύεται η υπερωριακή απασχόλησή τους.

Η απασχόληση των ανηλίκων σε καλλιτεχνικές ή παρεμφερείς δραστηριότητες δεν μπορεί να υπερβαίνει τις:

- δύο ώρες την ημέρα για ανηλίκους από τριών έως έξι ετών,
- τρεις ώρες την ημέρα για ανηλίκους από έξι έως ένδεκα ετών,
- τέσσερις ώρες την ημέρα για ανηλίκους από ένδεκα έως δεκατριών ετών,
- πέντε ώρες την ημέρα για ανηλίκους από δεκατριών έως δεκαπέντε ετών.

Γ. ΒΙΒΛΙΑΡΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ.

Οι ανήλικοι δεν επιτρέπεται να απασχολούνται, αν δεν είναι εφοδιασμένοι με βιβλιάριο εργασίας, ειδικό για τη συγκεκριμένη εργασία. (Δεν απαιτείται βιβλιάριο εργασίας όταν πρόκειται για απασχόληση ανηλίκου σε καλλιτεχνικές και παρεμφερείς δραστηριότητες). Για την έκδοση του βιβλιαρίου εργασίας απαιτείται ιατρική πιστοποίηση ότι από την απασχόληση που επέλεξαν οι ανήλικοι, δε διατρέχει κίνδυνο η υγεία τους ή η σωματική ή η πνευματική ανάπτυξή τους. Η πιστοποίηση αυτή γίνεται από υγειονομικές υπηρεσίες μετά από ιατρικές εξετάσεις.

Δ. ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ-ΠΡΟΛΗΨΗ.

Κάθε εργοδότης, εκτός από τα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας που προβλέπονται για όλους του εργαζόμενους, οφείλει να λαμβάνει και πρόσθετα μέτρα προστασίας των ανηλίκων στο εργασιακό τους περιβάλλον, να ενημερώνει αυτούς κατά την έναρξη αλλά και περιοδικά κατά τη διάρκεια της εργασίας για τους κινδύνους που απειλούν τη ζωή, την υγεία και τη φυσική, ψυχική και πνευματική τους ανάπτυξη και να τους καθοδηγεί στη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την αποφυγή των παραπάνω κινδύνων. Τέλος, δεν επιτρέπεται να είναι εργοδότες ανηλίκων, πρόσωπα που έχουν καταδικαστεί για εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής ή για παράβαση των νόμων περί διάδοσης των ναρκωτικών.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β

«ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ Ή ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ».

A/A	ΤΙΤΛΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ
1	«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/270/ΕΟΚ».	Π.Δ. 398/94 (ΦΕΚ 221/Α/94)
2	«Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων στα μηχανογραφικά Κέντρα του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ.».	Απ. 130558/1989 (ΦΕΚ 471/Β/89)
3	«Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος Πολιτικού Μηχανικού».	Π.Δ.1073/81 (Φ.Ε.Κ.260/Α/81)
4	«Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα».	Ν.1396/83 (Φ.Ε.Κ. 126/Α/83)
5	«Ρύθμιση διαφόρων ασφαλιστικών θεμάτων (Βιβλίο ημερησίων δελτίων απασχολούμενου προσωπικού σε οικοδομικά και τεχνικά έργα)».	Ν. 1976/91 (Κεφάλαιο Ε΄) (Φ.Ε.Κ. 184/Α/91)
6	«Υγιεινή και Ασφάλεια στα Υπόγεια Τεχνικά Έργα».	Π.Δ. 225/89 (Φ.Ε.Κ. 106/Α/89)
7	«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ».	Π.Δ. 305/96 (ΦΕΚ 212/Α/96)

1. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 398/1994.

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/270/ΕΟΚ». (ΦΕΚ 221/Α/94)

ΣΚΟΠΟΣ-ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Το π.δ. 398/94 έχει σαν σκοπό την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων οι οποίοι χρησιμοποιούν οθόνες οπτικής απεικόνισης κατά την εργασία τους. Για τον λόγο αυτό, το παρόν προεδρικό διάταγμα καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης και εφαρμόζεται επιπλέον των γενικών διατάξεων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας που ισχύουν.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Τα περιεχόμενα του παρόντος π.δ. εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο κατατάσσονται.

Για την εφαρμογή του στο Δημόσιο, στα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ισχύουν και οι ιδιαίτερες ρυθμίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/88 «Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ».

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ: Οι διατάξεις του π.δ. 398/94 δεν εφαρμόζονται στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό.

ΟΡΙΣΜΟΙ: Για την επίτευξη των στόχων και την ευκολότερη κατανόηση του παρόντος π.δ. δίνονται οι παρακάτω ορισμοί:

- **Οθόνη οπτικής απεικόνισης:** Κάθε αλφαριθμητική ή γραφική οθόνη που αποτελεί τμήμα εξοπλισμού επεξεργασίας, αναπαραγωγής ή οπτικής παρουσίασης στοιχείων, ανεξάρτητα από την χρησιμοποιούμενη μέθοδο. (Στις οθόνες οπτικής απεικόνισης δεν περιλαμβάνονται οι γραφομηχανές, οι αριθμομηχανές, οι ταμειακές μηχανές και κάθε εξοπλισμός που διαθέτει μια μικρή οθόνη φωτεινών χαρακτήρων για οπτική παρουσίαση δεδομένων ή μετρήσεων).
- **Θέση εργασίας:** Το σύνολο του εξοπλισμού που περιλαμβάνει οθόνη οπτικής απεικόνισης, εφοδιασμένο ενδεχομένως με πληκτρολόγιο ή άλλη διάταξη εισόδου δεδομένων, ή/και με λογισμικό που καθορίζει τη διασύνδεση χρήστη-συσκευής, με προαιρετικά εξαρτήματα, με περιφερειακά, περιλαμβανομένων και μονάδας δισκετών, τηλεφώνου, εκτυπωτή, αναλογίου για έγγραφα, καθίσματος και τραπεζιού εργασίας ή άλλης επιφάνειας εργασίας, καθώς και το άμεσο περιβάλλον εργασίας.

- **Εργαζόμενος:** Κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη με σχέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευόμενων, ο οποίος χρησιμοποιεί τακτικά και κατά ένα μη αμελητέο τμήμα της κανονικής του εργασίας, οθόνη οπτικής απεικόνισης.

A. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.

Στα πλαίσια της υποχρέωσής του να έχει στη διάθεσή του μία γραπτή εκτίμηση των κινδύνων, ο εργοδότης προβαίνει σε ανάλυση των θέσεων εργασίας με σκοπό την αξιολόγηση των συνθηκών ασφάλειας και υγείας που παρουσιάζουν για τους εργαζομένους, ιδίως σε ό,τι αφορά τους ενδεχόμενους κινδύνους για την όραση, τα σωματικά προβλήματα και την πνευματική καταπόνηση των εργαζομένων. Οι εργοδότες υποχρεούνται να ζητούν από τους κατασκευαστές, εισαγωγείς και κάθε είδους προμηθευτές οθονών οπτικής απεικόνισης, κάθε αναγκαία πληροφορία για την εκτίμηση των κινδύνων που μπορεί να παρουσιαστούν με τη χρήση του εν λόγω εξοπλισμού.

Στα πλαίσια της ενημέρωσης και της εκπαίδευσης των εργαζομένων, ο εργοδότης πρέπει να πληροφορεί τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους για όλα τα θέματα τα σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια στις θέσεις εργασίας τους αλλά και να διασφαλίζει ότι, σε κάθε εργαζόμενο με οθόνες οπτικής απεικόνισης, παρέχεται εκπαίδευση για τον τρόπο χρήσης πριν από την έναρξη της εργασίας και κάθε φορά που η οργάνωση της θέσης εργασίας τροποποιείται ουσιαστικά.

B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΩΝ.

Οι κατασκευαστές, εισαγωγείς και κάθε είδους προμηθευτές οθονών οπτικής απεικόνισης υποχρεούνται να διαθέτουν στην αγορά οθόνες κατασκευασμένες σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την υγεία και την ασφάλεια της εργασίας και τους κανόνες της επιστήμης και της τεχνικής. Επίσης, πρέπει να παρέχουν γραπτές πληροφορίες και οδηγίες στην ελληνική γλώσσα για τους κινδύνους που είναι δυνατόν να δημιουργηθούν κατά τη χρήση των προϊόντων τους, καθώς και για τους τρόπους αντιμετώπισης αυτών των κινδύνων.

Γ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ-ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ.

Στα πλαίσια της επίβλεψης της υγείας των εργαζομένων, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να εξασφαλίζει ότι κάθε εργαζόμενος υπόκειται σε ιατρικές εξετάσεις της όρασης και του μυοσκελετικού συστήματος κατά την πρόσληψη και στη συνέχεια μία

φορά τον χρόνο καθώς και όταν οι εργαζόμενοι αισθάνονται ενοχλήσεις που μπορεί να οφείλονται στην εργασία τους. Ο εργοδότης παρέχει στους εργαζόμενους ειδικά γυαλιά, εφόσον τα αποτελέσματα των ιατρικών εξετάσεων τα καθιστούν αναγκαία και εφόσον τα συνήθη γυαλιά δεν είναι κατάλληλα ή αποτελεσματικά για την συγκεκριμένη εργασία.

Για τις έγκυες γυναίκες θα πρέπει να υπάρχει συμπληρωματική ενημέρωση και μέριμνα για την καλύτερη αντιμετώπιση προβλημάτων, ψυχολογικών κυρίως κατά τα πρώτα στάδια της κύησης και εργονομικών, κυρίως στα μεταγενέστερα, που προκαλούνται από την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης.

Δ. ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΟΘΟΝΕΣ ΟΠΤΙΚΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ.

Παρατήρηση: Οι θέσεις εργασίας που τίθενται σε λειτουργία για πρώτη φορά μετά τη δημοσίευση του παρόντος π.δ., πρέπει να πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές που αναφέρονται παρακάτω. Όσον αφορά τις θέσεις εργασίας που έχουν ήδη τεθεί σε λειτουργία μέχρι και τη δημοσίευση του παρόντος π.δ., αυτές πρέπει να προσαρμοστούν έτσι ώστε να πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές που αναφέρονται παρακάτω το αργότερο μέχρι 31.12.1996. Αναλυτικότερα, οι ελάχιστες προδιαγραφές για την Υ/Α των εργαζομένων σε οθόνες οπτικής απεικόνισης περιλαμβάνουν τα εξής:

Δ1. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ.

Δ1.1. Οθόνη οπτικής απεικόνισης.

1. Οι χαρακτήρες στην οθόνη πρέπει να είναι ευκρινείς, καθαρά διαμορφωμένοι και να έχουν αρκετά μεγάλες διαστάσεις. Ανάμεσα στους χαρακτήρες και μεταξύ των γραμμών πρέπει να υπάρχει επαρκές διάστημα.
2. Η εικόνα στην οθόνη πρέπει να είναι σταθερή χωρίς να τρεμοπαίζει ή να εμφανίζει άλλες μορφές αστάθειας.
3. Η φωτεινότητα και η αντίθεση της λαμπρότητας (contrast) μεταξύ των χαρακτήρων και του βάθους πρέπει να μπορούν να ρυθμίζονται εύκολα από τον χρήστη της οθόνης και να προσαρμόζονται εύκολα στις συνθήκες του περιβάλλοντος.
4. Η οθόνη πρέπει να μπορεί να περιστρέφεται και η κλίση της να ρυθμίζεται ελεύθερα και εύκολα, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του χρήστη. Προς τούτο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ξεχωριστή βάση στήριξης για την οθόνη ή ρυθμιζόμενο τραπέζι.

5. Η τοποθέτηση της οθόνης σε σχέση με τις φωτεινές πηγές του χώρου εργασίας πρέπει να εξασφαλίζει την αποφυγή αντανακλάσεων στην οθόνη.

Δ1.2. Πληκτρολόγιο.

1. Το πληκτρολόγιο πρέπει να είναι ρυθμιζόμενης κλίσης και ανεξάρτητο από την οθόνη, έτσι ώστε να δίνεται η δυνατότητα στον εργαζόμενο να λαμβάνει μία άνετη στάση η οποία να ελαχιστοποιεί την κόπωση των βραχιόνων ή των χεριών του.

2. Ο ελεύθερος χώρος μπροστά από το πληκτρολόγιο πρέπει να είναι αρκετός για να μπορεί ο χρήστης να στηρίζει τα χέρια και τους βραχιόνες του.

3. Η επιφάνεια του πληκτρολογίου πρέπει να είναι θαμπή ώστε να αποφεύγονται οι αντανακλάσεις.

4. Τα σύμβολα των πλήκτρων πρέπει να είναι ευκρινή και ευανάγνωστα από την κανονική στάση εργασίας.

Δ1.3. Τραπέζι ή επιφάνεια εργασίας.

Το τραπέζι ή η επιφάνεια εργασίας πρέπει να έχει χαμηλή ανακλαστικότητα, κατάλληλο ύψος, επαρκείς διαστάσεις και να προσφέρει ευελιξία όσον αφορά την επιλογή της θέσης της οθόνης, του πληκτρολογίου, του αναλογίου και του βοηθητικού εξοπλισμού. Όσον αφορά στο αναλόγιο, αυτό πρέπει να είναι ευσταθές, ρυθμιζόμενο και να τοποθετείται έτσι ώστε να περιορίζονται στο ελάχιστο οι ενοχλητικές κινήσεις του κεφαλιού και των ματιών του χρήστη .

Δ1.4. Κάθισμα εργασίας.

Το κάθισμα εργασίας πρέπει να παρέχει ευστάθεια στον εργαζόμενο, ελευθερία κινήσεων, και να του εξασφαλίζει άνετη στάση. Το ύψος του καθίσματος πρέπει να είναι ρυθμιζόμενο ενώ θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα προσαρμογής της πλάτης του καθίσματος, όσον αφορά στο ύψος και την κλίση της. Τέλος, στους εργαζόμενους πρέπει να διατίθεται και υποπόδιο.

Δ2. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Δ2.1. Χώρος.

Η θέση εργασίας πρέπει διαρρυθμίζεται έτσι ώστε να εξασφαλίζει επαρκή χώρο για να επιτρέπει στον εργαζόμενο να αλλάζει τη στάση του σώματός του και να ποικίλει τις κινήσεις του κατά την εργασία .

Δ2.2. Φωτισμός.

Ο γενικός και τοπικός φωτισμός πρέπει να εξασφαλίζουν ικανοποιητικές συνθήκες φωτισμού και κατάλληλη αντίθεση λαμπρότητας (contrast) μεταξύ της οθόνης και του οπτικού πεδίου γύρω από αυτή, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της εργασίας και τις οπτικές ανάγκες του χρήστη. Επίσης, πρέπει να αποφεύγονται η πρόκληση θάμβωσης και οι ενοχλητικές ανακλάσεις πάνω στην οθόνη ή σε κάθε άλλη επιφάνεια, με κατάλληλη διεύθυνση των χώρων και των θέσεων εργασίας καθώς και με σωστή επιλογή των τεχνικών χαρακτηριστικών του τεχνητού φωτισμού.

Δ2.3. Ανακλάσεις και θάμβωση.

Οι θέσεις εργασίας πρέπει να είναι διευθετημένες έτσι ώστε οι φωτεινές πηγές, όπως τα σώματα φωτισμού, τα παράθυρα και τα άλλα ανοίγματα, τα διαφανή ή ημιδιαφανή τοιχώματα, καθώς και οι ανοιχτόχρωμες επιφάνειες εξοπλισμών ή τοίχων να μην προκαλούν θάμβωση και να μη δημιουργούν ανακλάσεις επί της οθόνης. Για να αποφεύγονται οι ανακλάσεις επί της οθόνης, τα παράθυρα πρέπει να είναι εξοπλισμένα με κατάλληλο σύστημα ρυθμιζόμενης κάλυψης, για την ρύθμιση του φωτός ημέρας που προσπίπτει στη θέση εργασίας.

Δ2.4. Θόρυβος.

Ο θόρυβος που προέρχεται από τον εξοπλισμό των θέσεων εργασίας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την επιλογή και την διεύθυνση του εξοπλισμού με τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται ότι δεν θα περισπάται η προσοχή και δεν θα δυσχεραίνεται η νοητική εργασία και η επικοινωνία των εργαζομένων.

Δ2.5. Ακτινοβολίες

Κάθε ακτινοβολία, εκτός από το ορατό τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, πρέπει να περιορίζεται σε αμελητέα επίπεδα ώστε να αποκλείονται δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.

Δ2.6. Ηλεκτροστατικό Πεδίο

Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα τεχνικά μέτρα για την αποφυγή δυσμενών επιπτώσεων από τη δημιουργία ηλεκτροστατικού πεδίου μεταξύ οθόνης και χρήστη. Αν οι δυσμενείς επιπτώσεις δεν αναιρούνται με την υγρασία, την καθαρότητα των χώρων εργασίας και την χρήση αντιστατικών επιφανειών τότε μπορούν να τοποθετούνται εμπρός από την οθόνη γειωμένα φίλτρα αγωγίμων ιών με επιφάνεια μικρής ανακλαστικότητας. Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στην επιλογή του φίλτρου, το οποίο πρέπει αφενός να αναιρεί το ηλεκτροστατικό πεδίο και αφετέρου να βελτιώνει ή να μη χειροτερεύει την αναγνωσιμότητα της οθόνης.

Δ3. ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ-ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Για την ανάπτυξη, την επιλογή, την αγορά και την τροποποίηση λογισμικού καθώς και για τον σχεδιασμό των εργασιών που απαιτούν χρήση οθονών οπτικής απεικόνισης, ο εργοδότης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα εξής :

1. Το λογισμικό πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στην εργασία που θα πραγματοποιείται, εύχρηστο και να μπορεί ενδεχομένως να προσαρμόζεται στο επίπεδο γνώσεων και εμπειρίας του χρήστη.
2. Τα συστήματα πρέπει να παρέχουν επαναπληροφόρηση στους χειριστές επί των ενεργειών τους και ειδικότερα το λογισμικό θα πρέπει να προφυλάσσει τους χρήστες από τις συνέπειες των πιθανών λαθών τους (π.χ. παρέχοντάς τους κατάλληλες προειδοποιήσεις και πληροφορίες).
3. Τα συστήματα πρέπει να παρουσιάζουν τις πληροφορίες σε μορφή και ρυθμό προσαρμοζόμενο στους χειριστές και να μην εμφανίζονται σημαντικές πληροφορίες στα άκρα της οθόνης.
4. Πρέπει να εφαρμόζονται οι βασικές αρχές της εργονομίας λογισμικού ιδίως στην επεξεργασία πληροφοριών από ανθρώπους.

Δ4. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Εφόσον δεν είναι εφικτό να οργανώνεται η εργασία με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί ο εργαζόμενος να την εναλλάσσει με άλλες μορφές εργασίας, είναι χρήσιμο να εξασφαλίζονται στον εργαζόμενο διαλείμματα εργασίας ανά δίωρο, ανάλογα με το είδος της εργασίας. Σε καμία περίπτωση τα διαλείμματα αυτά δεν πρέπει να συσσωρεύονται. Ο χρόνος απομάκρυνσης του εργαζόμενου από τη θέση εργασίας με οθόνες οπτικής απεικόνισης (είτε για διάλειμμα εργασίας είτε για αλλαγή δραστηριότητας) μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δίωρο.

2. ΑΠΟΦΑΣΗ 130558/1989.

«Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων στα μηχανογραφικά Κέντρα του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ. (ΦΕΚ 471/Β/89)

ΣΚΟΠΟΣ-ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Η παρούσα κυβερνητική απόφαση στοχεύει στην βελτίωση των συνθηκών εργασίας και του εργασιακού χώρου γενικότερα, των εργαζομένων στα μηχανογραφικά κέντρα του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. Αναλυτικότερα, η απόφαση αυτή προβλέπει τα εξής:

1. Χορηγείται στους εργαζόμενους μπροστά σε οθόνες οπτικής καταγραφής μία (1) ημέρα άδειας μετ' αποδοχών ανά δίμηνο, πέραν της κανονικής, ύστερα από αίτηση του εργαζόμενου. Το δικαίωμα αυτό θα πρέπει να ασκηθεί εντός του συγκεκριμένου διμήνου αλλιώς χάνεται.

2. Καθιερώνονται 15λεπτα διαλείμματα κάθε δύο ώρες, για όσους εργαζόμενους απασχολούνται μπροστά σε οθόνες πάνω από τέσσερις (4) ώρες την ημέρα συνολικά, ή κάνουν διορθωτική εργασία ασχέτως αριθμού ωρών. Τα διαλείμματα αυτά δεν συσσωρεύονται.

3. Βελτιώνονται οι συνθήκες εργασίας σε όλα τα μηχανογραφικά κέντρα με τη λήψη των παρακάτω τεχνικών μέτρων:

α) Εγκατάσταση κλιματισμού-αερισμού ή βελτίωση του υφιστάμενου, όπου απαιτείται, με προγραμματισμό και έγκριση σχετικών δαπανών, μελετών και έργων.

β) Διενέργεια ειδικών μελετών αντιμετώπισης του θορύβου σε κάθε μηχανογραφικό κέντρο.

γ) Προμήθεια και εγκατάσταση των παρακάτω στοιχείων που θα χρησιμοποιηθούν από τους εργαζόμενους μπροστά σε οθόνες:

- Ρυθμιζόμενα και περιστρεφόμενα καθίσματα.
- Υποπόδια.
- Ρυθμιζόμενα αναλόγια κειμένου.
- Ρυθμιζόμενες κουρτίνες.
- Κοινά φώτα και όχι φθορισμού, ύστερα από αίτημα των εργαζομένων.
- Εξασφάλιση σκούρων επιφανειών στα τραπέζια.
- Εξασφάλιση χώρου μπροστά στο πληκτρολόγιο ή ειδικού πλαισίου για τη στήριξη του χεριού.

4. Καθιερώνεται, με ευθύνη της διοίκησης του κάθε μηχανογραφικού κέντρου, η διενέργεια σεμιναρίων επιμόρφωσης για τους κινδύνους και τα μέτρα προστασίας των

εργαζομένων μπροστά σε οθόνες. Τα σεμινάρια αυτά πρέπει να πραγματοποιούνται και πριν την ανάληψη εργασίας από νέους υπαλλήλους.

5. Καθιερώνονται προληπτικές ιατρικές εξετάσεις από ιατρό οφθαλμίατρο και ορθοπαιδικό, μία φορά το χρόνο ή όταν παρίσταται ανάγκη. Οι παραπάνω εξετάσεις θα διενεργούνται από ιατρούς στρατιωτικών νοσοκομείων, μέχρι να προσληφθούν ιατροί εργασίας στους σχετιζόμενους φορείς.

6. Παρέχονται ειδικά γυαλιά, όταν αυτό συστηθεί από τον οφθαλμίατρο, καταβάλλοντας το κόστος αγοράς από την ασφάλιση του Δημοσίου.

7. Καθίσταται υποχρεωτική η απομάκρυνση των εγκύων από τις οθόνες οπτικής καταγραφής και η αλλαγή εργασίας τους για όλο το διάστημα της κύησης.

3. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 1073/81.

«Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος Πολιτικού Μηχανικού».
(Φ.Ε.Κ./260/Α/1981)

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Το παρόν προεδρικό διάταγμα εφαρμόζεται επί των πάσης φύσεως εργοταξιακών έργων αρμοδιότητας πολιτικού μηχανικού, συμπεριλαμβανομένων και των οικοδομικών έργων.

ΟΡΙΣΜΟΙ: Για την καλύτερη κατανόηση των διατάξεων αυτού του διατάγματος δίνονται οι εξής ορισμοί:

- **Τεχνικό Έργο:** Κάθε οικοδομική ή άλλη εργοταξιακή κατασκευή ορισμένης χρονικής διάρκειας, όπως ανέγερση, προσθήκη, επισκευή, καθαίρεση και ηλεκτρομηχανολογική εγκατάσταση.
- **Κύριος του έργου:** Ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος του ακινήτου στο οποίο εκτελείται, ύστερα από εντολή του και για λογαριασμό του, τεχνικό έργο.
- **Εργολάβος:** πρόσωπο που συμβάλλεται με μίσθωση έργου με τον κύριο του έργου και αναλαμβάνει την εκτέλεση ολόκληρου τεχνικού έργου ή τμήματός του, ανεξάρτητα από την ιδιότητα με την οποία φέρεται ασφαλισμένος σε ασφαλιστικό οργανισμό.
- **Υπεργολάβος:** Πρόσωπο που συμβάλλεται με μίσθωση έργου με τον εργολάβο και αναλαμβάνει την εκτέλεση ολόκληρου τεχνικού έργου ή τμήματός του, ανεξάρτητα από την ιδιότητα με την οποία φέρεται ασφαλισμένος σε ασφαλιστικό οργανισμό. Ως υπεργολάβος θεωρείται επίσης και το πρόσωπο που συμβάλλεται με μίσθωση έργου με άλλον υπεργολάβο και αναλαμβάνει, σύμφωνα με τα παραπάνω, την εκτέλεση τεχνικού έργου ή τμήματός του.
- **Μελετητής:** Πρόσωπο που με σύμβαση με τον κύριο του έργου έχει εκπονήσει τη μελέτη του τεχνικού έργου, η οποία έχει εγκριθεί από την αρμόδια αρχή.
- **Επιβλέπων:** Πρόσωπο που με σύμβαση με τον κύριο του έργου και σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις αναλαμβάνει την επίβλεψη της εφαρμογής της μελέτης και της εκτέλεσης τεχνικού έργου ή τμήματός του, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης.

A. ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΚΣΚΑΦΩΝ.**A1. ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΚΣΚΑΦΩΝ.****A1.1 Πριν την έναρξη των εργασιών.**

Πριν την έναρξη των εργασιών εκσκαφής πρέπει να ερευνάται, με τη συνεργασία των αρμοδίων φορέων, η ύπαρξη και η θέση στον χώρο του εργοταξίου, δικτύων ηλεκτρικού ρεύματος, τηλεφώνου, φωταερίου, ύδατος κλπ. και να γίνεται η κατά περίπτωση απαιτούμενη απομόνωση ή μεταφορά αυτών.

Επίσης, όλα τα επισφαλή ή προεξέχοντα τμήματα βράχων, λίθων ή χωμάτων, τα οποία μπορεί, εκ τυχαίας πτώσεως, να προξενήσουν ατυχήματα πρέπει να κατακρημνίζονται σύμφωνα με τις οδηγίες έμπειρου προσώπου και να μην επιτρέπεται η ανάληψη εργασιών πριν βεβαιωθεί από τον αρμόδιο εργολάβο ή τον επιβλέποντα μηχανικό ότι δεν υπάρχει κίνδυνος.

A1.2. Κατά τη διάρκεια των εκσκαφών.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών εκσκαφής πρέπει να λαμβάνονται τα εξής μέτρα:

1. Οι πλησίον των εκσκαφών μαντρότοιχοι, ιστοί, φανοστάτες, δέντρα και άλλα καθηλωμένα στο έδαφος αντικείμενα, εφ' όσον κλονίστηκαν από την εκσκαφή ή εφ' όσον υπάρχει αυτός ο κίνδυνος, πρέπει να στηρίζονται με τα κατάλληλα υποστυλώματα μέχρι το τέλος των εργασιών ή σε περιπτώσεις ανάγκης να κατεδαφίζονται ή να απομακρύνονται προσωρινά.
2. Τα υλικά εκσκαφής, τα εργαλεία και λοιπά αντικείμενα πρέπει να τοποθετούνται μακριά από ανοίγματα και χώρους με κατηφορική κλίση, ώστε να αποκλείεται ο κίνδυνος κατολίσθησης ή κατάρρευσης αυτών εντός του χώρου των εκσκαφών.
3. Σε εκσκαφές εντός ύδατος, αυτό πρέπει να αντλείται και να διοχετεύεται κατά το δυνατόν στα στόμια υπονόμων. Ομοίως πρέπει να αντλούνται ή να αποχετεύονται τα όμβρια ύδατα. Οι εργαζόμενοι στις εν λόγω εκσκαφές, πρέπει να εφοδιάζονται με ειδικά αδιάβροχα υποδήματα.
4. Το πλάτος των κεκλιμένων επιπέδων κυκλοφορίας των φορτηγών αυτοκινήτων εντός των χώρων εκσκαφών, πρέπει να είναι τουλάχιστον τρία (3,00) μέτρα ενώ η κλίση αυτών δεν πρέπει να υπερβαίνει το είκοσι πέντε (25%) επί τοις εκατό.

Α2. ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΣΚΑΦΗ ΘΕΜΕΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΦΡΩΝ.

1. Για να αποφευχθεί η πτώση υλικών, εργαλείων και αντικειμένων πάσης φύσεως μέσα στον χώρο εκσκαφής πρέπει τα χείλη της εκσκαφής να περιβάλλονται από κράσπεδα ύψους τουλάχιστον δεκαπέντε εκατοστών (0,15) του μέτρου, η δε επένδυση της τάφρου πρέπει να εξέχει από την επιφάνεια του εδάφους τουλάχιστον κατά δεκαπέντε εκατοστά (0,15) του μέτρου.
2. Σε εκσκαφές τάφρων μεγάλου μήκους, όπως π.χ. για τοποθέτηση αγωγών ηλεκτρικού ρεύματος, ύδατος, τηλεφώνου κλπ., πρέπει να χρησιμοποιούνται υποστυλώματα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Επίσης, πρέπει να τοποθετούνται στέρες διαβάσεις ή να κατασκευάζονται ανθεκτικά γεφυρώματα, για την ασφαλή διέλευση διαβατών και οχημάτων. Και στις δυο πλευρές αυτών των διαβάσεων πρέπει να υπάρχουν κιγκλιδώματα. Τέλος, πρέπει να λαμβάνονται κατά περίπτωση και τα αντίστοιχα μέτρα ασφαλείας, τα οποία προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.).
3. Σε περιπτώσεις εκσκαφής φρεατίων σε μαλακά ή ελώδη εδάφη και γενικά σε εργασίες σε επικίνδυνες θέσεις, πρέπει οι εργαζόμενοι να είναι προσδεδεμένοι με ζώνη ασφαλείας ώστε να ανασύρονται αμέσως σε περίπτωση κινδύνου.
4. Όταν υπάρχουν κλίμακες, αυτές πρέπει να είναι ασφαλώς στερεωμένες και οι βαθμίδες τους να μην απέχουν μεταξύ τους πάνω από είκοσι πέντε εκατοστά (0,25) του μέτρου. Σε φρεάτια μεγάλου βάθους, οι κλίμακες πρέπει να φέρουν χειρολαβές καθώς και αναπαυτήρια τουλάχιστον ανά δέκα (10,00) μέτρα.

B. ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΕ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ.

Πριν την έναρξη των εργασιών της κατεδάφισης ενός έργου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η αντοχή και η ευστάθεια κάθε τμήματος αυτού και ιδιαιτέρως των δαπέδων, προκειμένου να γίνουν οι αναγκαίες υποστυλώσεις. Επίσης, πρέπει να αφαιρούνται υλικά και τμήματα που μπορεί να θρυμματιστούν και να εκτοξευθούν, όπως π.χ. τζάμια, κιγκλιδώματα και άλλα παρόμοια. Τέλος, η κατεδάφιση πρέπει να εκτελείται από πάνω προς τα κάτω και από ύψος όχι μεγαλύτερο του ενάμισι (1,50) μέτρου πάνω από το εκάστοτε δάπεδο εργασίας.

Για την ασφαλή πραγματοποίηση των εργασιών κατεδάφισης πρέπει να εφαρμόζονται και τα εξής μέτρα:

1. Εφ' όσον η εργασία απαιτεί την χρησιμοποίηση μέχρι δέκα (10) εργαζομένων, πρέπει να υπάρχει Προϊστάμενος Συνεργείων αποκλειστικά για την επίβλεψη αυτών.

Όταν η εργασία απαιτεί ταυτόχρονη απασχόληση περισσότερων ομάδων εργασίας οι προϊστάμενοι αυτών πρέπει να τίθενται υπό τις οδηγίες ενός επικεφαλής συντονιστή.

2. Τα ανοίγματα προς το κενό, ακόμη και προς το εσωτερικό της οικοδομής, πρέπει να φράσσονται προσωρινά κατά τρόπο ασφαλή, αμέσως μετά την αφαίρεση των θυρών, κιγκλιδωμάτων κ.ά.

3. Οι μόνιμες κλίμακες πρέπει να διατηρούνται κατά το δυνατόν, για την εξυπηρέτηση των εργαζομένων. Μετά την αφαίρεση των μόνιμων κιγκλιδωμάτων τους, πρέπει να τοποθετούνται προς τη πλευρά του κενού προσωρινά κιγκλιδώματα επαρκούς αντοχής.

4. Για την αποφυγή υπερφόρτωσης των δαπέδων κατά τη διάρκεια της κατεδάφισης, πρέπει να διανοίγονται εκ των προτέρων στα δάπεδα οπές για την απομάκρυνση των προϊόντων της κατεδάφισης. Οι οπές αυτές πρέπει να είναι επιφάνειας μέχρι ενός (1,00) τετραγωνικού μέτρου και η εργασία διάνοιξης αυτών αρχίζει από τον ανώτατο όροφο και προχωρεί διαδοχικά προς τους κατώτερους ορόφους.

5. Όταν προκαλείται πτώση υλικών, οι σχετικοί χώροι πτώσεως αυτών (μέσα ή έξω από το κτίριο), πρέπει να καθορίζονται προσεκτικά και να εξασφαλίζεται η απαγόρευση διέλευσης ή παραμονής των εργαζομένων ή άλλων προσώπων σε αυτούς.

Γ. ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΩΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ.

Γ1. ΙΚΡΙΩΜΑΤΑ.

Το πλάτος του δαπέδου εργασίας των ικριωμάτων πρέπει να είναι επαρκές και ανάλογο με την εργασία για την οποία κατασκευάστηκαν. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει ελεύθερο διάστημα, από σταθερά εμπόδια ή αποθηκευμένα υλικά, πλάτους τουλάχιστον εξήντα εκατοστών (0,60) του μέτρου. Για κάθε περίπτωση το πλάτος του δαπέδου εργασίας του ικριώματος πρέπει να είναι:

α) Εξήντα εκατοστά (0,60) του μέτρου εάν υποβασιμάζει αποκλειστικά εργαζομένους (χωρίς απόθεση υλικών πλην των άμεσα χρησιμοποιούμενων).

β) Ογδόντα εκατοστά (0,80) του μέτρου εάν χρησιμοποιείται και για απόθεση υλικών.

γ) Ένα μέτρο και δέκα εκατοστά (1,10) του μέτρου εάν χρησιμοποιείται για την έδραση άλλου δαπέδου εργασίας σε υψηλότερη στάθμη.

δ) Ένα μέτρο και τριάντα εκατοστά (1,30) του μέτρου εάν χρησιμοποιείται για εργασίες ανέγερσης, επένδυσης με λίθους και ορθομαρμάρωσης (επένδυση τοίχων με μαρμάρινες πλάκες).

ε) Ένα μέτρο και πενήντα εκατοστά (1,50) του μέτρου εάν το ικρίωμα χρησιμοποιείται συγχρόνως για τις παραπάνω εργασίες και για τη στήριξη άλλου δαπέδου εργασίας σε υψηλότερη στάθμη.

Για την κατασκευή των παραπάνω σταθερών ικριωμάτων (πλην του ικριώματος της περίπτωσης α') απαιτείται σύνταξη μελέτης από τον επιβλέποντα μηχανικό. Τέλος, όσον αφορά στα μαδέρια που αποτελούν το δάπεδο εργασίας, αυτά πρέπει να υποβαστάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να αποκλείεται κάθε κίνδυνος ταλάντωσης ή κάμψης αυτών καθώς και να εξέχουν από το σημείο στήριξής τους κατά μήκος μεγαλύτερο από το τετραπλάσιο του πάχους τους.

Γ2. ΧΩΡΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ-ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΕΝΤΟΣ ΑΥΤΩΝ.

1. Στο δάπεδο εργασίας πρέπει να υπάρχει προστατευτικό κιγκλίδωμα και θωράκιο για την αποφυγή πτώσης των εργαζομένων. Εναλλακτικά, πρέπει να τοποθετούνται κατά περίπτωση:

- Δάπεδο εργασίας και ξύλινο κεκλιμένο επίπεδο το οποίο να εμποδίζει την ελεύθερη πτώση των εργαζομένων, για ύψος μεγαλύτερο των τριών (3,00) μέτρων ή,
- δίχτυ ή άλλο υλικό ίδιας ελαστικότητας το οποίο να εμποδίζει την ελεύθερη πτώση, για ύψος μεγαλύτερο των έξι (6,00) μέτρων.

Οι παραπάνω κατασκευές δεν είναι απαραίτητες εφόσον η εργασία δεν πρόκειται να διαρκέσει περισσότερο από μια ημέρα και εφ' όσον οι εργαζόμενοι φορούν ζώνες ασφαλείας.

2. Τυχόν ανωμαλίες ή κοιλώματα καθώς και οι ολισθηρές επιφάνειες στα δάπεδα εργασίας πρέπει να καλύπτονται με κατάλληλο τρόπο προκειμένου να εξασφαλίζεται η ασφαλής κυκλοφορία των εργαζομένων σε αυτά.

3. Οι οδοί κυκλοφορίας στους τόπους εργασίας πρέπει να έχουν ελάχιστο πλάτος εξήντα εκατοστά (0,60) του μέτρου και να είναι ελεύθερες αντικειμένων ή υλικών.

4. Τα επικίνδυνα σημεία στους χώρους εργασίας (χαμηλές δοκοί, αιχμηρές γωνίες, βαθμίδες κλπ.) πρέπει να επισημαίνονται και να επενδύονται κατάλληλα προς αποφυγή ατυχημάτων.

5. Σε περιπτώσεις χιονιού ή παγετού, όλα τα τμήματα των εγκαταστάσεων στα οποία συνήθως βαδίζουν οι εργαζόμενοι, πρέπει να καθαρίζονται εγκαίρως από τον πάγο και χιόνι και να καλύπτονται με εκτραχυντικά μέσα.

Γ3. ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ-ΕΡΓΟΤΑΞΙΩΝ.

Γ3.1. Γενικές διατάξεις.

Κάθε μηχάνημα ή συσκευή που χρησιμοποιείται στον χώρο εργασίας πρέπει να συνοδεύεται από εγχειρίδιο οδηγιών λειτουργίας, συντήρησης και ασφάλειας στην ελληνική γλώσσα. Επίσης, όλες οι ενδείξεις λειτουργίας και ασφάλειας του μηχανήματος ή της συσκευής πρέπει να αναγράφονται στην ελληνική γλώσσα.

Για την εγκατάσταση και τον χειρισμό των μηχανημάτων εργοταξίων ισχύουν τα ακόλουθα:

α) ο χειρισμός των μηχανημάτων πρέπει να διενεργείται μόνο από άτομα άνω των 18 ετών, με επαρκή εμπειρία καθώς και άδεια χειριστή εφ' όσον προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

β) Η είσοδος και η διακίνηση του προσωπικού στους χώρους εγκατάστασης, λειτουργίας ή κυκλοφορίας μηχανημάτων, γενικώς απαγορεύεται ή πραγματοποιείται στις προβλεπόμενες ασφαλείς διαδρομές.

γ) Η ασφαλής και καλή λειτουργία των μηχανημάτων, καθώς και η συντήρηση αυτών, ελέγχεται από εξειδικευμένο πρόσωπο. Πριν την έναρξη οποιασδήποτε εργασίας επισκευής, συντήρησης, καθαρισμού ή ρύθμισης, τα μηχανήματα πρέπει να τίθενται εκτός λειτουργίας και να ακινητοποιούνται κατάλληλα.

δ) Σε περίπτωση κατά την οποία προβλέπεται ότι τα μηχανήματα θα τεθούν εκτός λειτουργίας για μεγάλο χρονικό διάστημα, αυτά πρέπει να μεταφέρονται και να τοποθετούνται σε κατάλληλα περιφραγμένο χώρο.

ε) Μετά την παύση της εργασίας, όλα τα μηχανήματα του εργοταξίου πρέπει να αφήνονται άνευ φορτίου, να είναι όλα τα στοιχεία τους ακινητοποιημένα πλήρως, τα συστήματα ακινητοποίησής τους τοποθετημένα στη θέση «ΕΝΤΟΣ», οι κινητήρες τους σε θέση «ΕΚΤΟΣ» και στοιχεία, όπως κάδοι τροφοδοσίας ή ιστοί ανύψωσης κ.ά. σε θέσεις ασφαλείς από τις οποίες δεν δημιουργούν κίνδυνο.

Γ3.2. Αυτοκίνητα εγχύσεως έτοιμου σκυροδέματος.

Η τοποθέτηση των αυτοκινήτων εγχύσεων σκυροδέματος πρέπει να γίνεται κατά το δυνατό σε οριζόντια και επίπεδη θέση, να εξομαλύνονται τυχόν υπάρχουσες ανωμαλίες του εδάφους και να εξασφαλίζεται το ελεύθερο άνοιγμα των βραχιόνων στήριξης, έτσι ώστε να πραγματοποιείται με ασφάλεια η σταθεροποίησή τους.

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η αντοχή του εδάφους δεν είναι επαρκής, πρέπει να τοποθετείται κατάλληλο υπόβαθρο.

Επίσης, ο σωλήνας μεταφοράς και εγχύσεως σκυροδέματος πρέπει να απέχει όσο το δυνατό περισσότερο από υπάρχοντες ηλεκτροφόρους αγωγούς ώστε να αποκλείεται τυχαία επαφή του σωλήνα με τους αγωγούς.

Τέλος, για την ασφαλή ανάπτυξη και σύμπτυξη του σωλήνα εγχύσεως πρέπει να υπάρχει συνεχής οπτική επαφή του χειριστή με τον βραχίονα και τον σωλήνα, αλλιώς απαιτείται η συνεργασία συντονιστή (κουμανταδόρου).

Γ3.3. Ανυψωτικά μηχανοκίνητα μηχανήματα (γερανοί).

Η ευστάθεια των ανυψωτικών μηχανημάτων πρέπει να εξασφαλίζεται συνεχώς, τόσο με την τοποθέτησή τους σε εδάφη επαρκούς αντοχής, όσο και με τη χρήση συρματόσχοινων αγκύρωσης, σφηνών κ.λ.π. όταν αυτά βρίσκονται εκτός λειτουργίας. Σε περιπτώσεις όπου οι καιρικές συνθήκες είναι δυνατόν να θέσουν σε κίνδυνο την ευστάθεια του γερανού, απαγορεύεται η εγκατάσταση ή η χρήση αυτού. Επίσης, ο χώρος λειτουργίας των ανυψωτικών μηχανημάτων πρέπει να περιφράσσεται κατάλληλα ώστε να καθίσταται αδύνατη η διέλευση των εργαζομένων και άλλων προσώπων κάτω από τα διακινούμενα φορτία.

Ο χειριστής, κατά τη διάρκεια λειτουργίας του μηχανήματος, πρέπει να βρίσκεται σε θέση με πλήρη ορατότητα και εποπτεία της φόρτωσης και εκφόρτωσης των υλικών και της όλης διαδρομής τους. Η εκτέλεση εργασιών σε σημεία μη ορατά από τον χειριστή, πρέπει να πραγματοποιείται μόνο όταν υπάρχει έμπειρο πρόσωπο που θα κατευθύνει με σήματα τους χειρισμούς αυτού.

Κατά τον χειρισμό ανυψωτικών μηχανημάτων απαγορεύονται ρητά, ως επικίνδυνες, οι εξής ενέργειες:

- Η μεταφορά-ανύψωση προσωπικού.
- Η ελεύθερη αιώρηση φορτίου.
- Η ανάρτηση φορτίων υπό γωνία.
- Η απότομη ή με μεγάλη ταχύτητα ανύψωση-καταβίβαση φορτίων.
- Η χρήση φθαρμένων συρματόσχοινων και ακατάλληλων αγκίστρων.
- Η υπερφόρτωση του μηχανήματος.
- Η μεταφορά ανεπαρκώς προσδεδεδμένου φορτίου.
- Η παραμονή οποιουδήποτε προσώπου κάτω από τα διακινούμενα φορτία.

Γ4. ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΡΓΟΤΑΞΙΩΝ.

Οι ηλεκτρικοί πίνακες διανομής και τροφοδοσίας του εργοταξίου πρέπει να είναι μεταλλικοί ή πλαστικοί, στεγανού τύπου, και με δυνατότητα κλειδώματος. Οι παραπάνω πίνακες πρέπει να γειώνονται κατάλληλα με μόνιμη σταθερή εγκατάσταση γείωσης. Τα κλειδιά των πινάκων αυτών φυλάσσονται από υπεύθυνο πρόσωπο.

Τέλος, οι πίνακες διανομής και τροφοδοσίας πρέπει να φέρουν αυτόματο προστατευτικό διακόπτη διαφυγής.

Για την πρόληψη ατυχημάτων, από άμεση ή έμμεση επαφή ή προσέγγιση προς δίκτυα ή λουπά στοιχεία ηλεκτρικών εγκαταστάσεων υπό τάση, πρέπει να λαμβάνονται τα εξής μέτρα:

α) Οι μεταφορές, χειρωνακτικές ή μη, σιδηροπλισμού, σωλήνων, κιγκλιδωμάτων κ.λ.π. καθώς και οι εγκαταστάσεις μηχανημάτων και οι προσεγγίσεις αντλιών σκυροδέματος, πρέπει να πραγματοποιούνται μακριά από ηλεκτροφόρους αγωγούς, ασχέτως τάσεως.

β) Σε περιοχές όπου υπάρχουν εναέρια ηλεκτρικά δίκτυα ή εγκαταστάσεις και εφ' όσον εργάζονται ή κινούνται ψηλά οχήματα-μηχάνημα, γερανοί, εκσκαφείς κλπ. πρέπει να λαμβάνονται πέραν των παραπάνω και πρόσθετα ειδικά μέτρα ασφαλείας, με έγγραφη έγκριση της ΔΕΗ. (π.χ. κατασκευή ειδικών ξύλινων πλαισίων ασφαλείας σε σημεία συνήθων διελεύσεων κάτω από τις γραμμές κ.ά.).

Γ5. ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΤΑΞΙΩΝ.

Κατά την χρήση σε εργοτάξια φορητών ηλεκτρικών συσκευών, κινητών προβολέων και μηχανημάτων που λειτουργούν με ηλεκτρικό ρεύμα τάσης 220/380 βολτ, πρέπει να τηρούνται τα ακόλουθα:

α) Τα καλώδια τροφοδοσίας να ακολουθούν διαδρομές στις οποίες δεν δημιουργούν κινδύνους (μακριά από συνήθεις διακινήσεις προσωπικού, οχημάτων και υλικών) και να επισημαίνονται κατάλληλα.

β) Κατά την εγκατάσταση καλωδίων τροφοδοσίας σε δάπεδα, τα δάπεδα πρέπει να είναι ελεύθερα από χαλίκια και άλλα αιχμηρά υλικά-αντικείμενα, λάδια-πετρελαιοειδή, αραιωτικά και άλλα, τα οποία είναι δυνατό να προκαλέσουν φθορά των καλωδίων.

γ) Οι χρησιμοποιούμενοι ρευματολήπτες και ρευματοδότες πρέπει να είναι στεγανού τύπου.

Όταν πραγματοποιούνται εργασίες κατά τη διάρκεια της νύκτας ή σε σκοτεινούς χώρους, απαιτείται τεχνητός φωτισμός ο οποίος πρέπει να διανέμεται σε όλο το πεδίο εργασιών. Ειδικότερα, απαιτείται η ύπαρξη:

- Γενικού φωτισμού οδών, κλιμακοστασίων και διαδρόμων προσπέλασης.
- Γενικού κατευθυνόμενου φωτισμού του τόπου εργασίας.
- Ειδικού φωτισμού της θέσης εργασίας εξαρτώμενου από το είδος της πραγματοποιούμενης εργασίας.

Στους υπαίθριους χώρους νυκτερινών εργασιών, απαιτείται διάχυτος και ομοιόμορφος φωτισμός, όχι εκτυφλωτικός, τόσο για την εκτέλεση των εργασιών, όσο και για τη διακίνηση του προσωπικού και των υλικών. Τέλος, σε εργοταξιακές εγκαταστάσεις σηράγγων, υπονόμων, εκτεταμένων υπογείων κλπ., επιβάλλεται η ύπαρξη εφεδρικού φωτισμού ασφαλείας, αυτόματης λειτουργίας.

Γ6. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΥΡΚΑΪΩΝ.

Τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών είναι, ενδεικτικά, τα ακόλουθα:

α) Απομάκρυνση κάθε μη άμεσα χρησιμοποιούμενης ποσότητας ξυλείας (παλαιά ξυλότυπα, ξυλεία από συσκευασίες κ.ά.), απορριμμάτων, πετρελαίων, ελαίων, χρωμάτων, δοχείων ή βαρελιών έστω και κενών, τα οποία περιείχαν όμως εύφλεκτα υγρά κ.λ.π. Τα ανωτέρω, εάν δεν είναι δυνατή η τελική απομάκρυνση τους, πρέπει να τοποθετούνται σε θέσεις ασφαλείς, κατά το δυνατόν απομονωμένες από το έργο και από άλλες επικίνδυνες γειτνιάσεις.

β) Οι εργασίες ανοικτής φλόγας, κοπής, συγκολλήσεων, καύσεων κλπ. πρέπει να εκτελούνται μόνο σε ακίνδυνες περιοχές και υπό συνεχή παρακολούθηση για την πρόληψη και αντιμετώπιση τυχόν ανάφλεξης.

γ) Φωτιές πρόχειρου τύπου, έστω και για την προσωπική εξυπηρέτηση και θέρμανση των εργαζομένων, απαγορεύονται.

δ) Σε χώρους υψηλής επικινδυνότητας, όπως οι αποθήκες καυσίμων, χρωμάτων και άλλων εύφλεκτων υλών, απαιτείται η λήψη πρόσθετων ειδικών μέτρων πρόληψης των πυρκαγιών, όπως:

- Έλεγχος τυχόν ύπαρξης εύφλεκτων αερίων μέσω ειδικής συσκευής (ανιχνευτής εύφλεκτων αερίων). Ο έλεγχος αυτός διενεργείται πριν την έναρξη των εργασιών και κατά τακτά χρονικά διαστήματα.
- Απαγόρευση του καπνίσματος, των εργασιών γυμνής φλόγας ή άλλων οι οποίες συνεπάγονται ενδεχομένως παραγωγή σπινθήρα. Η απαγόρευση αυτή πρέπει να επισημαίνεται με ειδικές ευκρινείς επιγραφές.
- Δημιουργία ζώνης πυρασφάλειας στα όρια του χώρου του εργοταξίου, ιδίως εάν πρόκειται για εργοτάξιο που βρίσκεται κοντά σε δασώδη περιοχή ή έχει άλλες επικίνδυνες γειτνιάσεις.

- Υπαρξη μέσων σήμανσης: συναγερμού και πυρόσβεσης (σωλήνες εκτόξευσης ύδατος, πυροσβεστήρες κατάλληλου τύπου κατά περίπτωση, σκαπανικά εργαλεία κ.ά.).

Γ7. ΑΤΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η προστασία των εργαζομένων δεν είναι δυνατό να εξασφαλισθεί απόλυτα, πρέπει να διατίθενται σ' αυτούς ατομικά μέσα προστασίας. Τα παραπάνω μέσα προστασίας πρέπει να προστατεύουν αποτελεσματικά από τον συγκεκριμένο κίνδυνο, να βρίσκονται σε άριστη κατάσταση, να συντηρούνται τακτικά, να καθαρίζονται και να αποθηκεύονται με επιμέλεια. Η χρήση του εξοπλισμού ασφαλείας, όταν αυτή είναι αναγκαία, αποτελεί υποχρέωση των εργαζομένων και δεν πρέπει να αμελείται.

Γενικά, οι εργαζόμενοι σε εργοτάξια, ασχέτως απασχόλησης, πρέπει να φορούν κράνη προστασίας της κεφαλής, να φέρουν κατάλληλα υποδήματα για την προστασία από κινδύνους ολίσθησης, διάτρησης από αιχμηρά αντικείμενα κ.λ.π. Επίσης, ενδείκνυται η χρησιμοποίηση στολής εργασίας. Η στολή αυτή πρέπει να είναι κατασκευασμένη από κατάλληλο ύφασμα ή ειδικό υλικό ώστε να μη προκαλεί ερεθισμό στα σημεία επαφής με το σώμα του εργαζομένου. Τέλος, απαγορεύονται οι ζώνες, οι γραβάτες, τα μαντήλια λαιμού, οι ταυτότητες, τα δακτυλίδια, οι αλυσίδες και γενικά κάθε αντικείμενο που μπορεί να εξέχει από τη στολή εργασίας.

Ειδικότερα, και για κάθε συγκεκριμένη εργασία πρέπει να χρησιμοποιούνται τα εξής μέσα ατομικής προστασίας:

- Σε εργασίες οι οποίες είναι δυνατόν να προκαλέσουν βλάβες των οφθαλμών (π.χ. κατεδαφίσεις, συγκολλήσεις, τροχίσματα, τεμαχισμός λίθων κ.λ.π.) διατίθενται στους εργαζόμενους ειδικά γυαλιά, προσωπίδες, ασπίδια κ.ά.
- Σε εργασίες που μπορεί να προκαλέσουν τραύματα ή εγκαύματα ή δερματικές παθήσεις των χεριών, διατίθενται στους εργαζόμενους τα κατάλληλα γάντια.
- Σε ειδικές εργασίες (π.χ. εργασίες σε νερό ή κοντά σε φωτιά ή εργασίες με καυστικές ουσίες) πρέπει να παρέχονται στους εργαζόμενους ειδικά, κατά περίπτωση, υποδήματα. Απαγορεύεται η χρήση ακατάλληλων υποδημάτων (π.χ. σαγιονάρες, πέδιλα, παντός είδους πάνινα υποδήματα τύπου τένις ή υποδήματα με τακούνια).
- Σε εργασίες οι οποίες ενέχουν τον κίνδυνο πτώσης, απαιτείται η χρήση ζωνών ασφαλείας από τους εργαζόμενους. Οι ζώνες ασφαλείας δεν πρέπει να επιτρέπουν την ελεύθερη πτώση πλέον του ενός (1,00) μέτρου, ενώ απαγορεύεται να εργάζονται μόνοι τους οι εργαζόμενοι οι οποίοι χρησιμοποιούν τις ζώνες ασφαλείας.

Γ8. ΥΓΙΕΙΝΗ-ΕΣΤΙΑΣΗ-ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ.

Σε κάθε εργοτάξιο πρέπει να διατίθενται επαρκείς και κατάλληλοι χώροι για την αλλαγή και φύλαξη της ενδυμασίας των εργαζομένων, ενώ όταν πρόκειται για εργασίες ρυπαρές ή εργασίες που προκαλούν επαγγελματικές ασθένειες πρέπει να

υπάρχει και η δυνατότητα καθαρισμού των εργαζομένων με ντους σε καταλλήλους χώρους, καθώς και η πλύση και απολύμανση των στολών εργασίας τους.

Σε εργοτάξιο όπου ο αριθμός των απασχολούμενων είναι μεγαλύτερος των εβδομήντα (70), είναι υποχρεωτική η διάθεση κατάλληλου χώρου διαλείμματος και φαγητού.

Σε κάθε εργοτάξιο επιβάλλεται η ύπαρξη φαρμακείου για την παροχή πρώτων βοηθειών. Το φαρμακείο λειτουργεί υπό την επίβλεψη εντεταλμένου προσώπου και πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα είδη, ανάλογα την περίπτωση:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.13:
Καθορισμός ελάχιστου φαρμακευτικού υλικού
στα φαρμακεία των εργοταξίων.

Εντός Πόλεως			
Είδος	Αριθμός εργαζομένων		
	1-25	26-50	51-100
Σκεύασμα για κάψιμο (σωληνάρια ή πακέτα)	1	2	3
Εισπνεύσιμη αμμωνία	1	2	2
Αποστειρωμένες γάζες (κουτιά των 5, 10 και 15εκ.)	1	2	3
Επίδεσμοι γάζας των 0,10Χ2,50 εκ.	2	4	6
Τριγωνικοί επίδεσμοι	1	1	1
Λευκοπλάστ ρολό	2	2	2
Ψαλίδι	1	1	1
Υφασμα λεπτό για καθαρισμό (CLEANSING TISSUE)	1	1	1
Αντισηπτικό διάλυμα (κατά προτίμηση Μερκουροχρώμ)	1	1	1
Υγρό σαπούνι σε πλαστική συμπίεσιμη φιάλη	1	1	1
Ελαστικός επίδεσμος	1	1	1
Αντισταμινική αλοιφή	1	1	1
Σπασμολυτικό	1	1	1

Σε περίπτωση που το εργοτάξιο βρίσκεται εκτός πόλεως, πρέπει να υπάρχουν εκτός από τα προαναφερθέντα υλικά και τα εξής:

- αντιφικός ορός.
- ενέσιμα κορτιζονούχα σκευάσματα των 100 mg, (αντισόκ).
- πλαστικές σύριγγες μιας χρήσεως των 5 cc, (2-3 τεμ).
- πλαστικές σύριγγες μιας χρήσεως των 10 cc, (2-3 τεμ).
- δισκία αντιδιαρροϊκά.
- δισκία αντιόξινα.

Επίσης, στα εργοτάξια που απασχολούν πάνω από 100 εργαζόμενους, πρέπει να υπάρχει και εντεταλμένος, ειδικά εκπαιδευμένος στην παροχή απλών πρώτων

βοηθειών, καθώς και αυτοκίνητο με δυνατότητα μεταφοράς φορείου. Τέλος, στα εργοτάξια που απασχολούν περισσότερους από 300 εργαζόμενους και είναι πάνω από μια ώρα μακριά από νοσοκομειακή μονάδα, είναι αναγκαία η ύπαρξη πρόχειρου ιατρείου.

Δ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Δ1. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.

Ο εργολάβος και ο υπεργολάβος πρέπει να επιθεωρούν τακτικά κάθε συνεργείο του εργοταξίου καθώς και να ενημερώνουν τους εργαζόμενους, σε κάθε φάση της εργασίας τους, για τους κινδύνους και για τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας. Επίσης υποχρεούνται, σε περίπτωση ατυχήματος, να ειδοποιούν την πλησιέστερη Αστυνομική Αρχή, να αναγγέλλουν εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών το ατύχημα στο αρμόδιο Γραφείο Εργασίας και εφ' όσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να διατηρούν αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που μπορεί να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτίων του ατυχήματος. Τέλος, απαιτείται η τήρηση Ημερολογίου Μέτρων Ασφαλείας (Βλέπε νόμο 1396/83).

Δ2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Οι εργαζόμενοι πρέπει να χρησιμοποιούν τα μέσα ατομικής προστασίας (Μ.Α.Π.) και να συμμορφώνονται προς το σύνολο των οδηγιών ασφαλείας οι οποίες αφορούν στην εργασία τους, έτσι ώστε να διασφαλίζεται τόσο η προσωπική τους ασφάλεια όσο και η ασφάλεια των υπόλοιπων εργαζομένων. Επίσης κάθε εργαζόμενος ο οποίος απασχολείται στο εργοτάξιο, πρέπει να ειδοποιεί αμέσως τον εργοδότη ή τον προϊστάμενο του εργοταξίου για οποιοδήποτε πρόβλημα που έχει τυχόν δημιουργηθεί στην εγκατάσταση ή στις μηχανές και το οποίο μπορεί να προκαλέσει ατύχημα.

4. ΝΟΜΟΣ 1396/1983.

«Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα».
(Φ.Ε.Κ. 126/Α/83)

ΠΕΛΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Οι διατάξεις του νόμου αυτού αφορούν αποκλειστικά στη λήψη και τήρηση των μέτρων ασφαλείας για την προστασία των εργαζομένων και τρίτων κατά την εκτέλεση των οικοδομικών και λοιπών τεχνικών έργων. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν εφαρμόζονται στα δημόσια έργα.

ΟΡΙΣΜΟΙ: Για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού θεωρούνται:

- **Τεχνικό Έργο:** Κάθε οικοδομική ή άλλη εργοταξιακή κατασκευή ορισμένης χρονικής διάρκειας, όπως ανέγερση, προσθήκη, επισκευή, καθαίρεση και ηλεκτρομηχανολογική εγκατάσταση.
- **Μέτρα ασφαλείας:** Όλα τα μέτρα που αφορούν σε τεχνικά έργα που προβλέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν εκάστοτε για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας.
- **Κύριος του έργου:** Ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος του ακινήτου στο οποίο εκτελείται, ύστερα από εντολή του και για λογαριασμό του, τεχνικό έργο.
- **Εργολάβος:** πρόσωπο που συμβάλλεται με μίσθωση έργου με τον κύριο του έργου και αναλαμβάνει την εκτέλεση ολόκληρου τεχνικού έργου ή τμήματός του, ανεξάρτητα από την ιδιότητα με την οποία φέρεται ασφαλισμένος σε ασφαλιστικό οργανισμό.
- **Υπεργολάβος:** Πρόσωπο που συμβάλλεται με μίσθωση έργου με τον εργολάβο και αναλαμβάνει την εκτέλεση ολόκληρου τεχνικού έργου ή τμήματός του, ανεξάρτητα από την ιδιότητα με την οποία φέρεται ασφαλισμένος σε ασφαλιστικό οργανισμό. Ως υπεργολάβος θεωρείται επίσης και το πρόσωπο που συμβάλλεται με μίσθωση έργου με άλλον υπεργολάβο και αναλαμβάνει, σύμφωνα με τα παραπάνω, την εκτέλεση τεχνικού έργου ή τμήματός του.
- **Μελετητής:** Πρόσωπο που με σύμβαση με τον κύριο του έργου έχει εκπονήσει τη μελέτη του τεχνικού έργου, η οποία έχει εγκριθεί από την αρμόδια αρχή.
- **Επιβλέπων:** Πρόσωπο που με σύμβαση με τον κύριο του έργου και σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις αναλαμβάνει την επίβλεψη της εφαρμογής της μελέτης και της εκτέλεσης τεχνικού έργου ή τμήματός του, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης.

A. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.**A1. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΛΑΒΟΥ ΚΑΙ ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.**

Ο εργολάβος και υπεργολάβος ολόκληρου του έργου, ανεξάρτητα εάν αυτό εκτελείται ολικά ή κατά τμήματα με υπεργολάβους, είναι συνυπεύθυνοι και υποχρεούνται να λαμβάνουν και να τηρούν όλα τα μέτρα ασφαλείας που αφορούν ολόκληρο το έργο, να τηρούν σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης, τις οδηγίες του επιβλέποντος, καθώς και να εφαρμόζουν τη μελέτη μέτρων ασφαλείας.

A2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.

Σε περίπτωση που η εκτέλεση ολόκληρου του έργου δεν ανατίθεται σ' έναν εργολάβο, ο κύριος του έργου είναι υποχρεωμένος να λαμβάνει και να τηρεί, πριν από την εγκατάσταση κάθε εργολάβου ή υπεργολάβου τμήματος του έργου, όλα τα μέτρα ασφαλείας, τα οποία του υποδεικνύει ο επιβλέπων το έργο και εφόσον αυτά δεν αφορούν σε τμήματα του έργου που ανέλαβαν και εκτελούν εργολάβοι ή υπεργολάβοι.

Σε περίπτωση διακοπής των εργασιών ο κύριος του έργου είναι υποχρεωμένος να λάβει όλα τα μέτρα τα οποία του υποδεικνύει εγγράφως ο επιβλέπων το έργο και να τα διατηρεί αναλλοίωτα καθόλη τη διάρκεια της διακοπής. Πριν την έναρξη των εργασιών που διακόπηκαν ο κύριος του έργου είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει εγγράφως τον επιβλέποντα το έργο.

A3. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΛΑΒΟΥ ΚΑΙ ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.

Ο εργολάβος και υπεργολάβος τμήματος του έργου είναι συνυπεύθυνοι και υποχρεούνται να λαμβάνουν και να τηρούν όλα τα μέτρα ασφαλείας που αφορούν στο τμήμα του έργου που ανέλαβαν, ανεξάρτητα εάν αυτό εκτελείται ολόκληρο ή κατά τμήματα με υπεργολάβους. Επίσης, πρέπει να τηρούν τις οδηγίες του επιβλέποντος και να εφαρμόζουν τη μελέτη μέτρων ασφαλείας που αφορούν στο τμήμα του έργου που έχουν αναλάβει.

A4. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΤΗ/ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΟΣ.

Ο μελετητής έχει υποχρέωση να συντάσσει μελέτη μέτρων ασφαλείας σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης, όταν προβλέπεται τέτοια υποχρέωση από τις διατάξεις που ισχύουν.

Ο επιβλέπων, εκτός από τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από άλλες διατάξεις, έχει και τις ακόλουθες:

1. Να δίνει οδηγίες κατασκευής για την εκτέλεση εργασιών αντιστηρίξεων, σταθερών ικριωμάτων και πίνακα διανομής ηλεκτρικού ρεύματος καθώς και να επιβλέπει την τήρηση των οδηγιών αυτών πριν από την έναρξη των εργασιών και περιοδικά κατά την εκτέλεσή τους.
2. Να δίνει οδηγίες για τη λήψη μέτρων ασφαλείας από κινδύνους που προέρχονται από εναέριους και υπόγειους αγωγούς της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ) και να επιβλέπει την τήρησή τους.
3. Να επιβλέπει την εφαρμογή της μελέτης μέτρων ασφαλείας και να δίνει τις σχετικές οδηγίες.
4. Να δίνει οδηγίες σε περίπτωση σοβαρών ή επικίνδυνων έργων και εάν χρειάζεται να συντάσσει μελέτη για την προσαρμογή των προδιαγραφών των μέτρων ασφαλείας που προβλέπονται.
5. Να υποδεικνύει εγγράφως στον κύριο του έργου τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας κατά περίπτωση και φάση του έργου.

B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.

Για τεχνικά έργα που εκτελούνται σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους ή έχουν συμβατικό προϋπολογισμό μεγαλύτερο από αυτόν που αντιστοιχεί σε οικοδομή όγκου 1.000 κυβικών μέτρων (μ^3) και εφόσον για την εκτέλεσή τους απαιτείται άδεια απ' την αρμόδια αρχή, πρέπει να τηρείται ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας. Το ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας χορηγείται από την αρμόδια αρχή, φυλάσσεται στον τόπο του έργου και είναι στη διάθεση κάθε ατόμου που έχει έννομο συμφέρον, με ευθύνη του εργολάβου ή του υπεργολάβου ολόκληρου του έργου ή όταν δεν υπάρχουν αυτοί, του κυρίου του έργου.

Υποχρέωση για ενημέρωση του ημερολογίου μέτρων ασφαλείας έχουν τόσο ο επιβλέπων το έργο, για ό,τι αφορά τις υποδείξεις και τις παρατηρήσεις, όσο και οι υπόχρεοι για τη διενέργεια των τακτικών ελέγχων ή δοκιμών. Το αρμόδιο για τον έλεγχο όργανο (Επιθεωρητής Εργασίας κλπ.) δύναται να αναγράφει τις υποδείξεις του στο ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας.

Όσον αφορά στον τρόπο τήρησης του ημερολογίου, οι υπόχρεοι για την ενημέρωσή του συμπληρώνουν την ημερομηνία, την ιδιότητά τους και την διαπίστωση που προέκυψε από τον τακτικό ή έκτακτο έλεγχο που διενήργησαν. Επίσης, προσθέτουν στην αντίστοιχη στήλη, όταν αυτό χρειάζεται, την πρόταση για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

Εκτός από τις υποχρεωτικές αναγραφές των τακτικών ή εκτάκτων επιθεωρήσεων που προβλέπονται από την νομοθεσία, οι υπόχρεοι μπορούν να αναγράφουν στο ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας και οποιαδήποτε άλλη διαπίστωση ή πρότασή τους που υποβοηθά την βελτίωση των συνθηκών εργασίας στο εργοτάξιο. Στο τέλος κάθε διαπίστωσης και πρότασης ο συντάκτης υπογράφει.

Στις σελίδες που ακολουθούν, παρατίθεται υπόδειγμα του ημερολογίου μέτρων ασφαλείας, με σκοπό την καλύτερη κατανόηση της μορφής και των περιεχομένων αυτού.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

(ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ)

Νόμος 1396/83 (άρθρο 8)

1. Για τεχνικά έργα που εκτελούνται σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους ή έχουν συμβατικό προϋπολογισμό μεγαλύτερο από αυτόν που αντιστοιχεί σε οικοδομή όγκου 1.000 κυβικών μέτρων (μ³) και εφόσον για την εκτέλεσή τους απαιτείται άδεια απ' την αρμόδια αρχή, τηρείται ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας. Το ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας χορηγείται από την αρμόδια αρχή, φυλάσσεται στον τόπο του έργου και είναι στη διάθεση κάθε ατόμου που έχει έννομο συμφέρον, με ευθύνη του εργολάβου ή του υπεργολάβου ολόκληρου του έργου ή όταν δεν υπάρχουν αυτοί, του κυρίου του έργου.

2. Υποχρέωση για ενημέρωση του ημερολογίου μέτρων ασφαλείας έχουν:

α) Ο επιβλέπων το έργο για ό,τι αφορά τις υποδείξεις, που έχει υποχρέωση να κάνει σύμφωνα με το νόμο αυτόν, καθώς και τις παρατηρήσεις για την εφαρμογή τους.

β) Οι υπόχρεοι για τη διενέργεια των τακτικών ελέγχων ή δοκιμών, που ορίζονται από τη νομοθεσία, για ό,τι αφορά τα αποτελέσματα των ελέγχων ή δοκιμών αυτών.

3. Το αρμόδιο για τον έλεγχο όργανο (Επιθεωρητής Εργασίας κλπ.) δύναται να αναγράφει τις υποδείξεις του.

Π.Δ. 1073/81 (άρθρο 113)

1. Εις έκαστον εργοτάξιον τηρείται μερίμνη του εργοδότη ή του αρμοδίως εξουσιοδοτημένου οργάνου Ημερολόγιον Μέτρων Ασφαλείας, της Εργασίας εις το οποίον αναγράφονται τα ως κατωτέρω αναφερόμενα ως και οριζόμενα τοιαύτα εκ συναφών διατάξεων ή κανόνων ασφαλείας.

α) Ο αριθμός της θεωρημένης βεβαιώσεως του επιβλέποντος μηχανικού της αφορώσης εις την καταλληλότητα των εξωτερικών ικριωμάτων και αναφερομένης εις την παρ. 2 του άρθρου 3 του 778/80 Π.Δ/τος «περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν οικοδομικών εργασιών».

β) Αι, κατά την παρ. 4 του άρθρου 21 του ως άνω Π.Δ/τος, επιθεωρήσεις προ της επαναλήψεως εργασιών διακοπείσων λόγω θεομηνίας.

γ) Αι, κατά το άρθρον 13 του παρόντος, επιθεωρήσεις των πρανών ορυγμάτων και των αντιστηρίξεών των.

δ) Η, κατά το άρθρον 35 του παρόντος, άδεια του επιβλέποντος μηχανικού διά την περίπτωσιν εγκαταστάσεως, ανυψωτικής μηχανής επί ικριώματος (ως και η εν προκειμένω ενίσχυσίς του).

ε) Αι, κατά την παρ. ΙΕ του άρθρου 60 του παρόντος, γενικαί επιθεωρήσεις συρματοσχοίνων ως και οι κατά την παρ. ΙΖ του αυτού άρθρου απαιτούμενοι επανέλεγχοι.

ζ) Οι, κατά το άρθρον 67 του παρόντος οριζόμενοι έλεγχοι και επανέλεγχοι των ανυψωτικών μηχανημάτων.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΔΕΙΑΣ:.....
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ:.....

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ (Ειδικότητα):.....

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ Π.Γ. Σφραγίδα.....

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ (Ειδικότητα):.....

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ Π.Γ. Σφραγίδα.....

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ((Ειδικότητα):

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ Π.Γ. Σφραγίδα.....

*ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....

Δ/ση Κατοικίας..... Αρ. Δ.Τ.....

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ:.....

Δ/ση Κατοικίας..... Αρ. Δ.Τ.....

Ημερομηνία έναρξης..... λήξης.....

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΕΚΣΚΑΦΩΝ:.....

Δ/ση Κατοικίας..... Αρ. Δ.Τ.....

Ημερομηνία έναρξης..... λήξης.....

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΟΠΛΙΣΜΕΝΟΥ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΟΣ:.....

Δ/ση Κατοικίας..... Αριθ. Δ.Τ.....

Ημερομηνία έναρξης..... λήξης.....

(*) Διαγράψτε την ένδειξη που δεν ισχύει (άρθ. 2 εδ. 4, 5 του Ν. 1396/83).

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΔΟΜΙΚΩΝ: (ΧΤΙΣΙΜΑΤΑ).....

Δ/ση κατοικίας..... Αρ. Δ.Τ.....

Ημερομηνία έναρξης..... λήξης.....

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ:.....

Δ/ση Κατοικίας..... Αρ. Δ.Τ.....

Ημερομηνία έναρξης..... λήξης.....

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΑΜΜΟΚΟΝΙΑΜΑΤΩΝ (ΣΟΒΑΔΕΣ):.....

Δ/ση Κατοικίας..... Αρ. Δ.Τ.....

Ημερομηνία έναρξης..... λήξης.....

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ-ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ:.....

Δ/ση Κατοικίας..... Αρ. Δ.Τ.....

Ημερομηνία έναρξης..... λήξης.....

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ:.....

Δ/ση Κατοικίας..... Αρ. Δ.Τ.....

Ημερομηνία έναρξης..... λήξης.....

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΔΑΠΕΔΩΝ: ΜΑΡΜΑΡΑ, ΜΩΣΑΪΚΑ, ΞΥΛΙΝΑ ΠΑΤΩΜΑΤΑ ΚΛΠ.....

Δ/ση Κατοικίας..... Αρ. Δ.Τ.....

Ημερομηνία έναρξης..... λήξης.....

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ: (ΠΛΑΚΑΚΙΑ, ΜΑΡΜΑΡΑ ΚΛΠ.)

Δ/ση Κατοικίας..... Αρ. Δ.Τ.....

Ημερομηνία έναρξης..... λήξης.....

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ/ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΩΝ:.....

Δ/ση Κατοικίας..... Αρ. Δ.Τ.....

Ημερομηνία έναρξης..... λήξης.....

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΙΔΙΟΤΗΤΑ:	
ΔΙΑΠΣΤΩΣΗ	ΥΠΟΔΕΙΞΗ
ΥΠΟΓΡΑΦΗ:	ΥΠΟΓΡΑΦΗ:
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΙΔΙΟΤΗΤΑ:	
ΔΙΑΠΣΤΩΣΗ	ΥΠΟΔΕΙΞΗ
ΥΠΟΓΡΑΦΗ:	ΥΠΟΓΡΑΦΗ:

5. ΝΟΜΟΣ 1976/1991 (Κεφάλαιο Ε').

«Ρύθμιση διαφόρων ασφαλιστικών θεμάτων (Βιβλίο ημερησίων δελτίων απασχολούμενου προσωπικού σε οικοδομικά και τεχνικά έργα)».

(Φ.Ε.Κ. 184/Α/91)

Στο νόμο 1976/91 (κεφάλαιο Ε', άρθρο 20) καθιερώνεται η υποχρέωση τήρησης βιβλίου ημερησίων δελτίων απασχολούμενου προσωπικού, στο οποίο αναγράφονται οι απασχολούμενοι σε επιχειρήσεις και εργασίες οικοδομικών και τεχνικών έργων (εργασίες εκσκαφής, ανέγερσης, προσθήκης, επισκευής, κατασκευής και συντήρησης οδών-γεφυρών-λιμένων-αεροδρομίων-δικτύων αποχέτευσης κλπ.). Στην τήρηση του εν λόγω βιβλίου δεν υποχρεούνται οι εργοδότες-ιδιοκτήτες, για μικροεπισκευές των κατοικιών τους, όταν δεν απαιτείται άδεια οικοδομικών εργασιών και εφ' όσον δεν απασχολούν περισσότερους από δύο εργαζόμενους.

Η καθιέρωση τήρησης βιβλίου ημερησίων δελτίων αντικαθιστά τη θεώρηση και ανάρτηση πίνακα προσωπικού, ωρών εργασίας και εβδομαδιαίας ανάπαυσης. Υπόχρεος για την προμήθεια, θεώρηση και φύλαξη του βιβλίου αυτού, καθώς και για την υποβολή αντιγράφων των ημερησίων δελτίων του στις αρμόδιες περιφερειακές υπηρεσίες του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.), μαζί με τις μισθολογικές καταστάσεις, είναι ο κύριος του έργου ή ο νόμιμα εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός του.

Υπόχρεοι για την τήρηση του βιβλίου είναι ο κύριος του έργου ή ο νόμιμα εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός του και ο εργολάβος ή ο υπεργολάβος του έργου. Σε περίπτωση συνύπαρξης εργολάβου-υπεργολάβου, ευθύνονται και οι δύο.

Η μορφή και τα περιεχόμενα του βιβλίου ημερησίων δελτίων απασχολούμενου προσωπικού σε οικοδομικά και τεχνικά έργα, παρουσιάζονται στις σελίδες που ακολουθούν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΣΕ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ.

(ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ)

Βιβλίο Δελτίων Απασχολούμενου Προσωπικού του με αριθ. αδείας:.....Οικοδομικού/τεχνικού έργου στον/ην Δήμο/Κοινότητα:.....οδός:..... αριθ:..... το οποίο έχει απογραφεί στο Υποκ/μα ΙΚΑ..... με Αριθ. Γεν. Μητρώου (ΑΓΜ).....

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ Η ΤΟΥ ΝΟΜΙΜΑ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΜΕΝΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ:.....

ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΡΟΣ:

ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ:

ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ:

ΑΡ. ΔΕΛΤ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ:

ΕΚΔΟΥΣΑ ΑΡΧΗ:

Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ:

ΤΗΛ.:

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΗΛΩΝ.....

Θεωρήθηκε την με αρ. πρωτ.:

Ο Επιθ/τής Εργασίας

Θεωρήθηκε την με αρ. πρωτ.:

Ο Προϊστάμενος ΙΚΑ

Βιβλίο Δελτίων Απασχολουμένου Προσωπικού του με αριθ. αδείας:.....Οικοδομικού/τεχνικού έργου στον/ην Δήμο/Κοινότητα:.....οδός:..... αριθ:..... το οποίο έχει απογραφεί στο Υποκ/μα ΙΚΑ..... με Αριθ. Γεν. Μητρώου (ΑΓΜ).....

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΟΧΡΕΟΥ ΤΗΡΗΣΗΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ:.....

ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΡΟΣ:

ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ:

ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ:

ΑΡ. ΔΕΛΤ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ:

ΕΚΔΟΥΣΑ ΑΡΧΗ:

Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ:

ΑΡ. ΤΗΛ.:

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΗΛΩΝ.....

Θεωρήθηκε την με αρ. πρωτ.:

Ο Επιθ/τής Εργασίας

Θεωρήθηκε την με αρ. πρωτ.:

Ο Προϊστάμενος ΙΚΑ

Παρατηρήσεις:.....

.....

.....

.....

6. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 225/89.**«Υγιεινή και Ασφάλεια στα Υπόγεια Τεχνικά Έργα».****(Φ.Ε.Κ. 106/A/1989)**

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Οι διατάξεις του παρόντος προεδρικού διατάγματος αναφέρονται σε εργασίες κατασκευής, επισκευής, προσθήκης, μετατροπής, συντήρησης και εξοπλισμού τεχνικών έργων που βρίσκονται εξ ολοκλήρου κάτω από την επιφάνεια της γης (π.χ. σήραγγες κυκλοφορίας οχημάτων, αρδευτικές σήραγγες, υπόγειοι σταθμοί παραγωγής ενέργειας), καθώς επίσης και σε εργασίες που εκτελούνται στα υπόγεια στεγασμένα τμήματα των οικοδομικών ή άλλης φύσης εργοταξιακών έργων και σε στάθμη χαμηλότερη των 6.00 μ. κάτω από την επιφάνεια της γης.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ: Οι διατάξεις αυτού του διατάγματος δεν εφαρμόζονται στις εργασίες για τον εντοπισμό ή εκμετάλλευση ή αξιοποίηση ή επεξεργασία των ορυκτών υλών στα ορυχεία, μεταλλεία και λατομεία, καθώς και σε κάθε άλλη σχετική με τους χώρους αυτούς εργασία.

ΟΡΙΣΜΟΙ:

- **Κύριος του έργου:** Φυσικό ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, ύστερα από εντολή του οποίου και για λογαριασμό του οποίου εκτελείται το έργο.
- **Εργολάβος:** Πρόσωπο που συμβάλλεται με μίσθωση έργου με τον κύριο του έργου και αναλαμβάνει την εκτέλεση ολοκλήρου τεχνικού έργου ή τμήματός του.
- **Υπεργολάβος:** Πρόσωπο που συμβάλλεται με μίσθωση έργου με τον εργολάβο ή άλλον υπεργολάβο και αναλαμβάνει την εκτέλεση ολοκλήρου του τεχνικού έργου ή τμήματός του.

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.**A1. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.**

Ο εργολάβος και ο υπεργολάβος ολόκληρου του έργου, ανεξάρτητα αν αυτό εκτελείται ολικά ή κατά τμήματα με υπεργολάβους, είναι συνυπεύθυνοι και υποχρεούνται:

1. Να τηρούν τις διατάξεις του παρόντος.
2. Να συμμορφώνονται και να τηρούν όσα προβλέπονται στον Ν. 1568/85 «Υγιεινή και Ασφάλεια των Εργαζομένων» αναφορικά με τον τεχνικό ασφαλείας, τον γιατρό εργασίας και τις επιτροπές υγιεινής και ασφαλείας της εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.).
3. Να μεριμνούν για την σύνταξη μελέτης μέτρων υγιεινής και ασφαλείας, και να την υποβάλλουν στην Επιθεώρηση Εργασίας (βλέπε ενότητα Δ' «οργάνωση για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου»).
4. Να συνεργάζονται με τους υπεργολάβους τμημάτων του έργου και παράλληλα με τον τεχνικό ασφαλείας και τον γιατρό εργασίας, για τον συντονισμό των μέτρων που οι υπεργολάβοι προτείνουν και αναγράφουν στο Σχέδιο Υγιεινής και Ασφάλειας (Σ.Υ.Α.) (βλέπε ενότητα Δ' «οργάνωση για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου»).
5. Να καλούν κάθε μήνα σε συντονιστική σύσκεψη τους υπεργολάβους τμημάτων του έργου, τον τεχνικό ασφαλείας, τον γιατρό εργασίας και τα μέλη των Ε.Υ.Α.Ε., στην οποία θα εξετάζονται:
 - Η επάρκεια της μελέτης μέτρων υγιεινής και ασφαλείας και των Σ.Υ.Α. και η ενδεχόμενη ανάγκη τροποποίησής τους.
 - Η εξέλιξη των συνθηκών υγιεινής και ασφαλείας των εργαζομένων στο εργοτάξιο.
 - Οι προτάσεις του τεχνικού ασφαλείας, του γιατρού εργασίας και των Ε.Υ.Α.Ε. για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

Ο υπεργολάβος τμήματος του έργου υποχρεούται:

1. Να εφαρμόζει τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος στο τμήμα του έργου που έχει αναλάβει.
2. Να συντάσσει το Σ.Υ.Α. και να το υποβάλλει στον εργολάβο και υπεργολάβο ολόκληρου του έργου πριν την έναρξη των εργασιών στο συγκεκριμένο τμήμα.
3. Να διαπιστώνει την καταλληλότητα των μέσων και υλικών που χρησιμοποιούνται.
4. Να χορηγεί στους υπ' αυτόν εργαζόμενους τα κατάλληλα μέσα ατομικής προστασίας.

5. Να γνωστοποιεί στους υπ' αυτόν εργαζόμενους τον επαγγελματικό κίνδυνο από την εργασία τους και να τους ενημερώνει για τις διατάξεις της νομοθεσίας σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας, καθώς και για τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή τους.

6. Να ασκεί κατάλληλη εποπτεία για την ασφαλή εκτέλεση του τμήματος του έργου που έχει αναλάβει, ώστε να μην κινδυνεύουν οι εργαζόμενοι σ' αυτό, αλλά ούτε και οι εργαζόμενοι σε άλλα τμήματα.

A2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Οι εργαζόμενοι έχουν υποχρέωση:

1. Να τηρούν τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος και των ειδικών κανονισμών του έργου και να υπακούουν στις εντολές των υπευθύνων.

2. Να ενημερώνονται και να τηρούν όλες τις απαιτήσεις υγιεινής και ασφάλειας που έχουν σχέση με την εργασία τους.

3. Να χρησιμοποιούν τα ατομικά μέσα προστασίας.

4. Να διατηρούν τις διατάξεις και τους μηχανισμούς ασφάλειας.

5. Να μην κυκλοφορούν άσκοπα μέσα στο έργο.

6. Να μην παρακωλύουν, αφαιρούν ή μετατοπίζουν διατάξεις ασφάλειας ή άλλα μέσα προστασίας, ούτε να παρεμποδίζουν την εφαρμογή διαδικασίας ή μεθόδων πρόληψης ατυχημάτων και προστασίας της υγείας.

7. Να μην επεμβαίνουν σε χειριστήρια, μηχανήματα, σωληνώσεις, ηλεκτρικά δίκτυα ή άλλες συσκευές, εφόσον δεν έχουν πάρει εντολή να τα χειρίζονται ή να τα συντηρούν.

8. Να αναφέρουν αμέσως στους παράγοντες του έργου και στα μέλη των ΕΥΑΕ οτιδήποτε σχετίζεται με την ασφάλεια και την υγεία τους.

9. Να παρακολουθούν τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας εκπαιδευτικά προγράμματα.

B. ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.**B1. ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ.**

Γενικά, οι διάδρομοι κυκλοφορίας πρέπει να έχουν διαστάσεις και διαρρύθμιση τέτοια, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται με ασφάλεια από πεζούς και οχήματα και να εξασφαλίζεται σε κάθε περίπτωση ότι η κυκλοφορία δεν βάζει σε κίνδυνο τους πλησίον εργαζόμενους.

Οι διάδρομοι κυκλοφορίας των πεζών πρέπει να είναι διακριτοί και να έχουν, καθ' όλο το μήκος τους, ύψος τουλάχιστον 2,00 μ. και πλάτος ικανό, ώστε να επιτρέπει την ασφαλή διάβαση των εργαζομένων.

Όσον αφορά τους διαδρόμους κυκλοφορίας των αυτοκινούμενων οχημάτων, συμπεριλαμβανομένων και των κινουμένων σε σιδηροτροχιές, αυτοί πρέπει να έχουν πλάτος επαρκές, ώστε να υπάρχει ελεύθερος χώρος τουλάχιστον εξήντα εκατοστά του μέτρου (0,60 μ.) σε κάθε πλευρά από το εξωτερικό περίβλημα του οχήματος και να απέχουν τουλάχιστον ένα μέτρο (1,00 μ.) από θύρες, πύλες, εξόδους κινδύνου ή κλιμακοστάσια.

B2. ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ ΣΕ ΥΠΟΓΕΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Η πρόσβαση σε υπόγειους χώρους εργασίας μπορεί να γίνεται μέσω εισόδων, φρεατίων, κεκλιμένων διαδρόμων, μόνιμων ή φορητών κλιμάκων, ανελκυστήρων κ.λ.π.

Ειδικότερα, οι κλίμακες πρέπει να έχουν εξασφαλισμένη στερέωση που να αποκλείει την ανατροπή τους, να έχουν δάπεδα αντιολισθηρά, χειρολαβές ασφαλείας και προστατευτική διάταξη που να αποκλείει το ενδεχόμενο ανατροπής του χρήστη.

Σε περίπτωση που για την πρόσβαση στους υπόγειους χώρους χρησιμοποιούνται ανελκυστήρες, αυτοί θα πρέπει να έχουν θάλαμο με περίφραξη ασφαλείας, η δε διαδρομή να είναι απομονωμένη σε όλο το ύψος. Οι ανελκυστήρες πρέπει να διαθέτουν χειριστή ή σε περίπτωση αυτοματισμού πρέπει να γίνεται τακτικός έλεγχος συντήρησης.

Τέλος, οι κεκλιμένοι διάδρομοι μεταφοράς υλικών, οι δίοδοι ανθρώπων και λοιπά ανοίγματα που δεν βρίσκονται σε λειτουργική χρήση, πρέπει να διατηρούνται ασφαλείς ή να φράσσονται και να επισημαίνονται. Επίσης, πρέπει να φράσσονται και να επισημαίνονται οι περιοχές εδαφικών υποχωρήσεων.

B3. ΟΔΟΙ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.

Σε περίπτωση κινδύνου, πρέπει να εξασφαλίζεται με κατάλληλα μέτρα η δυνατότητα των εργαζομένων να εγκαταλείψουν τους χώρους εργασίας και να διασωθούν έγκαιρα. Η χάραξη, οι διαστάσεις και η όλη διεύθυνση των οδών

διάσωσης, πρέπει να είναι ανάλογες με τις εγκαταστάσεις, την χρήση και την επιφάνεια των χώρων εργασίας, καθώς και με τον αριθμό των εργαζομένων. Επίσης, οι οδοί διάσωσης πρέπει να οδηγούν από το συντομότερο δρόμο σε χώρο ασφαλή ή ελεύθερο και να σηματοδοτούνται κατάλληλα.

B4. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΤΩΣΕΙΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ.

Οι θέσεις εργασίας και οι δίοδοι που βρίσκονται σε ύψος μεγαλύτερο από ένα μέτρο (1,00 μ.) από το δάπεδο, πρέπει να διαθέτουν στηθαίο ή κιγκλίδωμα ύψους τουλάχιστον ενός μέτρου (1,00 μ.) από το δάπεδο.

Επίσης, οι θέσεις εργασίας ή οι διάδρομοι κυκλοφορίας όπου οι εργαζόμενοι είναι δυνατόν να εκτεθούν σε κίνδυνο από πτώση αντικειμένων, πρέπει να εξασφαλίζονται με κατάλληλα προστατευτικά μέτρα για την αποτροπή του κινδύνου αυτού.

Τέλος, όλες οι θέσεις εργασίας και οι διάδρομοι κυκλοφορίας πρέπει να ελέγχονται τακτικά και να προστατεύονται αποτελεσματικά έναντι πτώσης τμημάτων του εδάφους ή αποκόλλησης βράχων. Για την στερέωση των εδαφών και τη συγκράτηση των πετρωμάτων πρέπει να εφαρμόζονται οι κατάλληλες κατά περίπτωση μέθοδοι ή συνδυασμοί μεθόδων (π.χ. υποστύλωση, επένδυση, ενέσεις) από τα κατάλληλα άτομα, με τα κατάλληλα υλικά και σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τεχνικής.

B5. ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Τόσο στις θέσεις εργασίας όσο και στον ευρύτερο εργασιακό χώρο πρέπει να υπάρχει σηματοδότηση ασφαλείας. Αυτή πρέπει να πληροφορεί σαφώς και έγκαιρα τους εργαζόμενους για τους υπάρχοντες κινδύνους ή για καταστάσεις, που μπορεί να προκαλέσουν κινδύνους, να απαγορεύει πράξεις, να υποχρεώνει τη χρήση εξοπλισμού και τέλος να παρέχει οδηγίες για τη διάσωσή τους σε περίπτωση ανάγκης. Όπου η σηματοδότηση είναι δυσδιάκριτη πρέπει να τονίζεται με φωτεινές ή ηχητικές ενδείξεις.

B6. ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ.

1. Οι υπόγειες θέσεις στις οποίες γίνονται εργασίες, πρέπει να επιθεωρούνται τουλάχιστον μια φορά σε κάθε βάρδια. Θέσεις στις οποίες απασχολούνται μεμονωμένα εργαζόμενοι, πρέπει να επιθεωρούνται τουλάχιστον δύο φορές σε κάθε βάρδια.

2. Τμήματα υπογείων έργων για τα οποία διαπιστώνεται ότι είναι επικίνδυνα πρέπει να απομονώνονται και να αποκλείεται η είσοδος σε αυτά.

3. Το μέτωπο υπογείων εργασιών, πρέπει να συνδέεται τηλεφωνικά ή με ασύρματο σύστημα με τις εγκαταστάσεις του εργοταξίου στην επιφάνεια.

4. Σε υπόγεια τεχνικά έργα η ατμόσφαιρα πρέπει να θεωρείται εύφλεκτη ή εκρήξιμη όταν:

- Επίκειται ανάφλεξη εύφλεκτων αερίων προερχομένων από τα γεωλογικά στρώματα.
- Η σήραγγα συνδέεται με άλλη εκσκαφή, όπου υπάρχει εύφλεκτη ατμόσφαιρα και ενδέχεται να κινδυνεύσουν οι εργαζόμενοι.
- Η προηγούμενη εμπειρία παρέχει ενδείξεις ότι αναφλέξιμοι ατμοί μπορεί να βρεθούν σε επικίνδυνες συγκεντρώσεις.

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω κινδύνων πρέπει να λαμβάνονται τα εξής μέτρα:

- ◆ Να χρησιμοποιούνται συσκευές, μηχανήματα και λοιπός εξοπλισμός αντιακρηκτικού τύπου.
- ◆ Να τοποθετούνται ειδικοί καταγραφικοί ανιχνευτές με δυνατότητα εκπομπής φωτεινού και ηχητικού σήματος, σε περίπτωση υπέρβασης των ασφαλών ορίων.
- ◆ Να δίνεται εντολή για άμεση έξοδο των εργαζομένων στην επιφάνεια σε περίπτωση που διακοπεί η λειτουργία του κεντρικού κυκλώματος εξαερισμού και η επιστροφή των εργαζομένων να γίνεται μόνο με άδεια του επιβλέποντα και μετά την αποκατάσταση ασφαλών συνθηκών εργασίας.
- ◆ Να επισημαίνονται εμφανώς οι υπόγειες περιοχές όπου υπάρχει αναφλέξιμη ατμόσφαιρα.
- ◆ Να απαγορεύεται το κάπνισμα, η χρήση φλόγας και οτιδήποτε μπορεί να προκαλέσει έκρηξη.

Γ. ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.

Γ1. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΔΙΑΤΡΗΣΗΣ.

Τα μηχανήματα και οι συσκευές διάτρησης, πρέπει πριν από την ανάληψη εργασίας κάθε βάρδιας να επιθεωρούνται από κατάλληλο πρόσωπο στο οποίο έχουν ανατεθεί τα συγκεκριμένα καθήκοντα. Οι βλάβες ή τα ελαττώματα των μηχανημάτων και συσκευών που μπορεί να μειώνουν την ασφάλεια των εργαζομένων πρέπει να διορθώνονται πριν από κάθε χρήση τους.

Πριν αρχίσουν οι εργασίες διάτρησης, πρέπει να επιθεωρείται η περιοχή στην οποία θα γίνουν αυτές για το ενδεχόμενο διαπίστωσης επικείμενων κινδύνων και να

ειδοποιούνται οι πλησίον εργαζόμενοι. Οι χειριστές διατρητικών μηχανημάτων πρέπει να εφοδιάζονται και να χρησιμοποιούν κατά την διάτρηση προστατευτικά γυαλιά, γάντια εργασίας ενισχυμένα και κατάλληλα ακοοπροστατευτικά μέσα, εάν η έκθεσή τους σε θόρυβο ξεπερνά τα επιτρεπόμενα όρια.

Τέλος, όταν το διατρητικό μηχάνημα ή συσκευή μετακινείται από μια περιοχή διατρήσεων σε άλλη, το τρυπάνι, τα εργαλεία, τα χαλύβδινα εξαρτήματα του τρυπανιού και ο λοιπός εξοπλισμός, πρέπει να τοποθετούνται σε ασφαλείς θέσεις ή να ασφαρίζονται κατάλληλα.

Γ2. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΦΡΕΑΤΙΑ.

1. Κατά την όρυξη φρεάτων πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των εργαζομένων από κατολισθήσεις, πτώσεις αντικειμένων ή εισροή υδάτων.
2. Τα στόμια των φρεάτων πρέπει να έχουν κατάλληλο κάλυμμα, θυρίδα ή προφυλακτικό στηθαίο και πλευρικά θωράκια.
3. Εφόσον οι εργαζόμενοι σε φρεάτια είναι εκτεθειμένοι σε πτώση πρέπει να χρησιμοποιούν κατάλληλη ζώνη ασφαλείας.
4. Όταν το φρεάτιο ορύσσεται μέσα σε υδροφόρα στρώματα, πρέπει να προβλέπεται η άντληση του νερού από τον πυθμένα.
5. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχουν επαρκή και κατάλληλα μέσα ταχείας διαφυγής ή ανέλκυσης των εργαζομένων σε περίπτωση ανάγκης.
6. Όλα τα φρεάτια πρέπει να φέρουν ιδιαίτερη κλίμακα, η οποία να οδηγεί από την επιφάνεια στο σημείο εργασιών, ανεξάρτητα αν για την είσοδο και έξοδο των εργαζομένων χρησιμοποιείται κάποιο άλλο μηχανικό μέσο.
7. Το κλιμακοστάσιο και ο πυθμένας του φρεατίου πρέπει να φωτίζονται καθόλη τη διάρκεια των εργασιών. Όταν οι εργασίες συνεχίζονται κατά την νύχτα πρέπει να φωτίζεται και το στόμιο του φρεάτος.
8. Πρέπει να γίνεται επισταμένη επιθεώρηση του φρεατίου πριν από την κάθοδο κάθε βάρδιας και μετά από κάθε έκρηξη.
9. Το φρεάτιο πρέπει αμέσως να εγκαταλείπεται, όταν εμφανιστούν επικίνδυνες καταστάσεις και ιδιαίτερα:
 - ξαφνική άνοδος της στάθμης των υδάτων,
 - εμφάνιση επιβλαβών αερίων,

- αλλοίωση των εδαφών,
- βλάβη στο σύστημα παροχής ενέργειας,
- βλάβες στις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις ή καλωδιώσεις,
- βλάβη στο σύστημα εξαερισμού,
- βλάβη στο σύστημα συγκράτησης των υδάτων.

Γ3. ΑΕΡΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΕΡΓΑ.

Η περιεκτικότητα του αέρα σε οξυγόνο, σε όλους τους υπόγειους χώρους εργασίας, δεν πρέπει να είναι μικρότερη από 19,5% σε όγκο. Όταν διαπιστωθεί ότι η περιεκτικότητα του αέρα σε οξυγόνο σε ένα χώρο εργασίας είναι μικρότερη από 19,5% ή όταν οι συγκεντρώσεις των αερίων έχουν ξεπεράσει τις αντίστοιχες οριακές τιμές έκθεσης ή έχει διαταραχθεί ο κανονικός αερισμός σε επικίνδυνο βαθμό, πρέπει να δοθεί εντολή να φορέσουν οι εργαζόμενοι τα ατομικά μέτρα προστασίας, ενώ παράλληλα παίρνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την όσο πιο σύντομη αποκατάσταση των κανονικών συνθηκών αερισμού (π.χ. περιορισμός εργασιών, ενίσχυση του ρεύματος εισερχόμενου αέρα) ή διατάσσεται η άμεση απομάκρυνση των εργαζομένων εφόσον δεν είναι εφικτή η εφαρμογή των πιο πάνω μέτρων.

Η ατμόσφαιρα των υπογείων έργων και στοών σε όλο το μήκος τους και των φρεάτων σε όλο το ύψος τους, πρέπει να πληροί ποιοτικά και ποσοτικά τους όρους που είναι απαραίτητοι για την ασφάλεια και την υγιεινή των εργαζομένων. Για το λόγο αυτό πρέπει να γίνονται οι σχετικές μετρήσεις, τα αποτελέσματα των οποίων πρέπει να καταγράφονται. Όταν από τους σχετικούς ελέγχους προκύπτει ότι ο φυσικός αερισμός των υπογείων χώρων και στοών δεν αρκεί, πρέπει να γίνεται εξυγίανση της ατμόσφαιρας με εγκατάσταση τεχνητού αερισμού.

Ο τεχνητός αερισμός αποσκοπεί κυρίως στα ακόλουθα:

- Να δώσει στους εργαζόμενους καθαρό αέρα, σε αντικατάσταση αυτού που έχει χρησιμοποιηθεί από τους ίδιους, τα μηχανήματα και τα οχήματα, ή έχει μειωθεί από τα αέρια και τα νερά που αναβλύζουν.
- Να αραιώσει και να απομακρύνει αέρια, καπνούς και σκόνη, τα οποία παράγονται κατά την εργασία, από εκρήξεις ή αναδίδονται από το έδαφος.
- Να αντικαταστήσει το ζεστό αέρα των υπογείων με καθαρό αέρα χαμηλότερης θερμοκρασίας.
- Να εξισορροπήσει την πίεση στο εργασιακό περιβάλλον.

Γ4. ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΕΡΓΑ.

Οι εγκαταστάσεις φωτισμού γενικά και τα φωτιστικά σώματα ειδικότερα πρέπει να είναι διευθετημένα έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ομοιόμορφα κατανεμημένος φωτισμός, να μην προκαλείται θάμβωση και γενικά να δημιουργούνται συνθήκες ασφαλούς εργασίας και κυκλοφορίας.

Η ένταση του φωτισμού σε όλα τα τμήματα του υπογείου έργου δεν πρέπει να είναι μικρότερη από 120 LUX. Ειδικότερα στις θέσεις εξόρυξης, διάτρησης, αφαίρεσης επικινδύνων όγκων, υποστύλωσης και σκυροδέτησης η ένταση του φωτισμού πρέπει να είναι ανάλογη του είδους της εκτελούμενης εργασίας, της διαδικασίας που εφαρμόζεται και των μέσων που χρησιμοποιούνται. Πιο συγκεκριμένα, στις επίγειες εγκαταστάσεις του εργοταξίου απαιτούνται κατ' ελάχιστον οι ακόλουθες εντάσεις φωτισμού:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.14:

Απαιτούμενη ένταση φωτισμού ανάλογα με τον χώρο εργασίας.

ΧΩΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΝΤΑΣΗ ΦΩΤΙΣΜΟΥ
• Χώροι εργασιών συντήρησης, επισκευών.	300 LUX
• Αποθηκευτικοί χώροι.	150 LUX
• Χώροι μηχανολογικού εξοπλισμού.	100 LUX
• Χώροι εστίασης.	200 LUX
• Χώροι υγιεινής.	100 LUX
• Χώροι πρώτων βοηθειών.	500 LUX

Τέλος, επιβάλλεται να υπάρχει εφεδρικός φωτισμός ασφαλείας, εξυπηρετούμενος από ιδιαίτερα κυκλώματα και αυτόνομη γεννήτρια ή άλλη πηγή, σε περίπτωση διακοπής της κανονικής ηλεκτροδότησης των εγκαταστάσεων.

Γ5. ΘΟΡΥΒΟΣ ΣΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΕΡΓΑ.

Για τον περιορισμό της στάθμης του θορύβου σ' ένα χώρο ή θέση εργασίας, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα προληπτικά και επανορθωτικά μέτρα. Τα μέτρα αυτά πρέπει να αποσκοπούν κύρια στην ελάττωση του θορύβου στην πηγή του ή και στη διαδρομή του προς τους εργαζόμενους. Παραδείγματα τέτοιων μέτρων αποτελούν τα εξής:

α) Επιλογή μηχανημάτων και εργαλείων που φέρουν από την κατασκευή τους συστήματα ή μέσα περιορισμού του παραγόμενου θορύβου στα επιτρεπόμενα επίπεδα, (π.χ. σιγαστήρες, ηχομονωτικές επενδύσεις κ.α.).

β) Μόνωση με κατάλληλα ηχομονωτικά μέσα των θορυβωδών μηχανημάτων ή εργασιών.

γ) Εφαρμογή μέσων και μεθόδων που επιτρέπουν τον χειρισμό των θορυβωδών μηχανημάτων από χώρους ή θέσεις εργασίας ηχητικά μονωμένους.

δ) Τακτική συντήρηση των θορυβωδών μηχανημάτων και συχνός έλεγχος της αποτελεσματικότητας των συστημάτων ή μέσων περιορισμού του θορύβου.

ε) Κατάλληλη οργάνωση της εργασίας ώστε η έκθεση των εργαζομένων στον θόρυβο να περιορίζεται στα επιτρεπόμενα επίπεδα.

Όταν η ημερήσια ατομική ηχοέκθεση ενός εργαζόμενου υπερβαίνει τα 90 dB, πρέπει να χρησιμοποιούνται ατομικά ακοοπροστατευτικά με δυνατότητα προσαρμογής στα ατομικά χαρακτηριστικά του κάθε εργαζόμενου και στις συνθήκες εργασίας του. Η χρήση των ατομικών μέσων προστασίας κατά του θορύβου δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να οδηγεί σε αύξηση του συνολικού κινδύνου για την υγεία των εργαζομένων από άλλες αιτίες (π.χ. πρόκληση ατυχημάτων από μη αντίληψη ηχητικών σημάτων κινδύνου, που μπορεί ν' αποφευχθεί με τη σύγχρονη εκπομπή και φωτεινών σημάτων).

Γ6. ΜΕΤΡΑ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.

Πριν από την έναρξη κάθε υπόγειου έργου, το θέμα της πυροπροστασίας πρέπει να αντιμετωπίζεται σε συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία. Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνονται τα εξής μέτρα:

1. Τα κτίρια και οι εγκαταστάσεις πρέπει να είναι προσπελάσιμα για τα πυροσβεστικά οχήματα και να διαθέτουν την κατάλληλη σηματοδότηση, όπου υπάρχει κίνδυνος πυρκαγιάς ή έκρηξης.

2. Τα εύφλεκτα υλικά που χρησιμοποιούνται στα υπόγεια έργα πρέπει κατά το δυνατό να αποθηκεύονται έξω από αυτά.

3. Οι εισερχόμενοι σε υπόγειους χώρους όπου υπάρχει κίνδυνος φωτιάς ή έκρηξης, δεν επιτρέπεται να φέρουν μαζί τους σπέρτα ή αναπτήρα ή άλλη πηγή γυμνής φλόγας.

4. Οι εργασίες κοπής, κόλλησης, τήξης υλικών και γενικά αυτές που απαιτούν χρήση γυμνής φλόγας, επιτρέπεται να γίνονται μόνο με έγγραφη εντολή του υπεύθυνου των εργασιών. Τα μέτρα ασφάλειας κατά την εκτέλεση των πιο πάνω εργασιών είναι:

α) Η τοποθέτηση άκαυστων φραγμών ή ειδικών άφλεκτων παραπετασμάτων κάτω και γύρω από τις περιοχές όπου εκτελούνται οι εργασίες αυτές, για το σταμάτημα σπινθήρων και άλλων επικίνδυνων εκτοξεύσεων.

β) Η ύπαρξη, επί τόπου, ειδικών πυροσβεστήρων σε επαρκή αριθμό και έτοιμων για άμεση χρήση.

5. Οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι ενήμεροι για τις θέσεις όπου βρίσκεται ο εξοπλισμός πυρόσβεσης, να γνωρίζουν καλά τον τρόπο λειτουργίας και την περιοχή

καταλληλότητας κάθε διατιθέμενου μέσου. Οι ίδιοι εργαζόμενοι πρέπει, πέρα από την αρχική εκπαίδευση στη χρήση των παραπάνω μέσων να πραγματοποιούν περιοδικά ασκήσεις στη χρήση τους για την αποτελεσματικότερη δυνατή εφαρμογή τους σε περίπτωση ανάγκης.

Γ7. ΜΕΣΑ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (Μ.Α.Π.).

Όταν οι εργαζόμενοι δεν είναι δυνατό να προστατευθούν από τον επαγγελματικό κίνδυνο με άλλα μέτρα, πρέπει να εφοδιάζονται από τον εργοδότη με τα κατάλληλα, κατά περίπτωση, μέσα ατομικής προστασίας. Ο εργοδότης φροντίζει ώστε να χρησιμοποιείται κατάλληλα ο ατομικός προστατευτικός εξοπλισμός και να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι για τον τρόπο χρήσης του. Επίσης, είναι υπεύθυνος για την συντήρηση, τον καθαρισμό και την απολύμανση του ατομικού εξοπλισμού προστασίας, όταν αυτό επιβάλλεται για λόγους υγιεινής.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα Μ.Α.Π. που πρέπει να χορηγούνται στους εργαζόμενους, ανάλογα με το είδος της προστασίας που προσφέρουν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.15:**Καθορισμός των απαιτούμενων Μ.Α.Π. σε σχέση με τους εργασιακούς κινδύνους.**

Μ.Α.Π.	ΣΚΟΠΟΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1. Αδιάβροχο ένδυμα και κάλυμμα κεφαλιού.	Προστασία σε υγρό περιβάλλον (βροχή ή ανάλογες συνθήκες υγρασίας).	Τα ενδύματα από αδιάβροχο υλικό πρέπει να φυλάσσονται σε καλά αεριζόμενο μέρος, μακριά από πηγές θερμότητας.
2. Κράνος ασφαλείας.	Προστασία κεφαλής.	Όλοι οι εργαζόμενοι πρέπει να φορούν υποχρεωτικά το κράνος ασφαλείας.
3. Γυαλιά, προσωπίδες.	Προστασία οφθαλμών.	
4. Γάντια, αλοιφές.	Προστασία χεριών.	Τα γάντια πρέπει να είναι φτιαγμένα από το κατάλληλο, κατά περίπτωση, υλικό.
5. Ειδικά υποδήματα.	Προστασία ποδιών.	
6. Ζώνες ασφαλείας.	Προστασία από πτώσεις.	Οι ζώνες ασφαλείας και τα Παρελκόμενά τους (σχοινιά, ιμάντες πρόσδεσης και λοιπά εξαρτήματα αγκύρωσης) πρέπει να έχουν το καθένα ξεχωριστά, αλλά και Σαν σύνολο, ενδεικτικά όρια θραύσης 1.150 κιλά και να αντέχουν, χωρίς κίνδυνο, αιωρούμενο φορτίο τουλάχιστον 450 κιλά.
7. Ενδύματα κίτρινου ή ζωηρού πορτοκαλί χρώματος, ανακλαστικά εξαρτήματα κ.λ.π.	Προστασία από οχήματα.	
8. Αναπνευστικές συσκευές παροχής αέρα, μάσκες κ.λ.π.	Προστασία της αναπνευστικής οδού.	Τα άτομα που χρειάζεται να χρησιμοποιήσουν την αναπνευστική συσκευή πρέπει να έχουν λάβει κατάλληλη εκπαίδευση για την ορθή χρήση τους και να έχουν υποβληθεί σε ειδική ιατρική εξέταση. Αναπνευστική συσκευή που έχει χρησιμοποιηθεί πρέπει να αποστειρώνεται πριν δοθεί σε άλλο εργαζόμενο.

Δ. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.**Δ1. ΜΕΛΕΤΗ ΜΕΤΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (Μ.Μ.Υ.Α.).**

Ο κύριος του έργου είναι υποχρεωμένος πριν από την ανάθεση εκτέλεσης του έργου σε εργολάβο να θέσει σαν συμβατικό όρο την υποχρέωση του εργολάβου να συντάξει μελέτη μέτρων υγιεινής και ασφάλειας, σύμφωνη με τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος. Ο εργολάβος υποχρεούται να συντάξει την Μ.Μ.Υ.Α. μέσα σε 30 ημέρες από την υπογραφή της σύμβασης και πάντως πριν από την έναρξη των εργασιών και να την υποβάλλει στον κύριο του έργου καθώς και στην Επιθεώρηση Εργασίας.

Η Μ.Μ.Υ.Α. πρέπει να περιέχει πρόβλεψη των γενικών κινδύνων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, αλλά και των κινδύνων κατά φάση εκτέλεσης του έργου, καθώς και τα απαιτούμενα μέτρα για την αποτροπή τους. Ειδικότερα, στη μελέτη Μέτρων Υγιεινής και Ασφάλειας πρέπει να περιλαμβάνονται τα ακόλουθα στοιχεία:

- Ανάλυση πορείας κατασκευής σε φάσεις.
- Ανάλυση μεθόδων εργασίας κατά φάση.
- Ανάλυση μεθόδων υποστύλωσης και αντιστηρίξεων.
- Χάραξη των διαδρόμων κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων.
- Τρόπος προσπέλασης στο εργοτάξιο και στους χώρους εργασίας.
- Σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων ανάγκης.
- Καθορισμός οδών διαφυγής και εξόδων κινδύνων.
- Διευθέτηση χώρων υγιεινής, εστίασης και πρώτων βοηθειών.
- Μελέτη αερισμού και φωτισμού.
- Χωροθέτηση των αποθηκών εύφλεκτων και εκρηκτικών υλών.
- Αντίγραφα των συμβάσεων ανάθεσης καθηκόντων σε γιατρό εργασίας και τεχνικό ασφάλειας, όπου αυτοί απαιτούνται από τον Ν. 1568/85.

Δ2. ΣΧΕΔΙΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (Σ.Υ.Α.).

Ο κάθε επιμέρους υπεργολάβος έχει την υποχρέωση να συντάξει Σχέδιο Υγιεινής και Ασφάλειας για το τμήμα του τεχνικού έργου που έχει αναλάβει να εκτελέσει. Το Σ.Υ.Α. υποβάλλεται από τον υπεργολάβο στον εργολάβο και υπεργολάβο ολόκληρου του έργου και αν δεν υπάρχουν αυτοί στον κύριο του έργου πριν την έναρξη των εργασιών στο συγκεκριμένο τμήμα. Το Σ.Υ.Α. κοινοποιείται στον τεχνικό ασφάλειας, το γιατρό εργασίας και τα μέλη των Ε.Υ.Α.Ε. και γίνεται αντικείμενο εξέτασης.

Το Σχέδιο Υγιεινής και Ασφάλειας πρέπει να περιέχει όλα τα συγκεκριμένα μέτρα που θα ληφθούν κατά την εκτέλεση του τμήματος του έργου, για την αποτροπή του επαγγελματικού κινδύνου καθώς και τα χρησιμοποιούμενα μέσα και υλικά και

- ← μεθόδους κατασκευής και εργασίας. Ειδικότερα, στο Σ.Υ.Α. πρέπει να περιλαμβάνονται τα ακόλουθα στοιχεία:
- Μέτρα αποτροπής των κινδύνων που προέρχονται από μηχανήματα, εργαλεία, υλικά, μεθόδους εργασίας και εγκαταστάσεις.
 - Μέτρα αποτροπής επικίνδυνων καταστάσεων όπως π.χ. αποκόλλησης επισφαλών όγκων εδάφους.
 - Μέτρα συλλογικής και ατομικής προστασίας.
 - Τρόπος ελέγχου της εφαρμογής των μέτρων.
 - Διαδικασία συντήρησης εξοπλισμού και εγκαταστάσεων.

Δ3. ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΝΑΓΚΗΣ.

Κάθε σοβαρό ατύχημα πρέπει να αντιμετωπίζεται άμεσα, σωστά και ολοκληρωμένα. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να συντάσσεται σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης, προτού αρχίσει το έργο. Το σχέδιο αυτό πρέπει, μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνει:

α) Πληροφορίες για τις Αρχές της περιοχής (π.χ. Νομαρχία, Αστυνομικά Τμήματα, Πυροσβεστική Υπηρεσία, Στρατιωτικές Μονάδες, Εργατικό Κέντρο, μεγάλα γειτονικά εργοτάξια κ.λ.π.) με τις οποίες θα ήταν δυνατό να απαιτηθεί κατεπείγουσα επαφή και συνεργασία για εξασφάλιση βοήθειας.

β) Δίκτυο συναγερμού που να εξασφαλίζει την άμεση επικοινωνία μεταξύ κέντρου εργοταξίου και υπόγειων έργων, κέντρου εργοταξίου και εγκαταστάσεων επιφανείας, κέντρου εργοταξίου και γιατρών, νοσοκομείων, τοπικών αρχών. Για το σκοπό αυτό, σε διάφορες περιπτώσεις, ενδέχεται να είναι αναγκαία η εγκατάσταση, εκτός των τηλεφωνικών κυκλωμάτων, και άλλων μέσων ασυρμάτου για την εξασφάλιση της επικοινωνίας.

γ) Σχέδιο εκκένωσης του χώρου και μεταφοράς τραυματιών το οποίο πρέπει να προβλέπει για την εκκένωση τραυματιών από το υπόγειο έργο μέχρι την επιφάνεια. Σε περίπτωση πρόσβασης στη σήραγγα μόνο μέσω φρεατίου, πρέπει να περιλαμβάνεται διάταξη ανέλκυσης φορείου. Η διάταξη αυτή μπορεί να βασίζεται σε χειρωνακτική λειτουργία, αν το φρεάτιο είναι βάθους μέχρι πέντε (5) μέτρων, αλλιώς επιβάλλεται ηλεκτροκίνητος αυτόνομος μηχανισμός, για τη λειτουργία του οποίου ενημερώνεται όλο το προσωπικό του εργοταξίου.

Στη συνέχεια πρέπει να εξασφαλίζεται η ύπαρξη φορείων και υλικού πρώτων βοηθειών και η διάθεση μεταφορικών μέσων για την περαιτέρω μεταφορά τραυματιών στο πλησιέστερο κέντρο υποδοχής (νοσοκομείο ή άλλο κατά περίπτωση). Στα πλαίσια της ίδιας μέριμνας, το σχέδιο πρέπει να εξασφαλίζει και τα ακόλουθα:

- Ενδεχόμενη διάθεση ελικοπτέρου για διάσωση τραυματιών ή επειγόντων περιστατικών.
- Διάθεση αναπαιτηρίου, για προσωρινή παραμονή τραυματιών και παροχή πρώτων βοηθειών σε αυτούς.

Το σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης πρέπει να εφαρμόζεται δοκιμαστικά για την διαπίστωση και ενδεχόμενη διόρθωση τυχόν ατελειών αλλά και για τη διατήρηση της απαραίτητης ετοιμότητας.

Δ4. ΥΓΙΕΙΝΗ-ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΕΡΓΑ.

Για την διαφύλαξη της υγιεινής, πρέπει να υπάρχουν επαρκείς και κατάλληλοι χώροι τόσο για την αλλαγή και φύλαξη της ενδυμασίας των εργαζομένων (ατομικά ματιοφυλάκια), όσο και για την απαιτούμενη ατομική καθαριότητά τους (χώροι με δυνατότητα ντους).

Επίσης, μέσα στο εργοτάξιο πρέπει να υπάρχει κατάλληλος στεγασμένος χώρος διαλείμματος, όπου οι εργαζόμενοι μπορούν να αναπαυθούν, να φάνε ή να πιουν. Ο χώρος διαλείμματος, ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων που παρευρίσκονται ταυτόχρονα σ' αυτόν, πρέπει να διαθέτει τραπέζια, καθίσματα, δοχεία απορριμμάτων, μέσα για θέρμανση και ψύξη τροφίμων και ποτών και εξοπλισμό για την συντήρηση και την προετοιμασία των τροφών. Τέλος, πρέπει να προφυλάσσει τους εργαζόμενους από τις καιρικές συνθήκες και να έχει οπτική επαφή με το εξωτερικό περιβάλλον.

Δ5. ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ.

Σε κάθε εργοτάξιο πρέπει να υπάρχει πρόχειρο μικρό φαρμακείο για την παροχή πρώτων βοηθειών, τοποθετημένο σε θέση εύκολα προσιτή υπό την επίβλεψη εντεταλμένου, που περιέχει τις απαραίτητες ποσότητες των υλικών και συσκευών καθώς και οδηγίες παροχής πρώτων βοηθειών.

Σε εργοτάξια που απασχολούν ταυτόχρονα πάνω από 70 άτομα, πρέπει να υπάρχει και εντεταλμένος, ειδικά εκπαιδευμένος στην παροχή πρώτων βοηθειών, καθώς και αυτοκίνητο που να μπορεί να μεταφέρει φορείο. Εφ' όσον η εργασία εκτελείται σε βάρδιες επιβάλλεται η παρουσία του πιο πάνω ειδικού σε κάθε βάρδια.

Σε εργοτάξια απομακρυσμένα πάνω από μία ώρα διαδρομή από νοσοκομειακή μονάδα και που απασχολούν πάνω από 150 εργαζόμενους, πρέπει σε όλες τις εργάσιμες ημέρες να υπάρχει ιατρείο.

Σε κάθε τμήμα του έργου, σημαντικά απομακρυσμένο από το κυρίως έργο, πρέπει να υπάρχει κάτω από την ευθύνη ατόμου εκπαιδευμένου στην παροχή πρώτων βοηθειών, τουλάχιστον ένα κατάλληλα διαρρυθμισμένο και εξοπλισμένο δωμάτιο ή ιδιαίτερος, στεγασμένος χώρος, για παροχή πρώτων βοηθειών ή την ανάπαυση αρρώστων ή τραυματισμένων εργαζομένων. Μέσα σε αυτό πρέπει να διατίθενται το λιγότερο δύο κρεβάτια και δύο φορεία εφοδιασμένα με κλινοσκεπάσματα.

Δ6. ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Μετά την πρόσληψη και πριν την τοποθέτησή του σε θέση εργασίας, κάθε εργαζόμενος θα πρέπει με ευθύνη του άμεσου εργοδότη του να δει τον γιατρό εργασίας της επιχείρησης. Ο γιατρός εργασίας θα πρέπει, για να κρίνει την καταλληλότητα του εργαζόμενου για συγκεκριμένη θέση εργασίας, να λαμβάνει πλήρες ιατρικό βιογραφικό (γενικό, εργασίας, ενοχλήματα) και να τον παραπέμπει για τις παρακάτω εξετάσεις:

- Έλεγχος αναπνευστικής λειτουργίας
- γενική ούρων,
- γενική αίματος,
- οφθαλμολογικός έλεγχος,
- ακτινογραφία θώρακος (για τους άνω των 40 ετών),
- ηλεκτροκαρδιογράφημα (για τους άνω των 40 ετών).

Οι παραπάνω εξετάσεις επαναλαμβάνονται ανά διετία και οι δαπάνες βαρύνουν αποκλειστικά τον κάθε εργοδότη. Να σημειωθεί ότι η έλλειψη γιατρού εργασίας δεν απαλλάσσει τον εργοδότη από την υποχρέωση εφαρμογής των παραπάνω.

7. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 305/96.

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ».
(ΦΕΚ 212/Α/96)

ΣΚΟΠΟΣ: Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων προς τις διατάξεις της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 (ΕΕΛ 245/26-8-92) «Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια».

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Το παρόν προεδρικό διάταγμα καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια. Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας καθώς και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό.

ΟΡΙΣΜΟΙ:

- **Προσωρινό ή κινητό εργοτάξιο**, που στο εξής αποκαλείται «εργοτάξιο»: Κάθε εργοτάξιο όπου πραγματοποιούνται εργασίες οικοδομικές ή/και πολιτικού μηχανικού και γενικά εκτελείται τεχνικό έργο. Παραδείγματα των εν λόγω εργασιών αποτελούν τα παρακάτω:
 - Εκσκαφές.
 - Χωματοургικές εργασίες.
 - Κατασκευές.
 - Συναρμολόγηση και αποσυναρμολόγηση προκατασκευασμένων στοιχείων.
 - Μετατροπές.
 - Ανακαινίσεις.
 - Επισκευές.
 - Κατεδαφίσεις.
 - Έκτακτη συντήρηση.
 - Τακτική συντήρηση (εργασίες βαφής και καθαρισμού).
 - Εξυγίανση.
- **Κύριος του έργου:** Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου πραγματοποιείται ένα έργο.
- **Ανάδοχος:** Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η μελέτη ή/και η εκτέλεση ή/και η επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου για λογαριασμό του κυρίου του έργου. Ο ορισμός του αναδόχου εξειδικεύεται για τις ανάγκες του παρόντος διατάγματος μεταξύ ενός ή περισσότερων παραγόντων του έργου κατά περίπτωση ως εξής:

- **Εργολάβος:** Πρόσωπο που συμβάλλεται με τον κύριο του έργου και αναλαμβάνει την εκτέλεση ολόκληρου του έργου ή τμήματός του.
- **Υπεργολάβος:** Πρόσωπο που συμβάλλεται με εργολάβο και αναλαμβάνει την εκτέλεση ολόκληρου του έργου ή τμήματός του. Ως υπεργολάβος θεωρείται επίσης και το πρόσωπο που συμβάλλεται με άλλον υπεργολάβο και αναλαμβάνει σύμφωνα με τα παραπάνω την εκτέλεση ολόκληρου του έργου ή τμήματός του.
- **Μελετητής:** Πρόσωπο που συμβάλλεται με τον κύριο του έργου ή τον εργολάβο και εκπονεί τη μελέτη του έργου.
- **Εργοδότης:** Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και στην προκειμένη περίπτωση οι παράγοντες του έργου που αναφέρονται παραπάνω (εργολάβος, υπεργολάβος), μη αποκλεισμένου και του κυρίου του έργου όταν αυτός συνδέεται απευθείας με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο.
- **Εργαζόμενος:** Κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευόμενων.
- **Εκπρόσωπος των εργαζομένων :** Κάθε εκλεγμένο άτομο, με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, για να εκπροσωπεί τους εργαζόμενους.
- **Αυτοαπασχολούμενος:** Κάθε άτομο, εκτός εργοδοτών και εργαζομένων, το οποίο με την επαγγελματική του δραστηριότητα συμβάλλει στην εκτέλεση του έργου.
- **Συντονιστής για θέματα Υ/Α κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου:** Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο εργολάβος ολόκληρου του έργου και αν δεν υπάρχει αυτός, ο κύριος του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των καθηκόντων συντονισμού των θεμάτων ασφάλειας και υγείας.
- **Συντονιστής για θέματα Υ/Α κατά την εκτέλεση του έργου:** Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο εργολάβος ολόκληρου του έργου και αν δεν υπάρχει αυτός, ο κύριος του έργου, αναθέτει καθήκοντα συντονισμού των θεμάτων ασφάλειας και υγείας.

A. ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ Υ/Α.

Στα εργοτάξια όπου είναι παρόντα πολλά συνεργεία πρέπει να ορίζεται ένας ή περισσότεροι συντονιστές σε θέματα ασφάλειας και υγείας, τόσο κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου όσο και κατά την εκτέλεση αυτού.

A1. ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.

Τα προσόντα των συντονιστών κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου είναι αυτά που, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, παρέχουν το δικαίωμα υπογραφής της συγκεκριμένης μελέτης. Όσον αφορά στα καθήκοντά τους, οι συντονιστές έχουν υποχρέωση να:

- Συντονίζουν την εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης σε θέματα ασφάλειας και υγείας και πιο συγκεκριμένα να προβαίνουν σε εκείνες τις αρχιτεκτονικές, τεχνικές ή/και οργανωτικές επιλογές, προκειμένου να προγραμματίζονται οι διάφορες εργασίες ή φάσεις εργασίας που διεξάγονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά καθώς και να προβλέπουν τη διάρκεια εκτέλεσης αυτών των εργασιών ή φάσεων εργασίας.
- Καταρτίζουν το σχέδιο ασφάλειας και υγείας (βλέπε παρακάτω).
- Καταρτίζουν τον φάκελο ασφάλειας και υγείας (βλέπε παρακάτω).

A2. ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.

Τα προσόντα των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου είναι αυτά που προβλέπονται και για τους τεχνικούς ασφάλειας στο π.δ.294/88 «Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα τεχνικού ασφάλειας». Επίσης, είναι δυνατόν να ανατεθούν αρμοδιότητες τεχνικού ασφαλείας στους συντονιστές ασφάλειας και υγείας. Οι συντονιστές που ορίζονται για θέματα ασφάλειας και υγείας έχουν καθήκον:

- Να συντονίζουν την εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης και ασφάλειας στις τεχνικές ή/και οργανωτικές επιλογές, προκειμένου να προγραμματίζονται οι διάφορες εργασίες ή φάσεις εργασίας που διεξάγονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά καθώς και να προβλέπουν τη διάρκεια εκτέλεσης αυτών των εργασιών.

- Να εφαρμόζουν τις σχετικές διατάξεις, μεριμνώντας ώστε οι εργολάβοι και υπεργολάβοι να ανταποκρίνονται με συνέπεια στις υποχρεώσεις τους.
- Να αναπροσαρμόζουν το σχέδιο και το φάκελο ασφάλειας και υγείας.
- Να οργανώνουν τη συνεργασία μεταξύ των εργολάβων και υπεργολάβων και να συντονίζουν τις δραστηριότητες για την προστασία και την ενημέρωση των εργαζομένων.
- Να συντονίζουν την εποπτεία για την ορθή εφαρμογή των εργασιακών διαδικασιών.
- Να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να επιτρέπεται η είσοδος στο εργοτάξιο μόνο στα πρόσωπα που έχουν τη σχετική άδεια.
- Να συνεργάζονται με τον τεχνικό ασφάλειας και το γιατρό εργασίας καθ' όλη τη διάρκεια απασχόλησης στο εργοτάξιο και να ζητούν τη γνώμη τους κάθε φορά που κρίνεται απαραίτητο.

B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΓΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΦΑΚΕΛΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου, ο εργολάβος ολόκληρου του έργου ή, όταν δεν υπάρχει αυτός, ο κύριος του έργου, μεριμνά για την εκπόνηση σχεδίου ασφάλειας και υγείας καθώς και για την κατάρτιση φακέλου ασφάλειας και υγείας. Η υποχρέωση εκπόνησης σχεδίου ασφάλειας και υγείας και κατάρτισης μελέτης ασφάλειας και υγείας υφίσταται όταν:

- Η προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών στα εργοτάξια υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και απασχολούνται ταυτόχρονα σε αυτό περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι.
- Στα εργοτάξια είναι παρόντα και εργάζονται παράλληλα πολλά συνεργεία.
- Οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεσθούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους (π.χ. εργασίες που εκθέτουν τους εργαζόμενους σε κινδύνους καταπλάκωσης ή πτώσης από ύψος, εργασίες που εκθέτουν τους εργαζόμενους σε χημικές ή βιολογικές ουσίες, εργασίες με ιοντίζουσες ακτινοβολίες, εργασίες κοντά σε ηλεκτρικούς αγωγούς υψηλής και μέσης τάσης, εργασίες σε φρέατα και σήραγγες, εργασίες που συνεπάγονται τη χρήση εκρηκτικών υλών κ.λ.π.).

Το σχέδιο και ο φάκελος ασφάλειας και υγείας αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των δικαιολογητικών που υποβάλλονται για την έκδοση οικοδομικής άδειας του

έργου, πρέπει δε, να αναπροσαρμόζονται σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που έχουν επέλθει.

B1. ΣΧΕΔΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ.

Στο σχέδιο ασφάλειας και υγείας περιγράφονται και διευκρινίζονται οι κανόνες που θα εφαρμόζονται στο εργοτάξιο καθώς και τα ειδικά μέτρα για τις οικοδομικές εργασίες ή/και τις εργασίες πολιτικού μηχανικού (βλέπε παραπάνω, «ορισμοί»). Επίσης, το σχέδιο ασφάλειας και υγείας πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία για:

- Την προσπέλαση στο εργοτάξιο και την ασφαλή πρόσβαση στις θέσεις εργασίας.
- Την ανάλυση πορείας κατασκευής σε φάσεις.
- Την κυκλοφορία πεζών και οχημάτων εντός του εργοταξίου.
- Την ανάλυση μεθόδων εργασίας κατά φάσεις.
- Τον καθορισμό χώρων αποθήκευσης υλικών και τρόπου αποκομιδής ακρήστων.
- Τις συνθήκες αποκομιδής επικίνδυνων υλικών.
- Τη διευθέτηση χώρων υγιεινής, εστίασης και πρώτων βοηθειών.
- Τη μελέτη κατασκευής ικριωμάτων.

B2. ΦΑΚΕΛΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ.

Ο φάκελος ασφάλειας και υγείας περιλαμβάνει:

α. Το μητρώο του έργου, δηλαδή τα σχέδια και την τεχνική περιγραφή του έργου.

β. Οδηγίες και χρήσιμα στοιχεία σε θέματα ασφάλειας και υγείας, τα οποία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του έργου, όπως εργασίες συντήρησης, μετατροπής, καθαρισμού, κ.λ.π. Ενδεικτικά, οι οδηγίες και τα στοιχεία αυτά αναφέρονται στον ασφαλή τρόπο εκτέλεσης των διαφόρων εργασιών, στην αποφυγή κινδύνων από τα δίκτυα ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, αερίων και ατμού, στην πυρασφάλεια κ.λ.π.

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΓΙΑ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ.

Όταν η προβλεπόμενη διάρκεια των εργασιών στο εργοτάξιο υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και ο αριθμός των απασχολουμένων σε αυτό υπερβαίνει τους 20, ο εργολάβος ολόκληρου του έργου πρέπει να διαβιβάζει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση. Η γνωστοποίηση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- Ημερομηνία διαβίβασης.
- Ακριβής διεύθυνση του εργοταξίου.
- Αριθμός αδείας (ή έγκρισης για τα δημόσια έργα).
- Κύριος(οι) του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)].
- Είδος του έργου.
- Ανάδοχος(οι) [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)].
- Συντονιστής(ές) σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)].
- Συντονιστής(ές) σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)].
- Προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης των εργασιών στο εργοτάξιο.
- Προβλεπόμενη διάρκεια του εργοταξίου.
- Προβλεπόμενος μέγιστος αριθμός εργαζομένων στο εργοτάξιο.
- Προβλεπόμενος αριθμός εργολάβων, υπεργολάβων και αυτοαπασχολουμένων στο εργοτάξιο.
- Στοιχεία των επιχειρήσεων που έχουν ήδη επιλεγεί.

Η εκ των προτέρων γνωστοποίηση πρέπει να αναρτάται κατά τρόπο εμφανή στο εργοτάξιο και, αν χρειάζεται, να ενημερώνεται. Επίσης, επεκτείνεται η υποχρέωση τήρησης Ημερολογίου Μέτρων Ασφαλείας (ν.1396/83 «Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφάλειας στις οικοδομές και λοιπά τεχνικά έργα»), σε όλα τα εργοτάξια που απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση

Δ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.

Στα πλαίσια των ευθυνών τους, οι εργοδότες πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων, της ενημέρωσης και της κατάρτισης καθώς και της παροχής των αναγκαίων μέσων. Τα εν λόγω μέτρα αναφέρονται κυρίως:

- Στη διατήρηση του εργοταξίου σε ικανοποιητική κατάσταση, από άποψη τάξης και υγιεινής.
- Στην επιλογή της τοποθέτησης των θέσεων εργασίας, σε σχέση με τις συνθήκες πρόσβασης στις θέσεις αυτές, καθώς και στον καθορισμό των οδών και ζωνών μετακίνησης ή κυκλοφορίας.
- Στις συνθήκες μεταφοράς των διαφόρων υλικών.
- Στην τακτική συντήρηση, τον έλεγχο πριν από την έναρξη της λειτουργίας και τον περιοδικό έλεγχο των εγκαταστάσεων και των μηχανικών διατάξεων, ώστε να αποφεύγονται οι ατέλειες που θα μπορούσαν να βλάψουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.
- Στην οριοθέτηση και τη διευθέτηση των ζωνών αποθήκευσης και εναπόθεσης των διαφόρων υλικών, ειδικότερα εφόσον πρόκειται για επικίνδυνα υλικά ή ουσίες.
- Στην αποκομιδή των επικίνδυνων υλικών που χρησιμοποιήθηκαν.
- Στην αποθήκευση και τη διάθεση ή την αποκομιδή των απορριμμάτων και των άχρηστων υλικών.
- Στην αναπροσαρμογή, ανάλογα με την πορεία των εργασιών στο εργοτάξιο, της πραγματικής χρονικής διάρκειας για τα διάφορα είδη ή στάδια εργασίας.
- Στη συνεργασία μεταξύ των εργοδοτών και των αυτοαπασχολουμένων.
- Στις αλληλεπιδράσεις με δραστηριότητες εκμετάλλευσης στο χώρο μέσα ή κοντά στον οποίο έχει εγκατασταθεί το εργοτάξιο.
- Στην εφαρμογή των ελάχιστων προδιαγραφών ασφαλείας οι οποίες αναφέρονται παρακάτω.

Ε. ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ.

Οι ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τα εργοτάξια, όπως αυτά ορίζονται στο παρόν προεδρικό διάταγμα, απεικονίζονται συνοπτικά στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.16:**Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στα εργοτάξια.**

Κατηγορία	Ελάχιστες προδιαγραφές
Σταθερότητα, αντοχή και στερεότητα υλικών κ.λ.π. στοιχείων	<ul style="list-style-type: none"> • Σταθεροποίηση των υλικών και γενικά οποιουδήποτε στοιχείου που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, με κατάλληλο και ασφαλή τρόπο. • Απαγόρευση της πρόσβασης στις στέγες ή σε οποιαδήποτε άλλη επιφάνεια κατασκευασμένη από υλικά μη επαρκούς αντοχής, αν δεν χρησιμοποιείται ο αναγκαίος εξοπλισμός.
Εγκαταστάσεις διανομής ενέργειας	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδίαση και κατασκευή των εγκαταστάσεων, έτσι ώστε να μην αποτελούν κίνδυνο πυρκαγιάς ή έκρηξης και να παρέχουν στους εργαζόμενους την απαραίτητη προστασία κατά των κινδύνων ηλεκτροπληξίας. • Σχεδίαση και κατασκευή των διατάξεων προστασίας, λαμβάνοντας υπόψιν το είδος και την ισχύ της διανεμόμενης ενέργειας, την επίδραση εξωτερικών παραγόντων και την τεχνική ικανότητα των ατόμων που έχουν πρόσβαση σε τμήματα της εγκατάστασης.
Οδοί διαφυγής και εξόδοι κινδύνου	<ul style="list-style-type: none"> • Οδοί διαφυγής και εξόδοι κινδύνου ελεύθερες από εμπόδια και σχεδιασμένες με τέτοιο Τρόπο ώστε οδηγούν με το συντομότερο δυνατό τρόπο σε ασφαλή περιοχή. • Δυνατότητα άμεσης εκκένωσης όλων των θέσεων εργασίας, σε περίπτωση κινδύνου. • Σχεδίαση των οδών διαφυγής και εξόδων κινδύνου ανάλογα με τη χρήση, τον εξοπλισμό και τις διαστάσεις του εργοταξίου και των χώρων εργασίας, καθώς και τον μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορεί να βρίσκονται εκεί. • Κατάλληλη σήμανση των οδών διαφυγής και εξόδων κινδύνου. • Ύπαρξη συστήματος εφεδρικού φωτισμού των οδών διαφυγής και εξόδων κινδύνου, σε περίπτωση βλάβης.
Πυρανίχνευση και πυρόσβεση	<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη επαρκούς αριθμού κατάλληλων πυροσβεστικών μέσων και, εφόσον χρειάζεται, ανιχνευτών πυρκαγιάς και συστημάτων συναγερμού, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του εργοταξίου και τις διαστάσεις και τη χρήση των χώρων, τον υπάρχοντα εξοπλισμό, τα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά των χρησιμοποιούμενων ουσιών και υλικών καθώς και το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορούν να βρίσκονται εκεί • Τακτικός έλεγχος και συντήρηση των πυροσβεστικών μέσων • Πραγματοποίηση δοκιμών και ασκήσεων κατά τακτά χρονικά διαστήματα. • Εύκολη πρόσβαση στα χειρωνακτικά πυροσβεστικά μέσα και κατάλληλη επισήμανση και τοποθέτηση αυτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.16: (συνέχεια).

Κατηγορία	Ελάχιστες προδιαγραφές
Αερισμός	<ul style="list-style-type: none"> • Παροχή καθαρού αέρα, σε επαρκείς ποσότητες. • Τακτική συντήρηση των εγκαταστάσεων αερισμού (αν υπάρχουν)
Έκθεση σε ειδικούς κινδύνους	<ul style="list-style-type: none"> • Απαγόρευση έκθεσης των εργαζομένων σε ηχοστάθμες βλαβερές για την υγεία τους ούτε σε εξωτερικές βλαβερές επιδράσεις (π.χ. αέρια, ατμοί, σκόνες). • Έλεγχος του αέρα και παροχή μέσων ατομικής προστασίας, σε περίπτωση που δεν μπορεί να αποφευχθεί η έκθεση των εργαζομένων στους προαναφερθέντες Παράγοντες.
Θερμοκρασία	<ul style="list-style-type: none"> • Διατήρηση της θερμοκρασίας των χώρων εργασίας σε επίπεδα ανάλογα με τις ανάγκες του ανθρώπινου οργανισμού, τις εφαρμοζόμενες μεθόδους εργασίας, τη σωματική προσπάθεια που καταβάλλεται και τις υφιστάμενες κλιματολογικές συνθήκες.
Φυσικός και τεχνητός φωτισμός των χώρων εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη επαρκούς φυσικού και τεχνητού φωτισμού, ανάλογου με το είδος της εργασίας που πραγματοποιείται. • Ύπαρξη εφεδρικού φωτισμού (μόνιμου και φορητού).
Θύρες και πύλες	<ul style="list-style-type: none"> • Κατάλληλη επισήμανση των θυρών και των πυλών που βρίσκονται πάνω στις οδούς διάσωσης καθώς και αυτών που προορίζονται κυρίως για την προσπέλαση οχημάτων. • Δυνατότητα ανοίγματος των μηχανικών (αυτόματων) θυρών και πυλών με τη χρήση χειροκίνητου μηχανισμού, σε περίπτωση διακοπής του ρεύματος.
Οδοί κυκλοφορίας - Ζώνες κινδύνου	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδίαση και διευθέτηση των οδών κυκλοφορίας, έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται εύκολα, με πλήρη ασφάλεια και σύμφωνα με τον προορισμό τους. • Κατάλληλη επισήμανση των οδών κυκλοφορίας. • Επαρκής απόσταση των οδών κυκλοφορίας οχημάτων από θύρες, πύλες, διαβάσεις πεζών, διαδρόμους και κλιμακοστάσια. • Ύπαρξη συστημάτων που εμποδίζουν την είσοδο μη εξουσιοδοτημένων εργαζομένων στο εργοτάξιο, εάν και εφόσον υπάρχουν ζώνες περιορισμένης πρόσβασης σε αυτό.
Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> • Υπολογισμός της επιφάνειας της θέσης εργασίας, ώστε το προσωπικό να διαθέτει επαρκή ελευθερία κινήσεων για τις δραστηριότητές του, λαμβάνοντας υπόψη κάθε παρόντα απαραίτητο εξοπλισμό ή υλικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.16: (συνέχεια)

Κατηγορία	Ελάχιστες προδιαγραφές
Πρώτες βοήθειες	<ul style="list-style-type: none"> • Εξασφάλιση παροχής πρώτων βοηθειών και λήψη μέτρων για τη μεταφορά των εργαζομένων που υφίστανται ατύχημα ή παρουσιάζουν αιφνίδια αδιαθεσία προκειμένου να τους παρασχεθεί ιατρική βοήθεια. • Ύπαρξη ενός ή περισσότερων χώρων πρώτων βοηθειών (ανάλογα με το μέγεθος του εργοταξίου και το είδος των δραστηριοτήτων). • Επαρκής εξοπλισμός των χώρων πρώτων βοηθειών με τα απαραίτητα υλικά και κατάλληλη επισήμανση αυτών. • Ευκρινής επισήμανση της διεύθυνσης και του αριθμού τηλεφώνου της τοπικής υπηρεσίας Παροχής πρώτων βοηθειών.
Χώροι υγιεινής και υγειονομικός εξοπλισμός	<ul style="list-style-type: none"> • Διάθεση αποδυτηρίων και ιματιοφυλακίων στους εργαζόμενους (ξεχωριστά για άνδρες και γυναίκες). • Διάθεση επαρκούς αριθμού αποχωρητηρίων, καταιονιστήρων (ντους) και νιπτήρων κοντά στις θέσεις εργασίας, εφόσον επιβάλλεται από το είδος της εργασίας ή για λόγους υγιεινής.
Χώροι ανάπαυσης και καταλύματα	<ul style="list-style-type: none"> • Διάθεση χώρων ανάπαυσης και καταλυμάτων με επαρκείς διαστάσεις και ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ

«ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΕ ΕΠΙΒΛΑΒΕΙΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ».

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ
1	«Για την προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες και τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ/τος 307/86 σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 88/642/ΕΟΚ».	Π.Δ. 77/1993 (Φ.Ε.Κ. 34/Α/93)
2	«Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στο θόρυβο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση προς την οδηγία 86/188/ΕΟΚ».	Π.Δ. 85/1991 (Φ.Ε.Κ. 38/Α/91)
3	«Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμίαντο κατά την εργασία».	Π.Δ. 70α/1988 (Φ.Ε.Κ. 31/Α/88)

1. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ-77/1993.

«Για την προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες και τροποποίηση και συμπλήρωση του Π.Δ/τος 307/86 (135/A) σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 88/642/ΕΟΚ».

(Φ.Ε.Κ. 34/A/18-3-93)

ΣΚΟΠΟΣ: Με αυτό το π.δ. πραγματοποιήθηκε η εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας προς την οδηγία του Συμβουλίου 88/642/ΕΟΚ της 16ης Δεκεμβρίου 1988 «Για την τροποποίηση της οδηγίας 80/1107/ΕΟΚ περί προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους που παρουσιάζονται συνεπεία εκθέσεώς τους κατά τη διάρκεια της εργασίας τους σε χημικά, φυσικά και βιολογικά μέσα».

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Το παρόν προεδρικό διάταγμα αναφέρεται στα γενικά μέτρα προστασίας των εργαζομένων που εκτίθενται σε φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες καθώς και σε ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση των χημικών παραγόντων.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Τα παραπάνω μέτρα προστασίας εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις στις οποίες οι εργαζόμενοι κινδυνεύουν, λόγω του ότι εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε φυσικούς, χημικούς ή βιολογικούς παράγοντες.

ΟΡΙΣΜΟΙ:

- **Έκθεση σε παράγοντα:** νοείται το ατομικό επίπεδο έκθεσης του εργαζομένου σε κάποιον παράγοντα που υπάρχει στον χώρο εργασίας.
- **Επίπεδο έκθεσης:** αναφέρεται στη συγκέντρωση του παράγοντα στον οποίο εκτίθεται ο εργαζόμενος σε μια ορισμένη χρονική περίοδο.
- **Οριακή τιμή έκθεσης:** είναι η τιμή την οποία δεν επιτρέπεται να ξεπερνά η μέση 8ωρη έκθεση του εργαζόμενου στον παράγοντα, κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε 8ωρης ημερήσιας και 40ωρης εβδομαδιαίας εργασίας του.
- **Ανώτατη οριακή τιμή έκθεσης:** νοείται η τιμή την οποία δεν επιτρέπεται να ξεπερνά η μέση χρονικά σταθμισμένη έκθεση του εργαζόμενου στον παράγοντα κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε δεκάλεπτης περιόδου μέσα στο χρόνο εργασίας του, έστω και αν τηρείται η οριακή τιμή έκθεσης.

A. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ:

Ο εργοδότης πρέπει να προσδιορίζει τη φύση και το επίπεδο έκθεσης των εργαζομένων σε κάποιον παράγοντα, ώστε να είναι δυνατόν να εκτιμήσει όλους τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλειά τους και να καθορίσει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Επίσης, οφείλει να παίρνει τα σχετικά μέτρα που αναφέρονται στο νόμο 1568/85 «Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων» ώστε να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται η έκθεση των εργαζομένων σε παράγοντες, όσο αυτό είναι πρακτικά δυνατόν. Σε κάθε περίπτωση το επίπεδο έκθεσης πρέπει να είναι κατώτερο από εκείνο που ορίζουν οι οριακές τιμές έκθεσης.

Σε περίπτωση υπέρβασης μιας οριακής τιμής έκθεσης, ο εργοδότης πρέπει να καθορίζει, χωρίς καθυστέρηση, τα αίτια της υπέρβασης αυτής και να εφαρμόζει άμεσα τα κατάλληλα επανορθωτικά μέτρα για τον περιορισμό της έκθεσης των εργαζομένων στα επιτρεπόμενα επίπεδα. Στο ενδιάμεσο διάστημα οφείλει να χορηγεί στους εργαζόμενους κατάλληλα ατομικά μέσα προστασίας, για προσωρινή χρήση.

B. ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΧΗΜΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ.**B1. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ.**

Όταν δεν είναι δυνατό να αποκλεισθεί τελείως η έκθεση των εργαζομένων σε έναν ή περισσότερους χημικούς παράγοντες, πρέπει να γίνεται εκτίμηση για να προσδιορισθεί η φύση του παράγοντα και το επίπεδο της έκθεσης των εργαζομένων σε αυτόν, καθώς και να διαπιστώνεται αν τηρούνται οι προβλεπόμενες οριακές τιμές.

Από τα αποτελέσματα της εκτίμησης θα καθορίζεται το είδος και το εύρος των μέτρων που ενδεχόμενα απαιτείται να ληφθούν για την προστασία της υγείας των εργαζομένων. Για να πραγματοποιηθεί η παραπάνω εκτίμηση πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν οι εξής παράμετροι:

- Το είδος, η σύσταση, η μορφή και η ποσότητα των κατεργαζόμενων υλών και των παραγομένων προϊόντων (πρώτες και πρόσθετες ύλες, προϊόντα, υποπροϊόντα, απόβλητα κ.λ.π.).
- Οι μέθοδοι, οι εγκαταστάσεις και ο μηχανικός εξοπλισμός που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία, περιλαμβανομένων των συστημάτων τοπικού ή γενικού εξαερισμού.
- Ο αριθμός των εργαζομένων σε κάθε θέση, ή χώρο εργασίας, και τα χαρακτηριστικά της οργάνωσης της εργασίας και της απασχόλησης κάθε εργαζομένου (φύση της εργασίας, ωράριο, διάρκεια και συνθήκες έκθεσης κ.λ.π.).

- Η κατανομή στο χώρο και το χρόνο των συγκεντρώσεων των χημικών παραγόντων.
- Τα γενικότερα μέτρα ασφάλειας που έχουν ληφθεί.

B2. ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ.

Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η συναγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων (όσον αφορά στην τήρηση των οριακών τιμών) από τις παραπάνω παραμέτρους ή τα δεδομένα της βιβλιογραφίας ή τα αποτελέσματα μετρήσεων που έγιναν στο παρελθόν, η εκτίμηση πρέπει να περιλαμβάνει και μετρήσεις των χημικών παραγόντων στους χώρους εργασίας.

Οι μετρήσεις των χημικών παραγόντων πραγματοποιούνται με ειδικά όργανα, τα οποία λαμβάνουν δείγμα από τον αέρα του χώρου εργασίας. Το δείγμα είτε αναλύεται απευθείας από το ίδιο το όργανο (όργανα άμεσης μέτρησης), είτε μεταφέρεται για ανάλυση στο εργαστήριο (όργανα που κάνουν μόνο δειγματοληψία, δειγματολήπτες). Για την εγκυρότητα των μετρήσεων απαιτούνται τα εξής:

α. Οι υπεύθυνοι για τις μετρήσεις πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα και τον αναγκαίο εξοπλισμό και να έχουν εκπαιδευθεί στη χρήση του.

β. Πρέπει να χρησιμοποιούνται μέθοδοι που προβλέπονται από τις εκάστοτε εθνικές ή κοινοτικές διατάξεις και, όπου δεν υπάρχουν, οι προτεινόμενες από αναγνωρισμένους διεθνείς οργανισμούς. Η χρησιμοποιούμενη μέθοδος πρέπει να είναι κατάλληλη για τον συγκεκριμένο χημικό παράγοντα, την οριακή τιμή και τις συνθήκες στον χώρο εργασίας.

γ. Οι μετρήσεις πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικές της έκθεσης των εργαζομένων στους χημικούς παράγοντες. Για το σκοπό αυτό γίνονται «ατομικές» μετρήσεις, με τη χρήση κατάλληλων οργάνων τα οποία τοποθετούνται πάνω στους εργαζόμενους ώστε η μέτρηση να γίνεται στον αέρα που εισπνέει ο εργαζόμενος κατά τη διάρκεια της εργασίας του.

δ. Όταν δεν είναι δυνατή η διενέργεια «ατομικής» μέτρησης (π.χ. όταν λόγω της φύσης της εργασίας ο εργαζόμενος δεν μπορεί να φέρει επάνω του το όργανο) η έκθεση μπορεί να εκτιμηθεί και με «στατική» μέτρηση. Κατ' αυτήν, το όργανο τοποθετείται σε ορισμένη θέση και παραμένει σταθερό κατά τη διάρκεια της μέτρησης. Η μέτρηση πρέπει να γίνεται, κατά το δυνατό, στο ύψος των αναπνευστικών οργάνων του ή των εργαζομένων και στη μικρότερη δυνατή απόσταση από αυτούς.

B3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΡΙΑΚΩΝ ΤΙΜΩΝ ΕΚΘΕΣΗΣ.

Όταν διαπιστωθεί υπέρβαση των οριακών τιμών έκθεσης για έναν ή περισσότερους χημικούς παράγοντες, λαμβάνονται τα εξής μέτρα:

α. Ενημερώνονται αμέσως οι εργαζόμενοι τους οποίους αφορούν και τους δίνονται οδηγίες για τα μέτρα που πρέπει να λάβουν για την προστασία της υγείας τους.

β. Εντοπίζονται, χωρίς καθυστέρηση, τα αίτια της υπέρβασης και λαμβάνονται το συντομότερο δυνατό, τα κατάλληλα τεχνικά ή άλλα επανορθωτικά μέτρα για την εξάλειψή τους, ώστε το επίπεδο έκθεσης να μειωθεί στα επιτρεπόμενα επίπεδα.

γ. Στη συνέχεια, επαναλαμβάνεται η εκτίμηση με μετρήσεις του επιπέδου έκθεσης των εργαζομένων. Εάν από τις μετρήσεις διαπιστωθεί ότι συνεχίζεται η υπέρβαση των οριακών τιμών έκθεσης, η εργασία στους συγκεκριμένους χώρους θα μπορεί να συνεχισθεί μόνο αν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας της υγείας των εργαζομένων.

2. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 85/1991.

«Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στο θόρυβο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση προς την οδηγία 86/188/ΕΟΚ». (Φ.Ε.Κ. 38/Α/18-3-1991)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Με το παρόν προεδρικό διάταγμα λαμβάνονται μέτρα για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν, λόγω της έκθεσής τους στο θόρυβο κατά την εργασία.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Το παρόν διάταγμα εφαρμόζεται για όλους τους εργαζόμενους οι οποίοι εκτίθενται στον θόρυβο, εκτός από τους εργαζόμενους στις θαλάσσιες και στις εναέριες μεταφορές (πληρώματα σκαφών και αεροσκαφών).

ΟΡΙΣΜΟΙ:

- **Θόρυβος:** Ως θόρυβος νοείται κάθε ανεπιθύμητος ήχος.
- **Ηχοστάθμη θορύβου:** Είναι ένα φυσικό μέγεθος που έχει σχέση με την ισχύ του ήχου. Μονάδα μέτρησής του είναι το dB (decibel).
- **Ημερήσια ατομική ηχοέκθεση:** Είναι η δόση θορύβου που δέχεται ο εργαζόμενος κατά το χρονικό διάστημα του 8ώρου εργασίας.

A. ΟΡΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΤΟΝ ΘΟΡΥΒΟ.

Οι κίνδυνοι που δημιουργούνται από την έκθεση των εργαζομένων στον θόρυβο, πρέπει να μειώνονται στο κατώτατο εφικτό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη την τεχνική πρόοδο και τα διαθέσιμα μέτρα ελέγχου του θορύβου, ιδίως στην πηγή του. Σαν όριο έκθεσης των εργαζομένων στον θόρυβο, ορίζεται η τιμή των 85dB. Αυτό σημαίνει ότι η ημερήσια ατομική ηχοέκθεση του εργαζομένου δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 85dB. Σε περίπτωση υπέρβασης αυτής της τιμής, πρέπει να διατίθενται στους εργαζομένους ατομικά μέσα προστασίας της ακοής.

B. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΘΟΡΥΒΟΥ.

Ο θόρυβος κατά την εργασία πρέπει να εκτιμάται και, εφόσον υπάρχει ανάγκη, να μετράται προκειμένου να επισημανθούν οι επικίνδυνες θέσεις εργασίας. Η εκτίμηση και η μέτρηση του θορύβου προγραμματίζονται και πραγματοποιούνται από τον εργοδότη σε συνεργασία με την Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.) ή τον αντιπρόσωπο των εργαζομένων σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1568/85.

Όπου δεν υπάρχει τέτοια επιτροπή ή αντιπρόσωπος των εργαζομένων η διαβούλευση γίνεται με τους ίδιους τους εργαζόμενους.

Η μέτρηση της στάθμης του θορύβου πραγματοποιείται με ειδικά όργανα (ηχόμετρα, ηχοδοσίμετρα κ.λ.π.). Οι μετρήσεις μπορούν να γίνονται στις θέσεις εργασίας των εργαζομένων ή με τη βοήθεια οργάνων που προσαρτώνται πάνω στο άτομο. Το σημείο όπου γίνονται οι μετρήσεις καθώς και η διάρκεια των μετρήσεων αυτών πρέπει να είναι τα ενδεδειγμένα, ώστε να είναι δυνατός ο προσδιορισμός της ηχοέκθεσης κατά τη διάρκεια της ημερήσιας εργασίας.

Γ. ΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΕΚΘΕΣΗΣ.

Γ1. ΘΟΡΥΒΟΣ ΜΕ ΕΝΤΑΣΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΤΩΝ 85DB.

Όταν η ημερήσια ατομική ηχοέκθεση ενός εργαζόμενου είναι πιθανό να υπερβεί τα 85 dB, ο εργοδότης υποχρεούται να ενημερώσει τους εργαζόμενους για τους πιθανούς κινδύνους που διατρέχει η ακοή τους, και να θέσει στην διάθεσή τους ατομικά μέσα προστασίας της ακοής όπως ωτασπίδες κ.λ.π. Σε αυτή την περίπτωση, η χρήση των Μ.Α.Π. από τους εργαζόμενους είναι προαιρετική.

Να σημειωθεί εδώ ότι, τα ατομικά ακοοπροστατευτικά μέσα πρέπει να παρέχονται σε επαρκή αριθμό από τον εργοδότη και να είναι προσαρμοσμένα στον κάθε εργαζόμενο και στις συνθήκες εργασίας του. Παράλληλα πρέπει να πραγματοποιείται και η κατάλληλη εκπαίδευση των εργαζομένων για την χρήση των μέσων προστασίας.

Γ2. ΘΟΡΥΒΟΣ ΜΕ ΕΝΤΑΣΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΤΩΝ 90DB.

Σε περίπτωση που η ημερήσια ατομική ηχοέκθεση ενός εργαζόμενου υπερβεί τα 90dB, ισχύουν οι παραπάνω υποχρεώσεις με τη διαφορά ότι τώρα η χρησιμοποίηση των ατομικών προστατευτικών μέσων της ακοής από τους εργαζόμενους καθίσταται υποχρεωτική. Επιπλέον, ο εργοδότης, σε συνεργασία με τον τεχνικό ασφαλείας και τον γιατρό εργασίας, πρέπει να προσδιορίσει τα αίτια της υπέρβασης των ορίων θορύβου και να λάβει τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την μείωση της ηχοέκθεσης των εργαζομένων.

Δ. ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΘΟΡΥΒΟΥ.

Τα τεχνικά μέτρα χρησιμοποιούνται για τον περιορισμό του θορύβου τόσο στην πηγή του (μηχανήματα κ.λ.π.) όσο και κατά την διαδρομή του προς τον εργαζόμενο. Παραδείγματα των εν λόγω μέτρων αποτελούν τα εξής:

- Τακτική συντήρηση των μηχανών παραγωγής για να διατηρούνται σε καλή κατάσταση.
- Εντοπισμός και αλλαγή των εξαρτημάτων που προκαλούν υψηλές στάθμες θορύβου.
- Χρησιμοποίηση μονωτικού υλικού για την κάλυψη των μηχανών ή κάποιων μερών τους.
- Εγκλεισμός των μηχανών σε ειδικές κατασκευές από ηχοαπορροφητικά υλικά.
- Τοποθέτηση ειδικών ηχομονωτικών πετασμάτων ανάμεσα στην μηχανή και τον εργαζόμενο κ.λ.π.

Όσον αφορά στα οργανωτικά μέτρα για τη μείωση του θορύβου, αυτά αναφέρονται στον περιορισμό των ωρών λειτουργίας μιας μηχανής ή στην εναλλαγή των εργαζομένων που τη χειρίζονται στη βάρδια εργασίας.

Ε. ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Όταν δεν είναι εφικτή η μείωση της ημερήσιας ατομικής ηχοέκθεσης ενός εργαζόμενου σε λιγότερο από 85 DB, ο εν λόγω εργαζόμενος δικαιούται παρακολούθηση της λειτουργίας της ακοής του από γιατρό και αν αυτός το κρίνει αναγκαίο από ειδικευμένο γιατρό. Στόχος της παρακολούθησης αυτής είναι η διάγνωση οποιασδήποτε μείωσης της ακοής που οφείλεται στον θόρυβο και η διατήρηση της λειτουργίας της ακοής. Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης της λειτουργίας της ακοής των εργαζομένων φυλάσσονται στην επιχείρηση με ευθύνη του εργοδότη, ενώ κάθε εργαζόμενος έχει πρόσβαση στα αποτελέσματα που τον αφορούν.

3. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 70α/1988.

«Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμίαντο κατά την εργασία».
(Φ.Ε.Κ. 31/Α/17-2-88)

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Το παρόν εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις ή τμήματά τους, στις οποίες διενεργούνται εργασίες κατά τη διάρκεια των οποίων οι εργαζόμενοι εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε αμίαντο.

ΟΡΙΣΜΟΙ:

- **Έκθεση σε αμίαντο:** θεωρείται η έκθεση του εργαζόμενου σε αιωρούμενες στον αέρα ίνες αμιάντου και εκφράζεται σε ίνες ανά κυβικό εκατοστόμετρο αέρα (ίνες/cm³ αέρα), για 8ωρη ημερήσια εργασία.
- **Όρια δράσης:** είναι η έκθεση των εργαζομένων σε αμίαντο, σε επίπεδα ίσα ή μεγαλύτερα από 0,25 ίνες/cm³ (για εργασίες με καθημερινή έκθεση σε αμίαντο) ή μία αθροιστική δόση 15 ίνες/cm³ επί 3 μήνες (για εργασίες με αμίαντο που δεν επαναλαμβάνονται καθημερινά).
- **Οριακή τιμή έκθεσης:** είναι η μέση τιμή συγκέντρωσης ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας, στην οποία εκτίθενται οι εργαζόμενοι κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε 8ωρης ημερήσιας εργασίας μιας 40ωρης εβδομαδιαίας εργασίας, και η οποία δεν πρέπει να ξεπερνά την 1 ίνα ανά κυβικό εκατοστόμετρο αέρα (1 ίνα/cm³). Για τον κροκιδόλιθο (είδος αμιάντου) αυτή η τιμή δεν πρέπει να ξεπερνά τις 0,5 ίνες ανά κυβικό εκατοστόμετρο αέρα (0,5 ίνες/cm³).

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.

Σε επιχειρήσεις όπου διενεργούνται εργασίες κατά τη διάρκεια των οποίων οι εργαζόμενοι εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε αμίαντο, οι εργοδότες έχουν την υποχρέωση να προβαίνουν στις εξής ενέργειες:

- μέτρηση του αμιάντου (έλεγχος περιβάλλοντος),
- τήρηση γενικών μέτρων πρόληψης (τεχνικά και οργανωτικά),
- ενημέρωση των εργαζομένων,
- σήμανση των χώρων εργασίας.

A1. ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΑΜΙΑΝΤΟΥ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ).

Ο έλεγχος του περιβάλλοντος αποσκοπεί στην εκτίμηση του κινδύνου για τους εργαζόμενους και στον καθορισμό των κατάλληλων μέτρων προστασίας αυτών, και πραγματοποιείται μετά από διαβούλευση του εργοδότη με την επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας ή τον αντιπρόσωπο των εργαζομένων.

Η μέτρηση του αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας διενεργείται με μέτρηση της έκθεσης κάθε εργαζόμενου σε αμίαντο. Για τη μέτρηση του αμιάντου λαμβάνεται δείγμα από τον αέρα που εισπνέει ο εργαζόμενος, το οποίο αναλύεται για να καθορισθεί η ποσότητα του αμιάντου που περιέχει και να υπολογισθεί η έκθεση του εργαζόμενου στον αμίαντο.

Τα αποτελέσματα των μετρήσεων κοινοποιούνται στην επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας ή στον αντιπρόσωπο για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας ή στους εργαζόμενους. Οι μετρήσεις επαναλαμβάνονται όταν υπάρχουν λόγοι να θεωρηθούν ανακριβείς ή όταν έχει γίνει ουσιαστική μεταβολή στην εργασία, που αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά την έκθεση των εργαζομένων στον αμίαντο.

A2. ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ.

Ο εργοδότης οφείλει να παίρνει όλα τα απαραίτητα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα,

ώστε να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται η έκθεση των εργαζομένων σε αμίαντο, όσο είναι πρακτικά δυνατόν. Σε κάθε περίπτωση η έκθεση πρέπει να διατηρείται σε επίπεδο κατώτερο από τις οριακές τιμές έκθεσης. Τα μέτρα πρόληψης αναφέρονται στα εξής:

1. Η ποσότητα αμιάντου που χρησιμοποιείται σε κάθε περίπτωση, καθώς και ο αριθμός των εργαζομένων που εκτίθενται σε αυτόν, πρέπει να περιορίζεται στα απολύτως αναγκαία όρια.
2. Οι μέθοδοι και οι διαδικασίες εργασίας πρέπει να σχεδιάζονται έτσι ώστε να μην απελευθερώνεται σκόνη αμιάντου στην ατμόσφαιρα (π.χ. κατεργασία ή χρήση του αμιάντου με υγρές μεθόδους). Αν αυτό δεν είναι πρακτικά δυνατό, η σκόνη πρέπει να δεσμεύεται με ειδικούς μηχανισμούς όσο το δυνατόν πλησιέστερα στο σημείο εκπομπής της.
3. Ο αμίαντος ή τα μίγματά του πρέπει να αποθηκεύονται και να μεταφέρονται στους χώρους εργασίας μέσα σε κατάλληλες κλειστές συσκευασίες. Το άνοιγμα αυτών πρέπει να διενεργείται, όσο είναι πρακτικά δυνατό, σε κατάλληλα κλειστά τμήματα με ισχυρό τοπικό εξαερισμό, ώστε να αποφεύγεται η διαφυγή σκόνης στο περιβάλλον.

4. Όλα τα απόρριμματα των εργασιών που περιέχουν αμιάντο πρέπει να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο εργασίας το συντομότερο δυνατόν, μέσα σε κατάλληλες κλειστές συσκευασίες με ειδική επισήμανση.
5. Ο χειρωνακτικός χειρισμός του αμιάντου πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν αυτό είναι αδύνατο από τη φύση της εργασίας, οπότε πρέπει να λαμβάνονται ειδικά μέτρα ατομικής προστασίας των εργαζομένων.
6. Απαγορεύεται η εφαρμογή του αμιάντου με τη μέθοδο του ψεκασμού (SPRAY).
7. Η σκόνη αμιάντου που δεσμεύεται από τα συστήματα εξαερισμού των χώρων εργασίας, πρέπει να συλλέγεται σε κλειστά συστήματα φίλτρων και να μη διαχέεται στο εργασιακό περιβάλλον.
8. Όλα τα κτίρια, οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός που χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση ή την κατεργασία του αμιάντου, πρέπει να καθαρίζονται και να συντηρούνται αποτελεσματικά και τακτικά. Σε αυτή την περίπτωση, οι εργαζόμενοι που εκτελούν τον καθαρισμό πρέπει να εφοδιάζονται με κατάλληλο ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό, ενώ απαγορεύεται, κατά τη διάρκεια του καθαρισμού, να υπάρχουν στο χώρο άλλοι εργαζόμενοι.

A3. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Ο εργοδότης πρέπει να ενημερώνει τους εργαζόμενους κατά την πρόσληψή τους, και στη συνέχεια σε τακτά χρονικά διαστήματα, για τους πιθανούς κινδύνους από την έκθεσή τους στον αμιάντο, τα μέτρα υγιεινής που πρέπει να τηρούν (π.χ. αποχή από το κάπνισμα), τις προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνουν όσον αφορά τη χρήση κατάλληλου ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού και ενδυμάτων, τα μέτρα που έχουν ληφθεί και αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της έκθεσης σε αμιάντο κ.λ.π.

A4. ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Στους χώρους όπου οι εργαζόμενοι εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε αμιάντο, πρέπει να υπάρχουν πινακίδες προειδοποίησης όπου θα αναγράφονται καθαρά τα εξής:

**-ΑΜΙΑΝΤΟΣ!
-ΜΗΝ ΕΙΣΠΡΧΕΣΘΕ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΑΝ ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ ΕΡΓΑΣΙΑ!
-Η ΕΙΣΠΝΟΗ ΣΚΟΝΗΣ ΑΜΙΑΝΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΥΓΕΙΑ!**

Εάν στους παραπάνω χώρους προβλέπεται ή έχει διαπιστωθεί υπέρβαση των οριακών τιμών έκθεσης σε αμίαντο, πρέπει να τοποθετούνται πινακίδες προειδοποίησης όπου θα αναγράφονται τα εξής:

**-ΜΗΝ ΕΙΣΕΡΧΕΣΘΕ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΑΝ ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ ΕΡΓΑΣΙΑ!
ΠΙΘΑΝΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΤΩΝ ΟΡΙΑΚΩΝ ΤΙΜΩΝ!
-Η ΕΙΣΠΝΟΗ ΣΚΟΝΗΣ ΑΜΙΑΝΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΥΓΕΙΑ!**

B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΔΡΑΣΗΣ.

Αν από τις μετρήσεις του αμιάντου στον χώρο εργασίας διαπιστωθεί ότι η έκθεση των εργαζομένων σε αμίαντο έχει ξεπεράσει τα όρια δράσης (βλέπε «ορισμοί» παρ. 2), οι εργοδότες έχουν την υποχρέωση, πέραν των γενικών υποχρεώσεων που αναφέρονται παραπάνω, να προβούν στις εξής ενέργειες:

B1. ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Ο εργοδότης υποχρεούται να αποστέλλει έγγραφο στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας, με το οποίο θα γνωστοποιεί:

1. την επωνυμία της επιχείρησης και την διεύθυνση ή τις διευθύνσεις όπου εκτελεί εργασίες,
2. τον αριθμό των εργαζομένων στην επιχείρηση συνολικά και κατά στάδιο παραγωγικής διαδικασίας ή εργασίας, όπου χρησιμοποιείται αμίαντος,
3. τον τύπο και την ποσότητα του χρησιμοποιούμενου αμιάντου ή των υλικών που περιέχουν αμίαντο και των παραγομένων προϊόντων,
4. μια σύντομη περιγραφή της εργασίας ή των μεθόδων της παραγωγικής διαδικασίας και των μέτρων προφύλαξης και πρόληψης, σε ότι αφορά τις εργασίες όπου χρησιμοποιείται αμίαντος.

B2. ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.

Κάθε εργοδότης πρέπει να διενεργεί τακτικό έλεγχο του περιβάλλοντος τουλάχιστον κάθε τρεις μήνες. Εκτός από τους τακτικούς ελέγχους πρέπει να διενεργούνται και έκτακτοι έλεγχοι κάθε φορά που αλλάζουν ουσιαστικά οι συνθήκες εργασίας και έκθεσης των εργαζομένων, λόγω τεχνικών αλλαγών στην παραγωγική διαδικασία. Η ελάχιστη συχνότητα ελέγχου του περιβάλλοντος μπορεί να περιοριστεί μέχρι μία φορά το χρόνο, αν τα αποτελέσματα των δύο προηγούμενων ελέγχων δεν υπερβαίνουν το μισό των οριακών τιμών.

B3. ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Ο εργοδότης υποχρεούται να παραπέμπει κάθε εργαζόμενο, πριν από την έναρξη της εργασίας του σε χώρους όπου έχει διαπιστωθεί υπέρβαση των ορίων δράσεως, σε ιατρική εξέταση για την εκτίμηση της κατάστασης της υγείας του. Η εξέταση αυτή πρέπει να επαναλαμβάνεται κάθε τρία χρόνια και πρέπει να περιλαμβάνει:

- κατάρτιση του ιατρικού και επαγγελματικού ιστορικού του εργαζομένου,
- προσωπική συνέντευξη,
- κλινική εξέταση του θώρακα,
- εξέταση της αναπνευστικής λειτουργίας.

Αρμόδιος για την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων είναι ο γιατρός εργασίας της επιχείρησης, ο οποίος ανάλογα με τα αποτελέσματα της ιατρικής εξέτασης διατυπώνει τη γνώμη του σχετικά με τα ενδεχόμενα ατομικά προστατευτικά ή προληπτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν, ανάλογα την περίπτωση, την αλλαγή της θέσης εργασίας ή και την απαγόρευση της έκθεσης του εργαζομένου σε αμιάντο.

Παρατήρηση: Η ύπαρξη γιατρού εργασίας στις επιχειρήσεις όπου οι εργαζόμενοι εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε αμιάντο, είναι υποχρεωτική, ανεξάρτητα του αριθμού των απασχολούμενων εργαζομένων.

B4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ.

Στις επιχειρήσεις όπου διαπιστώθηκε υπέρβαση του ορίου δράσης, πρέπει:

1. Οι χώροι όπου υπάρχει υπέρβαση των ορίων δράσης να είναι προσιτοί μόνο στους εργαζόμενους που εισέρχονται σ' αυτούς λόγω της εργασίας ή των καθηκόντων τους, να είναι σαφώς οροθετημένοι με εμφανή σήμανση και να απαγορεύεται το κάπνισμα.
2. Να διατίθενται στους εργαζόμενους κατάλληλα μέσα ατομικής προστασίας, καθώς και ξεχωριστοί χώροι φύλαξης για τα ενδύματα εργασίας αφενός και για τα κοινά

ενδύματα αφετέρου. Ο προστατευτικός εξοπλισμός πρέπει να τοποθετείται σε καθορισμένο χώρο, να ελέγχεται και να καθαρίζεται μετά από κάθε χρήση και να επιδιορθώνεται ή να αντικαθίσταται προτού χρησιμοποιηθεί πάλι.

3. Να δημιουργούνται κατάλληλοι χώροι, όπου οι εργαζόμενοι μπορούν να τρώνε και να πίνουν χωρίς κίνδυνο μόλυνσης από τον αμίαντο.

4. Να παρέχονται στους εργαζόμενους κατάλληλες και επαρκείς εγκαταστάσεις υγιεινής, οι οποίες να περιλαμβάνουν και ντους.

B5. ΕΙΔΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Στην περίπτωση υπέρβασης των ορίων δράσης, πραγματοποιείται ειδική ενημέρωση των εργαζομένων που περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικές με:

- τα αποτελέσματα των μετρήσεων της έκθεσης των εργαζομένων σε αμίαντο κατά τον έλεγχο του περιβάλλοντος,
- τα στατιστικά (όχι ονομαστικά) αποτελέσματα των ιατρικών εξετάσεων,
- την σημασία των αποτελεσμάτων των μετρήσεων και εξετάσεων.

B6. ΤΗΡΗΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΦΑΚΕΛΛΩΝ.

Ο εργοδότης είναι υπεύθυνος για την τήρηση αρχείου με τις πραγματοποιηθείσες μετρήσεις του αμιάντου στον χώρο εργασίας καθώς και ατομικών ιατρικών φακέλων με τις εξετάσεις των εργαζομένων. Αναλυτικότερα, το αρχείο μετρήσεων πρέπει να περιλαμβάνει:

- την ημερομηνία, τον αριθμό, τη θέση, τη διάρκεια και τον τύπο της κάθε δειγματοληψίας,
- τον τύπο του οργάνου της δειγματοληψίας, το φορέα της ανάλυσης των δειγμάτων και κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τη μέτρηση,
- το αποτέλεσμα της μέτρησης και το εκτιμώμενο επίπεδο έκθεσης για περίοδο αναφοράς 8 ωρών,
- στοιχεία και παρατηρήσεις σχετικά με τα μέτρα και μέσα πρόληψης, καθώς και με άλλους παράγοντες που χαρακτηρίζαν τις συνθήκες εργασίας και έκθεσης των εργαζομένων σε αμίαντο κατά τη διάρκεια της δειγματοληψίας και ήταν δυνατόν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της.

Όσον αφορά στον ατομικό ιατρικό φάκελο, αυτός συμπληρώνεται από τον υπεύθυνο γιατρό και πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- το ονοματεπώνυμο και το είδος της εργασίας του εργαζομένου,
- τους λόγους για τους οποίους ασκείται η ιατρική επίβλεψη,
- την ημερομηνία διενέργειας των ιατρικών εξετάσεων,
- τα αποτελέσματα των κλινικών και εργαστηριακών εξετάσεων και το φορέα που τις διενήργησε,
- την ερμηνεία των αποτελεσμάτων,
- τα στοιχεία από το ιατρικό και επαγγελματικό ιστορικό του εργαζόμενου και τα μέτρα που λήφθηκαν με βάση τα αποτελέσματα των εξετάσεων.

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΡΙΑΚΩΝ ΤΙΜΩΝ ΕΚΘΕΣΗΣ.

Σε περίπτωση υπέρβασης των οριακών τιμών έκθεσης (βλέπε «ορισμοί» παρ. 3), πρέπει να λαμβάνονται τα εξής μέτρα:

1. Προσδιορισμός των αιτιών της υπέρβασης και λήψη (το συντομότερο δυνατόν) κατάλληλων επανορθωτικών μέτρων, με τη συνεργασία του γιατρού εργασίας και του τεχνικού ασφαλείας. Εάν δεν ληφθούν τα κατάλληλα προστατευτικά μέτρα για την προστασία των εργαζομένων, η εργασία δεν είναι δυνατόν να συνεχιστεί.
2. Εκ νέου προσδιορισμός της έκθεσης των εργαζομένων σε αμιάντο, ώστε να εξακριβωθεί η αποτελεσματικότητα των μέτρων που ελήφθησαν.
3. Για ορισμένες δραστηριότητες κατά τις οποίες προβλέπεται υπέρβαση των οριακών τιμών και για τις οποίες δεν είναι εφικτό να ληφθούν προληπτικά τεχνικά μέτρα για να περιορισθεί η συγκέντρωση ινών αμιάντου στον αέρα, πρέπει να χορηγείται στους εργαζόμενους ο κατάλληλος αναπνευστικός εξοπλισμός καθώς και αναγκαίος ατομικός προστατευτικός εξοπλισμός, τον οποίο οφείλουν να φέρουν κατά την εργασία τους.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ

«ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ».

A/A	ΤΙΤΛΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ
1	«Λήψη μέτρων πυροπροστασίας στις Βιομηχανικές-Βιοτεχνικές εγκαταστάσεις και αποθήκες αυτών καθώς και στις αποθήκες εύφλεκτων και εκρηκτικών υλών».	Απόφαση 7755/160/1988 (Φ.Ε.Κ.241/Β/88)
2	«Ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ».	Π.Δ. 105/1995 (ΦΕΚ 67/Α/95)

1. Απόφαση 7755/160/1988.

**«Λήψη μέτρων πυροπροστασίας στις Βιομηχανικές-Βιοτεχνικές εγκαταστάσεις και αποθήκες αυτών καθώς και αποθήκες εύφλεκτων και εκρηκτικών υλών».
(Φ.Ε.Κ. 241/Β/1988)**

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Η παρούσα απόφαση θεσπίζει τα μέτρα που υποχρεούνται να παίρνουν οι κάτοχοι των βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων καθώς και των πάσης φύσεως μηχανολογικών εγκαταστάσεων και αποθηκών, που υπάγονται στον έλεγχο του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας (Υ.Β.Ε.Τ.), για την αποφυγή ή τον περιορισμό των κινδύνων έκρηξης και πυρκαγιάς.

A. ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ.

Για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης, οι βιομηχανικές και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις καθώς και οι πάσης φύσεως μηχανολογικές εγκαταστάσεις και αποθήκες που υπάγονται στον έλεγχο του Υ.Β.Ε.Τ., κατηγοριοποιήθηκαν ανάλογα με το βαθμό επικινδυνότητάς τους ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.17: Εγκαταστάσεις που υπάγονται στην κατηγορία Ο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Κατασκευή ειδών από πυρίμαχα και οξύμαχα υλικά, κατασκευή και κατεργασία αντικειμένων από γυαλί.	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή τσιμεντοσωλήνων και τσιμεντοστύλων. • Παραγωγή έτοιμου σκυροδέματος. • Κατασκευή ειδών από τσιμέντο. • Κοπή και κατεργασία μαρμάρων. • Κοπή και κατεργασία σιδήρου για οικοδομές. • Προϊόντα τριβής μαρμάρου. • Κατασκευή μαρμάρινων. • Κατασκευή ειδών από γύψο. • Κατεργασία σμύριδας και κατασκευή λειαντικών μέσων. • Κατασκευή συρμάτων, αλυσίδων, συρματοπλεγμάτων και καρφισών. • Κατασκευή φακών, σκελετών και ομματουαλίων. • Επισκευή ομματουαλίων. • Επισκευή φωτογραφικών και οπτικών οργάνων. • Κατασκευή και λάξευση αντικειμένων από πολύτιμα μέταλλα και λίθους. • Κατασκευή ψευδοκοσμημάτων. • Επισκευή ωρολογίων.
Συνεργεία επισκευής αεροπλάνων.	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.18: Εγκαταστάσεις που υπάρχουν στην κατηγορία Α.

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΙΚΡΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Αα).	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Ειδών διατροφής.	<ul style="list-style-type: none"> • Σφαγή ζώων και εκδορά αυτών. • Επεξεργασία και διατήρηση κρέατος. • Αλλαντοποιία. • Παρασκευή διατηρούμενου γάλακτος, βουτύρου, γιαούρτης. • Τυροκομία. • Παρασκευή παγωτών. • Παρασκευή χυμού από φρούτα. • Παρασκευή ζαχαρωδών προϊόντων από φρούτα και λαχανικά. • Παρασκευή διατηρούμενων λαχανικών. • Καθαρισμός, αποστείρωση και αφυδάτωση φρούτων και εσπεριδοειδών με μηχανικά μέσα. • Καθαρισμός και αποστείρωση ξηρών σύκων. • Καθαρισμός σταφίδας. • Παρασκευή διατηρούμενων ιχθύων. • Άλεση δημητριακών. • Επεξεργασία οσπρίων. • Επεξεργασία ρυζιού. • Αρτοποιία. • Βιομηχανία μπισκότων. • Ζαχαροπλαστική. • Παραγωγή ζάχαρης. • Σοκολατοποιία. • Παρασκευή λουκουμιών. • Παρασκευή χαλβάδων. • Παρασκευή αποφλοιωμένων, καβουρδισμένων και αλμυρών ξηρών καρπών και σπόρων. • Παραγωγή αμύλου και αμυλοσακχάρου. • Παραγωγή σακχάρου και αμύλου καθώς και επεξεργασία μελιού. • Παραγωγή ζυμαρικών. • Παρασκευή φύλλων κρούστας και κανταϊφιών. • Καβούρδισμα και άλεση καφέ. • Παρασκευή τροφών για ζώα και πτηνά. • Παραγωγή πάγου. • Λοιπές βιομηχανίες ειδών διατροφής, (αλατιού, μπαχαρικών, καρυκευμάτων, μαγιονέζας, μουστάρδας κλπ.). • Ξηραντήρια αραβοσίτου και λοιπών γεωργικών προϊόντων. • Διαλογητήρια φρούτων και λαχανικών. • Ψύξη και διατήρηση γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.18: (συνέχεια).

<p>Ποτών.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οινοποιία και ζυθοποιία. • Παρασκευή ποτών από χυμούς και μεταλλικά νερά.
<p>Υφαντικές βιομηχανίες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Βαφεία, λευκαντήρια, φινιριστήρια. • Νεροτριβή.
<p>Εκτυπώσεων, εκδόσεων και συναφών δραστηριοτήτων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή κλισέ.
<p>Δέρματος και γουναρικών εκτός από είδη ένδυσης και υπόδησης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή σολοδερμάτων και επανωδερμάτων. • Παραγωγή λοιπών δερμάτων. • Παραγωγή συνθετικού δέρματος. • Επεξεργασία γουναρικών. • Κατασκευή ειδών από γούνα, εκτός από είδη ενδυμασίας. • Κατασκευή θηκών από δέρμα ή υποκατάστατων δέρματος. • Κατασκευή λοιπών δερμάτινων ειδών.
<p>Χημικές βιομηχανίες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή πεπιεσμένου αέρα, οξυγόνου, αζώτου, διοξειδίου του άνθρακα και λοιπών μη εύφλεκτων αερίων. • Παραγωγή λοιπών βασικών χημικών προϊόντων. • Παρασκευή φαρμακευτικών προϊόντων εκτός από γεωργικά φάρμακα και εντομοκτόνα. • Παρασκευή οξέων, βάσεων και αλάτων. • Παρασκευή υδροχρωμάτων.
<p>Προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή τούβλων και κεραμιδιών από ψημένη γη. • Κατασκευή λοιπών υλικών από ψημένη γη, για οικοδομές. • Κατασκευή καθρεπτών από γυαλί. • Αγγειοπλαστική, κατασκευή ειδών από πηλό, εκτός από αυτά που προορίζονται για οικοδομές. • Κατασκευή ειδών από πορσελάνη. • Παραγωγή τσιμέντων. • Ασβεστοποιία. • Παραγωγή γύψου και στόκου. • Παραγωγή λοιπών προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά.
<p>Βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή χυτοσιδήρου με υψικάμινους. • Ανάτηξη και εξέλαση σιδήρου. • Κατασκευή αντικειμένων από χυτοχάλυβα. • Μεταλλουργία μολύβδου. • Μεταλλουργία σιδηρονικελίου. • Μεταλλουργία χαλκού και των κραμάτων αυτού. • Μεταλλουργία αλουμινίου και των κραμάτων αυτού. • Μεταλλουργία άλλων κοινών μετάλλων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.18: (συνέχεια).

<p>Κατασκευή τελικών προϊόντων από μέταλλο εκτός από μηχανές και μεταφορικά μέσα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή σιδηροσωλήνων, εκτός από ηλεκτρομονωτικούς. • Κατασκευή ηλεκτροδίων. • Κατασκευή ατσαλομάλλου. • Κατασκευή κουφωμάτων, κιγκλιδωμάτων και συναφών ειδών για οικοδομές από σίδηρο. • Κατασκευή κουφωμάτων από λοιπά μέταλλα εκτός από σίδηρο (περιλαμβάνονται και τα κουφώματα αλουμινίου). • Λοιπές μεταλλικές κατασκευές. • Κατασκευή γεωργικών εργαλείων. • Κατασκευή λοιπών εργαλείων εκτός από επιστημονικά. • Κατασκευή συσκευών μαγειρικής φωτισμού και θερμάνσεως, εκτός από ηλεκτρικές. • Κατασκευές ειδών υδραυλικής και φανοποιίας. • Κατασκευή αντικειμένων από χυτοσίδηρο. • Κατασκευή ειδών χαλκουργίας και ορειχαλκουργίας. • Κατασκευή ειδών από μόλυβδο και των κραμάτων του. • Κατασκευή σκευών από αλουμίνιο. • Κατασκευή ειδών εμαγιέ. • Κατασκευή χρηματοκιβωτίων και θησαυροφυλακίων. • Κατασκευή ειδών συσκευασίας από λευκοσίδηρο. • Κατασκευή ειδών συσκευασίας από σιδηρόφυλλα. • Κατασκευή σωληναρίων και ειδικών θηκών από μέταλλα. • Κατασκευή ξυριστικών λεπίδων. • Επιμετάλλωση και οξείδωση μετάλλων. • Βληματοποιία, καλυκοποιία και κατασκευή πυροβόλων όπλων.
<p>Κατασκευή μηχανών και συσκευών εκτός ηλεκτρικών και των μέσων μεταφοράς.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή μηχανών εσωτερικής καύσεως. • Επισκευή μηχανών εσωτερικής καύσεως. • Κατασκευή μηχανημάτων κλιματισμού. • Κατασκευή γεωργικών μηχανημάτων. • Κατασκευή γεωργικών ελκυστήρων. • Κατασκευή μηχανημάτων ζωοκομίας. • Κατασκευή μηχανημάτων λατομείων και επεξεργασίας λατομικών προϊόντων. • Κατασκευή μηχανημάτων οδοποιίας. • Κατασκευή μηχανημάτων για την παραγωγή ειδών διατροφής. • Κατασκευή μηχανημάτων υφαντουργίας. • Κατασκευή μηχανημάτων επεξεργασίας ξύλου και μετάλλου. • Κατασκευή πυροσβεστήρων. • Κατασκευή αντλιών. • Κατασκευή ψεκαστήρων. • Κατασκευή και επισκευή μηχανών γραφείου. • Κατασκευή πλαστιγγών και ζυγαριών. • Λεβητοποιεία. • Λοιπά μηχανουργεία κατασκευής και επισκευής κάθε είδους μηχανημάτων και εξαρτημάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.18: (συνέχεια).

<p>Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών, συσκευών κ.λπ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή ηλεκτροκινητήρων και ηλεκτρογεννητριών. • Κατασκευή μετασχηματιστών. • Κατασκευή συσσωρευτών. • Κατασκευή συρμάτων και καλωδίων μεταφοράς ηλεκτρισμού. • Κατασκευή ηλεκτρικών λαμπτήρων φωτισμού. • Κατασκευή φωτεινών επιγραφών. • Κατασκευή μονωτικών σωλήνων κάθε είδους. • Κατασκευή λοιπών ηλεκτρολογικών υλικών. • Κατασκευή τηλεπικοινωνιακού υλικού. • Κατασκευή ηλεκτροακουστικών συσκευών. • Κατασκευή ηλεκτρικών και επιστημονικών τεχνικών συσκευών και οργάνων. • Κατασκευή ηλεκτρικών συσκευών οικιακής και επαγγελματικής χρήσεως. • Κατασκευή ηλεκτρικών συσκευών κλιματισμού. • Κατασκευή ηλεκτρικών συσκευών φωτισμού. • Εργαστήρια επισκευής ηλεκτρικών συσκευών.
<p>Κατασκευή μεταφορικών μέσων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ναυπηγεία μεταλλικών σκαφών. • Κατασκευή σιδηροδρομικού και τροχιοδρομικού υλικού. • Κατασκευή και συναρμολόγηση αυτοκινήτων. • Κατασκευή αμαξωμάτων επιβατικών αυτοκινήτων. • Κατασκευή αμαξωμάτων φορτηγών αυτοκινήτων. • Κατασκευή ρυμουλκούμενων τροχοφόρων οχημάτων. • Κατασκευή ανταλλακτικών αυτοκινήτων. • Κατασκευή αυτοκινήτων. • Κατασκευή και συναρμολόγηση μοτοσικλετών και ποδηλάτων. • Κατασκευή ανταλλακτικών μοτοσικλετών και ποδηλάτων.
<p>Λοιπές βιομηχανίες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή ιατροχειρουργικών εργαλείων και ορθοπεδικών οργάνων. • Κατασκευή οργάνων ακριβείας, συσκευών μετρήσεως και ελέγχου. • Κατασκευή φωτογραφικών και οπτικών οργάνων. • Κατασκευή ρολογιών και ανταλλακτικών αυτών. • Κατασκευή μουσικών οργάνων. • Κατασκευή τεχνικών οδόντων.
<p>Άλλες δραστηριότητες</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πλυντήρια, σιδερωτήρια ρούχων. • Στούντιο κινηματογράφου, τηλεόρασης και εγγραφής και διαμόρφωσης ήχου. • Συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων-μοτοποδηλάτων και λοιπών μηχανημάτων, πλην βαφές. • Αποτεφρωτήρες απορριμμάτων. • Μονάδες ανακύκλωσης και διαλογής απορριμμάτων. • Αφαλάτωση θαλασσιού ύδατος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.18: (συνέχεια).

2. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΕΣΑΙΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Ab).	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Καπνοβιομηχανίες.	<ul style="list-style-type: none"> • Επεξεργασία φύλλων καπνού. • Παραγωγή σιγαρέτων και πούρων.
Υφαντικές βιομηχανίες.	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή νημάτων και υφασμάτων από φυσικό και τεχνητό βαμβάκι, μετάξι, συνθετικές ίνες. • Νηματουργεία. • Υφαντήρια. • Τυποβαφεία. • Εκκοκκιστήρια. • Κατεργασία λίνου και κάνναβης • Δαντελλοποιεία. • Καλτσοποιεία. • Πλεκτική εσωρούχων. • Πλεκτική υφασμάτων εξωτερικών ενδυμάτων και εξαρτημάτων ενδυμασίας. • Κατασκευή σχοινιών και σπάγκων. • Κατασκευή διχτιών. • Ταπητουργεία. • Βιομηχανία νηματοποίησης και υφάνσεως σκληρών ινών. • Βιομηχανία εμποτισμού υφασμάτων με διάφορες ύλες.
Ειδών υποδήσεως, ενδύσεως και διαφόρων ειδών από ύφασμα.	<ul style="list-style-type: none"> • Υποδηματοποιία από κάθε ύλη, εκτός από ελαστικό και πλαστική ύλη. • Επισκευή υποδημάτων. • Ραπτική γυναικείων και παιδικών εξωτερικών ενδυμάτων. • Ραπτική ενδυμάτων από αδιάβροχα υφάσματα, πλαστικά και από δέρμα. • Ραπτική ενδυμάτων και διαφόρων ειδών ενδυμασίας από γουναρικά. • Ραπτική ειδικών εξωτερικών ενδυμάτων. • Ραπτική εσωρούχων. • Κατασκευή ορθοπεδικών ζωνών και επιδέσμων. • Πιλοποιία. • Κατασκευή εξαρτημάτων ενδυμασίας. • Στρωματοποιία και παπλωματοποιία. • Ραπτική πανιών οικιακής χρήσης. • Κατασκευή κεντημάτων. • Κατασκευή άλλων ειδών από ύφασμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.18: (συνέχεια).

<p>Ξύλου και φελλού εκτός της επιπλοποιίας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρώτη κατεργασία του ξύλου. • Κατασκευή καπλαμάδων από κόντρα πλακέ. • Κατασκευή τεχνητής ξυλείας. • Κατασκευή ξυλείας για την βαρελοποιία, καροποιία, λεμβοποιία • Κατασκευή σανίδων πατωμάτων. • Κατασκευή κουφωμάτων, ρολών-παραθύρων και κλιμάκων. • Κατασκευή λυόμενων ξύλινων οικημάτων. • Κατασκευή ξύλινων κιβωτίων. • Βαρελοποιία από ξύλο. • Κατασκευή ειδών από καλάμι, άχυρο, κλπ. εκτός των ειδών επιπλοποιίας. • Κατεργασία φελλού και κατασκευή ειδών από φελλό. • Κατασκευή ξύλινων εξαρτημάτων κλωστοϋφαντουργίας. • Κατασκευή ειδών торνευτικής και μικρών αντικειμένων αποκλειστικώς ή κυρίως από ξύλο. • Σαγματοποιία κυρίως από ξύλο. • Κατασκευή ειδών από ξύλο.
<p>Επίπλων και ειδών επίπλωσης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή ξύλινων επίπλων. • Κατασκευή πλεκτών επίπλων. • Ταπετσαρίες επίπλων. • Κατασκευή μεταλλικών επίπλων εκτός από φερ φορξέ. • Κατασκευή επίπλων φερ φορξέ.
<p>Χαρτιού.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή χαρτομάζας. • Παραγωγή χάρτου και χαρτονιού. • Κατασκευή χαρτοσάκων και χαρτοσακουλών. • Κατασκευή κιτιών, κιβωτίων και λοιπών ειδών συσκευασίας, από χαρτί και χαρτόνι.
<p>Εκτυπώσεις, εκδόσεις και συναφείς δραστηριότητες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Έκδοση και εκτύπωση εφημερίδων και περιοδικών. • Εκτύπωση βιβλίων και φυλλαδίων. • Λιθογραφία και φωτομηχανικές εκτυπώσεις. • Ειδικές εκτυπωτικές εργασίες. • Λουτές εκτυπωτικές εργασίες. • Βιβλιοδετεία και χρυσοτυπεία.
<p>Προϊόντων ελαστικών και πλαστικής ύλης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή υποδημάτων από ελαστικό. • Κατασκευή λοιπών προϊόντων από ελαστικό. • Παραγωγή ειδών οικιακής χρήσεως από πλαστική ύλη. • Παραγωγή ειδών συσκευασίας από πλαστική ύλη. • Παραγωγή πλαστικών δερμάτων και φύλλων. • Παραγωγή πλαστικών σωλήνων εκτός από μονωτικούς. • Παραγωγή οικοδομικών υλικών από πλαστική ύλη. • Παραγωγή υποδημάτων από πλαστική ύλη. • Παραγωγή πλαστικών παιγνιδιών. • Παραγωγή λοιπών προϊόντων από πλαστική ύλη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.18: (συνέχεια).

Χημικές.	<ul style="list-style-type: none"> • Επεξεργασία θειαφιού. • Παραγωγή χημικών λιπασμάτων.
Κατασκευή μεταφορικών μέσων.	<ul style="list-style-type: none"> • Ναυπηγεία σκαφών από ξύλο. • Ναυπηγεία σκαφών από πλαστική ύλη. • Επισκευή και διάλυση σκαφών.
Λοιπές βιομηχανίες.	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή φωτογραφικών δίσκων (δίσκοι P.C.C. -οπτικοί δίσκοι) και μαγνητοταινιών. • Κατασκευή παιγνιδιών. • Κατασκευή κουκλών για βιτρίνες και ράπτες. • Κατασκευή αθλητικών ειδών και οργάνων. • Κατασκευή μολυβιών. • Κατασκευή λοιπών ειδών για γραφείο. • Κατασκευή βουρτσών και πινέλων. • Κατασκευή κουμπιών από κάθε ύλη. • Κατασκευή τεχνητών λουλουδιών, φυτών και φτερών. • Κατασκευή σφραγίδων, επιγραφών, σημάτων. • Κατεργασία φυσικών σπόγγων. • Κατασκευή ομπρελών και ράβδων. • Παραγωγή διαφόρων μικροαντικειμένων εκτός από καρβουνάκια θυμιάματος.
3. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Ac).	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Χημικές.	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή ειδών από αφρώδες πλαστικό, μονομερές πλαστικό και νιτροκυτταρίνη. • Καρβουνάκια θυμιάματος. • Παραγωγή ανθρακασβεστίου. • Γόμωση φυσιγγίων και καλύκων κυνηγίου, σε εργαστήρια ολικού εμβαδού μέχρι 300 τ.μ. στεγασμένης επιφάνειας και για συνολική αποθηκευμένη ποσότητα μέχρι 100 κιλά άκαπνη πυρίτιδα, 60.000 τεμάχια φυσιγγίων και 200.000 καψύλλια. (Σε περίπτωση υπέρβασης οποιασδήποτε προϋπόθεσης κατατάσσονται στην κατηγορία Cγ).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.19:

Εγκαταστάσεις που υπάγονται στην κατηγορία Β.

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΙΚΡΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Ba).	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Ειδών διατροφής, εκτός ποτών.	<ul style="list-style-type: none"> • Χημικός καθαρισμός και υδρογόνωση ελαίων και λιπών. • Παραγωγή μαγειρικών λιπών. • Πυρηνελαιουργεία. • Σπορελαιουργεία. • Έκθλιψη ελαίων.
Χημικές βιομηχανίες.	<ul style="list-style-type: none"> • Στεγνοκαθαριστήρια. • Παραγωγή υλικών επίστρωσης οδών. • Παραγωγή ναφθαλίνης. • Παραγωγή μονωτικών υλικών από πετρέλαιο και άνθρακα. • Παρασκευή καλλυντικών και ειδών ατομικής τουαλέτας, εκτός από κολώνιες και βαφές νυχιών. • Παρασκευή σαπουνιών. • Παρασκευή απορρυπαντικών και λευκαντικών. • Κόλλες (εκτός από βενζινοκόλλες). • Βαφεία αυτοκινήτων και λοιπών οχημάτων-μηχ/των.
2. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΕΣΑΙΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Bb).	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Ποτών.	<ul style="list-style-type: none"> • Οινοπνευματοποιία. • Ποτοποιία οινοπνευματωδών ποτών.
Χημικές.	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή πλαστικών υλών και συνθετικών ρητινών. • Παραγωγή ιών από συνθετικές ύλες. • Παραγωγή πετροχημικών. • Παραγωγή οργανικών χρωστικών ουσιών. • Κατεργασία ρητίνης. • Παρασκευή βερνικιών και στιλβωμάτων υποδημάτων. • Παρασκευή στιλβωμάτων δαπέδων και μετάλλων. • Παρασκευή βαφής νυχιών, κολώνιες. • Παρασκευή αιθέριων ελαίων και αρωμάτων. • Παρασκευή μελανιών. • Παρασκευή γεωργικών φαρμάκων και εντομοκτόνων. • Βενζινοκόλλες. • Αποθήκες διαφόρων αλκοολών, κετονών και λοιπών εύφλεκτων υγρών, με σημείο ανάφλεξης μικρότερο από 550 βαθμούς κελσίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.20:

Εγκαταστάσεις που υπάγονται στην κατηγορία C.

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΙΚΡΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Ca).	
ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΥΠΑΧΘΕΙ.	ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΥΠΑΧΘΕΙ.
2. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΕΣΑΙΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Cb).	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Βιομηχανίες παραγωγών πετρελαίου και άνθρακα.	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή εμφιάλωση και αποθήκευση καυσίμων αερίων, εκτός FREON. • Βιομηχανίες/βιοτεχνίες που χρησιμοποιούν φιάλες ή συστοιχίες αερίων καυσίμων, συνολικής χωρητικότητας σε αέριο περισσότερο από 150 κλά.
3. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Cc).	
Χημικές.	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή πυρείων. • Παραγωγή, επεξεργασία και αποθήκευση εκρηκτικών υλών και πυρομαχικών. • Γομωτήρια (Περιλαμβάνονται οι γομώσεις κάθε είδους). • Γομωτήρια φυσιγγίων και καλύκων εκτός εκείνων που υπάγονται στην κατηγορία Ac. • Αποθήκευση εκρηκτικών υλών, εκτός εργοστασιακών χώρων. • Κατασκευή και αποθήκευση πυροτεχνημάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.21:

Εγκαταστάσεις που υπάγονται στην κατηγορία D.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Κατεργασίας μετάλλων.	Στην κατηγορία αυτή υπάγονται αποκλειστικά οι βιομηχανίες και οι βιοτεχνίες που κατεργάζονται τα μέταλλα: Νάτριο, Κάλιο, Μαγνήσιο, Τιτάνιο και Ζιρκόνιο.

Β. ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.

Οι κάτοχοι των εγκαταστάσεων που αναφέρονται παραπάνω, οφείλουν να συντάσσουν **μελέτη πυροπροστασίας**, η οποία εγκρίνεται από τις κατά τόπους αρμόδιες Πυροσβεστικές Υπηρεσίες. Η μελέτη περιλαμβάνει όλα τα μέτρα πυροπροστασίας που έχουν παρθεί και είναι απαραίτητη για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας σε μια επιχείρηση. Από την υποχρέωση σύνταξης μελέτης πυροπροστασίας εξαιρούνται οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία Ο (βλέπε πίνακα 2.17). Επιπλέον, σε όλες τις βιομηχανικές-βιοτεχνικές επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνονται τα παρακάτω **προληπτικά μέτρα πυροπροστασίας**:

1. Ανάρτηση πινακίδων σε εμφανή σημεία της εγκατάστασης με οδηγίες πρόληψης πυρκαγιάς και τρόπους ενέργειας του προσωπικού της επιχείρησης σε περίπτωση έναρξης πυρκαγιάς.
2. Σήμανση θέσης πυροσβεστικών υλικών και μέσων, οδών διαφυγής και εξόδων κινδύνου καθώς και σήμανση επικινδύνων υλικών και χώρων.
3. Απαγόρευση καπνίσματος και χρήσης γυμνής φλόγας (σπίρτα, αναπτήρες κλπ.), σε επικίνδυνους χώρους.
4. Κατάλληλη διευθέτηση του χώρου αποθήκευσης υλών που μπορούν να αυτοαναφλεγούν και επιλογή των χώρων αποθήκευσης μακριά από θέση παραγωγής και εργασίας.
5. Απομάκρυνση από τις αποθήκες, διαδρόμους, ταράτσες, προαύλια κλπ. όλων των άχρηστων υλικών, που μπορούν να αναφλεγούν και τοποθέτηση σε ασφαλή μέρη, για αποφυγή μετάδοσης πυρκαγιάς σ' αυτά.
6. Τήρηση διόδων μεταξύ των αποθηκευόμενων υλικών για τη διευκόλυνση επέμβασης σε περίπτωση έναρξης πυρκαγιάς.
7. Απομάκρυνση των εύφλεκτων υλών από θέσεις όπου γίνεται χρήση γυμνής φλόγας, από όπου προκαλούνται σπινθήρες και γενικά από πηγές εκπομπής θερμότητας.
8. Συνεχής καθαρισμός όλων των διαμερισμάτων, γραφείων διαδρόμων, προαυλίων, αποθηκών κλπ. της επιχείρησης και άμεση απομάκρυνση των υλών που μπορούν να αναφλεγούν.
9. Επιμελής συντήρηση και τακτική επιθεώρηση και έλεγχος των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς.

10. Επαρκής και συχνός αερισμός (φυσικός ή τεχνητός) των χώρων παραγωγής και αποθήκευσης πρώτων υλών και τελικών προϊόντων.

11. Επιθεώρηση όλων των διαμερισμάτων, αποθηκών κλπ., από υπεύθυνο υπάλληλο της επιχείρησης, μετά τη διακοπή της εργασίας καθώς και κατά τις εργάσιμες ώρες, για επισήμανση και εξάλειψη τυχόν υφισταμένων προϋποθέσεων εκδήλωσης πυρκαγιάς.

Γ. ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.

Γ1. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ο.

Οι εγκαταστάσεις αυτές οφείλουν, πέραν των γενικών μέτρων που πρέπει εφαρμόζουν κατά περίπτωση και των άλλων τυχόν μέτρων που υποδεικνύει η Π.Υ., να έχουν σε επίκαιρα σημεία 2 πυροσβεστήρες σκόνης τύπου ΡΑ6.

Γ2. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α.

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει από άποψη κινδύνου πυρκαγιάς, τρεις ομάδες: μικρού (Αα), μεσαίου (Αβ) και μεγάλου κινδύνου (Αγ).

Γ2.1. Ομάδα μικρού κινδύνου (Αα).

Για την ομάδα αυτή πρέπει να λαμβάνονται τα παρακάτω μέτρα:

I. Εφοδιασμός των μονάδων με φορητά μέσα πυρόσβεσης, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.22:

Προδιαγραφές των μέσων πυρόσβεσης για την ομάδα Αα.

Είδος Πυροσβεστήρα	Τύπος Πυροσβεστήρα	Κατανομή Πυροσβεστήρων για κάθε 500 τ.μ. επιφάνεια στεγασμένου χώρου.	Ελάχιστος αριθμός Πυροσβεστήρων ανεξάρτητα από την επιφάνεια στεγασμένου χώρου.	Μέγιστη διαδρομή προσέγγισης πυροσβεστήρων σε μέτρα.
Σκόνης ή	ΡΑ6	2	2	35
Σκόνης	ΡΑ12	1	2	35

II. Εγκατάσταση μόνιμων μέσων πυρόσβεσης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν στεγασμένη επιφάνεια πάνω από 2.500 τ.μ. υποχρεούνται σε εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου. Αυτό το δίκτυο πρέπει να καλύπτει και τους χώρους που χρησιμοποιούνται για αποθήκευση πρώτων υλών ή βιομηχανικών προϊόντων που μπορούν να αναφλεγούν.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις που δεν υποχρεούνται στην εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου, αυτές πρέπει να διαθέτουν σημεία υδροληψίας με μόνιμα προσαρμοσμένους κοινούς ελαστικούς σωλήνες νερού έτσι ώστε να καλύπτουν όλους τους στεγασμένους χώρους.

Γ2.2. Ομάδα μεσαίου κινδύνου (Ab).

Για την ομάδα αυτή πρέπει να λαμβάνονται τα παρακάτω κατασταλτικά μέσα:

I. Εφοδιασμός των μονάδων με φορητά μέσα πυρόσβεσης, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.23:
Προδιαγραφές των μέσων πυρόσβεσης για την ομάδα Ab.

Είδος Πυροσβεστήρα	Τύπος Πυροσβεστήρα	Κατανομή Πυροσβεστήρων για κάθε 500 τ.μ. επιφάνεια στεγασμένου χώρου.	Ελάχιστος αριθμός Πυροσβεστήρων ανεξάρτητα από την επιφάνεια στεγασμένου χώρου.	Μέγιστη διαδρομή προσέγγισης πυροσβεστήρων σε μέτρα.
Σκόνης ή	PA6	2	2	35
Σκόνης	PA12	1	2	25

II. Εφοδιασμός των μονάδων με τροχήλατα μέσα πυρόσβεσης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν υπαίθριες αποθήκες με επιφάνεια πάνω από 1.000 τ.μ. (και εφόσον αποθηκεύουν πρώτες ύλες ή βιομηχανικά προϊόντα που μπορούν ν' αναφλεγούν) υποχρεούνται σε εφοδιασμό δύο (2) τροχήλατων πυροσβεστήρων ξηρής σκόνης 25 χιλ/μων ο καθένας ή έναν (1) όμοιο των 50 χιλ/μων. Επίσης πρέπει να προβλέπεται ένας ακόμη πυροσβεστήρας όμοιος των 25 χιλ/μων για κάθε επί πλέον των 1.000 τ.μ. επιφάνεια.

III. Εγκατάσταση μόνιμων μέσων πυρόσβεσης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν συνολική στεγασμένη επιφάνεια πάνω από 1.500 τ.μ. υποχρεούνται σε εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου που πρέπει να καλύπτει και τους τυχόν υπαίθριους χώρους που χρησιμοποιούνται για αποθήκευση πρώτων υλών ή βιομηχανικών προϊόντων.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις που δεν υποχρεούνται στην εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου, αυτές πρέπει να διαθέτουν σημεία υδροληψίας με μόνιμα προσαρμοσμένους κοινούς ελαστικούς σωλήνες νερού έτσι ώστε να καλύπτουν όλους τους στεγασμένους χώρους.

Τέλος, οι επιχειρήσεις που στεγάζονται σε κτίρια των οποίων οι υπερκείμενοι όροφοι χρησιμοποιούνται για κατοικία, ξενοδοχείο, εκπαίδευση και συνάθροιση κοινού υποχρεούνται, ανεξάρτητα από τη στεγασμένη επιφάνειά τους να τοποθετούν αυτοδιεγειρόμενες πυροσβεστήρες οροφής ανάλογου κατασβεστικού υλικού καλύπτοντας όλους τους χώρους, στους οποίους υπάρχουν υλικά που μπορούν ν' αναφλεγούν.

Γ2.3. Ομάδα μεγάλου κινδύνου (Ac).

Για την ομάδα αυτή πρέπει να λαμβάνονται τα παρακάτω κατασταλτικά μέσα.

I. Εφοδιασμός των μονάδων με φορητά μέσα πυρόσβεσης, όπως στην περίπτωση της ομάδας μεσαίου κινδύνου (Ab).

II. Εφοδιασμός των μονάδων με τροχήλατα μέσα πυρόσβεσης, όπως στην περίπτωση της ομάδας μεσαίου κινδύνου (Ab).

III. Εγκατάσταση μόνιμων μέσων πυρόσβεσης, ως εξής:

Οι επιχειρήσεις που έχουν συνολική στεγασμένη επιφάνεια πάνω από 1.000 τ.μ. υποχρεούνται σε εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου και χειροκίνητου συστήματος συναγερμού, το οποίο σε περίπτωση διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος θα τροφοδοτείται αυτόματα από εφεδρική πηγή ενέργειας.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις που δεν υποχρεούνται στην εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου, αυτές πρέπει να διαθέτουν σημεία υδροληψίας με μόνιμα προσαρμοσμένους κοινούς ελαστικούς σωλήνες νερού έτσι ώστε να καλύπτουν όλους τους στεγασμένους χώρους.

Οι επιχειρήσεις που στεγάζονται σε κτίρια των οποίων οι υπερκείμενοι όροφοι χρησιμοποιούνται για κατοικία, ξενοδοχείο, εκπαίδευση και συνάθροιση κοινού, υποχρεούνται, ανεξάρτητα από τη στεγασμένη επιφάνειά τους, να τοποθετούν αυτοδιεγειρόμενους πυροσβεστήρες οροφής ανάλογου κατασβεστικού υλικού, καλύπτοντας όλους τους χώρους στους οποίους υπάρχουν εύφλεκτα υλικά.

Τέλος, οι κλειστοί χώροι αποθήκευσης με επιφάνεια πάνω από 500 τ.μ. πρέπει να εφοδιάζονται με κατάλληλα ανιχνευτικά συστήματα, κατά περίπτωση.

Γ3. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β.

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει από άποψη κινδύνου πυρκαγιάς τρεις (3) ομάδες: μικρού (Ba), μεσαίου (Bb) και μεγάλου κινδύνου (Bc).

Γ3.1. Ομάδα μικρού κινδύνου (Ba).

Για την ομάδα αυτή πρέπει να λαμβάνονται τα παρακάτω κατασταλτικά μέσα:

I. Εφοδιασμός των μονάδων με φορητά μέσα πυρόσβεσης, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.24:

Προδιαγραφές των μέσων πυρόσβεσης για την ομάδα Ba.

Είδος Πυροσβεστήρα	Τύπος Πυροσβεστήρα	Κατανομή Πυροσβεστήρων για κάθε 500 τ.μ. επιφάνεια στεγασμένου χώρου	Ελάχιστος αριθμός Πυροσβεστήρων ανεξάρτητα από την επιφάνεια του στεγασμένου χώρου.	Μέγιστη διαδρομή προσέγγισης Πυροσβεστήρων σε μέτρα.
Σκόνης διοξειδίου άνθρακος (CO2) ή	PA12	1	1	20
	C6	1	1	20
Μηχανικού αφρού ή	WF10	1	1	20
HALON 3KG ή	1211 BCF	1	1	20
HALON ½KCF	1211 BCF	2	2	20

II. Εφοδιασμός των μονάδων με τροχήλατα μέσα πυρόσβεσης.

Για επιχειρήσεις που έχουν στεγασμένη επιφάνεια από 1500 μέχρι και 3.000 τ.μ. απαιτείται ένας (1) τροχήλατος πυροσβεστήρας σκόνης των 25 χιλ/μων κι ένας διοξειδίου του άνθρακα των 20 χιλ/μων.

Για στεγασμένους χώρους επιφάνειας μεγαλύτερης από 3.000 τ.μ. απαιτείται ένας (1) πυροσβεστήρας των παραπάνω τύπων για κάθε επί πλέον 1500 τ.μ. στεγασμένης επιφάνειας.

III. Εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου.

Οι επιχειρήσεις που έχουν στεγασμένη επιφάνεια πάνω 1500 τ.μ. υποχρεούνται σε εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού δικτύου. Τα δίκτυα που έχουν μέχρι και τέσσερις (4) πυροσβεστικές φωλιές πρέπει να διαθέτουν και δύο (2) δοχεία αεροποιητικού διαλύματος των 20 χιλ/μων το καθένα με ένα αυλό αφρού και ένα (1) αναμικτήρα για την παραγωγή αφρού. Όσον αφορά στα δίκτυα που έχουν περισσότερες από τέσσερις (4) πυροσβεστικές φωλιές πρέπει να διατίθενται και τέσσερα (4) δοχεία αεροποιητικού διαλύματος, δύο (2) αυλοί αφρού και δύο (2) αναμικτήρες για την παραγωγή αφρού.

Οι επιχειρήσεις που δεν υποχρεούνται στην εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου, πρέπει να διαθέτουν σημεία υδροληψίας με μόνιμα προσαρμοσμένους κοινούς ελαστικούς σωλήνες νερού έτσι ώστε να καλύπτουν όλους τους στεγασμένους χώρους.

Τέλος, οι επιχειρήσεις που στεγάζονται σε κτίρια των οποίων οι υπερκείμενοι όροφοι χρησιμοποιούνται για κατοικία, ξενοδοχείο, εκπαίδευση και συνάθροιση κοινού υποχρεούνται, ανεξάρτητα από τη στεγασμένη επιφάνειά τους να τοποθετούν αυτοδιεγειρόμενες πυροσβεστήρες οροφής ανάλογου κατασβεστικού υλικού καλύπτοντας όλους τους χώρους, στους οποίους υπάρχουν υλικά που μπορούν ν' αναφλεγούν.

Γ3.2. Ομάδα μεσαίου κινδύνου (Bb).

Για την ομάδα αυτή πρέπει να λαμβάνονται τα παρακάτω κατασταλτικά μέσα:

- I. Εφοδιασμός των μονάδων με φορητά μέσα πυρόσβεσης** όπως στην περίπτωση της ομάδας μικρού κινδύνου (Ba).
- II. Εφοδιασμός των μονάδων με τροχήλατα μέσα**, όπως στην περίπτωση της ομάδας μικρού κινδύνου (Bb).
- III. Εγκατάσταση μόνιμων μέσων πυρόσβεσης**, όπως στην περίπτωση της ομάδας μικρού κινδύνου (Ba).
- IV. Εφοδιασμός των μονάδων με ανιχνευτικά συστήματα**, ως εξής:

Πρέπει να τοποθετείται ανιχνευτικό σύστημα εκρηκτικών αερίων σε χώρους που υπάρχουν εύφλεκτα υγρά ή εύφλεκτα αέρια. Τα ανιχνευτικά συστήματα πρέπει να κατασκευάζονται σύμφωνα με τα εθνικά πρότυπα και εφόσον δεν υπάρχουν τέτοια, σύμφωνα με αυτά που έχουν καθορισθεί από την Πυροσβεστική Αρχή.

Γ4. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ C.

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται οι εγκαταστάσεις, όπου ο κίνδυνος έκρηξης είναι πολύ μεγάλος και περιλαμβάνει, από άποψη κινδύνου πυρκαγιάς, τρεις (3) ομάδες: μικρού (Ca), μεσαίου (Cb) και μεγάλου (Cc) κινδύνου.

Γ4.1. Ομάδα μικρού κινδύνου (Ca).

Δεν έχουν υπαχθεί.

Γ4.2. Ομάδα μεσαίου κινδύνου (Cb).

Για την ομάδα αυτή πρέπει να λαμβάνονται τα παρακάτω κατασταλτικά μέσα:

I. Εφοδιασμός των μονάδων με φορητά μέσα πυρόσβεσης, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.25:

Προδιαγραφές των μέσων πυρόσβεσης για την ομάδα Cb.

Είδος Πυροσβεστήρα	Τύπος Πυροσβεστήρα	Κατανομή Πυροσβεστήρων για κάθε 500 τ.μ. επιφάνεια στεγασμένου χώρου.	Ελάχιστος αριθμός Πυροσβεστήρων ανεξάρτητα από την επιφάνεια στεγασμένου χώρου.	Μεγίστη διαδρομή προσέγγισης πυροσβεστήρων σε μέτρα
Σκόνης Διοξειδίου άνθρακος (CO2) ή	PA12	1	1	20
	C6	1	2	15
Σκόνης ή	P12	1	2	15
HALON	3 KG BCF	1	2	15

Ειδικότερα, για την προστασία των δεξαμενών αποθήκευσης καυσίμων αερίων απαιτείται η ύπαρξη 2 τουλάχιστον πυροσβεστήρων των ανωτέρω τύπων για κάθε δεξαμενή.

Για υπαίθριες αποθήκες φιαλών καυσίμων αερίων και για ποσότητα μέχρι 15.000 KGR (1500 φιάλες των 10 χιλ/μωv ή ανάλογου αριθμού φιαλών άλλης χωρητικότητας) απαιτείται η ύπαρξη δύο (2) πυροσβεστήρων τύπου P12.

Για μεγαλύτερη ποσότητα φιαλών, απαιτείται ένας (1) πυροσβεστήρας τύπου P12 ανά 3.000 KGR (300 φιάλες των δέκα 10 χιλ/μωv ή ανάλογου αριθμού φιαλών άλλης χωρητικότητας).

II. Εγκατάσταση μόνιμων μέσων πυρόσβεσης.

Η εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου για επιχειρήσεις που έχουν στεγασμένη επιφάνεια πάνω από 750 τμ. είναι υποχρεωτική. Απαιτείται επίσης σύστημα αυτόματης κατάσβεσης και ανίχνευσης της πυρκαγιάς, για κλειστούς χώρους αποθήκευσης με επιφάνεια πάνω από 500 τμ.

Γ4.3. Ομάδα μεγάλου κινδύνου (Cc).

Για την ομάδα αυτή πρέπει να λαμβάνονται τα παρακάτω κατασταλτικά μέσα προστασίας, σε συνδυασμό με τα προβλεπόμενα μέτρα και μέσα από τις ισχύουσες διατάξεις περί εκρηκτικών:

I. Εφοδιασμός των μονάδων με φορητά μέσα πυρόσβεσης.

Ισχύει ότι και για την περίπτωση της ομάδας μεσαίου κινδύνου (Cb).
(βλέπε παραπάνω, πίνακα 2.24).

II. Εγκατάσταση μόνιμων μέσων πυρόσβεσης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν στεγασμένη επιφάνεια πάνω από 500 τμ. υποχρεούνται σε εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου, ενώ οι χώροι αποθήκευσης με επιφάνεια πάνω από 300 τμ. πρέπει να έχουν σύστημα αυτόματης κατάσβεσης με κατάλληλο κατασβεστικό υλικό. Τέλος, οι εγκαταστάσεις παραγωγής και οι κλειστοί χώροι αποθήκευσης με επιφάνεια πάνω από 500 τ.μ. πρέπει να εφοδιάζονται με κατάλληλα συστήματα ανίχνευσης πυρκαγιάς.

Γ5. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ D.

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις όπου οι πυρκαγιές προκαλούνται από μέταλλα (νάτριο, κάλιο, μαγνήσιο, τιτάνιο, ζirkόνιο κλπ.). Στην κατηγορία αυτή χρησιμοποιούνται σαν κατασταλτικά μέσα, ειδικοί φορητοί ή τροχήλατοι πυροσβεστήρες σκόνης, διάφορης χωρητικότητας τύπου PD (κατάσβεσης μετάλλων).

Δ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΥΘΜΙΣΕΙΣ.

1. Οι επιχειρήσεις που υποχρεούνται στην εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου επιβάλλεται να εφοδιάζονται με βοηθητικά εργαλεία και μέσα, τα οποία θα βρίσκονται σε ειδικό ερμάριο. Το ερμάριο αυτό ονομάζεται ΣΤΑΘΜΟΣ.

Ανά έξη (6) πυροσβεστικές φωλιές στην επιχείρηση πρέπει να υπάρχει ένας ΣΤΑΘΜΟΣ, μέσα στον οποίο θα βρίσκονται:

- Ένας (1) λοστός διάρρηξης.
- Ένας (1) πέλεκυς μεγάλος.
- Ένα (1) φτυάρι.
- Μία (1) κουβέρτα διάσωσης (δύσφλεκτη).
- Δύο (2) ηλεκτρικοί φανοί χειρός.

Ανά δώδεκα (12) πυροσβεστικές φωλιές, στον παραπάνω ΣΤΑΘΜΟ θα προστίθενται:

- Μία (1) αναπνευστική συσκευή οξυγόνου ή πεπιεσμένου αέρα.
- Δύο (2) ατομικές προσωπίδες με φίλτρο και
- Δύο (2) κράνη προστατευτικά.

2. Οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν επικίνδυνα αέρια (αμμωνία, χλώριο, υδρογόνο κλπ.) υποχρεούνται στην εγκατάσταση κατάλληλου αυτόματου ανιχνευτικού συστήματος, το οποίο θα έχει την δυνατότητα αυτόματης διακοπής διαφυγόντος αερίου. Επίσης, πρέπει να διαθέτουν μία (1) τουλάχιστον ειδική προστατευτική στολή, όπου απαιτείται.

3. Οι βιομηχανίες με στεγασμένη επιφάνεια άνω των 5.000 τμ. υποχρεούνται στην τοποθέτηση υδροστομίου για τροφοδότηση πυροσβεστικών οχημάτων σύμφωνα με τις οδηγίες της Π. Υ.

2. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 105/95.

«Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/ και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/58/ΕΟΚ».
(ΦΕΚ 67/Α/95)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Το παρόν προεδρικό διάταγμα καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία. Οι διατάξεις του εφαρμόζονται επιπλέον των γενικών διατάξεων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας που ισχύουν κάθε φορά.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο κατατάσσονται.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ: Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται:

- Στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.
- Στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό.
- Στη σήμανση που χρησιμοποιείται για την ρύθμιση της οδικής, σιδηροδρομικής, ποτάμιας, θαλάσσιας και εναέριας κυκλοφορίας.

ΟΡΙΣΜΟΙ:

α) Σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας: Κάθε σήμανση η οποία, αναφερόμενη σε ένα ορισμένο αντικείμενο, δραστηριότητα ή κατάσταση, παρέχει μια ένδειξη ή οδηγίες σχετικά με την ασφάλεια ή/και την υγεία κατά την εργασία, ανάλογα με την περίπτωση, μέσω πινακίδας, χρώματος, φωτεινού ή ηχητικού σήματος, προφορικής ανακοίνωσης ή σήματος δια χειρονομιών.

β) Απαγορευτικό σήμα: Κάθε σήμα που απαγορεύει κάποια συγκεκριμένη συμπεριφορά που μπορεί να προκαλέσει κίνδυνο.

γ) Προειδοποιητικό σήμα: Κάθε σήμα που προειδοποιεί για έναν υπαρκτό ή πιθανό κίνδυνο.

δ) Σήμα υποχρέωσης: Κάθε σήμα που ορίζει μια συγκεκριμένη συμπεριφορά.

ε) Σήμα διάσωσης ή βοήθειας: Κάθε σήμα που παρέχει ενδείξεις σχετικές με τις εξόδους κινδύνου ή τα μέσα βοήθειας ή διάσωσης.

στ) Ενδεικτικό σήμα: Κάθε σήμα που παρέχει άλλες ενδείξεις πέραν εκείνων που προβλέπονται παραπάνω.

ζ) **Πινακίδα:** Κάθε σήμα το οποίο, με το συνδυασμό γεωμετρικού σχήματος, χρωμάτων και ενός συμβόλου ή εικονογράμματος, παρέχει μια συγκεκριμένη ένδειξη, η ορατότητα της οποίας εξασφαλίζεται από φωτισμό επαρκούς έντασης.

η) **Πρόσθετη πινακίδα:** Κάθε πινακίδα που χρησιμοποιείται μαζί με μια από τις πινακίδες που αναφέρονται στη παράγραφο ζ και η οποία παρέχει συμπληρωματικές ενδείξεις.

θ) **Χρώμα ασφαλείας:** Κάθε χρώμα στο οποίο προσδίδεται μια συγκεκριμένη σημασία.

ι) **Σύμβολο ή εικονοσύμβολο:** Κάθε εικόνα που περιγράφει μια κατάσταση ή συνιστά μια συγκεκριμένη συμπεριφορά και η οποία χρησιμοποιείται πάνω σε μια πινακίδα ή μια φωτεινή επιφάνεια.

ια) **Φωτεινό σήμα:** Κάθε σήμα που εκπέμπεται από συσκευή αποτελούμενη από διαφανή ή διαφώτιστα υλικά, φωτιζόμενα από το εσωτερικό ή από πίσω, κατά τρόπο ώστε να εμφανίζεται, από μόνη της, ως φωτεινή επιφάνεια.

ιβ) **Ηχητικό σήμα:** Κάθε κωδικό ηχητικό σήμα που εκπέμπεται από ειδική συσκευή χωρίς χρήση ανθρώπινης ή συνθετικής φωνής.

ιγ) **Προφορική ανακοίνωση:** Κάθε προκαθορισμένο προφορικό μήνυμα, με χρήση ανθρώπινης ή συνθετικής φωνής.

ιδ) **Σήμα δια χειρονομιών:** Κίνηση ή/και θέση των βραχιόνων ή/και των χεριών σύμφωνα με κωδική μορφή για την καθοδήγηση ατόμων που εκτελούν χειρισμούς οι οποίοι ενέχουν υπαρκτό ή πιθανό κίνδυνο για τους εργαζομένους.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

Η σήμανση ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας χωρίζεται σε δύο μεγάλες κατηγορίες, κάθε μια από τις οποίες διαιρείται σε υποκατηγορίες ανάλογα με την χρήση για την οποία προορίζεται. Στον πίνακα που ακολουθεί γίνεται παρουσίαση των εν λόγω κατηγοριών και των περιεχομένων τους:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.26:

Κατηγορίες σήμανσης ασφάλειας και υγείας.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΗΜΑΝΣΗΣ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
A. Μόνιμη Σήμανση	A1. Σήματα Απαγόρευσης. A2. Σήματα Προειδοποίησης. A3. Σήματα Υποχρέωσης. A4. Σήματα Πυροσβεστικού εξοπλισμού. A5. Σήματα Διάσωσης. A6. Σήμανση εμποδίων, επικίνδυνων σημείων και οδών Κυκλοφορίας. A7. Επισήμανση δοχείων και σωληνώσεων.
B. Περιστασιακή Σήμανση	B1. Ηχητικά σήματα. B2. Φωτεινά σήματα. B3. Προφορική ανακοίνωση. B4. Σήματα με χειρονομίες.

A. ΜΟΝΙΜΗ ΣΗΜΑΝΣΗ.**A1. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ.**

Η μόνιμη σήμανση (με πινακίδες ή χρώματα ασφαλείας) πραγματοποιείται όταν σχετίζεται με:

- Την απαγόρευση.
- Την προειδοποίηση.
- Την υποχρέωση.
- Τον εντοπισμό και την αναγνώριση των μέσων διάσωσης, βοήθειας και των εξοπλισμών καταπολέμησης πυρκαγιάς.
- Την επισήμανση κινδύνων από εμπόδια, επικίνδυνα σημεία και οδούς κυκλοφορίας και δοχεία ή σωληνώσεις που περιέχουν ή μεταφέρουν επικίνδυνες ουσίες.

A2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ.

Οι πινακίδες πρέπει να κατασκευάζονται από υλικό με την καλύτερη δυνατή αντοχή σε κρούσεις, σε κακές καιρικές συνθήκες και σε δυσμενείς επιδράσεις του περιβάλλοντος. Επίσης, οι διαστάσεις καθώς και τα χρωματομετρικά και φωτομετρικά χαρακτηριστικά των πινακίδων πρέπει να εξασφαλίζουν την καλή ορατότητα και την κατανόησή τους.

A3. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΧΡΗΣΗΣ.

Οι πινακίδες πρέπει να τοποθετούνται σε κατάλληλο ύψος και σε θέση ανάλογη με την οπτική γωνία, λαμβανομένων υπόψη ενδεχομένων εμποδίων, καθώς και σε καλά φωτισμένο και εύκολα προσπελάσιμο μέρος. Σε περίπτωση κακών συνθηκών φυσικού φωτισμού θα πρέπει να χρησιμοποιούνται φωσφορίζοντα χρώματα, ανακλαστικά υλικά ή τεχνητός φωτισμός.

Η σήμανση ασφάλειας και υγείας που χρησιμοποιείται σε κάθε επιχείρηση, πρέπει να απεικονίζεται με τις επεξηγήσεις της σημασίας της σε μικρογραφία σε συγκεντρωτικούς πίνακες που αναρτώνται σε προσιτά και εμφανή σημεία των χώρων εργασίας. Με αυτό τον τρόπο, λαμβάνουν γνώση του περιεχομένου τους όλοι οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση.

A4. ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΣΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ.

Τα σήματα ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας περιέχουν συνδυασμούς σχημάτων και χρωμάτων που έχουν ορισμένη σημασία και παραπέμπουν σε μια συγκεκριμένη κατάσταση. Οι συνδυασμοί αυτοί έχουν κωδικοποιηθεί και συναντώνται πάντα με την ίδια μορφή προκειμένου να επιτυγχάνεται η εύκολη κατανόηση, αναγνώριση και απομνημόνευσή τους. Περιγραφή των εν λόγω συνδυασμών και της σημασίας τους γίνεται στον ακόλουθο πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.27:

Γεωμετρικό σχήμα και σημασία των σημάτων ασφάλειας.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΟ ΣΧΗΜΑ	ΣΗΜΑΣΙΑ
	<ul style="list-style-type: none"> • Σήματα απαγόρευσης.
	<ul style="list-style-type: none"> • Σήματα υποχρέωσης.
	<ul style="list-style-type: none"> • Σήματα προειδοποίησης.
	<ul style="list-style-type: none"> • Σήματα διάσωσης ή βοήθειας.
	<ul style="list-style-type: none"> • Σήματα που αφορούν το πυροσβεστικό υλικό ή εξοπλισμό.

A5. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΗΜΑΤΩΝ.**A5.1. Σήματα Απαγόρευσης.**

Τα σήματα απαγόρευσης απαγορεύουν να κάνουμε κάποια ενέργεια. Η απαγορευμένη ενέργεια παριστάνεται με ένα μαύρο σύμβολο σε λευκό φόντο που περιβάλλεται από κόκκινη γραμμή. Χαρακτηριστικό των σημάτων απαγόρευσης είναι το κυκλικό τους σχήμα και η κόκκινη γραμμή που διασχίζει το σήμα από αριστερά προς τα δεξιά με κλίση 45 μοιρών. Παραδείγματα απαγορευτικών σημάτων αποτελούν τα παρακάτω:

Απαγορεύεται
το κάπνισμα.

Απαγορεύεται η χρήση
γυμνής φλόγας και το κάπνισμα.

Απαγορεύεται
η διέλευση πεζών.

Απαγορεύεται η κατάσβεση με νερό.

Μη πόσιμο νερό.

Απαγορεύεται η είσοδος
στους μη έχοντες ειδική
άδεια.

Απαγορεύεται η διέλευση
οχημάτων διακίνησης φορτίων.

Μην αγγίζετε.

A5.2. Σήματα Προειδοποίησης.

Τα σήματα προειδοποίησης προειδοποιούν για έναν υπαρκτό ή πιθανό κίνδυνο και έχουν σχήμα ισόπλευρου τριγώνου με τη μια του κορυφή προς τα πάνω. Ο κίνδυνος για τον οποίο προειδοποιούν παριστάνεται με ένα μαύρο σύμβολο σε κίτρινο φόντο που περιβάλλεται από μαύρη γραμμή. Τα κυριότερα σήματα προειδοποίησης απεικονίζονται παρακάτω:

Εύφλεκτες ύλες ή/και υψηλή θερμοκρασία.

Εκρηκτικές ύλες.

Τοξικές ύλες.

Διαβρωτικές ύλες.

Ραδιενεργά υλικά.

Αιωρούμενα φορτία.

Οχήματα διακίνησης φορτίων.

Κίνδυνος ηλεκτροπληξίας.

Γενικός κίνδυνος.

Ακτινοβολία
λείζερ.

Αναφλέξιμες
ύλες.

Μη ιοντίζουσες
ακτινοβολίες.

Ισχυρό
μαγνητικό πεδίο.

Κίνδυνος
παραπατήματος.

Κίνδυνος
πτώσης.

Βιολογικός
κίνδυνος.

Χαμηλή
θερμοκρασία.

Βλαβερές ή
ερεθιστικές ύλες.

A5.3. Σήματα Υποχρέωσης.

Τα σήματα υποχρέωσης μας υποχρεώνουν να κάνουμε μια συγκεκριμένη ενέργεια. Τα σήματα αυτά έχουν κυκλικό σχήμα και η ενέργεια που μας υποχρεώνουν να κάνουμε παριστάνεται με άσπρο σύμβολο σε μπλε φόντο. Όταν δουλεύουμε σε θέση εργασίας που έχει ένα ή περισσότερα από τα σήματα υποχρέωσης πρέπει πρώτα να συμμορφωθούμε με αυτά που υποδεικνύει το σήμα και μετά να ξεκινήσουμε την εργασία μας. Σήματα υποχρέωσης αποτελούν τα παρακάτω:

Υποχρεωτική προστασία των ματιών.

Υποχρεωτική προστασία του κεφαλιού.

Υποχρεωτική προστασία των αυτιών.

Υποχρεωτική προστασία των αναπνευστικών οδών.

Υποχρεωτική προστασία των ποδιών.

Υποχρεωτική προστασία των χεριών.

Υποχρεωτική προστασία του σώματος.

Υποχρεωτική προστασία του προσώπου.

Υποχρεωτική ατομική προστασία έναντι πτώσεων.

Υποχρεωτική διάβαση για πεζούς.

Γενική υποχρέωση.

Α5.4. Σήματα Πυροσβεστικού υλικού ή εξοπλισμού.

Τα σήματα πυροσβεστικού υλικού ή εξοπλισμού δείχνουν τη θέση αυτού καθώς και την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσουμε προκειμένου να φτάσουμε στο πυροσβεστικό υλικό ή εξοπλισμό, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Τα σήματα αυτά έχουν τετράγωνο ή ορθογώνιο σχήμα και η ένδειξη του υλικού ή εξοπλισμού παριστάνεται με λευκό σύμβολο σε κόκκινο φόντο.

- Τα σήματα που δείχνουν τη θέση του πυροσβεστικού υλικού ή εξοπλισμού είναι:

Πυροσβεστική
μάνικα

Σκάλα

Πυροσβεστήρας

Τηλέφωνο για την
καταπολέμηση
πυρκαγιών

- Τα σήματα που δείχνουν την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσουμε για να φθάσουμε στο πυροσβεστικό υλικό ή εξοπλισμό είναι:

Κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί

- Παράδειγμα συνδυασμού των παραπάνω σημάτων αποτελεί το εξής:

A5.5. Σήματα Διάσωσης.

Τα σήματα διάσωσης ή βοήθειας υποδεικνύουν τις οδούς διαφυγής, τις εξόδους κινδύνου και τα μέσα βοήθειας ή διάσωσης. Αυτά τα σήματα έχουν σχήμα τετράγωνο ή ορθογώνιο και η ένδειξή τους παριστάνεται με άσπρο σύμβολο σε πράσινο φόντο.

- Τα σήματα που δείχνουν τη θέση που βρίσκονται τα μέσα βοήθειας ή διάσωσης είναι:

Πρώτες βοήθειες.

Φορείο.

Θάλαμος καταγωνισμού ασφαλείας.

Πλύση ματιών.

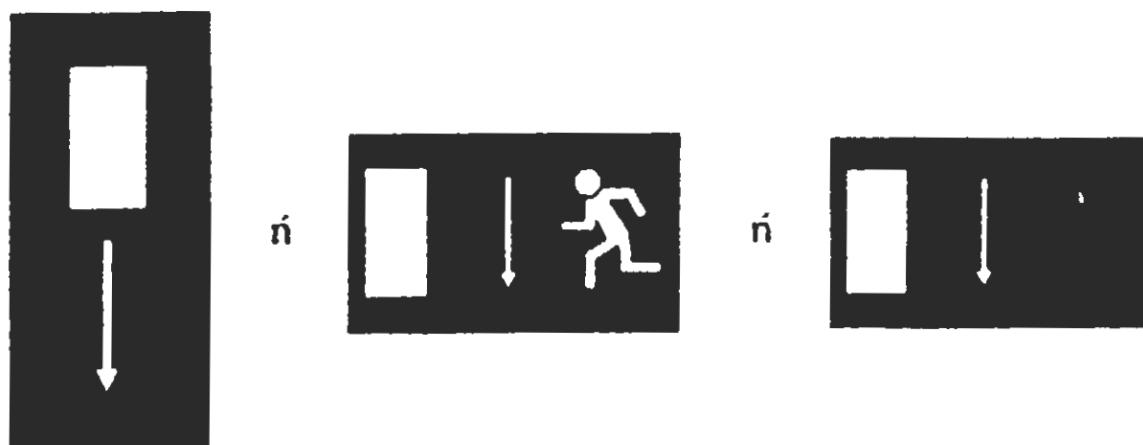
Τηλέφωνο για διάσωση και πρώτες βοήθειες.

- Όταν πρέπει να δείξουμε την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσουμε για να φθάσουμε στα μέσα βοήθειας ή διάσωσης τότε τα αντίστοιχα σήματα συνδυάζονται ανάλογα με τα παρακάτω σήματα κατεύθυνσης:

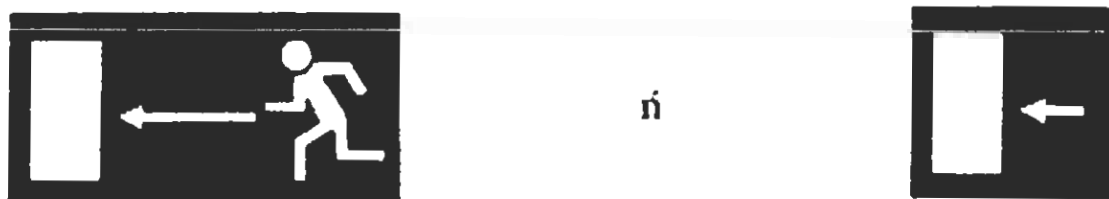
Κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί.

- Τα σήματα που δείχνουν τη θέση που βρίσκεται η έξοδος κινδύνου είναι:

Έξοδος κινδύνου.

- Τα σήματα που δείχνουν την πορεία που πρέπει να ακολουθήσουμε σε περίπτωση κινδύνου για να φτάσουμε σε ασφαλή θέση είναι:

Οδός διαφυγής.

A5.6. Σήμανση εμποδίων, επικίνδυνων σημείων και οδών κυκλοφορίας.

Η σήμανση των κινδύνων από εμπόδια καθώς και των επικίνδυνων σημείων στο εσωτερικό των κτιρίων, γίνεται με κίτρινο χρώμα που εναλλάσσεται με μαύρο, ή με κόκκινο που εναλλάσσεται με άσπρο. Οι κίτρινες, οι μαύρες, οι κόκκινες και οι άσπρες λωρίδες πρέπει να είναι ίσες μεταξύ τους και να έχουν κλίση 45 μοιρών όπως φαίνεται παρακάτω:

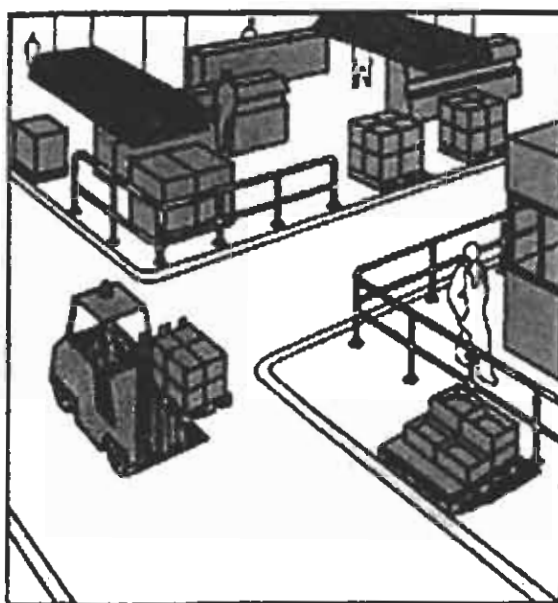

Λωρίδα σήμανσης εμποδίων, επικίνδυνων σημείων και οδών κυκλοφορίας.

Λωρίδα σήμανσης εμποδίων, επικίνδυνων σημείων και οδών κυκλοφορίας

Όταν είναι απαραίτητο να επισημανθούν οι οδοί κυκλοφορίας, η επισήμανσή τους γίνεται και από τις δύο πλευρές τους με συνεχή λωρίδα ιδιαίτερα ορατού χρώματος, κατά προτίμηση άσπρου ή κίτρινου ανάλογα με το χρώμα του δαπέδου. Παράδειγμα της σήμανσης των οδών κυκλοφορίας αποτελεί το παρακάτω:

Σήμανση οδών κυκλοφορίας

A5.7. Επισήμανση δοχείων και σωληνώσεων που περιέχουν επικίνδυνες ουσίες.

Τα δοχεία που περιέχουν επικίνδυνες ουσίες ή παρασκευάσματα και οι εμφανείς σωληνώσεις που περιέχουν ή μεταφέρουν τέτοιες επικίνδυνες ουσίες πρέπει να φέρουν ετικέτα με εικονοσύμβολο ή σύμβολο με έγχρωμο φόντο, όπως προβλέπεται από την ΚΥΑ 378/94 «Επικίνδυνες ουσίες, ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση αυτών σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου των Ε.Κ. 67/548/ΕΟΚ» (ΦΕΚ 705/Β/94) και την ΚΥΑ 1197/89 «Ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικίνδυνων παρασκευασμάτων» (ΦΕΚ 567/Β/90). Η ετικέτα μπορεί να αντικατασταθεί από τα αντίστοιχα σήματα προειδοποίησης με το ίδιο εικονοσύμβολο ή σύμβολο και να συμπληρωθεί με πρόσθετα στοιχεία, όπως π.χ. το όνομα και το χημικό τύπο της επικίνδυνης ουσίας καθώς και λεπτομέρειες για τον κίνδυνο.

Η σήμανση αυτή πρέπει να τοποθετείται στις ορατές πλευρές των δοχείων με μορφή άκαμπτης πινακίδας, αυτοκόλλητου σήματος ή ζωγραφισμένης ένδειξης.

Τέλος, οι χώροι που χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση επικίνδυνων ουσιών σε ικανές ποσότητες πρέπει να επισημαίνονται με κατάλληλη προειδοποιητική πινακίδα και σε ορισμένες περιπτώσεις με την προειδοποιητική πινακίδα «γενικός κίνδυνος». Η σήμανση για τις επικίνδυνες ουσίες πραγματοποιείται με τα παρακάτω σύμβολα:

Σύμβολα κινδύνου για επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα

Διαβρωτικό (C)

Επιβλαβές (Xn)

Ερεθιστικό (Xi)

Εύφλεκτο (F)

Εξαιρετικά
εύφλεκτο (F+)

Τοξικό (T)

Πολύ τοξικό (T+)

Οξειδωτικό (O)

Εκρηκτικό (E)

Επικίνδυνο για το
περιβάλλον (N)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.28: Σημασία των συμβόλων στις ετικέτες για επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα.

ΣΥΜΒΟΛΟ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΟΥΣΙΩΝ	ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ
	Τοξικό (T) Πολύ τοξικό (T+)	- Τοξικές και επιβλαβείς ουσίες που παρουσιάζουν, ακόμη και σε μικρές ποσότητες, κίνδυνο για την υγεία. - Διεισδούν στον οργανισμό με την εισπνοή, την κατάποση και την Δερματική επαφή. - Αν η σοβαρότητα των επιπτώσεων στην υγεία εκδηλώνεται με πολύ μικρές ποσότητες, το προϊόν σημειώνεται με το τοξικό σύμβολο.	<ul style="list-style-type: none"> Μεθανόλη, φωσφωρικό οινόπνευμα αποσμητικά στεφανωτικά σπρέϊ σπρέϊ φανοποιίας απολυμαντικά αποσμητικά διαλυτικά για χρώματα προϊόντα καθαρισμού προϊόντα για την προστασία και την επεξεργασία του ξύλου 	<ul style="list-style-type: none"> Χρησιμοποιείστε προστατευτικά μέσα: γάντια, προσωπίδα, προστατευτικό ένδυμα κ.λ.π. Προτιμάτε να εργάζεστε στο ύπαιθρο ή σε καλά αεριζόμενο χώρο. Καλή υγιεινή: πλύνετε τα χέρια σας, μην τρώτε ή καπνίζετε κατά τη διάρκεια της χρήσης. Τα προϊόντα σε αεροζόλ είναι πιο επικίνδυνα (εισπνοή!). Κρατείστε το μακριά από παιδιά.
	Εύφλεκτο (F) Πολύ εύφλεκτο (F+)	- Τα εύφλεκτα προϊόντα (F) αναφλέγονται παρουσία μιας πηγής θερμότητας ή σπινθας. - Τα πολύ εύφλεκτα προϊόντα (F+) μπορούν να αναφλεχθούν πολύ εύκολα, ακόμη και κάτω από 0° Κελσίου.	<ul style="list-style-type: none"> πετρέλαιο, βενζίνη φωσφωρικό οινόπνευμα λευκό οινόπνευμα διαλυτικά για πινέλα και χρώματα χρώματα σε αεροζόλ, μεταλλικά χρώματα αντιπαγετικά για τζάμια κόλλες αποσμητικά χώρου 	<ul style="list-style-type: none"> Αποθηκεύετε τα προϊόντα σε καλά αεριζόμενο χώρο. Μην τα χρησιμοποιείτε ποτέ κοντά σε πηγή θερμότητας. Απαγορεύεται το κάπνισμα. Μη φοράτε νάylon ρούχα και έχετε πάντα πρόχειρο ένα πυροσβεστήρα. Διατηρείτε τα εύφλεκτα προϊόντα καλά διαχωρισμένα από τα οξειδωτικά προϊόντα.
	Οξειδωτικό (O)	- Η καύση (οξείδωση) χρειάζεται μια καύσιμη ύλη, οξυγόνο και μια πηγή ανάφλεξης. Επιταχύνεται Δε σημαντικά από την Παρουσία Δε οξειδωτικού προϊόντος.		

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.28: (συνέχεια)

ΣΥΜΒΟΛΟ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΟΥΣΙΩΝ	ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ
	Διαβρωτικό (C)	- Οι διαβρωτικές ουσίες προκαλούν σοβαρές βλάβες στους ζωντανούς ιστούς και πλήττουν πολλά υλικά. Η αντίδραση μπορεί να οφείλεται στην παρουσία νερού ή υγρασίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Αποφρακτικά σωληνώσεις, • οξέα, μπαταρίες • καθαριστικά για φούρνους, τουιζέτες • απορρυπαντικά πιάτων (σε υγρή κατάσταση) 	<ul style="list-style-type: none"> • Διατηρείτε τα προϊόντα στην αρχική τους συσκευασία (δοχεία καλά κλεισμένα, πόματα ασφαλείας) και μακριά από παιδιά. • Να είστε πολύ προσεκτικοί όταν χύνετε το προϊόν ή όταν το ανακατεύετε. • Μετά τη χρήση πλένετε καλά τα χέρια και το πρόσωπο. • Ως πρώτες βοήθειες, το ξέπλυμα με άφθονο νερό για 10 λεπτά είναι αποτελεσματικό. • Τα διαβρωτικά σε αεροζόλ είναι επικίνδυνα.
	Ειρεθιστικό (Xi)	- Η επανειλημμένη επαφή προκαλεί φλεγμονές στο δέρμα και στις βλεννογόνους.	<ul style="list-style-type: none"> • χλωρίνη • Τερβινθέλαιο • καυστική αμμωνία • ρητίνη από πολυεστέρα 	<ul style="list-style-type: none"> • Αποφύγετε την υπερθέρμανση, τα χτυπήματα, προστατέψτε τα από τις ηλιακές ακτίνες κ.λ.π. • Μην τα τοποθετείτε ποτέ κοντά σε πηγές θερμότητας, λαμπτήρες, θερμαντικά σώματα κ.λ.π. • Ρητή απαγόρευση του καπνίσματος!
	Εκρηκτικό (E)	- Η έκρηξη είναι εξαιρετικά γρήγορη καύση και εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά του προϊόντος, τη θερμοκρασία (πηγή θερμότητας), επαφή με άλλα προϊόντα (αντίδραση), χτυπήματα, τριβή κ.λ.π.	<ul style="list-style-type: none"> • τα κάθε είδους αεροζόλ (ακόμη και άδεια) • αποσμητικά χώρου, λακ μαλλιών, χρώματα, βερνίκια, αντιπαγετικά για παρμπρίζ κ.λ.π. 	<ul style="list-style-type: none"> • Απομακρύνετε το προϊόν με τα μέτρα προφύλαξης που ισχύουν. • Αποφύγετε τη μόλυνση του περιβάλλοντος αποθηκεύοντας σωστά τα προϊόντα.
	Επικίνδυνο για το περιβάλλον (N)	- Ουσίες ιδιαίτερα τοξικές για τους υδρόβιους οργανισμούς και την πανίδα, επικίνδυνες για το στρώμα του όζοντος.	<ul style="list-style-type: none"> • ενεργά συστατικά των εντομοκτόνων • χλωροφθοροάνθρακες (CFC) 	<ul style="list-style-type: none"> • Απομακρύνετε το προϊόν με τα μέτρα προφύλαξης που ισχύουν. • Αποφύγετε τη μόλυνση του περιβάλλοντος αποθηκεύοντας σωστά τα προϊόντα.

B. ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΑΚΗ ΣΗΜΑΝΣΗ.

Η περιστασιακή σήμανση πραγματοποιείται με φωτεινό ή ηχητικό σήμα, με σήμα δια χειρονομιών ή προφορική ανακοίνωση και σχετίζεται με:

- Την επισήμανση επικίνδυνων συμβάντων.
- Την κλήση ατόμων για μια συγκεκριμένη ενέργεια.
- Την επείγουσα απομάκρυνση ατόμων.
- Την καθοδήγηση ατόμων που εκτελούν χειρισμούς.

B1. ΗΧΗΤΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ.

Ένα ηχητικό σήμα πρέπει να έχει ηχητικό επίπεδο σαφώς ανώτερο των θορύβων του περιβάλλοντος, κατά τρόπο ώστε να είναι ακουστό χωρίς να είναι υπερβολικό ή οδυνηρό. Επίσης πρέπει να αναγνωρίζεται εύκολα και να διακρίνεται σαφώς από ένα άλλο ηχητικό σήμα. Εάν ένα σύστημα μπορεί να εκπέμπει ηχητικό σήμα σε κυμαινόμενη και σταθερή συχνότητα, θα χρησιμοποιείται η κυμαινόμενη συχνότητα για να υποδεικνύει, σε σχέση με τη σταθερή, υψηλότερο κίνδυνο ή επείγουσα ανάγκη επέμβασης.

B2. ΦΩΤΕΙΝΑ ΣΗΜΑΤΑ.

Το φως που εκπέμπεται από ένα σήμα πρέπει να δημιουργεί κατάλληλη φωτεινή αντίθεση στο περιβάλλον του χωρίς να προκαλεί θάμπωμα λόγω υπερβολής ή κακή ορατότητα λόγω ανεπάρκειας. Αν ένα σύστημα μπορεί να εκπέμπει συνεχές και διακεκομμένο σήμα, το διακεκομμένο σήμα θα χρησιμοποιηθεί για να υποδεικνύει, σε σχέση με το συνεχές, ένα υψηλότερο επίπεδο κινδύνου ή μια αυξημένη ανάγκη επέμβασης ή ζητούμενης ή επιβαλλόμενης δράσης.

Η διάρκεια κάθε λάμψης και η συχνότητα των λάμψεων ενός διακεκομμένου φωτεινού σήματος πρέπει να μελετηθούν κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζουν καλή κατανόηση του μηνύματος και να αποφεύγεται κάθε σύγχυση, είτε μεταξύ διαφόρων φωτεινών σημάτων είτε με ένα συνεχές φωτεινό σήμα. Αν ένα διακεκομμένο φωτεινό σήμα χρησιμοποιείται αντί ή ως συμπλήρωμα ηχητικού σήματος, πρέπει ο κώδικας του σήματος να είναι ταυτόσημος.

B3. ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ.

Η προφορική ανακοίνωση πραγματοποιείται μεταξύ ενός ομιλητή ή πομπού και ενός ή περισσοτέρων ακροατών, με τη μορφή σύντομων κειμένων, ομάδων λέξεων ή/και μεμονωμένων λέξεων, ενδεχόμενα κωδικοποιημένων. Τα προφορικά μηνύματα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο σύντομα, απλά και σαφή και τα άτομα στα οποία απευθύνονται, πρέπει να γνωρίζουν καλά τη χρησιμοποιούμενη γλώσσα.

Αν η προφορική ανακοίνωση χρησιμοποιείται στη θέση ή ως συμπλήρωμα σημάτων με χειρονομίες, πρέπει να χρησιμοποιηθούν λέξεις-κωδικοί όπως π.χ. έναρξη, στοπ, τέλος, βίρα, μείνα, προχώρησε, οπισθοχώρησε, δεξιά, αριστερά, κίνδυνος, γρήγορα κλ.π.

B4. ΣΗΜΑΤΑ ΜΕ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΕΣ.

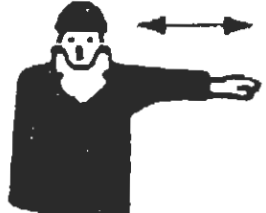

Ένα σήμα με χειρονομίες πρέπει να είναι απλό, ακριβές, εύκολα κατανοητό και να διακρίνεται σαφώς από ένα άλλο σήμα με χειρονομίες. Το άτομο που δίνει τα σήματα καλείται σηματορός ενώ ο παραλήπτης των σημάτων καλείται χειριστής. Ο σηματορός πρέπει να βλέπει απευθείας τις κινήσεις του χειριστή χωρίς να διατρέχει κίνδυνο από αυτές και να ασχολείται αποκλειστικά με την καθοδήγηση του χειριστή και με την ασφάλεια των εργαζομένων που βρίσκονται πλησίον.

Ο σηματορός πρέπει να φέρει ένα ή περισσότερα κατάλληλα στοιχεία αναγνώρισης (σακάκι, κράνος, περιβραχιόνια, ρακέτες κ.λ.π.) με έντονο και κατά προτίμηση ενιαίο χρώμα για να είναι εύκολα αναγνωρίσιμος από τον χειριστή. Στον πίνακα που ακολουθεί απεικονίζονται οι κατηγορίες σημάτων με χειρονομίες, η περιγραφή και η σημασία αυτών:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.29: Επεξήγηση σημάτων με χειρονομίες.

Α. Γενικές χειρονομίες		
Εικόνα	Σημασία	Περιγραφή
	ΕΝΑΡΞΗ ΠΡΟΣΟΧΗ ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ	Οι δύο βραχίονες βρίσκονται σε έκταση και οι παλάμες είναι στραμμένες προς τα εμπρός.
	ΣΤΟΠ ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ	Ο Δεξιός βραχίονας τεντωμένος προς τα άνω, η δεξιά παλάμη στραμμένη προς τα εμπρός.
	ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ	Τα δυο χέρια είναι ενωμένα στο ύψος του στήθους.
Β. Κατακόρυφες κινήσεις		
	ΑΝΥΨΩΣΗ	Ο δεξιός βραχίονας είναι τεντωμένος προς τα άνω και η δεξιά παλάμη στραμμένη προς τα εμπρός διαγράφει αργά ένα κύκλο.
	ΚΑΘΟΔΟΣ	Ο δεξιός βραχίονας είναι τεντωμένος προς τα κάτω και η δεξιά παλάμη στραμμένη προς το εσωτερικό διαγράφει αργά ένα κύκλο.
	ΚΑΘΕΤΗ ΑΠΟΣΤΑΣΗ	Με τα χέρια καθορίζεται η απόσταση

Πίνακας 2.29: (συνέχεια).

Γ. Οριζόντιες κινήσεις		
	ΠΡΟΧΩΡΗΣΕ	Με τους δυο βραχίονες διπλωμένους και τις παλάμες στραμμένες προς το εσωτερικό, το πρόσθιο μέρος των βραχιόνων εκτελεί κινήσεις αργές προς το σώμα.
	ΟΠΙΣΘΟΧΩΡΗΣΕ	Με τους δυο βραχίονες διπλωμένους και τις παλάμες στραμμένες προς τα έξω, το πρόσθιο μέρος των βραχιόνων εκτελεί κινήσεις αργές απομακρυνόμενες από το σώμα.
	ΔΕΞΙΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΗΜΑΤΩΡΟ	Με το δεξιό βραχίονα τεντωμένο περίπου οριζοντίως, η παλάμη του δεξιού χεριού βλέπει προς τα κάτω και εκτελούνται μικρές αργές κινήσεις κατά τη διεύθυνση αυτή.
	ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΗΜΑΤΩΡΟ	Με τον αριστερό βραχίονα τεντωμένο περίπου οριζοντίως και την παλάμη του αριστερού χεριού στραμμένη προς τα κάτω εκτελούνται μικρές αργές κινήσεις κατά τη διεύθυνση αυτή.
	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΑΠΟΣΤΑΣΗ	Με τα χέρια καθορίζεται η απόσταση
Δ. Κίνδυνος		
	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΔΙΑΚΟΠΗ ΣΤΑΣΗ	Οι δύο βραχίονες είναι τεντωμένοι προς τα άνω και οι παλάμες στραμμένες προς τα εμπρός.
	ΤΑΧΕΙΑ/ΒΡΑΔΕΙΑ ΚΙΝΗΣΗ	Οι κωδικοποιημένες χειρονομίες που καθοδηγούν τις κινήσεις εκτελούνται με ταχύτητα ή με μεγάλη βραδύτητα, αντίστοιχα.

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε

«ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΣΑ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (Μ.Α.Π.)».

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ
1	«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ».	Π.Δ. 396/1994
2	«Συμμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας με την 89/686/ΕΟΚ Οδηγία του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1989 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας».	Απόφαση 4373/1205/1993

1. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 396/1994.

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία, σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ» .

(ΦΕΚ 220/Α/19-12-94)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Το παρόν προεδρικό διάταγμα καθορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις τήρησης μέτρων ασφάλειας και υγείας για τη χρήση εξοπλισμού ατομικής προστασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους. Οι διατάξεις του εφαρμόζονται επιπλέον των γενικών διατάξεων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας που ισχύουν κάθε φορά.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο κατατάσσονται.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ: Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται:

- στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων,
- στο ένστολο προσωπικό των σωμάτων ασφαλείας,
- στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό.

ΟΡΙΣΜΟΣ: Εξοπλισμός ή μέσα ατομικής προστασίας (Μ.Α.Π.) είναι ο εξοπλισμός τον οποίο ο εργαζόμενος πρέπει να φορά ή να φέρει κατά την εργασία, για να προστατεύεται από ένα ή περισσότερους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία του, καθώς και κάθε συμπλήρωμα ή εξάρτημα του εξοπλισμού που εξυπηρετεί αυτό το σκοπό. Ο παραπάνω ορισμός δεν περιλαμβάνει:

α) Τα συνήθη ενδύματα εργασίας και τις στολές που δεν προορίζονται ειδικά για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας του εργαζομένου.

β) Τον εξοπλισμό των υπηρεσιών των πρώτων βοηθειών και διάσωσης.

γ) Τον εξοπλισμό ατομικής προστασίας των στρατιωτικών, των αστυνομικών και του προσωπικού των υπηρεσιών τήρησης της τάξης.

δ) Τον εξοπλισμό ατομικής προστασίας στα μέσα οδικών μεταφορών.

ε) Τα αθλητικά είδη.

στ) Τον εξοπλισμό αυτοάμυνας ή αποτροπής.

ζ) Τις φορητές συσκευές ανίχνευσης και σηματοδότησης κινδύνων και βλαβερών παραγόντων.

Γενικός κανόνας

Οι εξοπλισμοί ατομικής προστασίας πρέπει να χρησιμοποιούνται εφόσον οι κίνδυνοι δεν είναι δυνατό να αποφευχθούν ή να περιορισθούν επαρκώς με τεχνικά μέτρα ή μέσα συλλογικής προστασίας ή με μέτρα, μεθόδους ή διαδικασίες οργάνωσης της εργασίας.

A. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.

A1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.

Πριν από την επιλογή ενός εξοπλισμού ατομικής προστασίας ο εργοδότης υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη του την έγγραφη γνώμη του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας και να αξιολογεί κατά πόσον ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας, τον οποίο προτίθεται να χρησιμοποιήσει, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της εργασίας. Η αξιολόγηση αυτή περιλαμβάνει:

1. Την καταγραφή, ανάλυση και εκτίμηση των κινδύνων που δεν είναι δυνατό να αποφευχθούν με άλλα μέτρα ή μέσα.
2. Τον καθορισμό των χαρακτηριστικών που απαιτούνται για να ανταποκρίνεται ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας στους κινδύνους που αναφέρονται που αναφέρονται παραπάνω.
3. Την εκτίμηση των χαρακτηριστικών των υπό εξέταση διαθέσιμων εξοπλισμών ατομικής προστασίας, σε σχέση με τα χαρακτηριστικά που απαιτούνται.

A2. ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.

Μετά την διαδικασία αξιολόγησης του εξοπλισμού ατομικής προστασίας, ο εργοδότης προβαίνει στην επιλογή των κατάλληλων Μ.Α.Π. και στην δωρεάν χορήγηση αυτών στους εργαζόμενους για προσωπική χρήση. Κατά την χορήγηση των Μ.Α.Π. και μετά, ο εργοδότης υποχρεούται:

1. Να ενημερώνει τους εργαζόμενους σχετικά με τους κινδύνους που κάνουν αναγκαία την χρήση των Μ.Α.Π.
2. Να παρέχει εκπαίδευση των εργαζομένων όσον αφορά τη χρήση των Μ.Α.Π. και, αν απαιτείται, να προβαίνει στη διεξαγωγή ασκήσεων ετοιμότητας.

3. Να φροντίζει για την φύλαξη του εξοπλισμού ατομικής προστασίας σε θέσεις με καλές συνθήκες καθαριότητας και υγιεινής.
4. Να διαθέτει τα κατάλληλα μέσα και διευκολύνσεις για τις αναγκαίες συντηρήσεις, επισκευές και καθαρισμούς των Μ.Α.Π., σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή.
5. Να προβαίνει στην αντικατάσταση των Μ.Α.Π. όταν αυτά έχουν φθαρεί ή έχει λήξει ο επιτρεπόμενος χρόνος χρήσης τους.

Β. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Οι εργαζόμενοι υποχρεούνται να χρησιμοποιούν τον εξοπλισμό ατομικής προστασίας σε κάθε περίπτωση που απαιτείται για την προστασία της υγείας τους και να ακολουθούν τις οδηγίες χρήσης αυτού, σύμφωνα με την εκπαίδευση και την ενημέρωση που έχουν λάβει. Επίσης, πρέπει να συμβάλλουν στην διατήρηση των Μ.Α.Π. σε καλή κατάσταση, με την τοποθέτησή τους στους κατάλληλους αποθηκευτικούς χώρους μετά το τέλος της εργασίας. Τέλος, οι εργαζόμενοι πρέπει να αναφέρουν αμέσως στους επικεφαλής κάθε παρατηρούμενη ανωμαλία κατά την χρήση των Μ.Α.Π., ή άλλη αιτία που δικαιολογεί την συντήρηση, την επισκευή, ή την αντικατάστασή τους.

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ, ΕΙΣΑΓΩΓΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ.

Οι κατασκευαστές, εισαγωγείς και παντός είδους προμηθευτές εξοπλισμών ατομικής προστασίας υποχρεούνται:

1. Να κατασκευάζουν, να διαθέτουν στην αγορά και να εκθέτουν μόνο εξοπλισμούς ατομικής προστασίας που πληρούν τους κανονισμούς υγείας και ασφάλειας της εργασίας που ισχύουν κάθε φορά καθώς και τους κανόνες της επιστήμης και της τεχνικής.
2. Να χορηγούν σαφείς οδηγίες χρήσης στην ελληνική γλώσσα καθώς και όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που μπορεί να τους ζητηθούν.

Δ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ Μ.Α.Π. ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ.

Στους πίνακες που ακολουθούν, παρουσιάζονται ενδεικτικά οι κατηγορίες των Μ.Α.Π. καθώς και οι δραστηριότητες για τις οποίες απαιτείται ενδεχομένως η χρήση τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.30:
Κατηγορίες Μέσων Ατομικής Προστασίας.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Προστατευτικά μέσα κεφαλιού.	<ul style="list-style-type: none"> • Κράνη προστασίας για τη βιομηχανία (κράνη ορυχείων, εργοταξίων, διαφόρων βιομηχανιών). • Ελαφρά προστατευτικά καλύμματα για την προστασία του τριχωτού του κεφαλιού (κασκέτα, σκούφοι, δίχτυα με ή χωρίς γείσο).
2. Προστατευτικά μέσα ακοής.	<ul style="list-style-type: none"> • Σφαιρίδια και βύσματα για τα αυτιά. • Ωτοασπίδες που καλύπτουν πλήρως το πτερύγιο του αυτιού. • Ωτοασπίδες που προσαρμόζονται στα προστατευτικά κράνη της βιομηχανίας. • Προστατευτικά μέσα κατά του θορύβου εξοπλισμένα με συσκευές ενδοεπικοινωνίας.
3. Προστατευτικά μέσα των οφθαλμών και του προσώπου.	<ul style="list-style-type: none"> • Γυαλιά με βραχίονες. • Γυαλιά-προσωπίδες που καλύπτουν εν μέρει το πρόσωπο. • Γυαλιά προστασίας από τις ακτινοβολίες Χ, τις ακτινοβολίες λέιζερ και τις υπεριώδεις, υπέρυθρες και ορατές ακτινοβολίες. • Προσωπίδες, κράνη για ηλεκτροσυγκόλληση.
4. Προστατευτικά μέσα των αναπνευστικών οδών.	<ul style="list-style-type: none"> • Διηθητικές συσκευές που συγκρατούν τις σκόνες, τα αέρια και τις ραδιενεργές σκόνες. • Συσκευές που απομονώνουν από τον αέρα του περιβάλλοντος με τροφοδοσία σε αέρα. • Αναπνευστικές συσκευές που διαθέτουν κινητή προσωπίδα συγκόλλησης. • Συσκευές και εξοπλισμοί για δύτες.
5. Προστατευτικά μέσα των χεριών και των βραχιόνων.	<ul style="list-style-type: none"> • Γάντια κατά των φυσικών/χημικών προσβολών, διατρήσεων, κοψιμάτων, κραδασμών κ.λπ.. • Γάντια για προστασία από τη θερμότητα και τον ηλεκτρισμό. • Γάντια χωρίς διαιρέσεις για τα δάκτυλα εκτός από τον αντίχειρα. • Γάντια που αφήνουν ελεύθερα τα άκρα των δακτύλων. • Καλύπτρες δακτύλων. • Μανσέτες • Περικάρπια διαφόρων ειδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.30: (συνέχεια).

<p>6. Προστατευτικά μέσα των ποδιών και των κνημών.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σκαρπίνια, μποτίνια, χαμηλές μπότες, μπότες ασφάλειας. • Υποδήματα με συμπληρωματική προστασία του άκρου του ποδιού. • Υποδήματα και καλύπτρες υποδημάτων με σόλα ανθεκτική στη θερμότητα. • Υποδήματα, μπότες και καλύπτρες μποτών για προστασία από το κρύο. • Υποδήματα, μπότες και καλύπτρες μποτών για προστασία από τους κραδασμούς. • Υποδήματα, μπότες και καλύπτρες μποτών για προστασία από τα ηλεκτροστατικά φορτία. • Υποδήματα, μπότες και καλύπτρες μποτών με ηλεκτρομόνωση. • Επιγονατίδες. • Γκέτες. • Βιδωτά καρφιά για πάγο, χιόνι, ολισθηρά εδάφη.
<p>7. Προστατευτικά μέσα του δέρματος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κρέμες προστασίας, αλοιφές.
<p>8. Προστατευτικά μέσα του κορμού και της κοιλιάς.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Γιλέκα, σακάκια και ποδιές προστασίας από τις μηχανικές και χημικές προσβολές (διάτρηση, κοψίματα, εκσφενδόνιση λιωμένων μετάλλων, κ.λπ.). • Θερμαινόμενα γιλέκα. • Σωσίβια. • Ποδιές προστασίας από τις ακτινοβολίες X. • Ζώνες συγκράτησης του κορμού.
<p>9. Προστατευτικά μέσα ολόκληρου του σώματος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εξοπλισμός προστασίας από τις πτώσεις. (Εξοπλισμός αντιπτωτικού τύπου, εξοπλισμός με φρένο απορρόφησης κινητικής ενέργειας, συστήματα συγκράτησης του σώματος). • Ενδυμασίες προστασίας από τις μηχανικές και χημικές προσβολές, τις εκσφενδονίσεις λιωμένων μετάλλων, την υπέρυθρη ακτινοβολία, τη θερμότητα, το ψύχος, τη ραδιενεργή μόλυνση, τις σκόνες, τα αέρια. • Ενδυμασίες και εξαρτήματα (περιβραχιόνια, γάντια, κ.λπ.), με φθορίζουσα επισήμανση και αντανάκλαση. • Κουβέρτες προστασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.31:

Δραστηριότητες που ενδεχόμενα απαιτούν τη χρήση Μ.Α.Π.

ΕΙΔΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. Προστατευτικό κράνος.	<ul style="list-style-type: none"> • Οικοδομικά έργα. • Έργα σε μεταλλικές γέφυρες, σε στύλους, σε πύργους, σε χαλυβουργία, σε μεγάλες δεξαμενές, σε εγκαταστάσεις παραγωγής θερμότητας και σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής. • Έργα σε τάφρους, ορύγματα, φρέατα και στοές. • Χωματοουργικά έργα και εκβραχισμοί. • Έργα σε υπόγειες και επιφανειακές εκμεταλλεύσεις και σε λατομεία. • Χειρισμός πιστολιών σφράγισης. • Εργασίες με εκρηκτικά. • Εργασίες σε ανελκυστήρες, σε ανυψωτικά μηχανήματα, σε γερανούς και μεταφορικά μέσα. • Εργασίες σε βιομηχανικούς κλιβάνους, σε δεξαμενές, σε σιλό, και σε σωληνώσεις. • Ναυπηγικά έργα. • Εργασίες σε σφαγεία.
2. Υποδήματα με σόλα κατά της διάτρησης.	<ul style="list-style-type: none"> • Βασικές οικοδομικές εργασίες, έργα ειδικότητας πολιτικού μηχανικού και οδοποιίας. • Έργα σε ικρίωματα. • Εργασίες κατεδάφισης οικοδομικού σκελετού. • Εργασίες σε εργοτάξια και χώρους εναπόθεσης υλικών. • Εργασίες σε στέγες.
3. Υποδήματα με σόλα θερμικά μονωμένα.	<ul style="list-style-type: none"> • Εργασίες με διάπυρες ή πολύ ψυχρές μάζες.
4. Προστατευτικά γυαλιά.	<ul style="list-style-type: none"> • Εργασίες συγκόλλησης, λείανσης και κοπής με τροχό. • Εργασίες διάτρησης. • Κοπή και επεξεργασία λίθων. • Χειρισμός πιστολιών σφράγισης. • Χειρισμός μηχανών που λειτουργούν με αφαίρεση των γρεζιών κατά τη μεταποίηση υλικών που παράγουν γρέζια μικρού μήκους. • Εργασίες με λείζερ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.31: (συνέχεια).

ΕΙΔΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
5. Συσκευές προστασίας των αναπνευστικών οδών.	<ul style="list-style-type: none"> • Εργασίες μέσα σε χώρους όπου είναι δυνατόν να υπάρξουν κίνδυνοι δηλητηρίασης από αέριο ή από ανεπάρκεια οξυγόνου. • Εργασίες στην κορυφή υψικαμίνου. • Εργασίες κοντά στη χύτευση μέσα σε κάδο όταν υπάρχει έκλυση καπνών βαρέων μετάλλων. • Βαφή με πιστολέτο, χωρίς επαρκή αερισμό. Εργασίες σε φρέατα, σήραγγες και άλλα υπόγεια στοιχεία του δικτύου υπονόμων.
6. Προστατευτικά μέσα ακοής.	<ul style="list-style-type: none"> • Χειρισμός πρέσας για μέταλλα. • Εργασίες που επιβάλλουν τη χρήση μηχανημάτων με συμπιεσμένο αέρα. • Δραστηριότητες του προσωπικού εδάφους στα αεροδρόμια. • Ξυλουργικές και κλωστοϋφαντουργικές εργασίες.
7. Γάντια.	<ul style="list-style-type: none"> • Εργασίες συγκόλλησης. • Χειρισμός αντικειμένων με οξείες ακμές, αλλά όχι με χρήση μηχανών που ενδέχεται να αρπάξουν το γάντι. • Χειρισμός όξινων και αλκαλικών προϊόντων.
8. Εξοπλισμός αποφυγής πτώσεων.	<ul style="list-style-type: none"> • Εργασίες σε ικρίωματα. • Συναρμολόγηση προκατασκευασμένων στοιχείων. • Εργασίες σε στύλους. • Εργασίες μέσα σε θαλάμους χειρισμού γερανών που βρίσκονται σε μεγάλο ύψος. • Εργασίες σε υψηλά σημεία πύργων γεωτρήσεων. Εργασίες σε φρέατα και σωληνώσεις.

Ε. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ Μ.Α.Π.

Εικόνα 1:

Κράνος ασφαλείας, συσκευή προστασίας των οφθαλμών και του αναπνευστικού συστήματος, προστατευτικά γάντια, προστατευτική ενδυμασία ολόκληρου του σώματος.

Εικόνα 2:

Δίκτυο προστασίας του τριχωτού της κεφαλής, προστατευτικά γυαλιά.
(εργασίες διάτρησης)

Εικόνα 3:

**Κράνος ασφαλείας, προσαρμοζόμενες οπασπίδες στο κράνος, προστατευτικά γάντια.
(εργασίες κοπής)**

Εικόνα 4:

**Προσωπίδα για την προστασία των οφθαλμών, προστατευτικά γάντια.
(εργασίες συγκόλλησης)**

2. Κοινή Υπουργική Απόφαση 4373/1205/93.

«Συμμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας με την 89/686/ΕΟΚ Οδηγία του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1989 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας».

(Φ.Ε.Κ. 187/ Β/23-3-93)

ΣΚΟΠΟΣ: Σκοπός της παρούσας απόφασης είναι η προσαρμογή της Εθνικής Νομοθεσίας προς την οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 89/686/ΕΟΚ της 21ης Δεκεμβρίου 1989 για την προσέγγιση των Νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Η παρούσα απόφαση καθορίζει τους όρους της διάθεσης στην αγορά, της ελεύθερης κυκλοφορίας στην Κοινότητα και τις βασικές απαιτήσεις ασφάλειας που πρέπει να πληρούν τα Μ.Α.Π. προκειμένου να προφυλάσσεται η υγεία και να εξασφαλίζεται η ασφάλεια των χρηστών.

ΟΡΙΣΜΟΣ: Ως Μέσο Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.) θεωρείται κάθε σύστημα ή μέσον το οποίο φοράει ή κρατάει ένα πρόσωπο ώστε να προστατεύεται από ένα ή περισσότερους κινδύνους που απειλούν ενδεχομένως την ασφάλεια και την υγεία του.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ: Εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Υπουργικής Απόφασης τα εξής μέσα ατομικής προστασίας:

- Μ.Α.Π. που έχουν μελετηθεί και κατασκευασθεί ειδικά για τις ένοπλες δυνάμεις ή τις δυνάμεις που είναι αρμόδιες για την τήρηση της τάξης (κράνη, ασπίδες, κλπ.).
- Μ.Α.Π. για την αυτοάμυνα σε περίπτωση επίθεσης (συσκευές εκνεφώσεων, ατομικά αποτρεπτικά όπλα, κλπ.).
- Μ.Α.Π. που έχουν μελετηθεί και κατασκευαστεί για ιδιωτική χρήση (καλύμματα κεφαλής, εποχιακά ενδύματα, υποδήματα και μπότες, ομπρέλες, γάντια κλπ.).
- Μ.Α.Π. τα οποία προορίζονται για την προστασία ή τη διάσωση ατόμων που επιβαίνουν σε πλοία ή αεροσκάφη και τα οποία δεν φέρονται συνεχώς από τα εν λόγω άτομα.

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ Μ.Α.Π.

Προκειμένου να εξασφαλίζουν κατάλληλη προστασία από τους ενδεχόμενους κινδύνους, τα Μ.Α.Π. πρέπει να πληρούν τις εξής προδιαγραφές:

1. Πρέπει να φέρουν το σήμα πιστότητας ΕΟΚ («CE»). [Αναλυτική περιγραφή για το σήμα πιστότητας Ε.Ο.Κ. γίνεται παρακάτω].
2. Οι κατασκευαστικές προδιαγραφές τους πρέπει να ανταποκρίνονται στους συγκεκριμένους κινδύνους, στη φύση και τις συνθήκες της εργασίας όπου χρησιμοποιούνται.
3. Τα υλικά από τα οποία κατασκευάζονται τα Μ.Α.Π. δεν πρέπει να έχουν βλαβερές συνέπειες για την υγεία του χρήστη.
4. Πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα ασφαλούς και αποτελεσματικής προσαρμογής στα ατομικά σωματικά χαρακτηριστικά των προσώπων που τα χρησιμοποιούν (εύκολη τοποθέτηση, παροχή συστημάτων ρύθμισης και στερέωσης, ποικιλία μεγεθών, δυνατότητα άνετης εκτέλεσης των κινήσεων του σώματος κ.λ.π.).
5. Όταν από τον ίδιο κατασκευαστή διατίθενται στην αγορά πολλά μοντέλα Μ.Α.Π. διάφορων ειδών ή τύπων με σκοπό να εξασφαλίζεται η ταυτόχρονη προστασία μερών του σώματος, πρέπει να υπάρχει συμβατότητα μεταξύ των Μ.Α.Π.
6. Τα Μ.Α.Π. πρέπει να συνοδεύονται από το ενημερωτικό σημείωμα του κατασκευαστή γραμμένο στην ελληνική γλώσσα, το οποίο θα περιλαμβάνει:
 - τα στοιχεία του κατασκευαστή (όνομα, διεύθυνση κ.λ.π.),
 - τις οδηγίες αποθήκευσης, χρήσης, καθαρισμού, συντήρησης, επιθεώρησης και απολύμανσης των Μ.Α.Π.,
 - τα πρόσθετα εξαρτήματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν με τα Μ.Α.Π. καθώς και τα χαρακτηριστικά των κατάλληλων ανταλλακτικών,
 - τα επίπεδα κινδύνων και τα όρια εκτός των οποίων αντενδείκνυται η χρησιμοποίηση των Μ.Α.Π.,
 - την ημερομηνία ή τη χρονική διάρκεια μετά την οποία τα ΜΑΠ ή ορισμένα από τα συστατικά μέρη τους πρέπει να αποσύρονται,
 - τη σημασία της σήμανσης, όταν υπάρχει.

B. ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΩΝ Μ.Α.Π.

Β1. ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ.

Πριν την παραγωγή των Μ.Α.Π., ο κατασκευαστής ή ο εγκατεστημένος στην Ελλάδα εντολοδόχος πρέπει να υποβάλει ένα υπόδειγμα για την εξέταση τύπου ΕΟΚ, στον ΕΛ.Ο.Τ. ή σε άλλο εγκεκριμένο οργανισμό. Από την εξέταση τύπου ΕΟΚ εξαιρούνται τα απλά μοντέλα Μ.Α.Π. (γάντια κηπουρικής, γάντια για το πλύσιμο πιάτων, ελαφρά υποδήματα, γυαλιά ηλίου κ.λ.π.). Η εξέταση αυτή περιλαμβάνει τα εξής:

α. Εξέταση του τεχνικού φακέλου του κατασκευαστή: Ο τεχνικός φάκελος κατασκευής εξετάζεται προκειμένου να εξακριβωθεί η πιστότητά του προς τα υπάρχοντα πρότυπα.

β. Εξέταση του μοντέλου: Κατά την εξέταση του μοντέλου ο εγκεκριμένος οργανισμός βεβαιώνεται ότι αυτό έχει κατασκευαστεί σύμφωνα με τον τεχνικό φάκελος παραγωγής και ότι μπορεί ασφαλέστατα να χρησιμοποιηθεί για τον προβλεπόμενο σκοπό. Στη συνέχεια πραγματοποιούνται οι κατάλληλες εξετάσεις και δοκιμές ώστε να ελεγχθεί η πιστότητα του μοντέλου προς τα υπάρχοντα πρότυπα.

Εάν το υπόδειγμα είναι σύμφωνο προς τις σχετικές προδιαγραφές, ο εγκεκριμένος οργανισμός εκδίδει βεβαίωση εξέτασης τύπου ΕΟΚ. Σε αντίθετη περίπτωση, ο οργανισμός αρνείται τη χορήγηση βεβαίωσης τύπου ΕΟΚ και ενημερώνει σχετικά τους άλλους εγκεκριμένους οργανισμούς και την αρμόδια υπηρεσία του ΥΒΕΤ.

B2. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ.

Τα παραγόμενα Μ.Α.Π. υπόκεινται:

α. Σε υποβολή της δήλωσης πιστότητας ΕΟΚ του κατασκευαστή για κάθε Μ.Α.Π. Η δήλωση πιστότητας ΕΟΚ, είναι η διαδικασία με την οποία ο κατασκευαστής καταρτίζει δήλωση σύμφωνα με το παρακάτω υπόδειγμα και επιθέτει σε κάθε τεμάχιο Μ.Α.Π. το σήμα πιστότητας ΕΟΚ. (CE). Η υποβολή δήλωσης πιστότητας ΕΟΚ είναι υποχρεωτική για όλα τα Μ.Α.Π.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΠΙΣΤΟΤΗΤΑΣ

Ο κατασκευαστής ή ο εγκατεστημένος στην Κοινότητα εντολοδόχος του(1):.....δηλώνει ότι το καινούργιο ΜΑΠ που περιγράφεται κατωτέρω(2).....συμμορφούται προς τις διατάξεις της οδηγίας 89/686/ΕΟΚ και, ενδεχομένως, προς το εθνικό πρότυπο που μεταθέτει το εναρμονισμένο πρότυπο αριθ..... (για τα ΜΑΠ που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 3), είναι ίδιο με το ΜΑΠ που αποτέλεσε αντικείμενο της βεβαίωσης τύπου ΕΟΚ αριθ.που χορηγήθηκε από (3)υπόκειται στη διαδικασία του άρθρου 11 σημείο Α ή σημείο Β(4) της οδηγίας 89/686/ΕΟΚ, υπό τον έλεγχο του ανακοινωθέντος εγκεκριμένου οργανισμού(3).....που έγινε στ.....(τόπος, ημερομηνία)

Υπογραφή(5)

(1) Εταιρική επωνυμία, πλήρης διεύθυνση. Σε περίπτωση εντολοδόχου πρέπει να αναφέρεται επίσης η εταιρική επωνυμία και η διεύθυνση του κατασκευαστή.

(2) Περιγραφή του ΜΑΠ (μάρκα, τύπος, αριθμός σειράς κλπ.).

(3) Όνομα και διεύθυνση του ορισθέντος εγκεκριμένου οργανισμού.

(4) Διαγράφεται η περιττή ένδειξη.

(5) Όνομα και ιδιότητα του υπογράφοντος που έχει εξουσιοδοτηθεί να δεσμεύει τον κατασκευαστή ή τον εντολοδόχο του.

Το σήμα ΕΟΚ αποτελείται από τα γράμματα «CE» ακολουθούμενα από τα δύο τελευταία ψηφία του έτους κατά το οποίο τέθηκε το σήμα και, στην περίπτωση που ένας οργανισμός έχει πραγματοποιήσει την εξέταση τύπου ΕΟΚ, από το διακριτικό αριθμό του οργανισμού. Παράδειγμα:

CE 89

Το σήμα ΕΟΚ πρέπει να τίθεται επάνω σε κάθε Μ.Α.Π. και στη συσκευασία του, με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι ορατό και ευανάγνωστο και να παραμένει ανεξίτηλο κατά την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του Μ.Α.Π.

β. Σε μία από τις δύο διαδικασίες που αναφέρονται παρακάτω, κατ' επιλογήν του κατασκευαστή, και μόνο όταν πρόκειται για σύνθετα Μ.Α.Π. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει αποκλειστικά:

- τα διηθητικά μέσα για την προστασία των αναπνευστικών οδών που προφυλάσσουν από τις στερεές ή υγρές εκκενώσεις (αεροζόλ) ή από τα ερεθιστικά, επικίνδυνα, τοξικά και ραδιοτοξικά αέρια,
- τα μέσα προστασίας των αναπνευστικών οδών που απομονώνουν απολύτως από το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων και των μέσων κατάδυσης,
- τα μέσα προστασίας, που εξασφαλίζουν χρονικώς περιορισμένη προστασία από τις χημικές ουσίες του περιβάλλοντος και τις ιοντίζουσες ακτινοβολίες,
- τα μέσα επέμβασης σε θερμούς χώρους όπου η θερμοκρασία του αέρα είναι ίση ή υπερβαίνει τους 1000 βαθμούς κελσίου,
- τα Μ.Α.Π. που προορίζονται να προστατεύουν από ηλεκτρικούς κινδύνους, για τις εργασίες υπό επικίνδυνες τάσεις, ή Μ.Α.Π. που χρησιμοποιούνται ως μόνωση για υψηλή τάση,
- τα κράνη, τα γυαλιά και τα προστατευτικά γείσα των μοτοσικλετιστών.

■ Σύστημα εξασφάλισης της ποιότητας ΕΟΚ του τελικού προϊόντος.

Στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας, ο εγκεκριμένος οργανισμός που έχει επιλέξει ο κατασκευαστής διεξάγει δειγματοληπτικά τους απαραίτητους ελέγχους, τουλάχιστον μία φορά κατ' έτος. Για να ελεγχθεί η πιστότητα των Μ.Α.Π., ο οργανισμός λαμβάνει επαρκή αριθμό δειγμάτων και προβαίνει σε εξέταση και δοκιμές, που προσδιορίζονται στα εναρμονισμένα πρότυπα ή θεωρούνται απαραίτητες για να ελεγχθεί η πιστότητα προς τις βασικές απαιτήσεις της Υπουργικής απόφασης.

Μετά τον έλεγχο, ο κατασκευαστής λαμβάνει από τον οργανισμό έκθεση εμπειρογνωμοσύνης. Στην περίπτωση που από την έκθεση συμπεραίνεται έλλειψη ομοιογένειας της παραγωγής ή έλλειψη πιστότητας των εξετασθέντων Μ.Α.Π. προς τον τύπο που περιγράφεται στο πιστοποιητικό τύπου ΕΟΚ και προς τις βασικές απαιτήσεις, ο οργανισμός λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα.

■ Σύστημα ασφάλειας ποιότητας ΕΟΚ με επίβλεψη της παραγωγής.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, ο κατασκευαστής υποβάλλει αίτηση έγκρισης του συστήματος ποιότητας παραγωγής στον οργανισμό της επιλογής του. Ο οργανισμός προβαίνει τακτικά σε ελέγχους για να βεβαιωθεί ότι ο κατασκευαστής διατηρεί και εφαρμόζει το εγκεκριμένο σύστημα ποιότητας και παρέχει έκθεση ελέγχου στον κατασκευαστή. Επιπλέον, ο οργανισμός μπορεί να πραγματοποιεί αιφνίδια επισκέψεις στον κατασκευαστή. Κατά τη διάρκεια των επισκέψεων αυτών, ο οργανισμός παρέχει έκθεση επίσκεψης και ενδεχομένως έκθεση ελέγχου στον κατασκευαστή.

Β3. ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΩΝ Μ.Α.Π.

Τα Μ.Α.Π. ή τα συστατικά τους επιτρέπεται να διατίθενται στην αγορά εφόσον συμφωνούν με τις βασικές απαιτήσεις και φέρουν το σήμα ΕΟΚ. Δεν απαγορεύεται η διάθεση στην αγορά των συστατικών μερών του Μ.Α.Π., που δεν φέρουν το σήμα ΕΟΚ και τα οποία προορίζονται να ενσωματωθούν σε άλλα Μ.Α.Π., υπό την προϋπόθεση ότι τα μέρη αυτά δεν είναι βασικά συστατικά μέρη απαραίτητα για την καλή λειτουργία των Μ.Α.Π.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

**ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ύπαρξη πλειάδας νόμων, κανονισμών και κυρώσεων όσον αφορά στην υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων στους χώρους εργασίας, δεν έχει καμιά χρησιμότητα εάν δεν υπάρχει η ανάλογη ενημέρωση και κατάρτιση των εργαζομένων σχετικά με τους κανόνες ασφάλειας και την εφαρμογή αυτών στον εκάστοτε εργασιακό χώρο.

Αναγνωρίζοντας τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η εκπαίδευση τόσο στην αποφυγή των ατυχημάτων κατά τη διάρκεια της εργασίας όσο και στην διατήρηση της υγείας των εργαζομένων, πρέπει να γίνει κοινή συνείδηση όλων των εργαζομένων η εφαρμογή των κανόνων ασφάλειας και η χρησιμοποίηση των μέσων ατομικής προστασίας για την αποφυγή των κινδύνων που εδρεύουν στο εργασιακό περιβάλλον.

Όπως έχει αποδειχθεί στην πράξη, η ύπαρξη τέλειου μηχανολογικού εξοπλισμού και πλήρως μελετημένων παραγωγικών διαδικασιών σε μια επιχείρηση, δεν συνεπάγεται και τέλεια προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων εάν δεν έχει προηγηθεί η κατάλληλη εκπαίδευσή τους στον χειρισμό του εν λόγω εξοπλισμού και δεν έχουν γίνει καθημερινό βίωμα οι παραπάνω διαδικασίες.

Για το ζήτημα της εξειδίκευσης, της έρευνας και της εκπαίδευσης, στη χώρα μας συμβαίνει το παράδοξο να θεσπίζονται επαγγέλματα χωρίς προηγουμένως να εξασφαλίζονται οι προϋποθέσεις για εκείνους που θα τα ασκήσουν. Δυστυχώς αυτό συμβαίνει με τους Τεχνικούς Ασφαλείας και τους Γιατρούς Εργασίας. Δέκα χρόνια μετά την έναρξη εφαρμογής του ν. 1568/85, δεν υπάρχει κύκλος σπουδών, ούτε προβλέπονται ειδικά απαραίτητα μαθήματα για την εξειδίκευση των τεχνολόγων μηχανικών και των διπλωματούχων μηχανικών σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία, ενώ το π.δ. 213/86 για την καθιέρωση της ειδικότητας της Ιατρικής της Εργασίας ενεργοποιήθηκε πρόσφατα. Επόμενο είναι, λοιπόν, να μην γίνεται συστηματική εκπαίδευση-κατάρτιση στον τομέα της Υ/Α.

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται:

- η υπάρχουσα νομοθεσία για την κατάρτιση και εκπαίδευση σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία,
- οι μορφές εκπαίδευσης σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία,
- πληροφορίες για τη μελέτη και τη διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων,
- η συμβολή του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.) στον τομέα της κατάρτισης

A. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Η υπάρχουσα νομοθεσία στη χώρα μας, όσον αφορά στην εκπαίδευση των εργαζομένων και τη βελτίωση της ποιότητας αυτής, συνοψίζεται στα εξής:

- Στην υποχρέωση του εργοδότη για παροχή εκπαίδευσης στους εργαζόμενους.
- Στην δυνατότητα εκτέλεσης προγραμμάτων επιμόρφωσης των Τ.Α. και Γ.Ε., των μελών των Ε.Υ.Α.Ε. και των αντιπροσώπων των εργαζομένων από τα αρμόδια υπουργεία και άλλους οργανισμούς (π.χ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.).
- Στην θέσπιση ειδικών κονδυλίων για την διοργάνωση προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης των εργαζομένων.

A1. ΝΟΜΟΣ 1568/85.

Στο άρθρο 13 «Επιμόρφωση τεχνικών ασφάλειας, γιατρών εργασίας, μελών των Ε.Υ.Α.Ε. και αντιπροσώπων», αναφέρονται τα εξής:

1. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, εγκρίνεται η εκτέλεση προγραμμάτων επιμόρφωσης των τεχνικών ασφάλειας, των γιατρών εργασίας, των μελών των Ε.Υ.Α.Ε. και των αντιπροσώπων από τα αρμόδια υπουργεία ή εκπαιδευτικούς ή άλλους δημόσιους οργανισμούς.
2. Με όποιες αποφάσεις ρυθμίζονται η οργάνωση, η λειτουργία, το είδος και η διάρκεια των εν λόγω προγραμμάτων, η διδακτέα ύλη, τα προσόντα των διδασκόντων και των εκπαιδευομένων, τα πιστοποιητικά που χορηγούνται και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.
3. Οι δαπάνες εκτέλεσης των πιο πάνω εκπαιδευτικών προγραμμάτων ρυθμίζονται με τις υπουργικές αποφάσεις της παραγράφου 1 και οπωσδήποτε δεν βαρύνουν τους εργαζόμενους.
4. Ο χρόνος αποχής των εργαζομένων από την εργασία, για την παρακολούθηση των προγραμμάτων αυτών, θεωρείται χρόνος εργασίας για κάθε συνέπεια από τη σχέση εργασίας και για την αμοιβή τους και δεν μπορεί να συμψηφιστεί με την κανονική ετήσια άδειά τους.

A2. ΝΟΜΟΣ 2224/94.

Στο άρθρο 14 «Ειδικός Λογαριασμός Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης (Ε.Λ.Π.Ε.Κ.Ε.)» αναφέρονται τα εξής:

1. Η προβλεπόμενη εργοδοτική εισφορά για την ενίσχυση προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης (άρθρο 6 παρ. 2 της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 1988) ορίζεται από την 1/1/1994 σε ποσοστό 0,45 % (άρθρο 4 της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. των ετών 1991-1992).

2. Η εισφορά αυτή καταβάλλεται υποχρεωτικά από όλους τους εργοδότες που απασχολούν προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στον ιδιωτικό ή στο δημόσιο τομέα και συνεισπράττεται με την υπέρ του Ι.Κ.Α. καθοριζόμενη από το νόμο εργοδοτική εισφορά και υπολογίζεται επί των καταβαλλόμενων αποδοχών.

3. Στον Ο.Α.Ε.Δ. συνίσταται ο Ειδικός Λογαριασμός Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης (Ε.Λ.Π.Ε.Κ.Ε.) στον οποίο θα περιέχεται η παραπάνω εισφορά.

4. Τα ποσά που περιέχονται στον Ε.Λ.Π.Ε.Κ.Ε. διατίθενται για την ενίσχυση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης, καθώς και προγραμμάτων και δραστηριοτήτων για θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

5. Από τον Ε.Λ.Π.Ε.Κ.Ε. επιχορηγείται το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε), καθώς και τα εκπαιδευτικά κέντρα, τα οποία έχουν ιδρυθεί ή θα ιδρυθούν με τη συμμετοχή ενός ή περισσότερων από τους φορείς που υπογράφουν την Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. σε ποσοστό 10 % επί του συνόλου των ετήσιων εισφορών υπέρ του Ε.Λ.Π.Ε.Κ.Ε.

A3. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 17/96.

Στο άρθρο 12 «Εκπαίδευση των εργαζομένων» αναφέρεται ρητά η υποχρέωση του εργοδότη για παροχή εκπαίδευσης στους εργαζομένους. Αναλυτικότερα, σημειώνονται τα εξής:

1. Ο εργοδότης εξασφαλίζει σε κάθε εργαζόμενο κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας, ιδίως υπό τη μορφή πληροφοριών και οδηγιών επ' ευκαιρία:

- Της πρόσληψής του.
- Τυχόν μετάθεσης ή αλλαγής καθηκόντων.
- Εισαγωγής ή αλλαγής εξοπλισμού εργασίας.
- Εισαγωγής μιας νέας τεχνολογίας που αφορά ειδικά τη θέση εργασίας ή τα καθήκοντά του.

2. Η εκπαίδευση αυτή πρέπει να προσαρμόζεται στην εξέλιξη των κινδύνων και, αν χρειάζεται, να επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

3. Ο εργοδότης εξασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι σε εξωτερικές επιχειρήσεις που εκτελούν εργασίες στη επιχείρησή του έχουν λάβει τις κατάλληλες οδηγίες, όσον αφορά τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία κατά τις δραστηριότητές τους στην επιχείρησή του.

4. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων δικαιούνται να λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση.

5. Η εκπαίδευση δεν βαρύνει τους εργαζομένους ή τους εκπροσώπους τους και πρέπει να παρέχεται κατά την ώρα εργασίας.

Επίσης, στο άρθρο 6 «Επιμόρφωση τεχνικών ασφαλείας, γιατρών εργασίας και εκπροσώπων των εργαζομένων» καθορίζονται τα εξής:

1. Η επιμόρφωση των τεχνικών ασφαλείας, των γιατρών εργασίας και των εκπροσώπων των εργαζομένων, που παρέχεται από τους φορείς που ορίζονται εκάστοτε σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν.1568/85, διενεργείται και από το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε), καθώς και από τα διαπιστευμένα κέντρα κατάρτισης, βάσει του άρθρου 17 του ν. 2224/94.

2. Οι φορείς που διενεργούν τα παραπάνω επιμορφωτικά προγράμματα, υποχρεούνται να υποβάλλουν στην αρμόδια Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων τα προτεινόμενα προγράμματα επιμόρφωσης, τα προσόντα των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Η Γενική Διεύθυνση εισηγείται σχετικά στο Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ).

3. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού και ύστερα από γνωμοδότηση του ΣΥΑΕ, ρυθμίζονται η οργάνωση, η λειτουργία, το είδος και η διάρκεια των εν λόγω προγραμμάτων, η διδακτέα ύλη, τα προσόντα των διδασκόντων και των εκπαιδευομένων, τα πιστοποιητικά που χορηγούνται και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Με τις ίδιες αποφάσεις ρυθμίζονται και οι δαπάνες εκτέλεσης των επιμορφωτικών προγραμμάτων οι οποίες οπωσδήποτε δεν βαρύνουν τους εργαζόμενους.

4. Ο χρόνος αποχής των εργαζομένων από την εργασία, για τη παρακολούθηση των προγραμμάτων αυτών, θεωρείται χρόνος εργασίας για κάθε συνέπεια από τη σχέση εργασίας και για την αμοιβή τους και δεν μπορεί να συμψηφιστεί με την κανονική ετήσια άδειά τους.

B. ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Η εκπαίδευση των εργαζομένων πρέπει να είναι διαρκής, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η συνεχής εγρήγορση και ευαισθητοποίησή τους σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, και πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

B1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Η σωστή εκπαίδευση των νεοπροσλαμβανομένων εργαζομένων σε μια επιχείρηση αποτελεί σημαντικό ζήτημα, γιατί το ξεκίνημα σε σωστές βάσεις είναι αυτό που θα διαμορφώσει τον συνειδητό και υπεύθυνο σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας εργαζόμενο. Στα πλαίσια αυτής της εκπαίδευσης πρέπει να διδάσκεται το εγχειρίδιο ασφάλειας, το εγχειρίδιο της παραγωγικής μονάδας, η πυροπροστασία και οι πρακτικές πυρόσβεσης, οι πρώτες βοήθειες και η χρήση των μέσων ατομικής προστασίας.

B2. ΤΑΚΤΙΚΗ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ) ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.

Σε πολύ βασικές διαδικασίες ασφάλειας κρίνεται σκόπιμο να πραγματοποιούνται τακτικά προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, για να διατηρείται ένα υψηλό επίπεδο ετοιμότητας στους εργαζόμενους. Παραδείγματα αυτών των διαδικασιών αποτελούν οι πρακτικές πυρόσβεσης, οι πρώτες βοήθειες, οι εικονικές ασκήσεις έκτακτης ανάγκης κ.λ.π.

B3. ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.

Η έκτακτη εκπαίδευση καλύπτει ανάγκες που δεν περιλαμβάνονται στην τακτική (περιοδική) εκπαίδευση, όπως:

- Επανεκπαίδευση σε διαδικασίες.
- Ενημέρωση σε νέες διαδικασίες.
- Εξελίξεις στους κανόνες και πρακτικές ασφάλειας.
- Ανακοινώσεις σεμιναρίων, συνεδρίων ανάλογου περιεχομένου.

B4. ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Εκτός από τις παραπάνω μορφές εκπαίδευσης των εργαζομένων υπάρχουν και άλλα εκπαιδευτικά μέσα που έχουν δοκιμαστεί αποτελεσματικά στην πράξη και έχουν σαν στόχο την διατήρηση της προσοχής και την εγρήγορση των εργαζομένων σε υψηλό επίπεδο. Παραδείγματα τέτοιων εκπαιδευτικών μέσων αποτελούν:

- Οι αφίσες ασφάλειας.
- Οι διάφορες εκδόσεις και φυλλάδια.
- Τα έπαθλα και οι έπαινοι ασφάλειας.
- Οι σηματοδοτήσεις ασφάλειας, οι πινακίδες και οι επιγραφές.

Γ. ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

Υπεύθυνοι για την διοργάνωση και την εφαρμογή των παραπάνω εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα πλαίσια μιας επιχείρησης, είναι:

- Ο εργοδότης, ως υπεύθυνος σε θέματα κατάρτισης όλων των εργαζομένων.
- Η επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων.
- Ο τεχνικός ασφαλείας.
- Ο γιατρός εργασίας.

Απαραίτητα στοιχεία για την οργάνωση και την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων εκπαίδευσης είναι η συνεργασία μεταξύ των παραπάνω αρμοδίων καθώς και η μελέτη των θέσεων εργασίας που θα καλυφθούν στους κύκλους μαθημάτων κατάρτισης. Η μελέτη αυτή πρέπει να είναι:

- **Ολοκληρωμένη:** δηλαδή να είναι ανάλογη της πραγματικής κατάστασης που επικρατεί στον χώρο εργασίας.
- **Πολυκλαδική:** πρέπει να πραγματοποιούνται συνεδριάσεις με τη συμμετοχή όλων των αρμοδίων (εργοδότης, επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, γιατρός εργασίας κ.λ.π.) ακόμη και αν οι γνώμες τους διαφέρουν.
- **Συμμετοχική:** ο εργαζόμενος πρέπει να παίρνει ενεργά μέρος, γιατί είναι ο μόνος που γνωρίζει ορισμένα σημαντικά στοιχεία για τον καθορισμό του περιεχομένου του προγράμματος και επειδή η συμμετοχή του στην προκαταρκτική μελέτη θα τον προϋδεάσει ευνοϊκά για τη συμμετοχή του στα μαθήματα κατάρτισης.

Η πρακτική εφαρμογή μιας σωστής πολιτικής για την κατάρτιση σημαίνει ότι η επιχείρηση, σε όλα τα επίπεδα, θα ασχοληθεί με οργανωμένο τρόπο με τα παρακάτω θέματα:

- ◆ τον εντοπισμό των κινδύνων στα πλαίσια της παραγωγικής διαδικασίας.
- ◆ τον προσδιορισμό των δυνητικών κινδύνων για την υγεία των εργαζομένων, από την έκθεσή τους σε βλαπτικούς παράγοντες του εργασιακού περιβάλλοντος.
- ◆ την εκτίμηση του μεγέθους του κινδύνου και των επιδράσεών του, για τον προγραμματισμό και την διαχείριση των διαδικασιών πρόληψης.

**Δ: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.) ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ.**

Δ1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. είναι το πρώτο σημαντικό αποτέλεσμα του κοινωνικού διαλόγου στην Ελλάδα και ταυτόχρονα ο πρώτος εταιρικός θεσμός μεταξύ των δυνάμεων της Εργασίας και του Κεφαλαίου. Το δρόμο για τη δημιουργία του άνοιξε το άρθρο 7 της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 1988 και ολοκλήρωσε το άρθρο 6 της Ε.Γ.Σ.Ε.Ε. 1991-92. Στη συνέχεια συστήθηκε μικτή επιτροπή εμπειρογνομόνων Γ.Σ.Ε.Ε.-Σ.Ε.Β.-Γ.Σ.Ε.Β.Ε.-Ε.Ε.Σ.Ε. που κατέθεσε πόρισμα τον Ιούλιο του 1991 με τα βασικά ντοκουμέντα για την ίδρυσή του, συνετάχθη το καταστατικό και συνεστήθη Αστική Εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (1992).

Η δημιουργία του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. εντάσσεται στα πλαίσια μιας σημαντικής προσπάθειας με στόχο την **υπέρβαση των ελλείψεων υποδομής, πληροφόρησης, ειδίκευσης, έρευνας, κατάρτισης και επιμόρφωσης και την ικανοποίηση των απαιτήσεων που γεννά η δημιουργία του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου και η εφαρμογή των κοινοτικών οδηγιών που ρυθμίζουν θέματα υγιεινής και ασφάλειας από τα κράτη-μέλη.**

Ο σκοπός του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. είναι μη κερδοσκοπικός και συνίσταται στην επιστημονική και τεχνική υποστήριξη και εξυπηρέτηση της πολιτικής για την Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας στην Ελλάδα. Ειδικότερα, οι σκοποί του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. μπορούν να συνοψισθούν σε 3 άξονες:

- Πληροφόρηση.
- Εφαρμοσμένη έρευνα και παροχή υπηρεσιών εμπειρογνώμονα.
- Κατάρτιση.

Οι προσδοκώμενες επιπτώσεις από την δημιουργία και την εύρυθμη λειτουργία του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. είναι:

1. Η ανάπτυξη, σε πανελλαδικό επίπεδο, ενός αξιόπιστου συστήματος επιστημονικών κέντρων καταγραφής, επεξεργασίας, ανάλυσης, πληροφόρησης, έρευνας και εκπαίδευσης σε θέματα που αφορούν την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας.
2. Η μείωση του οικονομικού κόστους των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.
3. Η μείωση των κοινωνικών εντάσεων στους χώρους εργασίας.
4. Η δημιουργία ενός σταθμού αλληλοενημέρωσης και μεταφοράς των επιστημονικών επιτευγμάτων και εμπειριών.

Είναι φανερό ότι το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. δεν μπορεί να καλύψει όλες τις ανάγκες για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου στη χώρα μας. Μπορεί όμως, να παίξει ρόλο καταλύτη για την βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, με την ταυτόχρονη δραστηριοποίηση των τριών ενδιαφερομένων πλευρών: Πολιτείας, Εργοδοτών και Εργαζομένων.

Δ2. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας αναγνωρίζοντας τη συμβολή της εκπαίδευσης στην αλλαγή της νοοτροπίας και επιθυμώντας να συμβάλλει στη δημιουργία ενός πυρήνα ανθρώπων με σύγχρονες γνώσεις στον τομέα της ΥΑΕ για τη στελέχωση των Υπηρεσιών Πρόληψης του Επαγγελματικού Κινδύνου, έχει διοργανώσει από την αρχή της λειτουργίας του μέχρι και σήμερα σημαντικό αριθμό πρότυπων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ενώ προχώρησε και στη διεξαγωγή έρευνας των αναγκών κατάρτισης στον τομέα της ΥΑΕ. Αναλυτικότερα, από την ίδρυσή του (1992) μέχρι και σήμερα, το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. προέβη στη διοργάνωση των παρακάτω εκπαιδευτικών προγραμμάτων:

Δ2.1. Πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών στον τομέα της ΥΑΕ.

Στο πρόγραμμα αυτό εκπαιδεύτηκαν 20 τεχνικοί ασφαλείας και γιατροί εργασίας σε μεθόδους διδασκαλίας ενηλίκων. Απαραίτητες προϋποθέσεις για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα ήταν η προηγούμενη εκπαίδευση των συμμετεχόντων σε θέματα ΥΑΕ και η εργασιακή τους εμπειρία σε σχετική θέση εργασίας. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε μεταξύ Φεβρουαρίου και Απριλίου 1994, σε συνεργασία με την εταιρία συμβούλων σε θέματα εκπαίδευσης Frühling & Partners της Δανίας, με 25ετή εμπειρία στην εκπαίδευση εκπαιδευτών.

Με βάση τις νέες αντιλήψεις για τη μάθηση των ενηλίκων, κρίθηκε ότι στο πρόγραμμα έπρεπε να παρουσιαστούν μόνο οι συμμετοχικές μέθοδοι διδασκαλίας, καθώς οι παραδοσιακές θεωρούνται ξεπερασμένες. Μετά από αυτή τη βασική επιλογή, έγινε η προσαρμογή της φιλοσοφίας των συμμετοχικών μεθόδων διδασκαλίας στα θέματα ΥΑΕ.

Το πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών είχε συνολική διάρκεια 200 ώρες και περιελάμβανε:

- 50 ώρες θεωρητική παρουσίαση των μεθόδων με ταυτόχρονη εφαρμογή τους στην πράξη μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας.
- 10 ώρες διαλέξεις σε εξειδικευμένα θέματα ΥΑΕ.
- 40 ώρες προετοιμασία υποδειγματικής διδασκαλίας σε πραγματικό ακροατήριο, με την καθοδήγηση και την υποστήριξη εξειδικευμένων εκπαιδευτών.
- 20 ώρες παρουσίαση των υποδειγματικών διδασκαλιών.
- 20 ώρες ανασκόπηση, επισημάνσεις, αξιολόγηση.
- 60 ώρες για την εκπόνηση κλαδικής μελέτης.

Δ2.2. Πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης για τεχνικούς ασφαλείας.

Στο πρόγραμμα αυτό εκπαιδεύτηκαν 20 τεχνικοί ασφαλείας, που προέρχονταν από το δημόσιο, τις Δ.Ε.Κ.Ο. και τον ιδιωτικό τομέα. Το πρόγραμμα ήταν διάρκειας 200 ωρών και υλοποιήθηκε σε 6 μη συνεχόμενες εβδομάδες μεταξύ Φεβρουαρίου και Μαΐου 1994.

Η θεωρητική κατάρτιση περιλάμβανε τις εξής θεματικές ενότητες:

- Νομοθεσία.
- Βασικές αρχές της ασφάλειας της εργασίας.
- Πρόληψη και αντιμετώπιση του επαγγελματικού κινδύνου.
- Πυροπροστασία.
- Ασφάλεια σε ειδικές εργασίες.
- Βλαπτικοί παράγοντες στους χώρους εργασίας.
- Διορθωτικές επεμβάσεις στους χώρους εργασίας.
- Χημικοί παράγοντες.
- Βασικές αρχές για την εκπαίδευση των εργαζομένων και την υποκίνηση του ενδιαφέροντός τους για την ΥΑΕ.
- Ασφάλεια της εργασίας σε διάφορες βιομηχανικές δραστηριότητες.

Η πρακτική άσκηση περιελάμβανε:

- Επισκέψεις σε βιομηχανίες.
- Μελέτες περιπτώσεων (case studies).
- Εκπόνηση κλαδικής μελέτης (ατομική).
- Εκπαιδευτικό ταξίδι στην Ιταλία, διάρκειας μιας εβδομάδας. Το ταξίδι πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με την τοπική κρατική υπηρεσία ΥΑΕ της Βερόνα. Σκοπός του ταξιδιού ήταν η ανταλλαγή εμπειριών, διαμέσου επισκέψεων σε βιομηχανίες και η ενημέρωση για τον τρόπο λειτουργίας του ιταλικού συστήματος στον τομέα της ΥΑΕ.

Δ2.3. Πρόγραμμα κατάρτισης τεχνικών ασφαλείας και ανώτερων διοικητικών στελεχών επιχειρήσεων του πετρελαϊκού κλάδου.

Στο πρόγραμμα αυτό εκπαιδεύτηκαν 25 τεχνικοί ασφαλείας και ανώτερα διοικητικά στελέχη του πετρελαϊκού κλάδου σε θέματα ΥΑΕ. Το πρόγραμμα ήταν διάρκειας 300 ωρών και υλοποιήθηκε σε 7 μη συνεχόμενες εβδομάδες μεταξύ Απριλίου και Ιουνίου 1995.

Η θεωρητική κατάρτιση περιλάμβανε τις εξής θεματικές ενότητες:

- Νομοθεσία για την ΥΑΕ και την προστασία του περιβάλλοντος.
- Ρύπανση του περιβάλλοντος.
- Η επίδραση των χημικών ουσιών στην υγεία των εργαζομένων και στο περιβάλλον.

- Αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών.
- Σχέδια έκτακτης ανάγκης.
- Ανάλυση ατυχημάτων.
- Σχεδιασμός επιθεωρήσεων.
- Θέματα πυρασφάλειας.

Η πρακτική άσκηση περιελάμβανε:

- Επισκέψεις σε βιομηχανίες.
- Μελέτες περιπτώσεων (case studies).
- Εκπόνηση κλαδικής μελέτης.
- Εκπαιδευτικό ταξίδι διάρκειας μιας εβδομάδας στο Βέλγιο, Ολλανδία και Αγγλία, το οποίο πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με την BP Europe και την BP Ελλάδος. Σκοπός του ταξιδιού ήταν η ανταλλαγή εμπειριών, διαμέσου επισκέψεων σε βιομηχανίες και η ενημέρωση για τον τρόπο λειτουργίας του ευρωπαϊκού συστήματος της BP στον τομέα της ΥΑΕ.

Δ2.4. Πρόγραμμα κατάρτισης μελών επιτροπών υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας στην Ολυμπιακή Αεροπορία.

Από 13 έως 17 Νοεμβρίου του 1995 υλοποιήθηκε πρόγραμμα κατάρτισης σε θέματα ΥΑΕ σε μέλη επιτροπών υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας της Ολυμπιακής Αεροπορίας, όπως ζητήθηκε από την Ομοσπονδία Σωματείων Πολιτικής Αεροπορίας (Ο.Σ.Π.Α.). Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε πρωινές ώρες από 8:00-14:00 και οι εκπαιδευόμενοι ήταν δύο ομάδες των 20 ατόμων.

Δ2.5. Πρότυπα εκπαιδευτικά προγράμματα για τεχνικούς ασφαλείας.

Τα πρότυπα εκπαιδευτικά προγράμματα για Τ.Α. αποτελούν ένα βοήθημα που καταγράφει και παρουσιάζει συνοπτικά τα θέματα-αντικείμενα που πρέπει να καλύπτονται, τον βέλτιστο τρόπο παρουσίασής τους, τις απαιτούμενες ώρες και όλες εκείνες τις πληροφορίες οργανωτικής φύσης που απαιτούνται για την διεξαγωγή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος εκπαίδευσης. Επίσης, λαμβάνεται υπόψιν το γεγονός ότι οι εκπαιδευόμενοι μπορεί να έχουν διαφορετικό μορφωτικό υπόβαθρο και εμπειρίες και προτείνει εναλλακτικά προγράμματα εκπαίδευσης τα οποία προσαρμόζονται κάθε φορά στην ομάδα των εκπαιδευομένων.

Η επιλογή των θεμάτων που αποτελούν το βασικό θεματολόγιο για την εκπαίδευση όσων αναλαμβάνουν το ρόλο του Τ.Α. έγιναν με βάση:

- Τις ανάγκες για ενημέρωση των Τ.Α. για το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο σε θέματα ΥΑΕ καθώς και για τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αναφέρονται σε αυτά τα θέματα.
- Τις ανάγκες για γενική θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση των Τ.Α. σε θέματα ΥΑΕ, δεδομένου ότι το εκπαιδευτικό σύστημα στη χώρα μας δεν έχει εντάξει στα

εκπαιδευτικά του προγράμματα αυτά τα θέματα, με αποτέλεσμα οι γνώσεις που παρέχονται να είναι εξαιρετικά περιορισμένες.

- Τις ανάγκες για επιμόρφωση των Τ.Α. σε θέματα μετρήσεων φυσικών, χημικών, βιολογικών και άλλων παραγόντων του εργασιακού περιβάλλοντος.
- Τις ανάγκες για επιμόρφωση των Τ.Α. σε εξειδικευμένα θέματα ΥΑΕ.

Δ3. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.), στα πλαίσια της δράσης του ως ένας από τους φορείς κατάρτισης σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, εκπόνησε μελέτη όπου ταξινόμησε τις ανάγκες απασχόλησης εξειδικευμένου προσωπικού για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας ανά κλάδο και σε επίπεδο χώρας, περιφέρειας, νομού. Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν προήλθαν από τη Στατιστική Υπηρεσία και αφορούσαν το εργατικό δυναμικό στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα (απογραφή 1988).

Σκοπός αυτής της έρευνας ήταν η ανάπτυξη συνολικής και σφαιρικής εικόνας των αναγκών κατάρτισης σε Γιατρούς Εργασίας, Τεχνικούς Ασφαλείας, μέλη Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.) και Εργοδοτών, τόσο σε επίπεδο χώρας όσο και σε επίπεδο περιφέρειας και νομού. Όσον αφορά στην ταξινόμηση των αναγκών κατάρτισης, αυτή πραγματοποιήθηκε ως εξής:

1. Για τους Τεχνικούς Ασφαλείας και τους Γιατρούς Εργασίας, η ταξινόμηση στηρίχθηκε στη ρύθμιση του Π.Δ. 294/88 (άρθρο 2), όπου ορίζεται ο συντελεστής απασχόλησης αυτών κατά κατηγορία επικινδυνότητας της δραστηριότητας των επιχειρήσεων.
2. Για τους Εργοδότες, η ταξινόμηση έγινε με βάση το Π.Δ. 17/96 (άρθρο 4, παρ. 2 εδάφιο γ') στο οποίο δίνεται η δυνατότητα στον εργοδότη να αναλάβει ο ίδιος καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας, εφόσον η επιχείρηση υπάγεται στην κατηγορία Γ' (Π.Δ. 294/88, άρθρο 2) και απασχολούνται σε αυτή έως 50 εργαζόμενοι. Για την άσκηση των παραπάνω καθηκόντων, ο εργοδότης πρέπει να επιμορφωθεί κατάλληλα (Ν.1568/85, άρθρο 13).
3. Για τις Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, η ταξινόμηση στηρίχθηκε στον Ν.1568/85 (άρθρο 2, παρ. Α1, Γ1) και στο Π.Δ. 17/96 (άρθρο 3) όπου ορίζεται ο αριθμός των μελών των Ε.Υ.Α.Ε. ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων σε μια επιχείρηση.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας (απογραφή 1988), ο αριθμός των επιχειρήσεων και η απασχόληση σε σχέση με το μέγεθος των επιχειρήσεων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1:
Αριθμός επιχειρήσεων και απασχόληση, σε σχέση με το μέγεθος των επιχειρήσεων.

ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ)	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	
	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)
0-2	243551	47,89	244934	14,48
2-3	153497	30,18	311506	18,41
3-5	64579	12,70	218550	12,92
5-10	28464	5,60	181345	10,72
10-20	10450	2,05	139587	8,25
20-30	3138	0,62	74505	4,40
30-50	2256	0,44	85249	5,04
50-100	1465	0,29	100060	5,91
100-200	615	0,12	85892	5,07
200-500	401	0,08	120124	7,10
500-1000	83	0,02	57397	3,39
1000-	39	0,01	73028	4,32
ΣΥΝΟΛΟ	508.538	100,00	1.692.114	100,00

Τα αποτελέσματα της έρευνας που διενήργησε το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες, σε κάθε μια από τις οποίες καταγράφονται αναλυτικά οι ανάγκες κατάρτισης (πανελλαδικά) των Τεχνικών Ασφαλείας, των Γιατρών Εργασίας, των Εργοδοτών και των Μελών των Ε.Υ.Α.Ε., αντίστοιχα. Αναλυτικότερα:

- Στην κατηγορία Α καταγράφονται αναλυτικά οι ανάγκες σε Τεχνικούς Ασφαλείας, οι οποίες ανέρχονται στο σύνολο της χώρας σε **2.549 άτομα**.
- Στην κατηγορία Β καταγράφονται αναλυτικά οι ανάγκες σε Γιατρούς Εργασίας, οι οποίες ανέρχονται στο σύνολο της χώρας σε **850 άτομα**.

- Στην κατηγορία Γ καταγράφονται αναλυτικά οι ανάγκες για εκπαίδευση των εργοδοτών οι οποίοι θα θελήσουν να κάνουν χρήση της δυνατότητας που τους δίνει το άρθρο 4, παρ. 2 του π.δ. 17/96 και να αναλάβουν καθήκοντα Τ.Α. εφόσον επιμορφωθούν κατάλληλα, οι οποίες ανέρχονται στο σύνολο της χώρας σε **391.256 άτομα**.
- Στην κατηγορία Δ καταγράφονται αναλυτικά οι ανάγκες κατάρτισης των Μελών Ε.Υ.Α.Ε., οι οποίες ανέρχονται στο σύνολο της χώρας σε **531.582 άτομα**.

Παρατήρηση: Τα στατιστικά δεδομένα που αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας αυτής της μελέτης, δεν αφορούν τις Δημόσιες Υπηρεσίες και την Άμυνα γιατί το συγκεκριμένο νούμερο (περίπου 650.000) υπάρχει μόνο σε επίπεδο χώρας χωρίς περαιτέρω ανάλυση. Έτσι, για λόγους εναρμόνισης, η έρευνα αναφέρεται σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας εκτός των Δημοσίων Υπηρεσιών και της Άμυνας.

Αναλυτικότερα, τα αποτελέσματα της έρευνας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. απεικονίζονται παρακάτω, τόσο υπό μορφή πινάκων όσο και υπό μορφή γραφημάτων:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2:

Συγκεντρωτικός πίνακας αναγκών κατάρτισης πανελλαδικά.

ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΓΙΑΤΡΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΜΕΛΗ Ε.Υ.Α.Ε.	ΣΥΝΟΛΟ
2.549	850	391.256	531.582	926.237

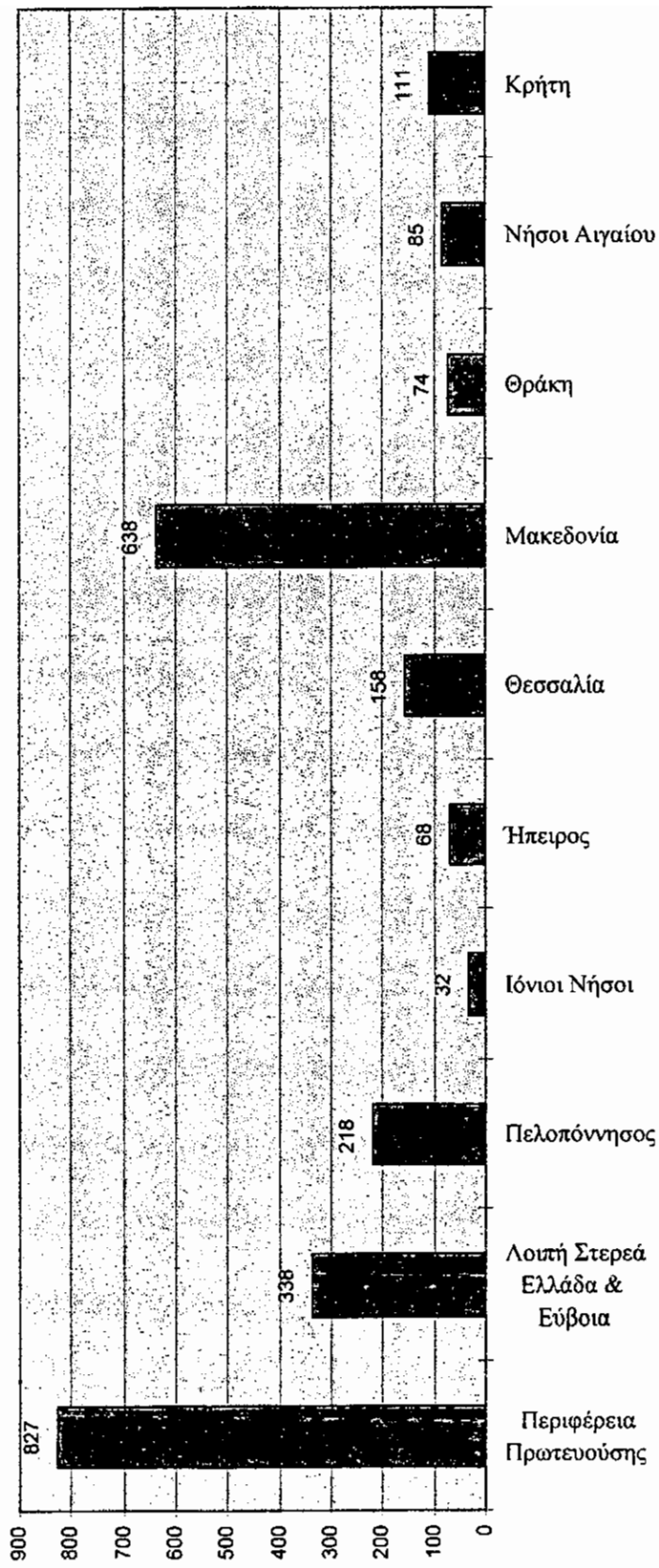
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3:

Συγκεντρωτικός πίνακας αναγκών κατάρτισης ανά νομό.

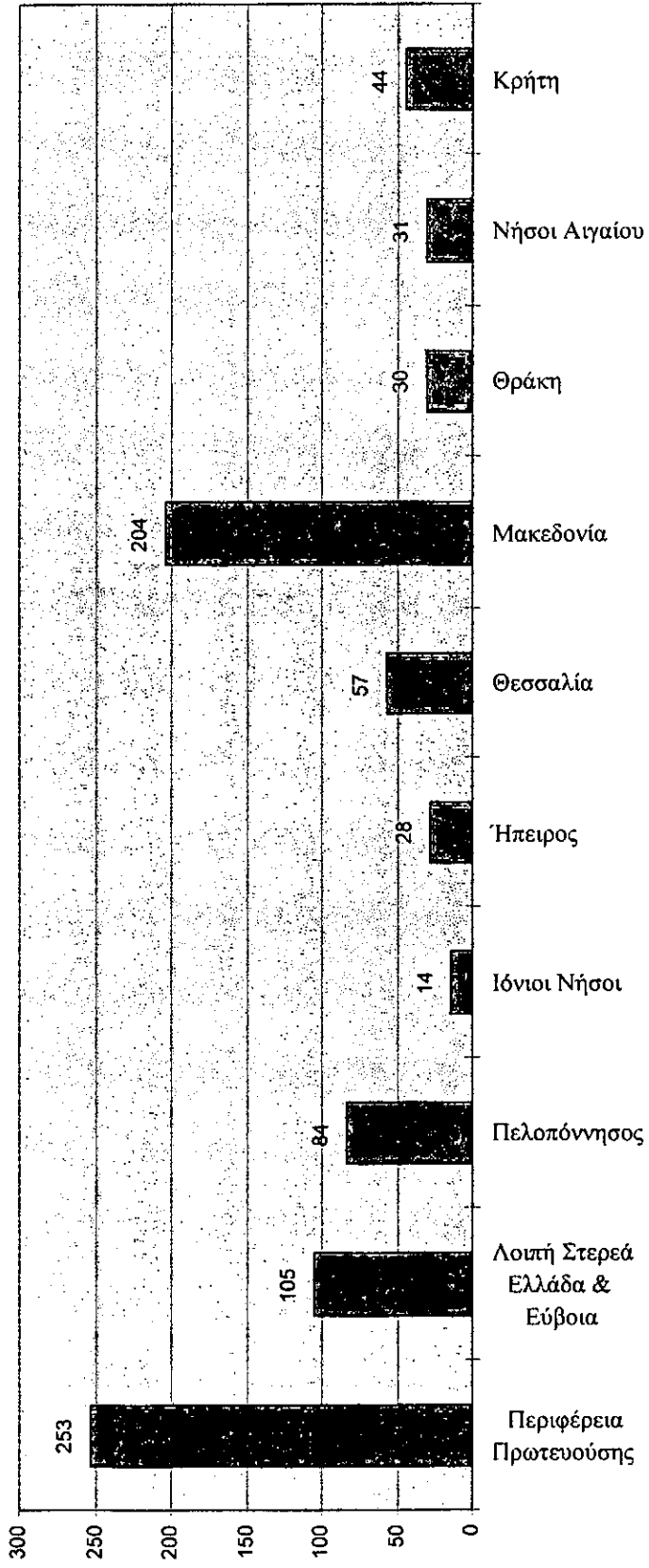
	ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΓΙΑΤΡΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΜΕΛΗ Ε.Υ.Α.Ε.	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	827	253	123623	176649	300992
ΛΟΙΠΗ ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΒΟΙΑ	338	105	40098	52416	92958
Αιτωλίας & Ακαρνανίας	36	16	7917	9098	17068
Αττικής (υπόλοιπο)	147	39	12409	17404	29999
Βοιωτίας	52	15	4021	5434	9522
Εύβοιας	54	17	7779	10087	17937
Ευρυτανίας	4	1	736	965	1707
Φθιώτιδος	36	13	5641	7278	12968
Φωκίδος	9	3	1595	2150	3757
ΠΕΛΟΠΟΝ- ΝΗΣΟΣ	218	84	37964	48365	88631
Αργολίδος	23	9	4190	5215	9437
Αρκαδίας	22	8	3362	4364	7756
Αχαΐας	72	23	9645	12938	22678
Ηλείας	26	11	5405	6762	12204
Κορινθίας	32	12	5590	6942	12576
Λακωνίας	15	8	3243	4160	7425
Μεσσηνίας	29	12	6529	7984	14555
ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ	32	14	9495	11729	21270
Ζακύνθου	6	3	1612	2035	3655
Κερκύρας	19	8	5595	6814	12436
Κεφαλληνίας	5	2	1247	1580	2834
Λευκάδος	3	1	1041	1300	2345
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	638	204	85813	120081	205675
Γρεβενών	7	2	1224	1482	2715
Δράμας	27	8	3515	4678	8229
Ημαθίας	40	14	6059	6954	13067
Θεσσαλονίκης	298	87	36134	53988	90507
Καβάλας	39	13	5707	7430	13188
Καστοριάς	21	6	1666	4652	6345
Κιλκίς	20	7	2620	3497	6144
Κοζάνης	49	14	5285	7909	13257
Πέλλης	39	15	5324	6707	12084
Πιερίας	25	10	4868	5833	10736

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3 (συνέχεια).

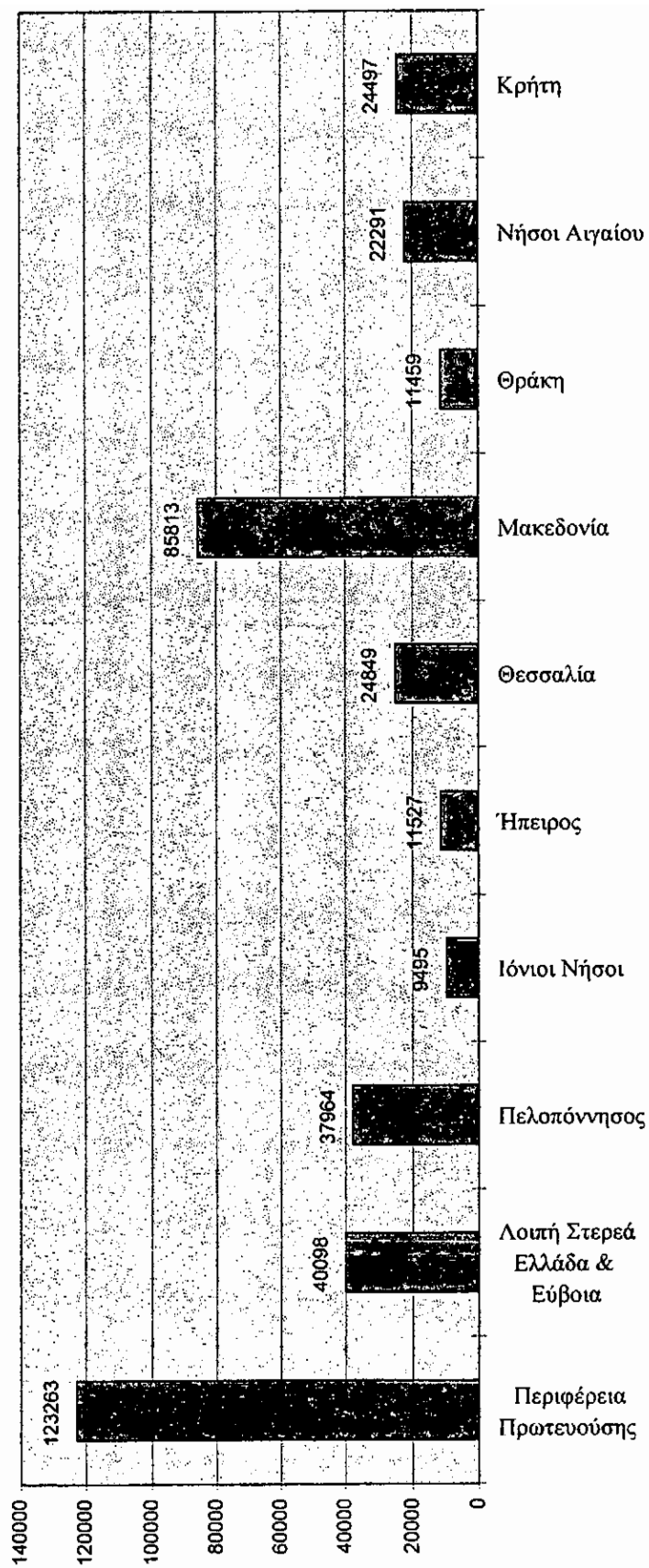
	ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΓΙΑΤΡΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΜΕΛΗ Ε.Υ.Α.Ε.	ΣΥΝΟΛΟ
Σερρών	43	17	7196	9725	16982
Φλωρίνης	10	4	2120	2273	4407
Χαλκιδικής	21	7	4095	4953	9076
ΗΠΕΙΡΟΣ	68	28	11527	14980	26603
Άρτης	14	6	2343	3009	5372
Θεσπρωτίας	8	3	1549	1864	3424
Ιωαννίνων	35	12	5154	7275	12476
Πρεβέζης	10	7	2481	2832	5330
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	158	57	24849	33187	58252
Καρδίτσας	21	9	4052	5268	9350
Λαρίσης	62	23	8924	12005	21014
Μαγνησίας	48	15	7354	9738	17156
Τρικάλων	26	10	4519	6176	10732
ΘΡΑΚΗ	74	30	11459	14395	25958
Έβρου	29	11	5376	6989	12405
Εάνθης	25	9	3019	3641	6694
Ροδόπης	20	10	3064	3765	6859
ΙΝΗΣΟΙ/ΑΓΑΙΟΥ	85	31	22291	27664	50071
Δωδεκανήσου	30	11	8722	10120	18883
Κυκλάδων	23	8	5954	7273	13258
Λέσβου	17	6	4006	5541	9570
Σάμου	7	3	1956	2553	4519
Χίου	8	3	1653	2177	3841
ΚΡΗΤΗ	111	44	24497	32116	48784
Ηρακλείου	63	22	11954	15261	27301
Λασιθίου	13	6	3594	4624	8237
Ρεθύμνης	12	6	3261	4723	8002
Χανίων	23	9	5688	7508	13228

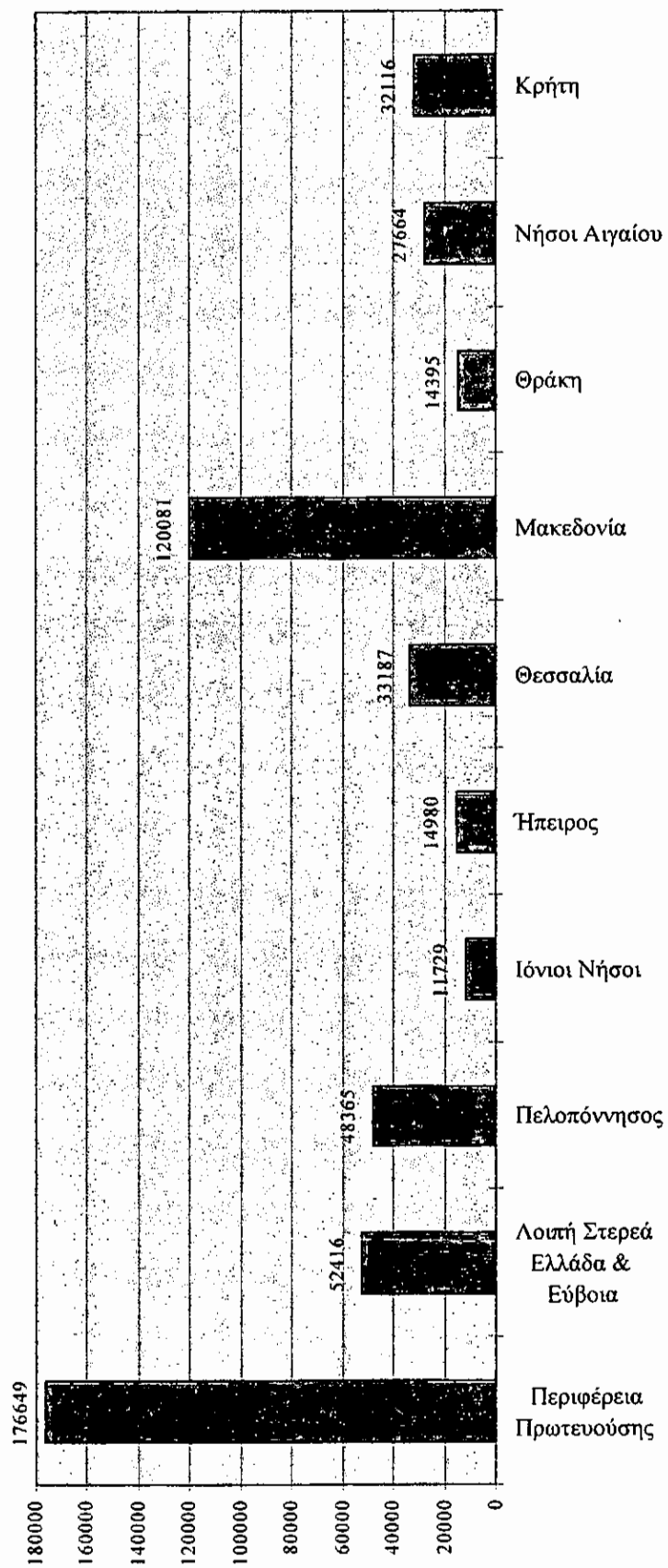
ΓΡΑΦΗΜΑ 3.1:
Ανάγκες σε Τεχνικούς Ασφαλείας ανά περιφέρεια.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.2:
Ανάγκες σε Γιατρούς Εργασίας ανά Περιφέρεια.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.3:

Αριθμός Εργοδοτών που δύνανται να ασκήσουν καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας ανά περιφέρεια.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.4:
Αριθμός Μελών Επιτροπών ΥΑΕ ανά περιφέρεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

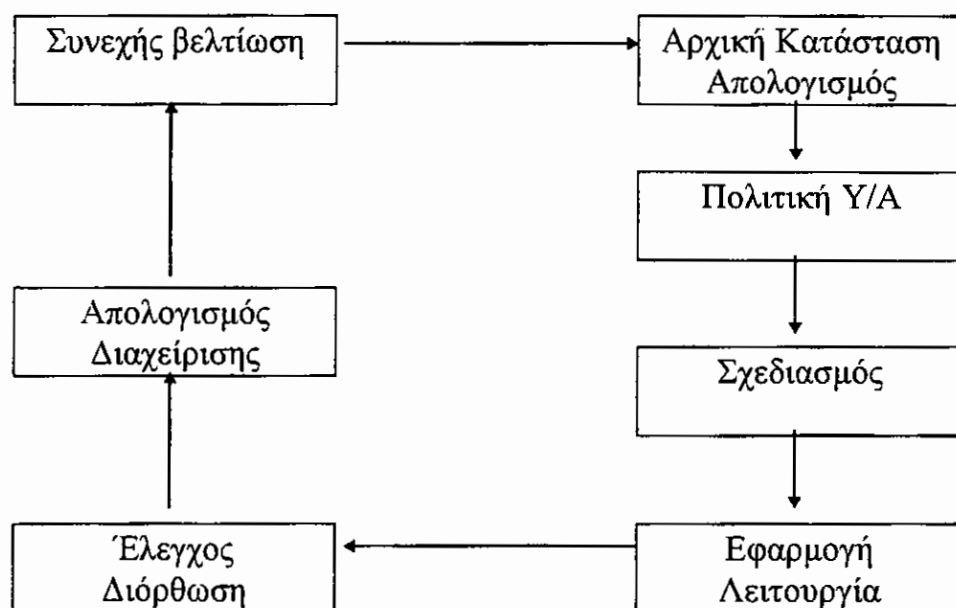
**ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ιδέα της αναγκαιότητας της διαχείρισης της ασφάλειας στην εργασία είναι σχετικά καινούργια, αλλά τα τελευταία χρόνια η ανάγκη των επιχειρήσεων να διαχειριστούν την ασφάλεια τονίστηκε ιδιαίτερα από την ανάλυση και την διερεύνηση μεγάλων ατυχημάτων. Σε ανταπόκριση αυτής της ανάγκης, η νομοθεσία για την Υ/Α απαιτεί από τις επιχειρήσεις να προβούν σε αποτελεσματικές ρυθμίσεις σε σχέση με την διαχείριση της ασφάλειας. Η κοινοτική οδηγία πλαίσιο του 1989 (εναρμόνιση της Ελλάδας με το π.δ. 17/96) αναφέρεται αποκλειστικά στη διαχείριση της ασφάλειας.

Στην εισαγωγή του νέου βρετανικού προτύπου BS 8800 (1996): «Οδηγός για την διαχείριση της Υ/Α στην εργασία» αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές βασίζονται στις γενικές αρχές της Διοίκησης και έχουν σχεδιαστεί για να διευκολύνουν την ενσωμάτωση της διαχείρισης της Υ/Α στο συνολικό σύστημα Διοίκησης των επιχειρήσεων. Πολλές διαφορετικές προσεγγίσεις θα μπορούσαν να υιοθετηθούν για την επίτευξη αυτού του στόχου, οι οποίες παρουσιάζονται σε αυτόν τον οδηγό. Εδώ θα αναφερθούμε στο HS (G) 65 (1991).

Το HS (G) 65 (1991) είναι ένας πρακτικός οδηγός για διευθυντές και ειδικούς στην Υ/Α, στον οποίο απεικονίζονται οι πιο πρόσφατες εφαρμοζόμενες πρακτικές για την διαχείριση της Υ/Α. Χαρακτηριστικά, ο οδηγός αυτός αναφέρει: «Πολλά από τα χαρακτηριστικά της αποτελεσματικής διαχείρισης της Υ/Α είναι ταυτόσημα με τις ορθές πρακτικές Διοίκησης, οι οποίες υποστηρίζονται από τους οπαδούς της τελειότητας της ποιότητας». Πράγματι, οι επιτυχημένες επιχειρήσεις συχνά διαπρέπουν στην διαχείριση της Υ/Α ακριβώς γιατί προσλαμβάνουν ειδικευμένο προσωπικό για την διαχείριση της Υ/Α, όπως κάνουν και για κάθε άλλη πτυχή των δραστηριοτήτων τους. Για τον λόγο αυτό, οι γενικές αρχές του ορθού μάνατζμεντ αποτελούν μια γερή βάση πάνω στην οποία λαμβάνονται οι αποφάσεις για την βελτίωση της Υ/Α. Οι αρχές αυτές απεικονίζονται στο παρακάτω σχήμα:

Σχήμα 4.1: Σύστημα Διαχείρισης της Ασφάλειας.

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ Υ/Α.

Γενικά, ο τρόπος προσέγγισης της διαχείρισης της Υ/Α αναφέρεται στις παρακάτω έξι γενικές αρχές:

1. Η ασφάλεια πρέπει να διαχειρίζεται όπως κάθε άλλη επιχειρησιακή δραστηριότητα.
2. Η ασφάλεια πρέπει να αποτελεί εξ' ολοκλήρου υποχρέωση της Διοίκησης.
3. Οι διαδικασίες ασφάλειας και οι πρακτικές διαχείρισής τους πρέπει να καθορίζονται από συγκεκριμένα πρότυπα.
4. Για την κατανόηση των προτύπων που πρέπει να εφαρμόζονται, απαιτείται εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα.
5. Για την εκτίμηση της εφαρμογής των προτύπων, απαιτούνται έλεγχοι.
6. Οι ειδικοί στην ασφάλεια πρέπει να παρέχουν συμβουλευτικές και βοηθητικές υπηρεσίες στην διοίκηση.

Οι πρακτικές που δημιουργούνται από τις παραπάνω αρχές είναι οι εξής:

- Με τον ίδιο τρόπο κατά τον οποίο η ποιότητα δεν πετυχαίνεται πλέον με την επιθεώρηση των λαθών κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας, έτσι και η ασφάλεια δεν επιθεωρείται πλέον στον χώρο εργασίας αλλά σχεδιάζεται νωρίτερα σαν μέρος της παραγωγικής διαδικασίας.
- Το μάνατζμεντ διαχειρίζεται την ασφάλεια κατά τον ίδιο τρόπο και στην ίδια έκταση με τα θέματα ποιότητας, προσωπικού κ.λ.π., χρησιμοποιώντας την βοήθεια ειδικών όπου απαιτείται.
- Οι προδιαγραφές δεν καθορίζονται πλέον από επιτακτικούς κυβερνητικούς κανονισμούς. Η νομοθεσία πλέον θέτει τους στόχους και η μόνη αποδεκτή προδιαγραφή είναι η ισχύουσα βιομηχανική πρακτική.
- Η εκπαίδευση για την ασφάλεια είναι περισσότερο αποτελεσματική όταν ενσωματώνεται στην κατάρτιση των εργαζομένων και πραγματοποιείται από επόπτες.
- Οι έλεγχοι μπορεί να είναι εσωτερικοί (π.χ. να πραγματοποιούνται από προσωπικό του χώρου εργασίας) ή εξωτερικοί (π.χ. να πραγματοποιούνται από άλλα άτομα μέσα στην επιχείρηση ή έξω από αυτή). Δεν έχει νόημα να πραγματοποιούνται έλεγχοι όταν δεν οδηγούν σε βελτίωση της ασφάλειας. Όταν όμως φέρνουν αποτελέσματα, δεν πρέπει να υπάρχει όριο στον αριθμό και τη συχνότητά τους.

- Οι ειδικοί στην ασφάλεια προσπαθούν συνεχώς να βρουν που και πως, μπορεί να βελτιωθεί η ασφάλεια, ενημερώνουν τη διοίκηση σχετικά και βοηθούν στην εφαρμογή αλλαγών.

B. ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΟΥΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ Υ/Α.

Τα στοιχεία-κλειδιά της επιτυχούς διαχείρισης της Υ/Α παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω:

B1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Οι επιχειρήσεις που παρουσιάζουν επιτυχία στην επίτευξη υψηλών προδιαγραφών Υ/Α, έχουν πολιτικές που συμβάλλουν στην απόδοση των εργασιών τους, καθώς εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους προς τους ανθρώπους και το περιβάλλον με τέτοιο τρόπο ώστε να συμβαδίζουν με τις επιταγές των νόμων. Με αυτό τον τρόπο ικανοποιούν τις προσδοκίες των μετόχων, των εργαζομένων, των πελατών και της κοινωνίας γενικά.

Αν και επιβαρύνουν το κόστος, οι πολιτικές αυτές στοχεύουν στην επίτευξη της προστασίας και ανάπτυξης των φυσικών και ανθρώπινων πόρων καθώς και στη μείωση των επιχειρηματικών ζημιών και απωλειών. Οι πολιτικές Υ/Α επηρεάζουν όλες τις δραστηριότητες και αποφάσεις, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που σχετίζονται με την επιλογή πόρων και πληροφοριών, το σχεδιασμό και τη λειτουργία των συστημάτων εργασίας, το σχεδιασμό και την διανομή προϊόντων/υπηρεσιών, τη διαχείριση και διάθεση των αποβλήτων.

Η αποτελεσματική διαχείριση της Υ/Α απαιτεί ευρύτατες πολιτικές Υ/Α οι οποίες πρέπει να εκπληρώνουν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας, να εφαρμόζονται επιτυχώς και να λαμβάνονται υπόψιν σε όλες τις ενέργειες και αποφάσεις της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις που παρουσιάζουν επιτυχία στην επίτευξη υψηλών προδιαγραφών Υ/Α, αναπτύσσουν πολιτικές που αναγνωρίζουν τα ακόλουθα:

- Ότι η Υ/Α μπορεί να συνεισφέρει στην απόδοση της επιχείρησης με την διατήρηση και ανάπτυξη των ανθρώπινων και φυσικών πόρων, τη μείωση του κόστους και τη έκφραση υπευθυνότητας από τη μεριά της επιχείρησης.
- Ότι οι ηγέτες πρέπει να αναπτύσσουν τις κατάλληλες οργανωτικές δομές και μια κουλτούρα περιορισμού των κινδύνων και πλήρους συμμετοχής όλων των μελών της επιχείρησης.
- Ότι η μόνη αποτελεσματική προσέγγιση αποτροπής των τραυματισμών, ασθενειών και απωλειών είναι αυτή που βασίζεται στον συστηματικό προσδιορισμό και έλεγχο των κινδύνων.
- Την ανάγκη ανάπτυξης, σχεδιασμού και εφαρμογής της κατάλληλης πολιτικής.

- Την ανάγκη της επιχείρησης να κατανοήσει τη διαχείριση του κινδύνου και την προσαρμογή της στις εσωτερικές και εξωτερικές αλλαγές.
- Την ανάγκη για διερεύνηση και επανεκτίμηση της απόδοσης, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθεί η εμπειρία σαν μέσο μάθησης και γνώσης.
- Τη σχέση μεταξύ ποιότητας και Υ/Α.

B2. ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Οι επιχειρήσεις που παρουσιάζουν επιτυχία στην επίτευξη υψηλών προδιαγραφών Υ/Α, έχουν την κατάλληλη υποδομή για να εφαρμόζουν επιτυχώς τις πολιτικές Υ/Α. Βοηθητικό στοιχείο σε αυτή την προσπάθεια αποτελεί η δημιουργία μιας θετικής κουλτούρας η οποία προϋποθέτει τη συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα. Η όλη προσπάθεια στηρίζεται στις αποτελεσματικές επικοινωνίες και στην προώθηση του ανταγωνισμού, ο οποίος διευκολύνει όλους τους εργαζόμενους να συνεισφέρουν υπεύθυνα στην προσπάθεια για την Υ/Α.

Η ενεργή ηγεσία των ανώτερων διοικητικών στελεχών είναι επίσης απαραίτητη για την ανάπτυξη και τη διατήρηση μιας κουλτούρας που υποβοηθά τη διαχείριση της Υ/Α. Ο στόχος δεν αναφέρεται απλά στην αποφυγή των ατυχημάτων, αλλά στη συνειδητοποίηση από όλους ότι πρέπει να δουλεύουν με ασφάλεια. Τα οράματα, οι αρχές και οι προσδοκίες των ηγετών πρέπει να γίνουν κοινή γνώση όλων.

Αυτές οι επιχειρήσεις δημιουργούν και συντηρούν μια κουλτούρα που εξασφαλίζει την παρακίνηση και συμμετοχή όλων των μελών τους στον έλεγχο των κινδύνων. Τα παραπάνω στοιχεία οδηγούν τις επιχειρήσεις να αναπτύσσουν, να εφαρμόζουν και να διατηρούν δομές και συστήματα που έχουν σαν στόχο:

1. Την εξασφάλιση ελέγχου, μέσω:

- Ηγετών που αποτελούν παράδειγμα διοίκησης,
- ξεκάθαρης ανάθεσης καθηκόντων για την δημιουργία και ανάπτυξη πολιτικών, για το σχεδιασμό και επανεκτίμηση των δραστηριοτήτων Υ/Α, για την εφαρμογή των σχεδίων, για την μέτρηση της απόδοσης,
- ανάθεσης καθηκόντων Υ/Α σε ανθρώπους με κατάλληλες γνώσεις και ικανότητες και στους οποίους θα παρέχονται τα κατάλληλα μέσα και ο χρόνος για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους,
- της διασφάλισης ότι κάθε πρόσωπο είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή των καθηκόντων του όσον αφορά στην Υ/Α και παρακινείται από συστήματα που θέτουν σαφείς στόχους και παρέχουν θετική ενίσχυση,

- της παροχής επαρκούς επίβλεψης, πληροφόρησης και καθοδήγησης,
- συστημάτων ανταμοιβής και βράβευσης, τα οποία αποτρέπουν τη σύγκρουση μεταξύ των στόχων της παραγωγής και των απαιτήσεων της Υ/Α.

2. Την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ εργαζομένων και εκπροσώπων της Υ/Α, μέσω:

- Της συμμετοχής των εργαζομένων στο σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την εφαρμογή, τη μέτρηση, τον έλεγχο και την επανεκτίμηση των πολιτικών Υ/Α,
- συμφωνιών για συμμετοχή των εργαζομένων σε επιχειρησιακό επίπεδο με στόχο τη συμπλήρωση και εφαρμογή περισσότερο επίσημων συμφωνιών συμμετοχής,
- Της εξασφάλισης αποτελεσματικής επικοινωνίας, διαμέσου ξεκάθαρης συμπεριφοράς, γραπτού υλικού και προσωπικών συναντήσεων.
- Την εξασφάλιση ατόμων με ικανότητες και γνώσεις, με στρατολόγηση, επιλογή, τοποθέτηση, μεταφορά και εκπαίδευση αυτών και παροχή συμβουλών από ειδικούς.

B3. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αυτές οι επιτυχημένες επιχειρήσεις υιοθετούν μια σχεδιασμένη και συστηματική προσέγγιση της εφαρμογής των πολιτικών Υ/Α. Ο στόχος τους είναι η ελαχιστοποίηση των κινδύνων που προέρχονται από τις παραγωγικές διαδικασίες, τα προϊόντα/υπηρεσίες. Χρησιμοποιούν μεθόδους εκτίμησης του κινδύνου έτσι ώστε να θέσουν προτεραιότητες και στόχους για την εξάλειψη των πηγών κινδύνου και την μείωση της επικινδυνότητας.

Για την ανάπτυξη και την προώθηση μιας θετικής κουλτούρας Υ/Α καθώς και για τον προσδιορισμό/εξάλειψη των κινδύνων, απαιτούνται συγκεκριμένες ενέργειες. Όπου είναι δυνατό, οι κίνδυνοι εξαλείφονται μέσω της προσεκτικής επιλογής και σχεδιασμού των εγκαταστάσεων και διαδικασιών ή ελαχιστοποιούνται με την εφαρμογή μέτρων ελέγχου. Όπου αυτό δεν είναι δυνατό, χρησιμοποιούνται Μ.Α.Π. για τον περιορισμό των κινδύνων.

Οι επιχειρήσεις που παρουσιάζουν επιτυχία στον τομέα της Υ/Α, ελαχιστοποιούν τους κινδύνους στη λειτουργία τους με την ανάπτυξη συγκεκριμένων σχεδίων και προτύπων. Πιο συγκεκριμένα, αναπτύσσουν, εφαρμόζουν και διατηρούν συστήματα σχεδιασμού τα οποία:

- Προσδιορίζουν τους στόχους και τον ακριβή χρόνο εφαρμογής τους.
- Θέτουν πρότυπα απόδοσης για τις διοικητικές ενέργειες που έχουν σχεδιαστεί για να αναπτύσσουν, να διατηρούν και να βελτιώνουν μια θετική κουλτούρα Υ/Α όσον αφορά στα 4 σημεία-κλειδιά (έλεγχος, αρμοδιότητα, επικοινωνία, συνεργασία).
- Θέτουν πρότυπα απόδοσης για τον έλεγχο του κινδύνου, τα οποία βασίζονται στον προσδιορισμό και την εκτίμηση αυτού, έχοντας σαν μίνιμουμ απόδοσης τις απαιτήσεις των νόμων. Αυτά τα πρότυπα δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα:
 - ⇒ Στην εξάλειψη των κινδύνων μέσω αντικατάστασης του μηχανολογικού εξοπλισμού, των ουσιών κ.λ.π. με λιγότερο επικίνδυνες, και αν αυτό δεν είναι δυνατό,
 - ⇒ ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο με τη χρήση υλικών μέσων προστασίας, χωρίς να χρειάζεται οι εργαζόμενοι να εφαρμόζουν λεπτομερειακά συστήματα εργασίας ή να χρησιμοποιούν ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό.
- Αναπτύσσουν προτεραιότητες για την παροχή και διατήρηση των μέτρων ελέγχου, με τη χρήση τεχνικών εκτίμησης του κινδύνου, δίνοντας προτεραιότητα σε περιοχές υψηλού κινδύνου και υιοθετώντας προσωρινά μέτρα ελέγχου για την ελαχιστοποίηση κινδύνων όταν δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί ικανοποιητικός έλεγχος άμεσα.
- Θέτουν πρότυπα απόδοσης για τον έλεγχο των κινδύνων, τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για άλλα πρόσωπα που μπορεί να επηρεαστούν από τα προϊόντα/υπηρεσίες της επιχείρησης.
- Εξασφαλίζουν την κατάλληλη τεκμηρίωση όλων των προτύπων απόδοσης (η λεπτομέρεια της τεκμηρίωσης αντικατοπτρίζει και τον βαθμό επικινδυνότητας).

B4. ΜΕΤΡΗΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

Η απόδοση στον τομέα της Υ/Α μετριέται σύμφωνα με συγκεκριμένα πρότυπα. Αυτά καθορίζουν το πότε και που απαιτούνται ενέργειες για τη βελτίωση της απόδοσης. Η επιτυχία αυτών των διορθωτικών ενεργειών μετριέται μέσω της ενεργητικής αυτοπαρακολούθησης, η οποία περιλαμβάνει μια σειρά ενεργειών. Οι τεχνικές αυτές αναφέρονται στην εξέταση του μηχανολογικού εξοπλισμού, των παραγωγικών διαδικασιών, των μεθόδων εργασίας, της ανθρώπινης συμπεριφοράς κ.λ.π. Η αποτυχία του ελέγχου μετριέται μέσω επανεργητικής παρακολούθησης, η οποία απαιτεί εις βάθος διερεύνηση των ατυχημάτων, των επαγγελματικών ασθενειών και εκείνων των περιστατικών που μπορεί να προκαλέσουν βλάβες/απώλειες. Τόσο στην ενεργητική όσο και στην επανεργητική παρακολούθηση, ο σκοπός δεν αναφέρεται μόνο στον καθορισμό των άμεσων επιδράσεων αλλά και στον προσδιορισμό των βαθύτερων αιτιών και επιδράσεων στο σχεδιασμό και τη λειτουργία του Σ.Δ.Α.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, οι επιχειρήσεις οδηγούνται στην δημιουργία και εφαρμογή συστημάτων που εξασφαλίζουν την αντικειμενική μέτρηση της απόδοσης. Σε αυτά τα συστήματα περιλαμβάνονται:

- Συστήματα ενεργής παρακολούθησης, τα οποία μετρούν την εκπλήρωση των στόχων και των προδιαγραφών και απεικονίζουν τις προτεραιότητες ελέγχου του κινδύνου, μέσω της συγκέντρωσης της προσοχής σε δραστηριότητες υψηλού κινδύνου (πιο συχνή και εις βάθος παρακολούθηση).
- Συστήματα επανενεργής παρακολούθησης, τα οποία συλλέγουν πληροφορίες σχετικά με τις αποτυχίες στην απόδοση της Υ/Α. Αυτά τα συστήματα προϋποθέτουν την ύπαρξη πληροφόρησης σχετικά με:
 - ⇒ τους τραυματισμούς και τις ασθένειες,
 - ⇒ άλλες απώλειες (π.χ. ζημιά στην περιουσία),
 - ⇒ τα περιστατικά που μπορεί να προκαλέσουν τραυματισμούς, προβλήματα υγείας, απώλειες κ.λ.π.,
 - ⇒ τις πηγές κινδύνου,
 - ⇒ τις αδυναμίες και παραλείψεις στα πρότυπα απόδοσης.
- Συστήματα αναφοράς και αντίδρασης που εξασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες από την ενεργητική και επανεργητική παρακολούθηση, επεξεργάζονται και εκτιμώνται από κατάλληλα άτομα που έχουν τη δυνατότητα να προσδιορίζουν τον άμεσο κίνδυνο από διάφορες καταστάσεις και να λαμβάνουν τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα.
- Συστήματα διερεύνησης τα οποία εξασφαλίζουν:
 - ⇒ τη διερεύνηση των αναφορών που προέρχονται από την ενεργή και επανεργητική παρακολούθηση, δίνοντας προτεραιότητα στις καταστάσεις που παρουσιάζουν μεγαλύτερο κίνδυνο.
 - ⇒ την παραπομπή των πληροφοριών στο ανάλογο επίπεδο της διοίκησης το οποίο έχει την αρμοδιότητα λήψης διορθωτικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων και των αλλαγών στην οργάνωση και την πολιτική.
 - ⇒ την κατάλληλη ανάλυση όλων των συλλεχθέντων δεδομένων, για τον προσδιορισμό κοινών χαρακτηριστικών ή τάσεων και τη λήψη βελτιωτικών μέτρων.

B5. ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

Σημαντικό στοιχείο για την αποτελεσματική διαχείριση της ασφάλειας, αποτελεί τόσο η γνώση που αποκτιέται από τις σχετικές εμπειρίες όσο και η εφαρμογή αυτής. Αυτή η διαδικασία πρέπει να επαναλαμβάνεται συστηματικά, μέσω συστηματικών επανεκτιμήσεων της απόδοσης οι οποίες βασίζονται σε δεδομένα τόσο από τις παρακολουθούμενες δραστηριότητες όσο και από μεμονωμένους ελέγχους του Σ.Δ.Α.

Η συνεχής βελτίωση απαιτεί συνεχή ανάπτυξη νέων πολιτικών και τεχνικών ελέγχου του κινδύνου. Οι επιχειρήσεις που επιτυγχάνουν υψηλές προδιαγραφές Υ/Α, μετρούν την απόδοσή τους με τη χρήση ανάλογων δεικτών και τη σύγκριση αυτών με την απόδοση άλλων ανταγωνιστών. Επίσης, συχνά καταγράφουν και λογοδοτούν για την απόδοσή τους στους ετήσιους απολογισμούς. Οι επιχειρήσεις στοχεύουν, μέσω της εκτίμησης της απόδοσης, να:

- Μεγιστοποιήσουν τη γνώση τους και να διασφαλίσουν τη λήψη απαραίτητων ενεργειών για τη βελτίωση του ελέγχου συγκεκριμένων κινδύνων,
- βελτιώσουν τη συνολική απόδοση της Υ/Α και να αναπτύξουν περαιτέρω τις πολιτικές τους σχετικά με αυτή.

Τα παραπάνω οδηγούν τις επιχειρήσεις στο να αναπτύσσουν και να θέτουν σε λειτουργία, συστήματα ελέγχου και επανεκτίμησης τα οποία εξασφαλίζουν ότι:

- Λαμβάνεται πληροφόρηση με την χρήση συστημάτων ελέγχου μέσα στην επιχείρηση ή από άτομα εκτός αυτής για την ισχύ και την αξιοπιστία ολόκληρου του συστήματος Υ/Α καθώς και για τη δυνατότητα της επιχείρησης να αναπτύξει τις δικές της πολιτικές.
- Λαμβάνονται τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα για να αντιμετωπισθούν συγκεκριμένα θέματα που προκύπτουν από τις διαδικασίες μέτρησης και να διασφαλίσουν ότι η πρόοδος της εφαρμογής των διορθωτικών μέτρων είναι σύμφωνη με το σχέδιο.
- Η συνολική αποτελεσματικότητα της εφαρμογής μιας πολιτικής Υ/Α αξιολογείται/εκτιμάται/προσδιορίζεται εσωτερικά, σύμφωνα με τους παρακάτω δείκτες (βασικοί δείκτες απόδοσης):
 - ⇒ Αξιολόγησης του βαθμού συμμόρφωσης με τα πρότυπα απόδοσης της Υ/Α.
 - ⇒ Προσδιορισμού των περιοχών όπου οι προδιαγραφές είναι απύσες ή ακατάλληλες.
 - ⇒ Αξιολόγησης της επίτευξης συγκεκριμένων στόχων.
 - ⇒ Δεδομένων ατυχημάτων, ασθενειών και άλλων συμβάντων σε συνδυασμό με την ανάλυση των άμεσων και βαθύτερων αιτιών, των τάσεων και των κοινών χαρακτηριστικών.
- Η απόδοση της Υ/Α προσδιορίζεται εξωτερικά, μέσω της σύγκρισης με άλλες επιχειρήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΕΡΕΥΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το κεφάλαιο “Έρευνα” της παρούσας εργασίας, αποσκοπεί στο να δώσει στον αναγνώστη μια σαφή εικόνα του βαθμού εφαρμογής της ισχύουσας εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας, σχετικά με την Υγιεινή και Ασφάλεια στην εργασία. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στον τομέα των κατασκευών και πιο συγκεκριμένα στις εταιρίες “Αττικό Μετρό Α.Ε.” και “Ολυμπιακό Μετρό Κοινοπραξία”, οι οποίες είναι και οι εμπλεκόμενες εταιρίες όσον αφορά στην διαχείριση και την κατασκευή του Μετρό Αθηνών, αντίστοιχα.

Κριτήριο για την επιλογή των εν λόγω εταιριών στάθηκε τόσο ο τομέας στον οποίο αναπτύσσονται όσο και το μέγεθος του εκτελούμενου έργου. Πιο συγκεκριμένα, ο τομέας των κατασκευών είναι εκ των πραγμάτων ο πιο “ευαίσθητος”, αφού τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες παρουσιάζονται στα πλαίσια αυτού. Επιπλέον, το μέγεθος και η σημασία του έργου (ένα από τα μεγαλύτερα και πολυπλοκότερα τεχνικά έργα στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, η απασχόληση μεγάλου αριθμού εργαζομένων, η συσσώρευση κεφαλαίων, η μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειριών κ.λ.π.) αποτέλεσαν το έναυσμα για την ενασχόλησή μας με αυτό.

Η συλλογή των απαιτούμενων πληροφοριών για την πραγματοποίηση της έρευνας έγινε μέσω:

- ειδικά προσανατολισμένου ερωτηματολογίου, με βάση την υπάρχουσα νομοθεσία για την Υγιεινή και Ασφάλεια στην εργασία,
- προσωπικών συνεντεύξεων με υπεύθυνους των δύο εταιριών,
- ανάλυσης και επεξεργασίας υπηρεσιακών εγγράφων των δύο εταιριών,
- επιτόπιας έρευνας στους χώρους εργασίας.

ΜΕΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ

Το έργο του Μετρό είναι ένα από τα μεγαλύτερα και πολυπλοκότερα έργα στον τομέα των μεταφορών στην Ελλάδα αλλά και την Ευρώπη. Η μελέτη και η κατασκευή του έχει ανατεθεί στην εταιρία Ολυμπιακό Μετρό -κοινοπραξία ελληνικών, γαλλικών και γερμανικών εταιριών- (Εργολάβος), ενώ η διαχείριση του έργου και η επίβλεψη των εργασιών ασκείται από την εταιρία Αττικό Μετρό Α.Ε. (Κύριος του έργου), νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, η οποία και θα αναλάβει τη λειτουργία, εκμετάλλευση και ανάπτυξη του δικτύου μετά το πέρας των κατασκευαστικών εργασιών.

Η χρηματοδότηση του έργου, που συνολικά ανέρχεται στο ποσό των 2 δισ. ECU ή 588 δισ. Δρχ. (σε τιμές 1996), προέρχεται κατά ποσοστό 50% από την Ευρωπαϊκή Ένωση με τη μορφή επιχορηγήσεων και 50% από το Ελληνικό Δημόσιο μέσω δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και κονδυλίων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Το έργο του Μετρό περιλαμβάνει την κατασκευή δύο νέων υπόγειων γραμμών, συνολικού μήκους 18 χιλιομέτρων, και 21 νέων σταθμών, οι οποίοι θα εξυπηρετούν 450.000 επιβάτες ημερησίως, πλέον των 330.000 που ήδη χρησιμοποιούν τη γραμμή Πειραιάς-Κηφισιά. Ο χάρτης των μετακινήσεων στην πόλη θα αλλάξει ριζικά στο σύνολό του. Εκπονούνται ειδικές μελέτες για να συνδυάζονται οι γραμμές των λεωφορείων και των τρόλεϊ με τους σταθμούς του Μετρό και για να δημιουργηθούν χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων σε επιλεγμένους σταθμούς, με σκοπό τη συνολική ρύθμιση των μετακινήσεων στο λεκανοπέδιο.

Πέρα από την αναμενόμενη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην Αθήνα, το Μετρό είναι ένα έργο με πολιτιστική διάσταση. Μεγάλη έμφαση δίνεται σε αυτή την κατεύθυνση με τη χρηματοδότηση της μεγαλύτερης αρχαιολογικής έρευνας που έγινε ποτέ στην Αθήνα, συνολικής έκτασης 70.000 τετραγωνικών μέτρων. Οι σήραγγες του Μετρό διανοίγονται σε βάθος 20 μέτρων, σε επίπεδο πολύ χαμηλότερο από αυτό στο οποίο υπάρχουν ευρήματα, ώστε να μην υπάρχουν πιθανότητες συνάντησης με αρχαιότητες. Στους χώρους ανασκαφής, οι εξειδικευμένοι αρχαιολόγοι του Υπουργείου Πολιτισμού ανασκάπτουν, καταγράφουν και αποθηκεύουν τα ευρήματα. Σε αυτές τις περιοχές υπάρχει αυστηρός έλεγχος και προσωπικό ασφαλείας στα εργοτάξια σε 24ωρη βάση. Ορισμένα από τα αρχαιολογικά ευρήματα θα εκτίθενται σε ειδικές προθήκες σε επιλεγμένους σταθμούς του Μετρό.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Ημερομηνία περάτωσης: 1999

Δαπάνη (σε τιμές 1996): 588 δισ. (2 δισ. ECU)

Χρηματοδότηση: έως 50% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Κατασκευή 2 υπόγειων γραμμών συνολικού μήκους 18 χιλιομέτρων.

Σύνολο σταθμών: 21

Αριθμός επιβατών: 450.000 ημερησίως.

Χρονοαπόσταση συρμών: 3 λεπτά κατά τις ώρες αιχμής, 5-10 λεπτά κατά τις ενδιάμεσες ώρες.

Εξυπηρετούμενες περιοχές: Από τα Σεπόλια Βορειοδυτικά έως τη Δάφνη Νοτιοανατολικά (Γραμμή 2) και από τον Κεραμεικό Δυτικά έως το Πεντάγωνο Ανατολικά (Γραμμή 3).

Σημεία σύνδεσης προς την υφιστάμενη γραμμή Η.Σ.Α.Π.: Ομόνοια, Μοναστηράκι, Αττική.

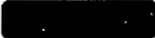

Αριθμός συρμών: 28 των 6 οχημάτων.

Εγκαταστάσεις για άτομα με ειδικές ανάγκες: Ανελκυστήρες, κυλιόμενες κλίμακες, ειδικά διαμορφωμένες τουαλέτες, καθορισμένοι χώροι στο εσωτερικό των συρμών.

Παρεχόμενες ανέσεις σταθμών:

- Εγκαταστάσεις στάθμευσης σε επιλεγμένους σταθμούς.
- Εγκαταστάσεις μετεπιβίβασης λεωφορείων/μετρό σε επιλεγμένους σταθμούς.
- Μηχανήματα πώλησης εισιτηρίων.
- Εκδοτήρια εισιτηρίων.
- Δημόσιες τουαλέτες.
- Κλειστό τηλεοπτικό κύκλωμα ασφαλείας.
- Απαγόρευση καπνίσματος.

Παρεχόμενες ανέσεις συρμών: Μηχανικός εξαερισμός και θέρμανση, καθίσματα ανθεκτικά σε βανδαλισμούς.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΧΑΡΤΗ	
	Υπάρχουσα γραμμή Η.Σ.Α.Π.
	Γραμμή 2 (Σεπόλια-Δάφνη)
	Γραμμή 3 (Κεραμεικός-Πεντάγωνο)
	Σταθμός
	Σταθμός σύνδεσης

ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.

Γενικές Πληροφορίες

Η "Αττικό Μετρό Α.Ε." ιδρύθηκε το 1991, αμέσως μετά τη δημοπράτηση του έργου κατασκευής του μετρό της Αθήνας, με σκοπό τη διαχείριση και επίβλεψη των εργασιών σε αυτό. Επίσης, μετά την ολοκλήρωση του έργου θα αναλάβει τη λειτουργία, εκμετάλλευση και ανάπτυξη του δικτύου.

Σήμερα, στην "Αττικό Μετρό Α.Ε." απασχολούνται συνολικά 365 εργαζόμενοι, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων βρίσκεται στα κεντρικά γραφεία της εταιρίας όπου στεγάζονται οι διοικητικές υπηρεσίες, ενώ ένας μικρός αριθμός εργαζομένων απασχολείται στα κατά τόπους εργοτάξια με σκοπό την άμεση επίβλεψη της εξέλιξης του έργου.

Όσον αφορά στον τομέα της Υγιεινής και Ασφάλειας, η εταιρία συμπεριλαμβάνει στην οργανωτική της δομή ανάλογο τμήμα (Τμήμα Ασφαλείας), επανδρωμένο με εξειδικευμένο προσωπικό. Η ύπαρξη του εν λόγω τμήματος, αποδεικνύει έμπρακτα το ενδιαφέρον της εταιρίας για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία.

Πιο συγκεκριμένα, το Τμήμα Ασφαλείας της "Αττικό Μετρό Α.Ε." είναι υπεύθυνο για την ανάπτυξη και την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Ασφαλείας, με απώτερο σκοπό την μεγιστοποίηση της ασφάλειας στη κατασκευή και ολοκλήρωση του μετρό της Αθήνας.

Ι. ΜΕΤΡΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ "ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε."

Στα κεντρικά γραφεία της "Αττικό Μετρό Α.Ε." (κτίριο BMW), στεγάζονται όλες οι διοικητικές υπηρεσίες, στις οποίες απασχολείται το μεγαλύτερο μέρος των εργαζομένων της εταιρίας (περίπου 300 άτομα). Επίσης, στο κτίριο αυτό φυλάσσονται όλα τα αρχεία που σχετίζονται με την κατασκευή του μετρό της Αθήνας, πράγμα το οποίο συντείνει στην λήψη επιπρόσθετων μέτρων ασφαλείας.

Η επίσκεψή μας στο εν λόγω κτίριο, μας άφησε πολύ καλές εντυπώσεις, αφού τόσο ο σχεδιασμός των χώρων όσο και οι συνθήκες εργασίας σε αυτούς (αερισμός-εξαερισμός, φωτισμός, θερμοκρασία κ.λ.π.) συνέθεταν ένα ευχάριστο εργασιακό περιβάλλον, προσαρμοσμένο στις απαιτούμενες προδιαγραφές υγιεινής και ασφάλειας.

Ειδικότερα, και με βάση τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν, τα μέτρα πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου που έχουν ληφθεί και εφαρμόζονται στους παραπάνω χώρους, αναφέρονται στα εξής:

1. ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ (Τ.Α. ΚΑΙ Γ.Ε.)

Η εταιρία απασχολεί έναν τεχνικό ασφαλείας και ένα γιατρό εργασίας, οι οποίοι υπάγονται άμεσα στην οργανωτική δομή της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα, καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας ασκεί ο κ. Τομαζινάκης Νικόλαος (ειδικότητα: μηχανολόγος μηχανικός), ενώ γιατρός εργασίας είναι ο κ. Θεοδωρακόπουλος Ιωάννης (ειδικότητα: παθολόγος).

Ειδικότερα, ο τεχνικός ασφαλείας, στα πλαίσια των καθηκόντων του, παρέχει υποδείξεις και συμβουλές σε θέματα Υ/Α, ελέγχει τον εργασιακό χώρο και επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων Υ/Α. Όλες οι υποδείξεις του τεχνικού ασφαλείας καταχωρούνται στο ειδικό βιβλίο μέτρων Υ/Α της εταιρίας.

Όσον αφορά στον γιατρό εργασίας, αυτός προβαίνει σε ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων κατά την πρόσληψή τους και ανά τακτά χρονικά διαστήματα (ανά έτος περίπου) και τηρεί ιατρικό φάκελο για τον καθένα ξεχωριστά.

2. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Η ενημέρωση των εργαζομένων για τα θέματα Υ/Α, η οποία πραγματοποιείται τόσο από τον τεχνικό ασφαλείας όσο και από τον γιατρό εργασίας, περιλαμβάνει πληροφορίες για τους κινδύνους τους εργασιακού περιβάλλοντος και τους τρόπους αποφυγής των.

Η ενημέρωση των εργαζομένων πραγματοποιείται κατά την πρόσληψή τους και στη συνέχεια όποτε κρίνεται απαραίτητο (π.χ. εισαγωγή νέου μηχανολογικού εξοπλισμού). Επίσης, οι εργαζόμενοι εκπαιδεύονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, στην εφαρμογή του σχεδίου έκτακτης ανάγκης.

3. ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ (Σ.Ε.Α.).

Το τμήμα ασφαλείας της Αττικό Μετρό έχει αναπτύξει συγκεκριμένη διαδικασία αντιμετώπισης των εκτάκτων περιστατικών, αποκλειστικά για τα κεντρικά γραφεία της εταιρίας (κτίριο BMW). Σαν έκτακτο περιστατικό θεωρείται κάθε μια από τις παρακάτω περιπτώσεις:

- ενεργοποίηση του συναγερμού πυρκαγιάς,
- πυρκαγιά,
- έκρηξη,
- φυσική καταστροφή,
- απειλή για τοποθέτηση βόμβας.

Αναλυτικότερα, το Σ.Ε.Α. της ΑΜ περιλαμβάνει τα εξής:

A. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ:

1. Τμήμα Ασφαλείας: Το Τμήμα Ασφαλείας της ΑΜ υποχρεούται να ερμηνεύει τους Κανονισμούς, να αναπτύσσει διαδικασίες για την εφαρμογή τους (σε συνεργασία με το Τμήμα Διοίκησης) και να αξιολογεί την εφαρμογή αυτών των διαδικασιών.

2. Τμήμα Διοίκησης: Το Τμήμα διοίκησης της ΑΜ υποχρεούται να εφαρμόζει τις Οδηγίες που αναφέρονται παρακάτω, με εξαίρεση αυτές που αποτελούν αρμοδιότητα του Διευθυντή Ασφαλείας του έργου.

B. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ:

1. Μελέτη Πυρασφάλειας:

Οι κανονισμοί απαιτούν την υποβολή μελέτης πυρασφάλειας των χώρων, οι οποίοι πρέπει να ικανοποιούν συγκεκριμένα κριτήρια. Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη πυρασφάλειας περιλαμβάνει:

- Σχέδια για κάθε όροφο του κτιρίου.
- Σχέδιο ολόκληρου του κτιρίου και του περιβάλλοντα χώρου.
- Λεπτομέρειες τόσο για τα ενεργά όσο και για τα παθητικά μέτρα αποτροπής της πυρκαγιάς των χώρων του κτιρίου.

1.1. Περιεχόμενα μελέτης πυρασφάλειας.

Η μελέτη πυρασφάλειας πρέπει να περιλαμβάνει:

⇒ Πληροφορίες για την επιχείρηση: ...

- Κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας,
- διεύθυνση και τηλέφωνο,
- ιδιοκτήτης της επιχείρησης,
- ιδιοκτήτης του κτιρίου,
- γενικός διευθυντής,
- αριθμός προσωπικού,
- βάρδιες,
- προϊστάμενος πυρασφάλειας,
- ομάδα πυρασφάλειας.

⇒ Πληροφορίες για το κτίριο και τον περιβάλλοντα χώρο:

- Περιγραφή του κτιρίου και του περιβάλλοντα χώρου,
- έκταση που καταλαμβάνεται,
- αριθμός ορόφων (χρησιμοποιούμενων και μη),
- συνολικός χώρος που χρησιμοποιείται,
- χρήση ακάλυπτου χώρου,
- τύπος δόμησης.
- αριθμός και θέση εξόδων κινδύνου,
- πρόσβαση για τα πυροσβεστικά οχήματα.

⇒ Πληροφορίες για τους κινδύνους πυρκαγιάς:

- Χρησιμοποιούμενος μηχανολογικός εξοπλισμός,
- πρώτες ύλες και τελικό προϊόν,
- επικίνδυνα υλικά,
- «συμπεριφορά» υλικών και προϊόντων σε περίπτωση πυρκαγιάς.

⇒ Πληροφορίες για τα μέσα πυρασφάλειας:

- Σύστημα αυτόματης ανίχνευσης πυρκαγιάς και έκταση που καλύπτει,
- σύστημα αυτόματης ανίχνευσης εκρηκτικών μιγμάτων,
- σύστημα κλιματισμού,
- χειροκίνητο σύστημα ανακοίνωσης πυρκαγιών,
- εφεδρικός φωτισμός.

⇒ Πληροφορίες για τα μέσα πυρόσβεσης:

- Αυτόματοι εκτοξευτήρες νερού και έκταση που καλύπτουν,

- μόνιμο δίκτυο παροχής ύδρευσης,
- αριθμός, τύπος και θέση πυροσβεστήρων.

1.2. Διαδικασία έγκρισης της μελέτης πυρασφάλειας.

Η Πυροσβεστική Υπηρεσία εξετάζει τη μελέτη πυρασφάλειας και επιθεωρεί τους χώρους, προκειμένου να καθορίσει την επάρκεια και την καταλληλότητα των μέσων διάσωσης, πυρασφάλειας και πυρόσβεσης. Αν όλα τα παραπάνω είναι ικανοποιητικά, η μελέτη εγκρίνεται. Σε αντίθετη περίπτωση, η Πυροσβεστική Υπηρεσία ενημερώνει εγγράφως την επιχείρηση για τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν προκειμένου να δοθεί η έγκριση.

Για οποιοσδήποτε αλλαγές και τροποποιήσεις των χώρων εργασίας ή αλλαγή της χρήσης αυτών, πρέπει να ενημερώνεται η Πυροσβεστική Υπηρεσία. Πιο συγκεκριμένα, η απαίτηση αυτή αναφέρεται:

- Στην επέκταση ή την μετατροπή των κτιρίων.
- Στην μετατροπή του εσωτερικού των κτιρίων.
- Στην αλλαγή των επίπλων και του εξοπλισμού των κτιρίων.

2. Έξοδοι Κινδύνου.

Για τις εξόδους κινδύνου πρέπει να τηρούνται τα εξής:

- Ελεύθερος διάδρομος προς τις εξόδους κινδύνου σε όλους τους ορόφους.
- Ελεύθερος διάδρομος προς όλες τις σκάλες εξόδου.
- Οι σκάλες εξόδου πρέπει να είναι ελεύθερες από εύφλεκτα υλικά.
- Οι πόρτες που οδηγούν στη σκάλα εξόδου πρέπει να κλείνουν αυτόματα.
- Πρέπει να υπάρχει σήμανση τόσο των εξόδων κινδύνου όσο και των οδών που οδηγούν σε αυτές.

3. Εφεδρικός Φωτισμός.

Για τον εφεδρικό φωτισμό ισχύουν τα παρακάτω:

- Πρέπει να υπάρχει συνεχής και επαρκής φωτισμός στη σήμανση των εξόδων κινδύνου, στις οδούς διάσωσης και στις σκάλες.
- Η διακοπή φωτισμού, κατά τη μετάβαση σε εφεδρικό φωτισμό, δεν πρέπει να ξεπερνά τα 10 δευτερόλεπτα.
- Το σύστημα εφεδρικού φωτισμού πρέπει να έχει δυνατότητα λειτουργίας τουλάχιστον για μιάμιση ώρα μετά τη διακοπή του ρεύματος.
- Η σύγχρονη πρακτική απαιτεί:
 - ⇒ Καθημερινή επιθεώρηση των εφεδρικών συστημάτων. Τυχόν βλάβες, πρέπει να καταγράφονται και να διορθώνονται άμεσα.

- ⇒ Μηνιαίες δοκιμές του εφεδρικού-συστήματος. Σε αυτή την περίπτωση, οι γεννήτριες θα πρέπει να παραμείνουν σε λειτουργία τουλάχιστον για 1 ώρα.
- ⇒ Έξι μηνιαίες δοκιμές των μπαταριών, οι οποίες θα πρέπει να παραμείνουν σε λειτουργία τουλάχιστον για 15 λεπτά.
- ⇒ Δοκιμαστική λειτουργία των μπαταριών για 1 ώρα, μια φορά το χρόνο.

4. Μέσα Πυρόσβεσης.

Για τα μέσα πυρόσβεσης ισχύουν τα παρακάτω:

- Οι πυροσβεστήρες σκόνης πρέπει να ελέγχονται 1 φορά το χρόνο.
- Οι πυροσβεστήρες διοξειδίου του άνθρακα πρέπει να ελέγχονται 2 φορές το χρόνο.
- Οι πυροσβεστήρες πίεσης πρέπει να έχουν πάντα την κατάλληλη πίεση και οι ασφάλειές τους να βρίσκονται στη θέση τους.
- Όλοι οι πυροσβεστήρες πρέπει να βρίσκονται στη σωστή θέση.
- Κάθε πυροσβεστήρας πρέπει να φέρει τα στοιχεία συντήρησής του.
- Οι μάνικες πυρόσβεσης πρέπει να υπόκεινται σε ετήσιο έλεγχο, στα πλαίσια του οποίου θα ξετυλίγονται και θα ελέγχονται για τυχόν διαρροές καθώς και για το αν παράγουν ικανοποιητική πίεση νερού.
- Η πρόσβαση προς τις μάνικες πυρόσβεσης πρέπει να γίνεται χωρίς εμπόδια.
- Η σύγχρονη πρακτική απαιτεί έλεγχο:
 - 5 φορές ετησίως για τους πυροσβεστήρες νερού (παντός τύπου).
 - 5 φορές ετησίως για τους πυροσβεστήρες αφρού (παντός τύπου).
 - 5 φορές ετησίως για τους πυροσβεστήρες σκόνης (με κεφαλή αερίου).
 - 5 φορές ετησίως για τους πυροσβεστήρες σκόνης (πίεσης).
 - 10 φορές ετησίως για τους πυροσβεστήρες διοξειδίου του άνθρακα.
 - 10 φορές ετησίως για τους πυροσβεστήρες σκόνης (πίεσης).
 - 10 φορές ετησίως για τους πυροσβεστήρες Halon.

5. Εκπαίδευση Πυρασφάλειας.

Πρέπει να παρέχονται οδηγίες και εκπαίδευση όσον αφορά:

- Στα μέσα πυρόσβεσης και πυρασφάλειας της επιχείρησης και τη χρήση αυτών.
- Στον τρόπο αντίδρασης όταν ξεσπάσει πυρκαγιά.
- Στον τρόπο αντίδρασης όταν σημάνει ο συναγερμός πυρκαγιάς.
- Στη λειτουργία και τη θέση του συναγερμού πυρκαγιάς.
- Στον τρόπο ειδοποίησης της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.
- Στην εξοικείωση με τις οδούς διάσωσης.
- Στον σκοπό και τη θέση των πυράντοχων θυρών.
- Στην εκκένωση του κτιρίου και το σημείο συνάντησης.

5.1. Σύνθεση και καθήκοντα της ομάδας πυρασφάλειας.

Η ομάδα πυρασφάλειας αποτελείται από άτομα που απασχολούνται εντός της επιχείρησης και τα οποία αναλαμβάνουν ειδικά καθήκοντα κατά τη διάρκεια εκτάκτων περιστατικών. Πιο συγκεκριμένα, η ομάδα πυρασφάλειας απαρτίζεται από:

- Τον υπεύθυνο του κτιρίου (διευθυντής προσωπικού),
- τους υπεύθυνους των ορόφων (ένας για κάθε όροφο),
- τους υπεύθυνους των θυρών (ένας για κάθε όροφο),
- τον υπεύθυνο συγκέντρωσης.

Γενικά, όλα τα μέλη της ομάδας πυρασφάλειας πρέπει να:

- Παρακολουθούν εκπαιδευτικά μαθήματα όσον αφορά στη χρήση των πυροσβεστήρων, κάθε δύο χρόνια.
- Παρακολουθούν έκτακτα εκπαιδευτικά μαθήματα, όποτε κρίνεται αναγκαίο.
- Ενημερώνουν τον διευθυντή προσωπικού για τυχόν απουσία τους από το χώρο εργασίας, διάρκειας μεγαλύτερης των τριών εβδομάδων.
- Φορούν ειδικά διακριτικά σε περίπτωση πυρκαγιάς, άσκησης ή εκκένωσης του κτιρίου (ταυτότητες και κράνη ασφαλείας με την ένδειξη «ομάδα πυρασφάλειας»).

Ειδικότερα:

- **Ο υπεύθυνος του κτιρίου** διαχειρίζεται την κρίση από τη θέση του (συνήθως από τη ρεσεψιόν), εκτός και αν τον απαλλάξουν από τα καθήκοντά του οι ανώτεροί του ή οι Αρχές.
- **Ο υπεύθυνος ορόφου** πραγματοποιεί έλεγχο του ορόφου κατά τη διάρκεια της εκκένωσης, κυρίως στις τουαλέτες και στις αποθήκες, και τοποθετεί στην είσοδο του ορόφου ταμπέλα με την ένδειξη «ο χώρος εκκενώθηκε», αφού ολοκληρωθεί ο έλεγχος. Τέλος, αναφέρει τηλεφωνικά ή προσωπικά στον φύλακα του κτιρίου και στον υπεύθυνο συγκέντρωσης την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκκένωσης του ορόφου.
- **Ο φύλακας θυρών**, σε συνεργασία με τον υπεύθυνο ορόφου, αποτρέπει τα άτομα να εισέρχονται στον όροφο καθώς και να χρησιμοποιούν τον ανελκυστήρα κατά τη διάρκεια της εκκένωσης, και τα κατευθύνει προς την πλησιέστερη και ασφαλέστερη οδό διάσωσης.
- **Ο υπεύθυνος συγκέντρωσης** πηγαίνει πρώτος στο προκαθορισμένο σημείο συνάντησης και απαγορεύει στους συγκεντρωμένους να επιστρέψουν στο κτίριο, εκτός και αν πάρει την άδεια του υπεύθυνου του κτιρίου ή των Αρχών. Στη συνέχεια πραγματοποιείται εκφώνηση των ονομάτων των εργαζομένων και καταμέτρηση αυτών.

- Ο διευθυντής ασφαλείας του έργου οργανώνει, επιβλέπει και καταγράφει την εκπαίδευση της ομάδας πυρασφάλειας καθώς και την διεξαγωγή ασκήσεων εκκένωσης του κτιρίου.

5.2. Διοργάνωση ασκήσεων εκκένωσης του κτιρίου (εν ώρα εργασίας).

Όλο το προσωπικό λαμβάνει εκπαίδευση σχετικά με τη διαδικασία εκκένωσης του κτιρίου, κάθε 6 μήνες. Οι ασκήσεις εκκένωσης του κτιρίου πραγματοποιούνται τους μήνες Νοέμβριο και Μάιο, ώρα 10:00. Αναλυτικότερα:

- Κάθε φορά που πραγματοποιείται άσκηση εκκένωσης του κτιρίου, ο συναγερμός πυρκαγιάς ενεργοποιείται από διαφορετικό όροφο, ενώ οι ανελκυστήρες τίθενται εκτός λειτουργίας.
- Οι επισκέπτες που φθάνουν στο κτίριο κατά τη διάρκεια της άσκησης, παραμένουν στη ρεσεψιόν μέχρι αυτή να τελειώσει.
- Κάθε μέλος της ομάδας πυρασφάλειας ασκεί τα προκαθορισμένα καθήκοντά του, στα πλαίσια της άσκησης. Ειδικότερα, οι υπεύθυνοι ορόφων καταγράφουν το χρόνο που μεσολαβεί ανάμεσα στην ενεργοποίηση του συναγερμού πυρκαγιάς και στην πλήρη εκκένωση του ορόφου.
- Η άσκηση θεωρείται ότι έχει λήξει όταν οι υπεύθυνοι όλων των ορόφων αναφέρουν στον υπεύθυνο συγκέντρωσης και έχουν καταμετρηθεί όλοι οι εργαζόμενοι.
- Τέλος, όλα τα στοιχεία και οι λεπτομέρειες της άσκησης καταχωρούνται στο ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας της επιχείρησης.

5.3. Διοργάνωση ασκήσεων εκκένωσης του κτιρίου (εκτός ωρών εργασίας).

Αυτές οι ασκήσεις πραγματοποιούνται κάθε τρίμηνο και πιο συγκεκριμένα την πρώτη Τρίτη του Φεβρουαρίου, Μαΐου, Αυγούστου και Νοεμβρίου κάθε χρόνου, ώρα 19:30. Αναλυτικότερα:

- Κάθε φορά που πραγματοποιείται άσκηση εκκένωσης του κτιρίου, ο συναγερμός πυρκαγιάς ενεργοποιείται από διαφορετικό όροφο, ενώ οι ανελκυστήρες τίθενται εκτός λειτουργίας.
- Ο υπεύθυνος ασφαλείας του κτιρίου σημειώνει την ώρα ενεργοποίησης του συναγερμού πυρκαγιάς και την ώρα άφιξης και του τελευταίου εργαζόμενου στον χώρο συγκέντρωσης (ρεσεψιόν).
- Ο εκπρόσωπος των καθαριστών προχωρεί σε καταμέτρηση του προσωπικού.
- Η άσκηση θεωρείται ότι έχει λήξει όταν όλο το προσωπικό καθαρισμού καταμετρηθεί.
- Τέλος, Ο υπεύθυνος ασφαλείας του κτιρίου καταγράφει όλα τα στοιχεία και τις λεπτομέρειες της άσκησης, στο ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας της επιχείρησης.

6. Σύστημα Ανίχνευσης και Συνάγεσμού πυρκαγιάς.

Η σύγχρονη πρακτική απαιτεί τα εξής:

- Ένδειξη κανονικής λειτουργίας του συστήματος, σε καθημερινή βάση.
- Άμεση καταγραφή και διόρθωση τυχόν βλάβης του συστήματος.
- Δοκιμή του συστήματος 6 φορές μηνιαίως.
- Δοκιμή ενός από τους ανιχνευτήρες του συστήματος, μια φορά την εβδομάδα.
- Δοκιμή και επιθεώρηση ολόκληρου του συστήματος από αρμόδιο πρόσωπο, τριμηνιαίως.

7. Τήρηση Ενημερωτικών Δελτίων.

Απαιτείται η ύπαρξη ημερολογίου στο οποίο θα καταγράφονται στοιχεία σχετικά με τη συντήρηση, τον έλεγχο και τη δοκιμή του εξοπλισμού ασφαλείας.

II. ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.

Εισαγωγή

Σκοπός του Σ.Δ.Α. της ΑΜ είναι η μεγιστοποίηση της ασφάλειας στην κατασκευή και ολοκλήρωση του μετρό της Αθήνας, με τη χρήση οποιουδήποτε μέσου. Η διαχείριση της ασφάλειας του έργου από την "Αττικό Μετρό Α.Ε.", αποτελεί μέρος των συμβατικών υποχρεώσεων της και προς αυτόν τον τομέα έχει δοθεί ιδιαίτερη προσοχή. Πιο συγκεκριμένα, το Σ.Δ.Α. αναφέρεται σε διοικητικά θέματα, π.χ. προσδιορισμός των καθηκόντων του προσωπικού, συσκέψεις για θέματα ασφάλειας, σχεδιασμός και διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, έλεγχος της ασφάλειας των χώρων εργασίας, σχεδιασμός και εφαρμογή σχεδίου έκτακτης ανάγκης, διερεύνηση των ατυχημάτων του εργολάβου κ.λ.π.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ.

1. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: Το Σ.Δ.Α. της ΑΜ αναφέρεται αποκλειστικά στις δραστηριότητες του Τμήματος Έργων και ιδίως στον τομέα κατασκευών (εξαιρείται ο τομέας λειτουργίας και παράδοσης του συστήματος).

2. ΣΚΟΠΟΣ: Το Σύστημα Διαχείρισης Ασφαλείας της ΑΜ έχει σαν σκοπό την μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος ασφάλειας του Εργολάβου.

3. ΟΡΙΣΜΟΙ:

- **Ατύχημα:** Κάθε τυχαίο γεγονός που προκαλεί θάνατο, πρόβλημα υγείας, τραυματισμό ή ζημιά.
- **Έλεγχος:** Η συστηματική και ανεξάρτητη εξέταση που πραγματοποιείται για να καθοριστεί το κατά πόσο συμμορφώνονται οι ενέργειες και τα αποτελέσματά τους με τις σχεδιασμένες ρυθμίσεις και το αν αυτές οι ρυθμίσεις εφαρμόζονται αποτελεσματικά και επαρκούν για την επίτευξη των στόχων και των πολιτικών της επιχείρησης.
- **Πηγή κινδύνου/βλάβη:** Η κατάσταση (πηγή) που εμπεριέχει τον κίνδυνο βλάβης (ανθρώπινο τραυματισμό, βλάβη στην υγεία, ζημιά σε περιουσία, στο περιβάλλον ή το συνδυασμό αυτών).
- **Προσδιορισμός του κινδύνου:** Η διαδικασία αναγνώρισης της ύπαρξης ενός κινδύνου και προσδιορισμός των χαρακτηριστικών αυτού.
- **Στόχοι Υ/Α:** Οι στόχοι που θέτει μια επιχείρηση για την απόδοση του προγράμματος Υ/Α και οι οποίοι θα πρέπει να ποσοτικοποιούνται όπου αυτό είναι δυνατόν.
- **Σύστημα διαχείρισης:** Ένα μίγμα προσωπικού, πόρων, πολιτικών και διαδικασιών, τα συστατικά των οποίων αλληλεπιδρούν και έχουν σαν αποτέλεσμα την εκτέλεση ενός καθήκοντος ή την επίτευξη ορισμένης παραγωγής.
- **Συμβάν:** Ένα τυχαίο γεγονός που δύναται να οδηγήσει σε ατύχημα.
- **Επικινδυνότητα:** Ο συνδυασμός των πιθανοτήτων να συμβεί ένα επικίνδυνο γεγονός.

- **Εκτίμηση επικινδυνότητας:** Η συνολική διαδικασία εκτίμησης της βαρύτητας της επικινδυνότητας και της λήψης απόφασης.

4. ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ:

4.1. Μηχανικοί Έργων (Τμήμα Κατασκευών):

- Παρακολουθούν τις εργασίες του εργολάβου και παρέχουν συμβουλές στο προσωπικό των εργοταξίων σχετικά με το πότε, που, γιατί και πώς τα πρότυπα ασφαλείας δεν εφαρμόζονται. Επίσης, υπενθυμίζουν τα πρότυπα ασφαλείας στον εργολάβο.
- Διερευνούν και συντάσσουν αναφορές για τα ατυχήματα, τους τραυματισμούς και τα επικίνδυνα συμβάντα στον χώρο επιρροής τους.
- Διενεγούν εκτίμηση επικινδυνότητας των δραστηριοτήτων του εργοταξίου στην περιοχή τους, τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα.
- Προβαίνουν σε έλεγχο των εργοταξίων, όπως απαιτείται από την επιθεώρηση ασφαλείας εργοταξίων και από το πρόγραμμα εκτίμησης.

4.2. Υπεύθυνοι Εργοταξίων (Τμήμα Κατασκευών):

- Παρέχουν την ανάλογη υποστήριξη στους Μηχανικούς Έργων, για την παρακολούθηση των εργασιών του εργολάβου.
- Εκτελούν καθήκοντα Επιθεωρητή, στα πλαίσια της επιθεώρησης ασφαλείας των εργοταξίων και του προγράμματος εκτίμησης.
- Ασχολούνται με θέματα ασφαλείας, στα πλαίσια των δεκαπενθήμερων συναντήσεων προόδου με τον εργολάβο.

4.3 Προϊστάμενοι του Τμήματος Κατασκευών.

- Παρέχουν την ανάλογη υποστήριξη στους Υπεύθυνους Εργοταξίων, για την παρακολούθηση των εργασιών του εργολάβου.
- Παρουσιάζουν αναφορές στην εβδομαδιαία συνάντηση του τμήματος κατασκευών, σχετικά με την εξέλιξη στον τομέα της ασφάλειας (σύμφωνα με τα αποτελέσματα των δεκαπενθήμερων συναντήσεων με τον εργολάβο).

4.4. Διευθυντής Τμήματος Κατασκευών.

- Ασχολείται με θέματα ασφαλείας που προκύπτουν από την εβδομαδιαία συνάντηση του τμήματος κατασκευών.
- Διανέμει και προωθεί πληροφορίες σχετικές με ατυχήματα και επικίνδυνα περιστατικά, σε όλο το τμήμα κατασκευών. Οι εν λόγω πληροφορίες παρέχονται από το τμήμα ασφαλείας.

4.5. Διευθυντής Ασφαλείας του Τμήματος Έργων.

- Καθορίζει πρότυπα απόδοσης τα οποία εφαρμόζονται στις δραστηριότητες του εργολάβου.
- Οργανώνει και παρέχει εκπαίδευση ασφαλείας με τη βοήθεια του τμήματος ασφαλείας, όταν αυτό απαιτείται.
- Οργανώνει το πρόγραμμα επιθεώρησης ασφαλείας καθώς και το πρόγραμμα εκτίμησης.
- Αναπτύσσει το πρόγραμμα ελέγχου ασφαλείας.
- Εκτιμά την αποτελεσματικότητα του Σ.Δ.Α. και προτείνει αλλαγές, όταν αυτές απαιτούνται.

5. ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ/ΟΔΗΓΙΕΣ.

5.1. Η Επιτροπή Διαχείρισης Ασφάλειας του τμήματος έργων καθορίζει και κατευθύνει το Σ.Δ.Α. της ΑΜ.

5.2. Η απόδοση του Εργολάβου στον τομέα της ασφάλειας καθώς και το Σ.Δ.Α., εκτιμώνται στα πλαίσια των εβδομαδιαίων συναντήσεων του τμήματος κατασκευών.

5.3. Η απόδοση των υποομάδων του Εργολάβου καθώς και του Σ.Δ.Α., εκτιμώνται στα πλαίσια των δεκαπενθήμερων συναντήσεων προόδου μεταξύ της ΑΜ και των υποομάδων.

5.4. Το Σ.Δ.Α. των υποομάδων του Εργολάβου ελέγχεται περιοδικά.

5.5. Τα εργοτάξια του Εργολάβου επιθεωρούνται και εκτιμώνται μηνιαίως.

5.6. Στα εργοτάξια του Εργολάβου πραγματοποιείται εκτίμηση το κινδύνου τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα.

5.7. Τα πρότυπα απόδοσης που αναφέρονται στις δραστηριότητες του Εργολάβου καθορίζονται από το τμήμα ασφαλείας της ΑΜ.

5.8. Οι ανάγκες εκπαίδευσης ασφαλείας του προσωπικού της ΑΜ, καθορίζονται από την Επιτροπή Διαχείρισης Ασφάλειας. Γενικά, η εκπαίδευση οργανώνεται και πραγματοποιείται από το τμήμα ασφαλείας. Το τμήμα διοίκησης παρέχει βοήθεια σχετικά με την εκπαίδευση, όταν αυτή πραγματοποιείται εκτός του τμήματος κατασκευών.

5.9. Οι επιθεωρητές του τμήματος κατασκευών αξιολογούν την απόδοση του προσωπικού τους στον τομέα της ασφάλειας, με την εκτίμηση απόδοσης των εργαζομένων.

5.10. Το τμήμα ασφαλείας της ΑΜ παρέχει ενημέρωση στο Υπουργείο Εργασίας, όσον αφορά στην απόδοση του Εργολάβου στον τομέα της ασφάλειας καθώς και για τις εξελίξεις του Σ.Δ.Α. της ΑΜ και του Εργολάβου.

Β. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ.

1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.

1.1. Εκπαίδευση των αντιπροσώπων των εργαζομένων: Αυτή εφαρμόστηκε πριν λίγο καιρό όταν η ΑΜ αναφέρθηκε στο ρόλο που πρέπει να παίζουν οι ενώσεις των εργαζομένων στο πρόγραμμα ασφαλείας, αλλά υπογραμμίζει και το γεγονός ότι απαιτείται η εκπαίδευσή τους. Ο εργολάβος ζήτησε από την ΑΜ να παράσχει αυτή την εκπαίδευση.

1.2. Προσανατολισμός ασφαλείας για τους καλοκαιρινούς φοιτητές: Όλοι οι φοιτητές που απασχολούνται στα έργα του μετρό κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, λαμβάνουν ενημέρωση για θέματα Υ/Α από την ΑΜ, αμέσως μετά την πρόσληψή τους.

1.3. Εκπαίδευση του προσωπικού των εργοταξίων: Αυτή αναφέρεται στην επιθεώρηση των εργοταξιακών χώρων και στην εκτίμηση των κινδύνων σε αυτούς. Πιο συγκεκριμένα, όλο το προσωπικό της ΑΜ λαμβάνει εκπαίδευση συνολικής διάρκειας 6 ωρών (4 ώρες θεωρητική κατάρτιση σε αίθουσα και 2 ώρες πρακτική εξάσκηση στο εργοτάξιο). Στη συνέχεια παρέχουν βοήθεια σε πεπειραμένους επιθεωρητές κατά τη διάρκεια των μηνιαίων επιθεωρήσεων, με σκοπό την μετεξέλιξή τους σε επιθεωρητές. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης του προσωπικού των εργοταξίων συνδέεται με την χορήγηση πιστοποιητικού διαχείρισης ασφαλείας από την ΑΜ. Το εν λόγω πιστοποιητικό περιλαμβάνει 3 επίπεδα εκπαίδευσης:

- **Επίπεδο 1:** Ο κάτοχος του πιστοποιητικού έχει λάβει εκπαίδευση στις διαδικασίες επιθεώρησης ασφαλείας και εκτίμησης κινδύνων της ΑΜ και έχει τη δυνατότητα να διαχειρίζεται την ασφάλεια σε μεγάλο αριθμό κατασκευαστικών έργων.
- **Επίπεδο 2:** Ο κάτοχος του πιστοποιητικού, πέραν των ανωτέρω, μπορεί να διαχειριστεί την ασφάλεια και σε άλλες βιομηχανικές δραστηριότητες, αφού κατέχει επιπλέον το πιστοποιητικό διαχείρισης ασφαλείας IOSH* ή NEBOSH**.
- **Επίπεδο 3:** Ο κάτοχος του πιστοποιητικού, πέραν των ανωτέρω, έχει εκπαιδευθεί στις διαδικασίες ελέγχου και εκτίμησης του Σ.Δ.Α. της ΑΜ και κατ'επέκταση μπορεί να παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες για θέματα ασφαλείας, σε επιχειρήσεις μικρού ή μεσαίου κινδύνου.

* **IOSH:** (Institution of Occupational Safety and Health (UK)), Βρετανικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

** **NEBOSH:** (National Examination Board in Occupational Safety and Health (UK), Βρετανική Επιτροπή Εξετάσεων Υγιεινής και Ασφάλειας στην Εργασία.

2. ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΟΔΟΥ.

2.1 Δεκαπενθήμερες συναντήσεις προόδου με τις υποομάδες του εργολάβου.

Αυτές είναι οι υψηλότερου επιπέδου συναντήσεις των υποομάδων του Εργολάβου με τη Διοίκηση. Σε αυτές τις συναντήσεις, η ΑΜ επεξηγεί τις προδιαγραφές και τις προβλέψεις της για την ασφάλεια, οι οποίες αναφέρονται στην άμεση συμμόρφωση με την ελληνική νομοθεσία και στην προοδευτική υιοθέτηση των πρόσφατα εφαρμοζόμενων πρακτικών στην βιομηχανία. Η ασφάλεια είναι μόνιμο θέμα στην ατζέντα αυτών των συνεδριάσεων και αντιμετωπίζεται με την ίδια προσοχή όπως γίνεται για τις παραγωγικές διαδικασίες και την ποιότητα.

Είναι σημαντικό, τα θέματα ασφάλειας σε αυτές τις συναντήσεις, να τα χειρίζεται η διοίκηση του τμήματος κατασκευών της ΑΜ και όχι οι ειδικοί στην ασφάλεια. Το μεγαλύτερο ποσοστό του προσωπικού του τμήματος κατασκευών της ΑΜ έχει επάρκεια γνώσεων και εμπειριών πάνω στο θέμα, λόγω του προγράμματος επιθεώρησης και εκτίμησης, έτσι ώστε να μπορεί να συμμετέχει σε αυτές τις συναντήσεις.

Τα μόνιμα θέματα στην ατζέντα αυτών των συναντήσεων, απαιτούν αναφορές από την μεριά του εργολάβου, σχετικά με:

- Ατυχήματα, πρώτες βοήθειες, επικίνδυνα περιστατικά και πυρκαγιές.
- Παροχή εκπαίδευσης (εκπαίδευση για την εργασία, εισαγωγική εκπαίδευση του προσωπικού του εργολάβου και του υπεργολάβου, εκπαίδευση ασφάλειας στη διοίκηση, εκπαίδευση των ειδικών ασφάλειας, εκπαίδευση για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών).
- Διαδικασίες ασφάλειας που έχουν αναπτυχθεί και στις οποίες περιλαμβάνονται οι διαδικασίες βράβευσης, παροχής κινήτρων κ.λ.π.
- Πειθαρχικά μέτρα.
- Βραβεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί.
- Πρόγραμμα επιθεώρησης της διοίκησης.
- Κοινές επιθεωρήσεις του εργολάβου και της ΑΜ.
- Παρατηρήσεις των εργατικών σωματείων.
- Μελλοντικά θέματα (εντοπισθέντες κίνδυνοι, εκτιμήσεις κινδύνου, ανακοινώσεις μεθόδων, ανάπτυξη ασφαλών εργασιακών διαδικασιών κ.λ.π.).

Η ΑΜ θέτει θέματα που προέρχονται από:

- Τις μηνιαίες επιθεωρήσεις και μετρήσεις που πραγματοποιεί στους χώρους εργασίας.
- Τις εβδομαδιαίες (ή πιο συχνές) αναφορές εκτίμησης κινδύνου.
- Τις παρατηρήσεις των εργατικών συνδικάτων.
- Τη συμμετοχή του τμήματος ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων και των εξελίξεων στο Σ.Δ.Α.

2.2. Εβδομαδιαίες συναντήσεις του τμήματος κατασκευών της ΑΜ.

Σε αυτές τις συναντήσεις ηγείται ο διευθυντής του τμήματος κατασκευών και συμμετέχουν οι προϊστάμενοι του τμήματος κατασκευών, ο προϊστάμενος του τμήματος επαναφοράς χώρων, ο διευθυντής ασφαλείας και ο εκπρόσωπος του τμήματος δημοσίων σχέσεων.

Ο διευθυντής του τμήματος κατασκευών παραθέτει τις προδιαγραφές και τις προβλέψεις για την ασφάλεια και καθορίζει τις απαραίτητες ενέργειες που πρέπει να γίνουν από τους προϊστάμενους του τμήματος κατασκευών, για την επίτευξή τους. Ο βαθμός εφαρμογής των προδιαγραφών, αναδुकνειείται μέσω των αναφορών που παρουσιάζουν οι προϊστάμενοι του τμήματος κατασκευών και ο διευθυντής ασφαλείας.

Το τμήμα ασφαλείας αναφέρει πληροφορίες και αναλύσεις για τα ατυχήματα και τα επικίνδυνα περιστατικά του εργολάβου, τις εξελίξεις στο πρόγραμμα ασφαλείας της ΑΜ., τις παρατηρήσεις των συνδικάτων των εργαζομένων του εργολάβου και τις παρατηρήσεις του Υπουργείου Εργασίας.

2.3. Συναντήσεις και άλλες επαφές με τους επιθεωρητές του υπουργείου εργασίας:

Το τμήμα ασφαλείας της ΑΜ ενημερώνει τους επιθεωρητές του Υπουργείου Εργασίας σχετικά με το Σ.Δ.Α. και την απόδοση ασφαλείας του εργολάβου.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ.

Το πρόγραμμα επιθεωρήσεων της ΑΜ αποτελεί μια διαδικασία στα πλαίσια της οποίας γίνεται βαθμολόγηση των χώρων εργασίας, σε σχέση με τα μέτρα υγιεινής και ασφαλείας που πρέπει να εφαρμόζονται σε αυτούς και η οποία αποσκοπεί στο να δώσει μια σαφή και συγκεκριμένη εικόνα του βαθμού επικινδυνότητας κάθε εργοταξίου. Οι εν λόγω επιθεωρήσεις πραγματοποιούνται από το προσωπικό της Αττικό Μετρό, μια φορά τον μήνα. Προκειμένου να διασφαλιστεί η εγκυρότητα και η αντικειμενικότητα των επιθεωρήσεων, αυτές πραγματοποιούνται από μηχανικούς της ΑΜ οι οποίοι απασχολούνται σε διαφορετικά εργοτάξια. Η ακριβής ημερομηνία κάθε επιθεώρησης καθορίζεται από το τμήμα ασφαλείας και ανακοινώνεται στον εργολάβο τουλάχιστον ένα μήνα πριν.

Για την πραγματοποίηση των επιθεωρήσεων χρησιμοποιούνται ειδικά έντυπα (αναφορές) τα οποία ποικίλλουν ανάλογα με τον χώρο επιθεώρησης και τις πραγματοποιούμενες εργασίες σε αυτόν. Αυτή τη στιγμή χρησιμοποιείται μόνο μια φόρμα επιθεώρησης, η οποία σχετίζεται με τις εργασίες κατασκευής των σταθμών του μετρό. Τα αποτελέσματα καθώς και οι παρατηρήσεις που προκύπτουν μετά από κάθε επιθεώρηση, καταγράφονται στο ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας της εταιρίας και στη συνέχεια αποστέλλονται στους υπεύθυνους της ΑΜ και του Εργολάβου. Για την πληρέστερη κατανόηση του τρόπου επιθεώρησης των εργοταξίων, ακολουθεί υπόδειγμα αναφοράς επιθεώρησης των μέτρων ασφαλείας.

ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.

Αναφορά Επιθεώρησης Μέτρων Ασφαλείας στις εργασίες κατασκευής σταθμών.

Εργοτάξιο: Ημ/νία επιθεώρησης: Επιθεωρητής της ΑΜ: Επιθεωρητής της ΑΜ:	Ωρα:	Επιβλέπων μηχανικός της ΟΜ: Επιβλέπων μηχανικός της ΑΜ: Παρακαλώ προωθήστε αντίγραφο στον υπεύθυνο εργοταξίου της ΟΜ, της ΑΜ και στον διευθυντή ασφαλείας της ΑΜ
---	------	--

Περιγραφή Χώρου:

<u>Περιγραφή του χώρου</u> <ul style="list-style-type: none"> Κατάλληλη τοποθέτηση Κατάλληλη κατασκευή/συντήρηση Κατάλληλη σήμανση <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	Βαθμός	<u>Ενημέρωση ασφαλείας</u> <ul style="list-style-type: none"> Πίνακες ανακοινώσεων/οδηγιών Απεικόνιση πολιτικής ασφαλείας <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	Βαθμός
<u>Πρόνοια για έκτακτα Περιστατικά</u> <ul style="list-style-type: none"> Έλεγχος πρόσβασης στη σήραγγα Διάγραμμα εκκένωσης του χώρου Επισήμανση εξόδων κινδύνου Εφεδρικός φωτισμός Τηλεφωνική επικοινωνία με την επιφάνεια <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	Βαθμός	<u>Πρόνοια και υγιεινή</u> <ul style="list-style-type: none"> Αίθουσα φαγητού- επαρκής συντήρηση Τουαλέτες- επαρκής συντήρηση Εγκαταστάσεις υγιεινής Πόσιμο νερό Ιματιοθήκες Τηλέφωνο ασθενοφόρου Κουτί πρώτων βοηθειών <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	Βαθμός
<u>Σήμανση ασφαλείας</u> <ul style="list-style-type: none"> Καθορισμένη κατάλληλα Τοποθετημένη κατάλληλα Συντηρημένη κατάλληλα Σήμανση εκτάκτου κινδύνου <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	Βαθμός	<u>Διατήρηση χώρου</u> <ul style="list-style-type: none"> Κατάλληλα προετοιμασμένος Κατάλληλα συντηρημένος Κατάλληλο στοιβάγμα υλικών <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	Βαθμός
<u>Συγκολλήσεις και κοψίματα</u> <ul style="list-style-type: none"> Κατάλληλη συντήρηση του εξοπλισμού Κατάλληλα μέτρα πρόληψης πυρκαγιάς <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	Βαθμός	<u>Σκαλωσιές</u> <ul style="list-style-type: none"> Κατάλληλη κατασκευή/χρήση Κατάλληλος φωτισμός Καθαριότητα <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	Βαθμός
<u>Αποθήκευση συμπιεσμένων αερίων</u> <ul style="list-style-type: none"> Κατάλληλος χώρος αποθήκευσης Κατάλληλη σήμανση προειδοποίησης <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	Βαθμός	<u>Διανομή ηλεκτρικού ρεύματος</u> <ul style="list-style-type: none"> Ασφάλεια του πίνακα ελέγχου Κατάλληλη τοποθέτηση και προστασία των καλωδίων <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	Βαθμός

<p><u>Πρόληψη και καταστολή πυρκαγιών</u> Βαθμός</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πυροσβεστήρες <ul style="list-style-type: none"> - Επαρκής αριθμός, - Κατάλληλος τύπος και τοποθέτηση • Αποθήκευση εύφλεκτων υλικών • Απομάκρυνση εύφλεκτων μπαζών <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	<p><u>Μεταφορές στο εργοτάξιο</u> Βαθμός</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σήμανση ορίων ταχύτητας • Κατάλληλη χάραξη των διαδρόμων • Κατάσταση οχημάτων • Μέτρα ασφαλείας των οχημάτων <ul style="list-style-type: none"> - πυροσβεστήρες - φώτα πίσω κίνησης <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>
<p><u>Γερανοί και ανυψωτικός εξοπλισμός</u> Βαθμός</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μανταλωμένοι γάντζοι • Κατάσταση συρματόσχοινων • Κατάσταση θηλειών, αλυσίδων • Χρήση βραχιόνων στήριξης • Επαρκής ελεύθερος χώρος <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	<p><u>Κατασκευαστικός εξοπλισμός</u> Βαθμός</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατάσταση εξοπλισμού • Μέτρα ασφαλείας <ul style="list-style-type: none"> - πυροσβεστήρας - φώτα πίσω κίνησης • Προειδοποιήσεις ασφαλείας (στα ελληνικά και στα αγγλικά) <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>
<p><u>Ηλεκτρικά εργαλεία</u> Βαθμός</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη μηχανισμών ασφαλείας • Γενική κατάσταση εργαλείων • Κατάσταση ηλεκτρικών καλωδίων και βυσμάτων <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	<p><u>Εργαλεία χειρός</u> Βαθμός</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αιχμηρά, κοφτερά σημεία • Γερές χειρολαβές • Βλάβες • Άλλες παρατηρήσεις <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>
<p><u>Αποθήκευση εύφλεκτων υλικών</u> Βαθμός</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατάλληλη κατασκευή/συντήρηση • Απομάκρυνση εύφλεκτων μπαζών • Χρήση των απαραίτητων υλικών στον τόπο εργασίας μόνο για κάθε βάρδια <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	<p><u>Επικίνδυνα υλικά (εκτός των εύφλεκτων)</u> Βαθμός</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατάλληλη σήμανση • Κατάλληλη αποθήκευση <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>
<p><u>Πρόσβαση (εκτός σκαλωσιές/εκσκαφές)</u> Βαθμός</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατάλληλη κατασκευή/συντήρηση • Επαρκής φωτισμός • Κλίμακες <ul style="list-style-type: none"> - Σε καλή κατάσταση - Στερεωμένες στην κορυφή - Απαραίτητο μήκος <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>	<p><u>Εκσκαφές</u> Βαθμός</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόσβαση • Υποστύλωση • Προστασία έναντι πτώσεων • Απομάκρυνση απορριμμάτων <p style="text-align: right;">Σύνολο: Μέγιστο:</p>

Συνολική Βαθμολογία:

Αποδεκτή Βαθμολογία:

Προηγούμενη Αναφορά:

Αξιολόγηση Χώρου:

Παρατηρήσεις:

Διορθώσεις που έγιναν σε σχέση με την τελευταία μέτρηση:

Εκκρεμή ζητήματα σε σχέση με την τελευταία μέτρηση:

Ελλείψεις που εντοπίστηκαν σε αυτή τη μέτρηση:

Υποδείξεις του αντιπροσώπου των εργαζομένων:

ΤΡΟΠΟΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ:

Κάθε αντικείμενο επιθεώρησης βαθμολογείται με τιμές που κυμαίνονται από το μηδέν έως το δύο. Η σημασία κάθε τιμής καθορίζεται ως εξής:

0 - τηρείται λιγότερο από το 70% των προδιαγραφών ασφαλείας.

1 - τηρείται το 70 έως 90% των προδιαγραφών ασφαλείας.

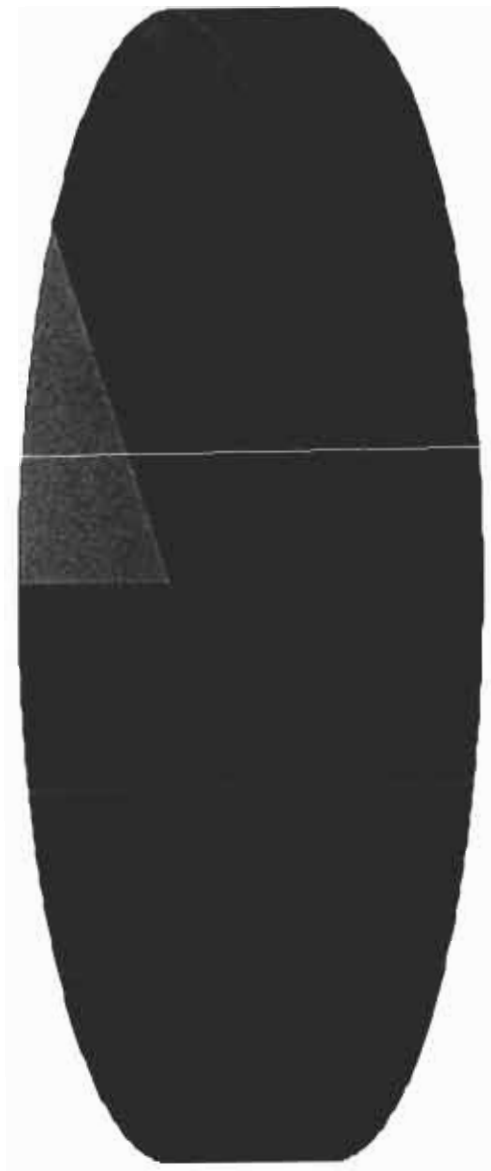
2 - τηρείται το 90 έως 100% των προδιαγραφών ασφαλείας.

4. ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ/ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ.

Οι υπεύθυνοι της ΑΜ σε κάθε εργοτάξιο, ερευνούν και αναφέρουν ατυχήματα και επικίνδυνες καταστάσεις που λαμβάνουν χώρα στην περιοχή δικαιοδοσίας τους, αφού έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται ταχύτατα για κάθε περιστατικό και να προχωρούν στη διερεύνηση αυτού άμεσα. Το τμήμα ασφαλείας της ΑΜ είναι υπεύθυνο για την συλλογή και την επεξεργασία όλων των απαραίτητων στοιχείων σχετικά με τα ατυχήματα και τα επικίνδυνα περιστατικά. Στις σελίδες που ακολουθούν παρουσιάζονται στατιστικές εργατικών ατυχημάτων που έλαβαν χώρα στα εργοτάξια κατασκευής του μετρό Αθηνών. Να σημειωθεί ότι, τα εν λόγω στατιστικά δεδομένα αφορούν συγκεκριμένη χρονική περίοδο και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

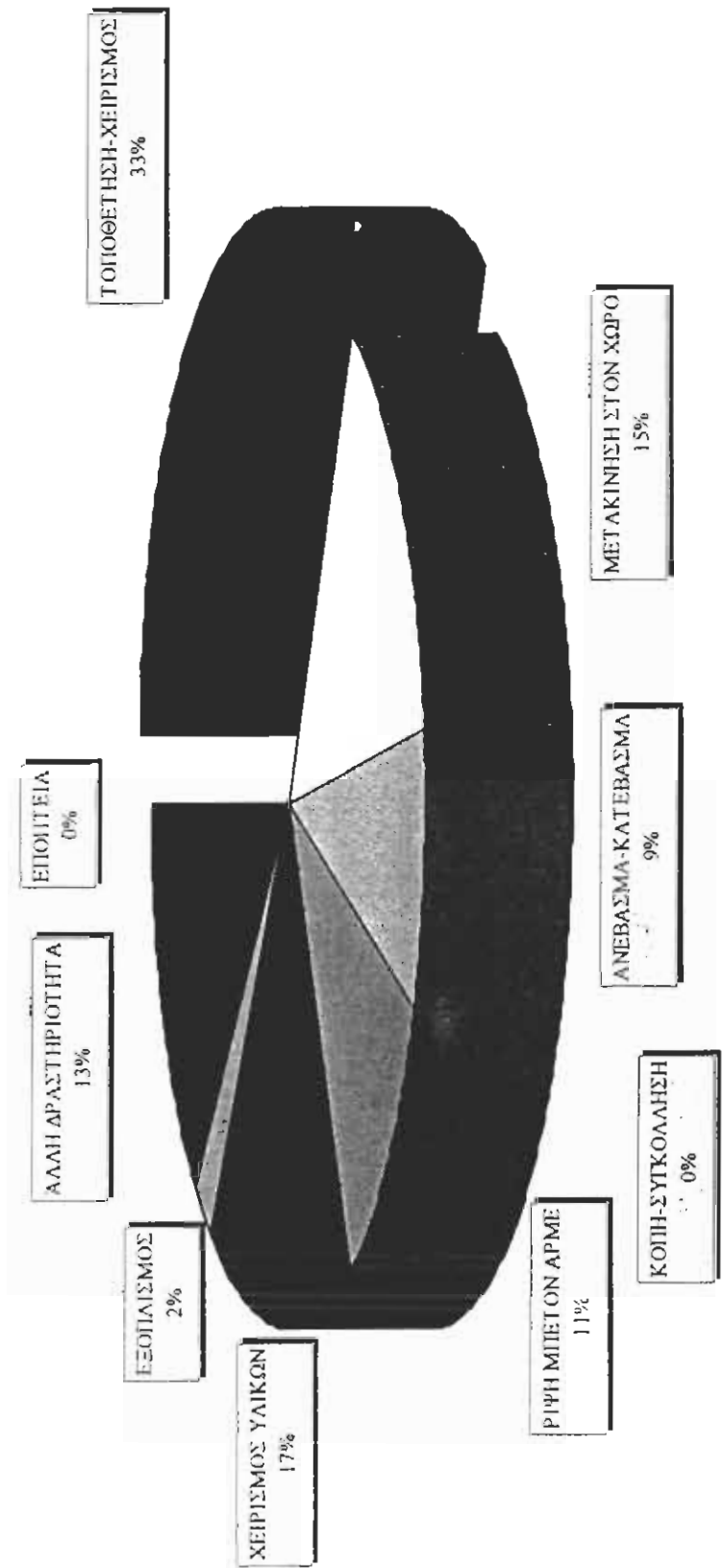
ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ
(ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 1997)

ΤΒΜ
11%

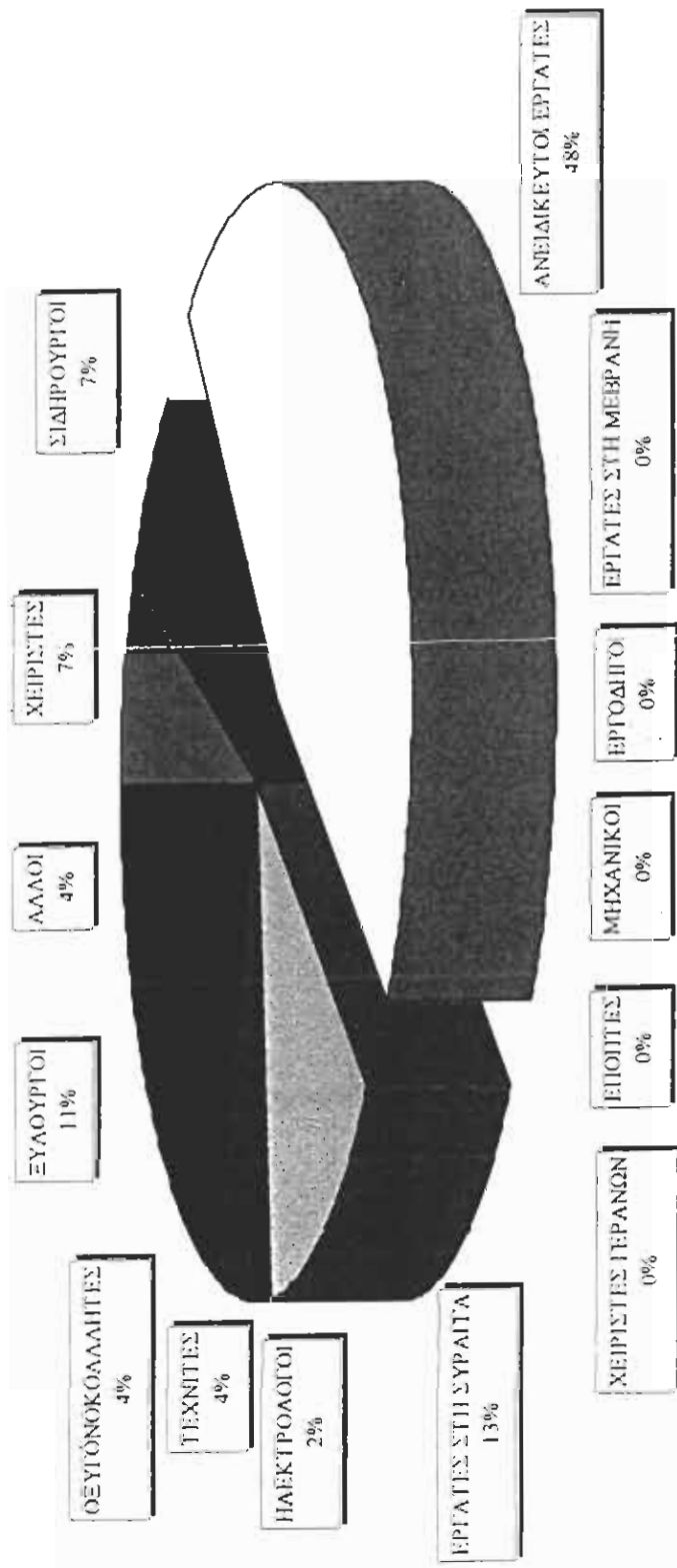

ΑΛΛΟΙ ΤΟΜΕΙΣ
89%

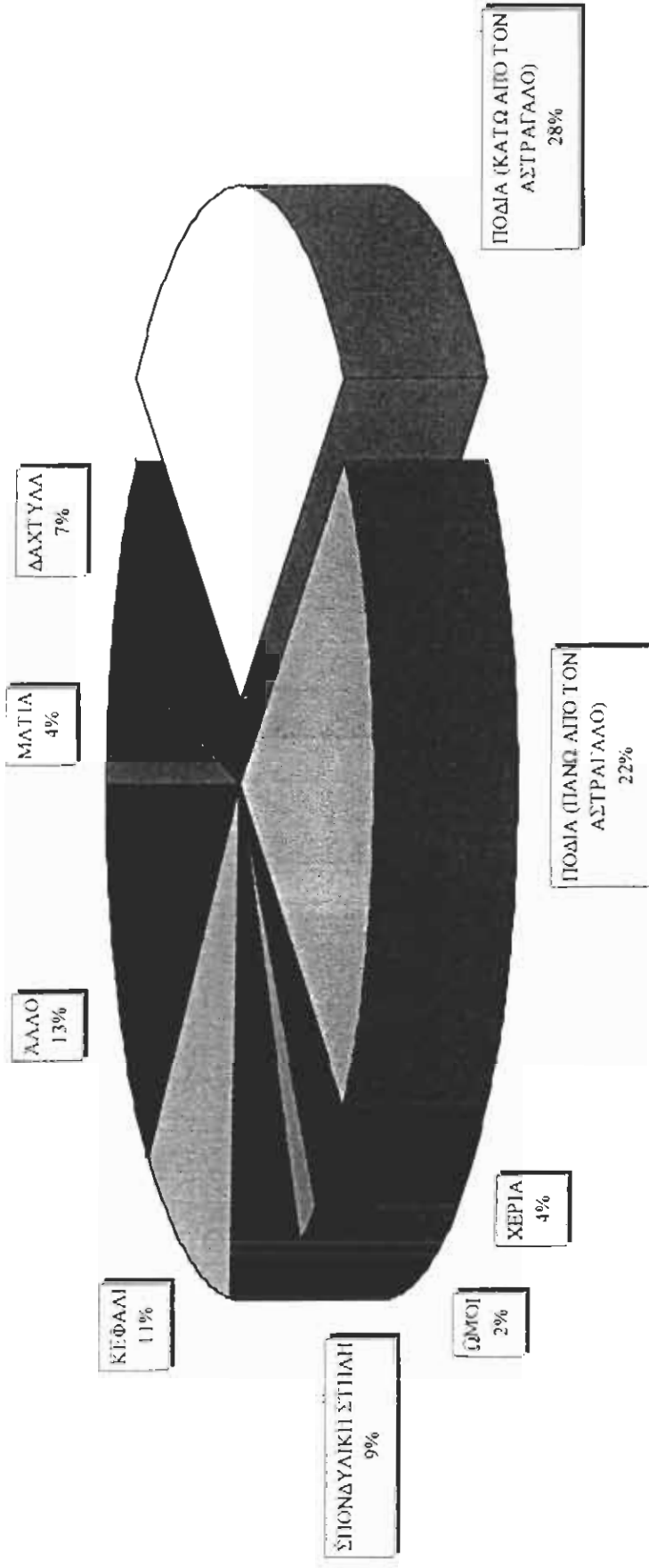
ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 1997)

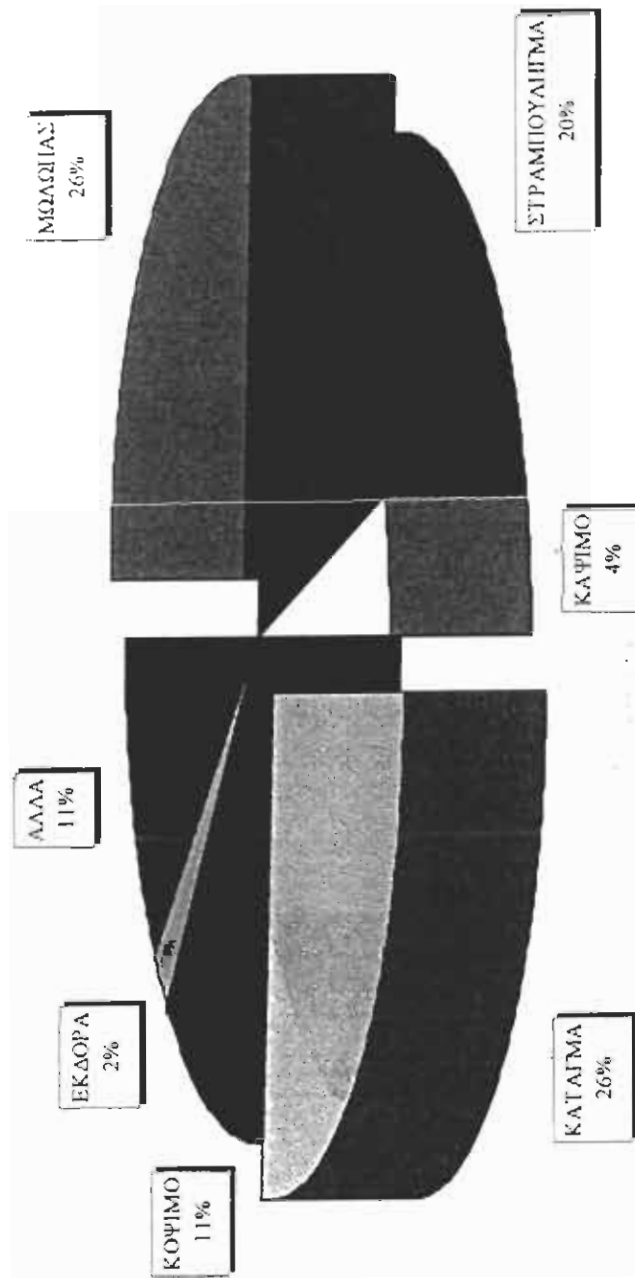
ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΤΗΜΑ
(ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 1997)

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΠΡΟΣΒΛΗΘΕΝ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ
(ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 1997)

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΓΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 1997)

5. ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ.

Το Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Σ.Ε.Α.) της ΑΜ, εφαρμόζεται για τα έκτακτα περιστατικά που λαμβάνουν χώρα σε όλα τα εργοτάξια που ελέγχονται από τον εργολάβο. Έχει σαν σκοπό να διευκολύνει την ΑΜ να αντιδράσει άμεσα και αποτελεσματικά σε περίπτωση εκτάκτων περιστατικών, καθορίζοντας τον όρο «έκτακτο περιστατικό» και προσδιορίζοντας τα ενδιαφερόμενα μέρη καθώς και τη διαδικασία ειδοποίησης και καθοδήγησης αυτών.

5.1. Ορισμός του ‘‘έκτακτου περιστατικού’’.

Σαν έκτακτο περιστατικό ορίζεται κάθε ανώμαλη κατάσταση η οποία απαιτεί άμεση προσοχή και επέμβαση, όπως:

- Θανατηφόρο ατύχημα εντός εργοταξίου.
- Θανατηφόρο ατύχημα εκτός εργοταξίου που συνδέεται όμως με τις δραστηριότητες του εργοταξίου.
- Σοβαρός τραυματισμός, ο οποίος:
 - απαιτεί την κλήση ασθενοφόρου στο εργοτάξιο,
 - απαιτεί την εισαγωγή του τραυματία σε νοσοκομείο,
 - προκαλεί μόνιμη ή πιθανή μόνιμη αναπηρία του τραυματία.
- Κλήση της πυροσβεστικής υπηρεσίας για κατάσβεση πυρκαγιάς ή διάσωση ατόμων εντός του εργοταξίου.
- Έκρηξη.
- Διαδήλωση στο χώρο του εργοταξίου.

Επίσης, ανάλογα με το αν προκαλούν σοβαρή καθυστέρηση του έργου, τα παρακάτω χαρακτηρίζονται ως έκτακτα περιστατικά:

- Κατάρρευση κατασκευής/οικοδομήματος εντός του εργοταξίου.
- Πλημμύρα.
- Πρόκληση ζημιάς στον εξοπλισμό.

Τέλος, ανάλογα με το αν απαιτούν άμεση επέμβαση του τμήματος δημοσίων σχέσεων, τα παρακάτω θεωρούνται ως έκτακτα περιστατικά:

- Διακοπή της κυκλοφορίας, τόσο για τα οχήματα όσο και για τους πεζούς.
- Πρόκληση ζημιών στα δημόσια δίκτυα (νερού, αποχέτευσης, ηλεκτρισμού, αερίου, τηλεφώνου κ.λ.π.).
- Διατάραξη των σχέσεων με τους εγχώριους «γείτονες».

5.2. Υποχρεώσεις εμπλεκομένων.

- Ο Εργολάβος αντιμετωπίζει κάθε πτυχή των εκτάκτων περιστατικών (με εξαίρεση τις δημόσιες σχέσεις) συμπεριλαμβανομένης και της άμεσης ενημέρωσης της ΑΜ. [βλέπε παρακάτω πίνακες 5.1 και 5.3].

- Το τμήμα κατασκευών της ΑΜ, σύμφωνα με τον εποπτικό του ρόλο, παρακολουθεί και καθοδηγεί τον εργολάβο εξασφαλίζοντας:
 - Ότι η εργασία πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγονται τα έκτακτα περιστατικά ή να περιορίζονται οι επιπτώσεις τους.
 - Ότι έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα αντιμετώπισης των εκτάκτων περιστατικών.
 - Την άμεση αντίδραση σε περίπτωση εκτάκτων περιστατικών.
- Το τμήμα δημοσίων σχέσεων ασχολείται αποκλειστικά με τα θέματα που προκύπτουν από την ύπαρξη εκτάκτων περιστατικών.
- Ο διευθυντής έργων της ΑΜ είναι υπεύθυνος για τη συνεχή ενημέρωση και πληροφόρηση του γενικού διευθυντή και του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου της ΑΜ.
- Ο διευθυντής ασφαλείας της ΑΜ:
 - Ενημερώνει άμεσα τον διευθυντή του τμήματος ανθρώπινων πόρων, σε περίπτωση τραυματισμού κάποιου εργάτη της ΑΜ.
 - Όταν πληροφορηθεί για την ύπαρξη εκτάκτου περιστατικού εκτός ωρών εργασίας, ξεκινά τη διαδικασία ειδοποίησης του προσωπικού της ΑΜ [βλέπε πίνακα 5.2].
 - Οργανώνει και πραγματοποιεί άσκηση της διαδικασίας ενημέρωσης, σε συνεργασία με τον γενικό διευθυντή.
 - Παρευρίσκει στα έκτακτα περιστατικά με σκοπό να εκτιμήσει την επάρκεια της αντίδρασης και να συλλέξει τις απαραίτητες πληροφορίες, προκειμένου να συντάξει επίσημη αναφορά.
 - Επιθεωρεί και επανεξετάζει τη διαδικασία ειδοποίησης, όταν απαιτείται.
- Ο διευθυντής κατασκευών της ΑΜ κρατά ενήμερα τα ονόματα και τα τηλέφωνα όλων των παραγόντων του έργου και διασφαλίζει ότι οι αναθεωρήσεις αυτών από τον Εργολάβο μοιράζονται στους κατόχους του Σ.Ε.Α.

5.3. Γενικές οδηγίες για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών.

Ο υπεύθυνος εργοταξίου της ΑΜ, ο οποίος είναι και ο πρώτος που μαθαίνει για το έκτακτο περιστατικό, ξεκινά τη διαδικασία ενημέρωσης [βλέπε πίνακα 5.2]. Είναι πολύ σημαντικό να εφαρμόζεται επακριβώς η ακολουθία της ενημέρωσης, έτσι ώστε να αποφεύγεται η πολλαπλή ενημέρωση ατόμων και να διατηρούνται οι τηλεφωνικές γραμμές ελεύθερες. Αν κάποιο άτομο δεν είναι δυνατό να εντοπισθεί, τότε ενημερώνεται ο αμέσως επόμενος και γίνεται προσπάθεια για τον εντοπισμό του αργότερα. Αν το έκτακτο περιστατικό συμβεί εκτός ωρών εργασίας, τότε το τμήμα ασφαλείας της ΑΜ ενημερώνεται άμεσα από τον Εργολάβο ο οποίος ξεκινά και τη διαδικασία ενημέρωσης [βλέπε πίνακα 5.2]. Η ΑΜ περιμένει την πρώτη γραπτή αναφορά για το συμβάν, από τον εργολάβο, μέσα σε 24 ώρες και την τελική (επίσημη) αναφορά μέσα σε διάστημα 3-7 ημερών.

5.4. Ετοιμότητα για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών.

Κάθε υπεύθυνος εργοταξίου της ΑΜ ευθύνεται για την προετοιμασία Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης (Σ.Ε.Α.) και την αναθεώρηση αυτού, όταν οι συνθήκες το απαιτούν. Επίσης, είναι υπεύθυνος για την ενημέρωση και την εκπαίδευση του προσωπικού όσον αφορά στην εφαρμογή του σχεδίου. Το Σ.Ε.Α κάθε εργοταξίου, περιλαμβάνει τα εξής:

- Καθορισμό των πιθανών εκτάκτων καταστάσεων και των μέσων αντιμετώπισής τους.
- Προσδιορισμό των ατόμων που θα ενημερώσουν τις αρμόδιες Αρχές, θα διατάξουν την εκκένωση των χώρων εργασίας και θα προβούν σε κάθε άλλη απαραίτητη ενέργεια.
- Χρήσιμα τηλέφωνα (Πυροσβεστική Υπηρεσία, ΕΚΑΒ, Άμεση Δράση, ΟΤΕ, ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ, ΔΕΦΑ, Νοσοκομεία, Διοίκηση της ΑΜ/ΟΜ).
- Διάγραμμα του εργοταξίου, το οποίο απεικονίζει: τις εισόδους/εξόδους, το χώρο συγκέντρωσης, τη θέση του ιατρείου, των υλικών πρώτων βοηθειών, των φορειών, τη θέση του πυροσβεστικού εξοπλισμού (πυροσβεστήρες, στόμια υδροληψίας).

5.5. Άμεση αντίδραση σε περίπτωση εκτάκτων περιστατικών.

Ενημέρωση των τοπικών αρχών.

- Για ατυχήματα με πολλαπλά θύματα ή εγκλωβισμένα άτομα, καλέστε το 166/ΕΚΑΒ, 100/Άμεση Δράση, 199/Πυροσβεστική Υπηρεσία.
- Για πυρκαγιά, πλημμύρα, διαρροή αερίου, διάσωση ατόμων καλέστε το 199/Πυροσβεστική Υπηρεσία.
- Για ζημιά στα δίκτυα της ΔΕΦΑ, του ΟΤΕ, της ΔΕΗ, της ΕΥΔΑΠ καλέστε άμεσα την αρμόδια υπηρεσία.
- Για απειλές προς το προσωπικό και τις εγκαταστάσεις (π.χ. διαδηλώσεις, ταραχές κ.λ.π.) καλέστε το 100/Άμεση Δράση και το 199/Πυροσβεστική Υπηρεσία.

Το πρόσωπο που ειδοποιεί τις αρμόδιες Αρχές πρέπει να δώσει το όνομά του, τη θέση του και το τηλέφωνό του καθώς και να δηλώσει τον τύπο, την έκταση, την ακριβή τοποθεσία του ατυχήματος και την είσοδο που θα χρησιμοποιηθεί όταν καταφθάσουν οι Αρχές.

Προετοιμασία του χώρου.

Ο χώρος πρέπει να προετοιμαστεί κατάλληλα ώστε να είναι δυνατή η άμεση πρόσβαση των οχημάτων που θα καταφτάσουν στον τόπο του ατυχήματος.

Υποδοχή.

Ο ανώτερος υπάλληλος του Εργολάβου στο χώρο του εργοταξίου πρέπει να συναντήσει τις αρμόδιες Αρχές στο συμφωνηθέν σημείο, προκειμένου να τους καθοδηγήσει και να τους ενημερώσει.

Εκκένωση των χώρων εργασίας.

Όπου έχει πραγματοποιηθεί εκκένωση του χώρου, πρέπει να γίνει κάθε προσπάθεια ώστε να διασφαλιστεί η μη ύπαρξη ατόμων στον χώρο που εκκενώθηκε. Οι διασωθέντες πρέπει να οδηγηθούν στο σημείο συγκέντρωσης και να παραμείνουν εκεί για όσο χρειαστεί. Επίσης, αν είναι απαραίτητο, πρέπει να γίνει καταμέτρηση των εργατών και να κρατηθούν τα στοιχεία τους πριν αποχωρήσουν από το χώρο.

Έλεγχος πρόσβασης στον χώρο.

Ο έλεγχος πρόσβασης στο χώρο του ατυχήματος αποτελεί ευθύνη της αστυνομίας και έχει σαν σκοπό να διευκολυνθούν τα σωστικά συνεργεία ώστε να κάνουν ανεμπόδιστα τη δουλειά τους καθώς και να πραγματοποιηθεί η συλλογή απαραίτητων στοιχείων για το περιστατικό.

Αντιμετώπιση των ΜΜΕ.

Η παρουσία των εκπροσώπων των ΜΜΕ στον τόπο του συμβάντος μπορεί να είναι μαζική και είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει η κατάλληλη προετοιμασία για την άφιξή τους. Αρχικά, το καθήκον για την αντιμετώπιση των ΜΜΕ πέφτει στην Αστυνομία, στα πλαίσια του ρόλου της να συντονίσει τις ενέργειες μέσα και έξω από το χώρο του ατυχήματος και να ερευνήσει τα αίτια αυτού. Το προσωπικό των ΜΜΕ θα καταφτάσει στον τόπο του συμβάντος πολύ σύντομα. Το πιθανότερο είναι ότι θα έχουν μάθει για το περιστατικό την ίδια ώρα με τις Αρχές και όταν φθάσουν θα περιμένουν άμεση ανταπόκριση στις απαιτήσεις τους για πληροφορίες και ενημέρωση. Αν αυτές δεν ικανοποιηθούν, οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ θα συνδράμουν στη σύγχυση.

Υπόδειξη προσώπου για την ενημέρωση των ΜΜΕ.

Η άμεση παρουσία ενός εκπροσώπου (ιδιαίτερα της αστυνομίας) στον χώρο του συμβάντος θα συμβάλλει στον καθησυχασμό των ΜΜΕ. Σε αντίθετη περίπτωση, οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ θα πλησιάσουν οποιοδήποτε πρόσωπο για να αντλήσουν πληροφορίες, με αποτέλεσμα την μείωση της αξιοπιστίας των πληροφοριών. Για να

αποφευχθεί αυτή η εξέλιξη, πρέπει να υπενθυμιστεί στους εκπροσώπους των ΜΜΕ ότι στο χρονικό διάστημα που ακολουθεί μετά από ένα ατύχημα δεν υπάρχει η δυνατότητα έγκυρης και λεπτομερούς πληροφόρησης.

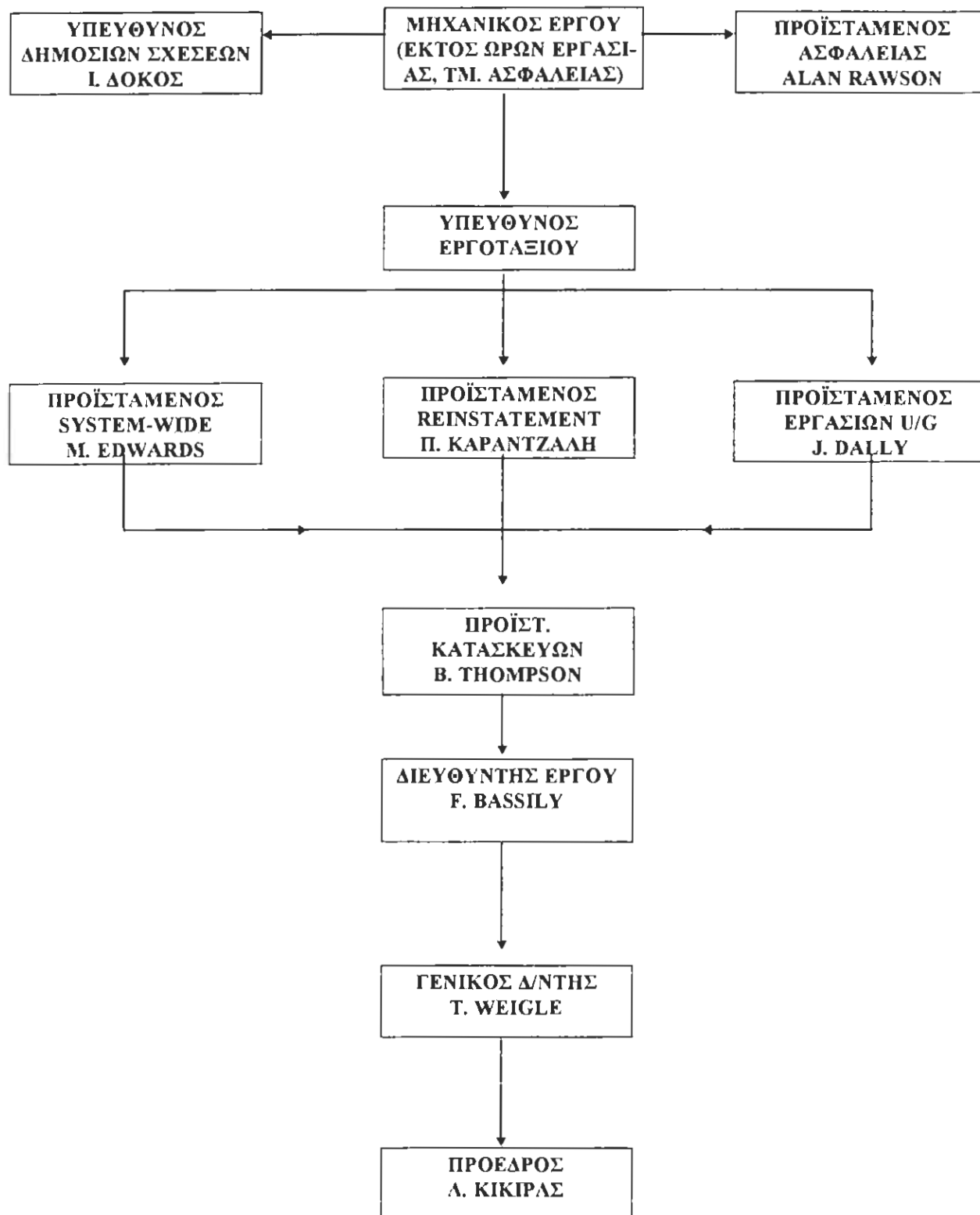
Οι αρχικές δηλώσεις πρέπει να εστιαστούν στο τι συμβαίνει εκείνη τη στιγμή, στους περιορισμούς που υπάρχουν όσον αφορά στην πληροφόρηση καθώς και στις ενέργειες που γίνονται για την πληρέστερη εκτίμηση της κατάστασης.

Τα ΜΜΕ θα καλωσορίσουν κάθε τεκμηριωμένη δήλωση-ιδίως από τις Αρχές. Όμως, αυτές οι δηλώσεις δεν πρέπει να αναφέρονται σε εκτιμήσεις για τα αίτια του ατυχήματος ή τον αριθμό τυχόν ανθρώπινων απωλειών. Πληροφορίες σχετικές με ανθρώπινες απώλειες δεν πρέπει να δοθούν στη δημοσιότητα, εάν πρώτα δεν επιβεβαιωθούν και δεν ενημερωθούν οι συγγενείς των θυμάτων.

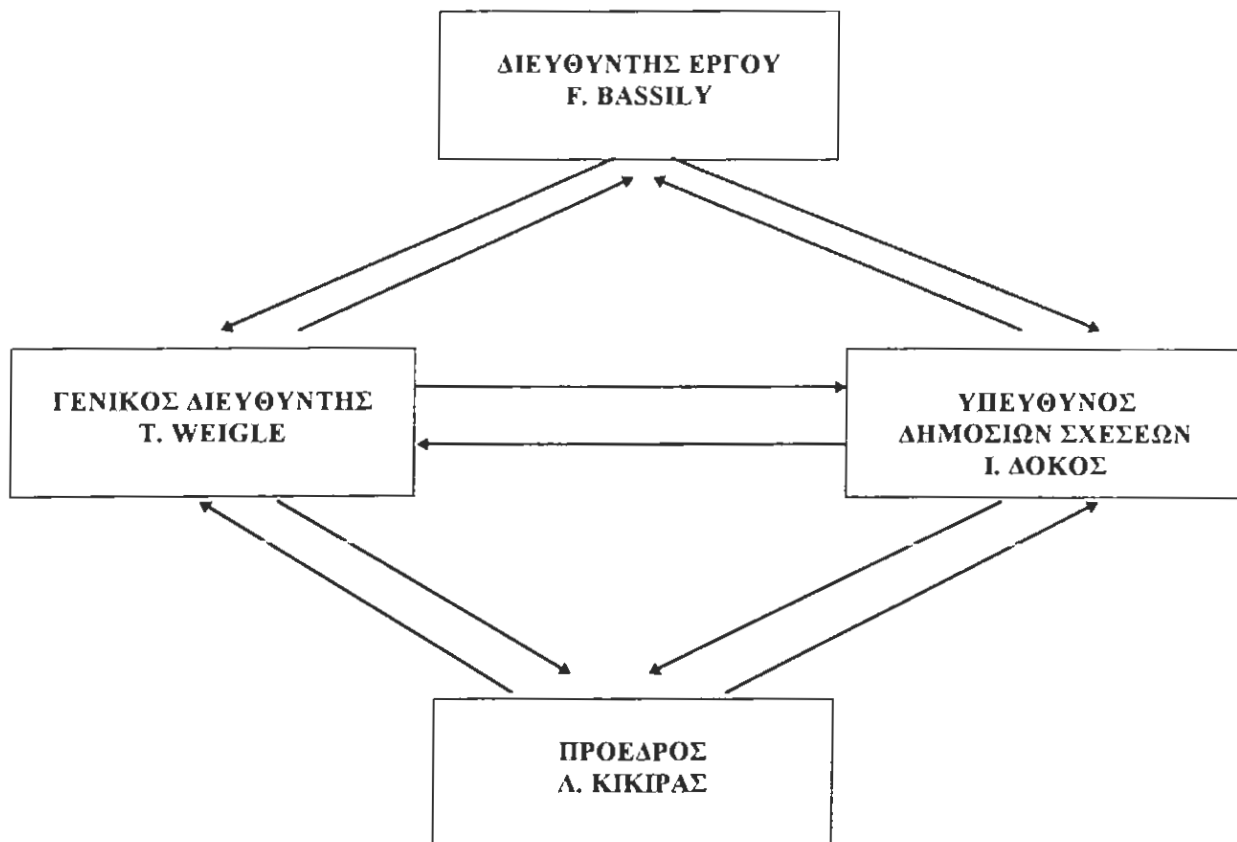
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1: Ενέργειες για την αναφορά ατυχήματος.

ΑΤΥΧΗΜΑ	ΥΠΟΧΡΕΩΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΜΟΡΦΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΜΕΣΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ		
ΘΑΝΑΣΙΜΟ	ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ		ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	ΑΜΕΣΑ		
				ΤΜΗΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΑΜΕΣΑ		
				BRANCH MANAGER-HEAD OF DEPT/SECTION	ΑΜΕΣΑ		
				ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	1 ΩΡΑ		
	18.1	ΔΙΑΝΟΜΗ/ΦΑΞ	ΛΙΣΤΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ	ΑΜΕΣΑ			
18.4	ΔΙΑΝΟΜΗ	ΤΜΗΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	2 ΜΕΡΕΣ				
ΤΜ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ			ΔΙΑΝΟΜΗ/ΦΑΞ	ΛΙΣΤΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ	24 ΩΡΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΑΤΥΧΗΜΑ		
				18.2, 18.3	ΔΙΑΝΟΜΗ	ΙΚΑ	5 ΜΕΡΕΣ
				18.5	ΔΙΑΝΟΜΗ	ΤΜΗΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΑΜΕΣΑ
ΣΟΒΑΡΟ	ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ		ΤΗΛΕΦΩΝΟ	BRANCH MANAGER-HEAD OF DEPT/SECTION	ΑΜΕΣΑ		
				ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	1 ΩΡΑ		
				ΛΙΣΤΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ	ΑΜΕΣΑ		
				ΤΜΗΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	2 ΜΕΡΕΣ		
	18.2, 18.3	ΔΙΑΝΟΜΗ/ΦΑΞ	ΛΙΣΤΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ	24 ΩΡΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΑΤΥΧΗΜΑ			
18.5	ΔΙΑΝΟΜΗ	ΙΚΑ	5 ΜΕΡΕΣ				
ΣΥΝΗΘΕΣ	ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ		ΔΙΑΝΟΜΗ/ΦΑΞ	ΛΙΣΤΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ	ΑΜΕΣΑ		
				18.1	ΔΙΑΝΟΜΗ	2 ΜΕΡΕΣ	
				18.4	ΔΙΑΝΟΜΗ	24 ΩΡΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΑΤΥΧΗΜΑ	
ΤΜ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ			ΔΙΑΝΟΜΗ/ΦΑΞ	ΛΙΣΤΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ	5 ΜΕΡΕΣ		
				18.2, 18.3	ΔΙΑΝΟΜΗ	ΠΛΗΣΙΕΣΤΕΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΟΣ	ΑΜΕΣΑ
18.5	ΔΙΑΝΟΜΗ	ΠΡΟΦΟΡΙΚΑ					
ΑΣΗΜΑΝΤΟ	ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ						

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2:
Διαδικασία ειδοποίησης του προσωπικού της ΑΜ
σε περίπτωση εκτάκτου ανάγκης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3:
 Ροή πληροφοριών για την ενημέρωση των ΜΜΕ,
 κατά τη διάρκεια εκτάκτου περιστατικού

Γ. ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ (ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ).

Όπως αποδείχθηκε στην πράξη, το Σ.Δ.Α. της ΑΜ δούλεψε καλά στο παρελθόν όσον αφορά στη μεγιστοποίηση της απόδοσης του εργολάβου στον τομέα της ασφάλειας. Τώρα όμως απαιτούνται αλλαγές καθώς η φύση των δραστηριοτήτων έχει αλλάξει με συνέπεια τη δημιουργία νέων προβλημάτων για την ασφάλεια. Ταυτόχρονα, η ίδια η διαχείριση της ασφάλειας στην εργασία αλλάζει, με την ολοένα αυξανόμενη ενσωμάτωσή της στο σύστημα διοίκησης των επιχειρήσεων.

1. Σ.Δ.Α. (πριν τον Ιανουάριο του 1998).

Παρόλο που αυτή η δομή λειτουργούσε αρκετά καλά, το Σ.Δ.Α. έπρεπε να αναπτυχθεί σε άλλες κατευθύνσεις για πολλούς και διάφορους λόγους:

- Η φύση του έργου έχει αλλάξει από καθαρά κατασκευές πολιτικού μηχανικού (κυρίως κατασκευές σταθμών) σε διάνοιξη σηράγγων, εγκατάσταση ραγών, τοποθέτηση ηλεκτρικών και μηχανολογικών συστημάτων, δοκιμή και ανάθεση αυτών.
- Στην κατασκευή των σταθμών, τα προβλήματα ασφάλειας ήταν ορατά, παρουσιάζονταν σε επίπεδο εργοταξίου και μπορούσαν να διορθωθούν σε μεγάλο βαθμό στο χώρο αυτό. Το πρόγραμμα επιθεώρησης ασφάλειας της ΑΜ ήταν πολύ αποτελεσματικό όσον αφορά στην ασφάλεια των σταθμών υπό κατασκευή, αλλά δεν ήταν τόσο αποτελεσματικό με το τμήμα TBM όπου τα προβλήματα ήταν διοικητικά και οργανωτικά.
- Τα προβλήματα ασφάλειας που παρουσιάζονται στην δοκιμή και την παράδοση είναι επίσης οργανωτικά και διοικητικά και δεν μπορούν να επιλυθούν με επιθεώρηση. Π.χ. επιθεωρώντας την ηλεκτρική καλωδίωση δεν σημαίνει ότι ξέρουμε και αν ενεργοποιήθηκε πρόσφατα και έτσι τα προβλήματα ασφαλείας δεν θα διορθωθούν σε επίπεδο εργοταξίου. Το Σ.Δ.Α πρέπει να διασφαλίζει ότι οι παραγωγικές διαδικασίες εφαρμόζονται σωστά και είναι αποτελεσματικές.
- Τα προβλήματα ασφάλειας έχουν προέλθει από την έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των επιμέρους ομάδων του εργολάβου. Τυπικά προβλήματα αποτελούν τα εξής:
 - ⇒ χαμηλή επίβλεψη της περιοχής μιας υποομάδας μέσα από την οποία πρέπει να περάσουν άλλες υποομάδες.
 - ⇒ μη εφοδιασμός άλλων υποομάδων με πυροσβεστήρες.
 - ⇒ τα αέρια των οχημάτων της μιας υποομάδας ενοχλούν την άλλη υποομάδα.

Όλα τα παραπάνω επιζητούν λύσεις σε διοικητικό επίπεδο-περιλαμβάνοντας το υψηλότερο επίπεδο διοίκησης-αφού περιλαμβάνουν βασικά στοιχεία όπως π.χ. η αλληλοεπίδραση των υποομάδων.

2. Αλλαγές του Σ.Δ.Α. (στο στάδιο εφαρμογής).

- Θα σχηματιστεί επιτροπή διαχείρισης της ασφάλειας, με σκοπό την επίλυση των θεμάτων που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν σε επίπεδο χώρου εργασίας ή σε επίπεδο συναντήσεων. Πιο συγκεκριμένα, η επιτροπή αυτή θα καθορίζει τις προδιαγραφές για την ασφάλεια του τμήματος έργων και θα χαράζει τις κατευθύνσεις του προγράμματος ασφαλείας. Εκκρεμή θέματα που απαιτούν επίλυση είναι τα εξής:

⇒ Εκπαίδευση ασφαλείας για το προσωπικό της ΑΜ, συμπεριλαμβανομένου και του προσωπικού του τμήματος μηχανικής.

⇒ Ο βαθμός στον οποίο πρέπει να συμμετέχει το τμήμα μηχανικής στη διαδικασία ασφαλείας των κατασκευών (π.χ. εξετάζοντας προτεινόμενες μεθόδους κατασκευής).

⇒ Χρήση της οδηγίας διακοπής εργασιών για λόγους ασφαλείας.

⇒ Πρόγραμμα κινήτρων του εργολάβου.

⇒ Πέρασμα του προσωπικού κατασκευών από το τμήμα ασφαλείας.

⇒ Οι πιθανότητες πυρκαγιάς στο κτίριο BMW.

- Αναπτύχθηκαν νέες αναφορές επιθεώρησης ασφάλειας των χώρων, οι οποίες αναφέρονται ειδικά στην διανομή ενέργειας, στη χαμηλή τάση, σε εργασίες στις ράγες, σε εργασίες TBM και κατασκευαστικές. Οι πρώτες τρεις περιλαμβάνουν τμήματα εκτίμησης της πρόσβασης στους χώρους και πρόνοιας για έκτακτα περιστατικά.

- Αναπτύχθηκαν νέες αναφορές ελέγχου ασφάλειας, ειδικά για την διανομή ενέργειας, την χαμηλή τάση, τις εργασίες στις ράγες, τις εργασίες TBM. Οι έλεγχοι ασφαλείας (σε αντίθεση με τις επιθεωρήσεις) δεν είχαν πραγματοποιηθεί στο παρελθόν από την ΑΜ. Οι έλεγχοι αφορούν στα διοικητικά ζητήματα, π.χ. τα διάφορα βιβλία που πρέπει να τηρούνται, τα σχέδια για έκτακτα περιστατικά, οι μετρήσεις παραγόντων στους χώρους εργασίας κ.λ.π. Αυτοί οι έλεγχοι είναι οι πρώτοι που θα πραγματοποιηθούν δοκιμαστικά από το τμήμα ασφαλείας, με τη σκέψη να τους αναλάβουν στο μέλλον οι υπάλληλοι του τμήματος κατασκευών.

- Αναπτύχθηκαν νέες αναφορές εκτίμησης κινδύνου, ειδικά για τις εργασίες τοποθέτησης ραγών και διανομής ενέργειας. Μέχρι πρόσφατα υπήρχε μόνο μια αναφορά εκτίμησης του κινδύνου στους χώρους εργασίας και αφορούσε στις δραστηριότητες κατασκευής σταθμών. Η αναφορά για τις εργασίες του τμήματος TBM θα εισαχθεί σύντομα. Υποδείγματα των νέων αναφορών παρουσιάζονται στην επόμενη σελίδα.

ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.

Αναφορά ελέγχου τήρησης βιβλίων ασφαλείας στις εργασίες τοποθέτησης σιδηροτροχιών
 Ημερομηνία ελέγχου:

Αντικείμενο ελέγχου	Τηρείται	Απαιτούμενες ενέργειες	Ημερομηνία
ΓΡΑΠΤΕΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙΣ			
Εκτίμηση κινδύνου			
Μέτρηση φωτισμού			
<ul style="list-style-type: none"> • Εργασίας • Σήραγγας • Εφεδρικός φωτισμός 			
Μέτρα ασφαλείας που έχουν ληφθεί			
Γερανοί, ανυψωτικός εξοπλισμός			
Ανάλυση ατυχημάτων που είχαν σαν αποτέλεσμα το χασίμο εργατοωρών			
Εκπαίδευση			
<ul style="list-style-type: none"> • Γενική ασφάλεια (εισαγωγή κ.λ.π.) • Χρήση πυροσβεστήρων • Έκτακτα περιστατικά • Εβδομαδιαίες συζητήσεις • Ασκήσεις εκκένωσης χώρων 			
Μετρήσεις θορύβου (90 dBA max.)			
Μηνιαίες συσκέψεις ασφαλείας			
Μετρήσεις εξαερισμού			
Συντήρηση συστήματος εξαερισμού			

300 ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

<p>Μέτρηση της ποιότητας του αέρα (σε κάθε βάρδια)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διοξείδιο του άνθρακα • Μονοξείδιο του άνθρακα • Οξυγόνο • Μεθάνιο 		
<p>Ασκήσεις κινδύνου σε συνεργασία με τις αρμόδιες Αρχές</p>		
<p>Επίπεδα μονοξειδίου του άνθρακα από τις εξατμίσεις των μηχανών εσωτερικής καύσης</p>		
<p>Ιατρικές εξετάσεις</p>		
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ		
<p>Εγχειρίδιο ασφαλείας για τις εργασίες στις ράγες</p>		
<p>Άδεια εργασίας</p>		
<p>Καταγραφή εργαζομένων (π.χ. εφαρμογή συστήματος με ταμπλέτες)</p>		

<p>Εκτροχιασμός</p> <p>Δοκιμή και εφαρμογή</p>		
<p>ΣΧΕΔΙΑ</p>		
<p>Έκτακτης ανάγκης</p>		
<p>Ασφάλειας</p>		
<p>Πυρασφάλειας</p>		
<p>ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ</p>		
<p>• Ασφαλή καταφύγια στη σήραγγα</p>		
<p>ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ</p>		
<p>Σύστημα μεταφοράς προστατευμένο με κινγκλιδώματα</p>		
<p>ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΧΕΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ</p>		
<p>Εγχειρίδιο χρήσης εξοπλισμού στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Οι οδηγίες ασφαλείας πρέπει να παρουσιάζονται με έντονη γραφή</p>		
<p>Χρήση καταλυτών σε όλες τις μηχανές εσωτερικής καύσης</p>		

ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.

Αναφορά εκτίμησης κινδύνου για τις εργασίες κατασκευής σταθμών.

Εργοτάξιο:

Ημερομηνία:

	Έλεγχος Κινδύνου (βαθμολογία 0-5)	Παράγοντες Επικινδυνότητας (βαθμολογία 0-5)	Νομικές Απαιτήσεις	Εκτίμηση Κινδύνου
Σκαλωσιές	<ul style="list-style-type: none"> Ακαμψία Σανίδες πατήματος Προστατευτικά κιγκλιδώματα Πυκνό Σανίδωμα Πρόσβαση 	<ul style="list-style-type: none"> Ύψος Αριθμός εργαζομένων Φορτίο Χρήση από πολλούς εργολάβους Νέοι υπεργολάβοι 	Ναι	() ² =
Εκσκαφές	<ul style="list-style-type: none"> Κεκλιμένες, υποστηριζόμενες Πρόσβαση Απομόνωση (σχήματα, εργαζόμενοι) Διασταυρούμενη πρόσβαση Φωτισμός φρεατίου Έλεγχοι ποιότητας αέρα 	<ul style="list-style-type: none"> Στενή εκσκαφή Βάθος Πλημμυρισμένο φρεάτιο Μηχανές εσωτερικής καύσης Βενζίνη/Κίνηση οχημάτων Αριθμός εργαζομένων 	Ναι	() ² =
Συγκολλήσεις και κοπή αντικειμένων	<ul style="list-style-type: none"> Συστήματα απαγωγής Μετρητές πίεσης Προστασία ματιών, προσώπου Απαγωγή αναθυμιάσεων Αναπνευστική προστασία Διαχωρισμός χώρου με παραπέτασμα Χειριστές με νόμιμη άδεια 	<ul style="list-style-type: none"> Εναέριες εργασίες Εύφλεκτα υγρά/αέρια Κατάσταση εξοπλισμού Φυμμένα καλώδια συγκολλήσεων Κακός εξαερισμός του χώρου 	Ναι	() ² =
Εργασίες ανύψωσης	<ul style="list-style-type: none"> Χρήση διατάξεων άμεσης διακοπής λειτουργίας Χρήση συρματοπλέγματος για τα ελαφρά φορτία Σηματοωρός (αν χρειάζεται) Επικοινωνία με τον χειριστή του γερανού Επαρκής χώρος εργασίας Χειριστές με νόμιμη άδεια Πιστοποιημένος εξοπλισμός 	<ul style="list-style-type: none"> Εργασία που απαιτεί μεγάλη συγκέντρωση Αδικοιολόγητη βιασύνη Φορτία που παρουσιάζουν δυσκολία στον χειρισμό τους Ταυτόχρονες ανυψωτικές εργασίες με γεραμούς Μη έμπειρος χειριστής/ σηματοωρός 	Ναι	() ² =
Ηλεκτρισμός	<ul style="list-style-type: none"> Ασφάλιση του ηλεκτρικού πίνακα Απόσταση ασφαλείας από γυμνά καλώδια Προστατευμένα καλώδια Διπλομονωμένα εργαλεία χειρός 	<ul style="list-style-type: none"> Εργασία σε νερό Φθορά στα καλώδια, τα βύσματα και τις πρίζες Εργασία μέσα σε μεταλλική περιφράξη 	Ναι	() ² =

	Έλεγχος Κινδύνου (βαθμολογία 0-5)	Παράγοντες Επικινδυνότητας (βαθμολογία 0-5)	Νομικές Απαιτήσεις	Εκτίμηση Κινδύνου
σβίση ς χώρους σίας κά)	<ul style="list-style-type: none"> • Προδιαγραφές ασφαλείας κλιμάκων • Προδιαγραφές ασφαλείας για τις ράμπες και τα σκαλοπάτια • Ανελκυστήρες με κιγκλιδώματα • Ψηλές σκαλωσιές • Φωτισμός • Αναρτόμενες εξέδρες ασφαλείας • Διάδρομοι κυκλοφορίας/καταφύγια στη σήραγγα 	<ul style="list-style-type: none"> • Υπερβολικό ύψος/βάθος • Αριθμός εργαζομένων • Λάσπη, πάχος, υγρασία • Εργασία σε κλίμακες • Εναέρια εργασία • Νέοι υπεργολάβοι • Κακός φωτισμός 	Ναι	() ² =
ος σίας δυνος καγιάς)	<ul style="list-style-type: none"> • Απομάκρυνση εύφλεκτων μπαζών • Πυροσβεστήρες/άμεση πρόσβαση σε νερό • Κατάλληλη αποθήκευση εύφλεκτων υγρών • Εκπαίδευση στη χρήση πυροσβεστήρων 	<ul style="list-style-type: none"> • Πυροθερμικό φορτίο • Περιορισμένος χώρος εργασίας • Συγκολλήσεις/κοψίματα • Σύνολο ωρών εργασίας • Απόσταση από δρόμους • Νέοι υπεργολάβοι 	Ναι	() ² =
ος σίας	<ul style="list-style-type: none"> • Σήμανση πρόσβασης στο εσωτερικό των χώρων εργασίας • Στοιβάγμα υλικών • Έλεγχος σταθερότητας των αποθηκευμένων υλικών • Εφεδρικός φωτισμός • Φωτισμός, εξαερισμός 	<ul style="list-style-type: none"> • Νέοι υπεργολάβοι • Αριθμός εργαζομένων • Διακίνηση οχημάτων • Υγρασία/ξηρότητα • Σύνολο ωρών εργασίας • Οχήματα μετακινούμενα προς τα πίσω • "Τυφλές" στροφές/γωνίες 	Ναι	() ² =
..Π.	<ul style="list-style-type: none"> • Προστασία κεφαλής (όπου απαιτείται) • Προστασία ακοής (όπου απαιτείται) • Προστασία ματιών (όπου απαιτείται) • Προστασία ποδιών (όπου απαιτείται) • Προστασία αναπνευστικού (όπου απαιτείται) • Προστασία έναντι πτώσεων (όπου απαιτείται) • Προστασία χεριών (όπου απαιτείται) 	<ul style="list-style-type: none"> • Νέοι υπεργολάβοι • Υπερβολικός θόρυβος • Καυστικά υλικά • Αιωρούμενα σωματίδια • Εναέριες εργασίες • Σκόνη, καπνός, αέρια • Εργασίες σε ύψος • Κοντινή εργασία 	Ναι	() ² =
α θέματα	<ul style="list-style-type: none"> • Διασφάλιση ασφαλούς εργασίας • Εκπαιδευμένοι/νόμιμοι χειριστές • Σωστός εξοπλισμός • Συντήρηση εξοπλισμού σε καλή κατάσταση • Επαρκής εποπτεία 	<ul style="list-style-type: none"> • Μη ασφαλής χώρος εργασίας • Αδικολόγητη βιασύνη • Μη ασφαλής συμπεριφορά • Νέοι εργαζόμενοι • Νέοι υπεργολάβοι 	Ναι	() ² =

Εκτίμηση κινδύνου: 10-25 ⇒ Απαιτείται συχνή εποπτεία
26-49 ⇒ Απαιτείται άμεση εποπτεία
50-100 ⇒ Άμεση διακοπή εργασιών έως ότου ληφθούν διορθωτικά μέτρα

Απαιτήσεις:

**ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΜΕΤΡΟ
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ**

Γενικές Πληροφορίες

Η “Όλυμπιακό Μετρό” ιδρύθηκε το 1992 σαν κοινοπραξία εικοσιπέντε (25) εταιριών, με βασική υποχρέωση την κατασκευή του Μετρό Αθηνών. Πιο συγκεκριμένα, το έργο της “Όλυμπιακό Μετρό” αναφέρεται στην κατασκευή 21 υπόγειων σταθμών και στη διάνοιξη υπόγειων σηράγγων μήκους 18 χιλιομέτρων. Μερικές από τις εταιρίες που συμμετέχουν στην κοινοπραξία είναι οι: AEG, DUMEZ, HBS, INTERINFRA, SIEMENS, SOGEA, SOGELERG, TELECOM, VERGENS CGA, ΑΔΚ, ΑΕΓΕΚ Α.Ε., ΔΟΜΙΚΗ ΕΡΓΑ Α.Ε., ΜΕΤΩΝ Α.Ε., ΣΗΜΕΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε., ΖΙΜΕΝΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε. κ.λ.π. Σήμερα, στην “Όλυμπιακό Μετρό” απασχολούνται συνολικά 1500 εργαζόμενοι, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων εργάζεται στα κατά τόπους εργοτάξια, ενώ ένας μικρός αριθμός εργαζομένων απασχολείται στις διοικητικές υπηρεσίες της εταιρίας.

A. ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.

A1. Παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης (Τ.Α. & Γ.Ε.).

Η εταιρία “Ολυμπιακό Μετρό”, στα πλαίσια των υποχρεώσεών της για παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου στους χώρους εργασίας, απασχολεί τέσσερις (4) τεχνικούς ασφαλείας και ένα (1) γιατρό εργασίας. Καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας ασκούν η κ. Πανδούδη Ισιδώρα, και οι κ.κ. Γιαννακόπουλος Παντελής, Ρεΐσης Νικόλαος και Τζαννής Ιωάννης (ειδικότητα: πολιτικοί μηχανικοί), ενώ καθήκοντα γιατρού εργασίας ασκεί ο κ. Σταματόπουλος Ιωάννης (ειδικότητα: γιατρός εργασίας).

A1.1. Δραστηριότητες Τεχνικών Ασφαλείας.

Οι δραστηριότητες των τεχνικών ασφαλείας που απασχολούνται στην εταιρία “Ολυμπιακό Μετρό”, αναφέρονται:

- Στον έλεγχο εφαρμογής των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας, με την πραγματοποίηση τακτικών επιθεωρήσεων σε αυτούς.
- Στην παροχή υποδείξεων και συμβουλών προς τον εργοδότη, π.χ. για τυχόν παραλείψεις ή προβλήματα που παρουσιάζονται στην εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας.
- Στην παροχή υποδείξεων και συμβουλών προς τους εργαζόμενους, π.χ. ορθή χρήση των μέσων ατομικής προστασίας κ.λ.π.
- Στον έλεγχο της ασφάλειας των εγκαταστάσεων και του μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Στην διερεύνηση των εργατικών ατυχημάτων και τις απαιτούμενες ενέργειες για την αποφυγή επανάληψης αυτών.

A1.2. Δραστηριότητες Γιατρού Εργασίας.

Οι δραστηριότητες του γιατρού εργασίας της Ολυμπιακό Μετρό, συνοψίζονται στην παροχή πρώτων βοηθειών, στην προαγωγή της υγείας των εργαζομένων καθώς και στη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων. Προς διευκόλυνση του έργου του, ο γιατρός εργασίας πλαισιώνεται από έξι νοσοκόμες. Πιο συγκεκριμένα, οι πρώτες βοήθειες παρέχονται άμεσα στους εργοταξιακούς χώρους, τόσο από τις νοσοκόμες (οι οποίες κατανέμονται στα εργοτάξια ανάλογα με τον βαθμό επικινδυνότητας σε αυτά) όσο και από ειδικά εκπαιδευμένους εργαζόμενους.

Όσον αφορά στην προαγωγή της υγείας των εργαζομένων, αυτή πραγματοποιείται με τη διενέργεια εκστρατειών (αντικαπνιστική, υγιεινής διατροφής κ.λ.π.) καθώς και με ειδικά προγράμματα εμβολιασμών (ηπατίτιδας Α' και Β', αντισπασμωδικού κ.λ.π.). Επίσης, ο γιατρός εργασίας της επιχείρησης πραγματοποιεί, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ιατρικές εξετάσεις στο σύνολο των εργαζομένων.

Αυτές οι εξετάσεις προσανατολίζονται στους επαγγελματικούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι, ενώ ταυτόχρονα ελέγχεται και τυχόν ασυμβατότητα της εργασίας με την κατάσταση της υγείας αυτών. Να σημειωθεί ότι, η διενέργεια και τα αποτελέσματα των ιατρικών εξετάσεων καταγράφονται σε ειδικό βιβλίο (αρχείο εξετάσεων), ενώ για κάθε εργαζόμενο της επιχείρησης ισχύει αυστηρά το ιατρικό απόρρητο.

Τέλος, τηρείται ειδικό βιβλίο (βιβλίο υποδείξεων), στο οποίο καταχωρούνται οι υποδείξεις και οι παρατηρήσεις τόσο του γιατρού εργασίας όσο και των τεχνικών ασφαλείας της επιχείρησης.

A2. Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.)

Οι εργαζόμενοι στην "Ολυμπιακό Μετρό", κάνοντας χρήση του δικαιώματός τους, έχουν συστήσει επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας. Η επιτροπή αυτή αποτελείται από 5 μέλη-εκπροσώπους των εργαζομένων, ενώ καθήκοντα προέδρου σε αυτή ασκεί ο κ. Χριστόφιλος Δημήτριος. Να σημειωθεί ότι η εν λόγω επιτροπή είναι ιδιαίτερος δραστήριο, αφού όλα τα μέλη της προέρχονται από τον κλάδο των οικοδόμων.

Κάθε μήνα πραγματοποιούνται κοινές συνεδριάσεις στις οποίες συμμετέχουν: ο εκπρόσωπος της "Ολυμπιακό Μετρό", οι τεχνικοί ασφαλείας, ο γιατρός εργασίας και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων (Ε.Υ.Α.Ε.). Αντικείμενο αυτών των συνεδριάσεων αποτελούν οι συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας, η τήρηση των απαραίτητων μέτρων υγιεινής και ασφάλειας, η επισήμανση των επαγγελματικών κινδύνων, η ανταλλαγή πληροφοριών και η ενημέρωση των εμπλεκόμενων μερών.

A3. Εκπαίδευση - ενημέρωση των εργαζομένων σε θέματα Υ/Α.

Η εταιρία "Ολυμπιακό Μετρό", αναγνωρίζοντας το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η εκπαίδευση σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία, έχει προχωρήσει στην διοργάνωση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Τα προγράμματα αυτά αναφέρονται στην παροχή πρώτων βοηθειών καθώς και στην εφαρμογή του σχεδίου έκτακτης ανάγκης. Υπεύθυνοι για την διοργάνωση και την εφαρμογή των παραπάνω προγραμμάτων είναι ο γιατρός εργασίας και οι τεχνικοί ασφαλείας της επιχείρησης, αντίστοιχα. Να σημειωθεί ότι, η εκπαίδευση πραγματοποιείται σε επιλεγμένο αριθμό εργαζομένων και όχι στο σύνολο αυτών.

Η έλλειψη ουσιαστικής εκπαίδευσης του συνόλου των εργαζομένων που απασχολούνται στο έργο, αντισταθμίζεται με την ενημέρωση αυτών κατά ομάδες μέσω των λεγόμενων "tool box talks" (εκπαιδευτικές συζητήσεις). Αυτές πραγματοποιούνται μια φορά την εβδομάδα, κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων εργασίας, υπό την άμεση εποπτεία του υπεύθυνου κάθε ομάδας εργασίας. Αντικείμενο αυτών των συζητήσεων είναι η ανταλλαγή απόψεων και η επισήμανση των επαγγελματικών κινδύνων από τους ίδιους τους εργαζόμενους.

Επίσης, οι εργαζόμενοι ενημερώνονται για θέματα υγιεινής και ασφάλειας, με την κυκλοφορία ειδικού έντυπου (Safety Highlights) στους χώρους εργασίας, μια φορά τον μήνα. Στο έντυπο αυτό καταγράφονται παραδείγματα εργατικών ατυχημάτων και τρόποι αποφυγής επανάληψης αυτών καθώς και υποδείξεις/συμβουλές για ασφαλή εργασία.

A4. Διερεύνηση εργατικών ατυχημάτων.

Όλα τα εργατικά ατυχήματα που λαμβάνουν χώρα στα κατά τόπους εργοτάξια, καταγράφονται, διερευνώνται και λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα αποφυγής επανάληψης αυτών. Παράλληλα, όλα τα στοιχεία των εργατικών ατυχημάτων συγκεντρώνονται και επεξεργάζονται, με τελικό στόχο την έκδοση στατιστικών οι οποίες αποτελούν σημαντικό εργαλείο για την λήψη των κατάλληλων επανορθωτικών μέτρων.

Πιο συγκεκριμένα, οι υπεύθυνοι της “Ολυμπιακό Μετρό” σε κάθε εργοτάξιο, έχουν στη διάθεσή τους ειδικά έντυπα καταγραφής ατυχημάτων, τα οποία και συμπληρώνουν αμέσως μετά την πρόκληση οποιουδήποτε ατυχήματος. Στο έντυπο αυτό καταγράφονται:

- η ημερομηνία και ο τόπος στον οποίο έλαβε χώρα το ατύχημα,
- τα στοιχεία του τραυματισθέντος (ονοματεπώνυμο και ειδικότητα),
- τα στοιχεία των υπευθύνων του εργοταξίου όπου συνέβη το ατύχημα,
- η αναλυτική περιγραφή του ατυχήματος,
- το κόστος του ατυχήματος για τον τραυματισθέντα (σε ημέρες εργασίας),
- το είδος του τραυματισμού και το προσβληθέν μέρος του σώματος,
- οι απαιτούμενες επανορθωτικές ενέργειες, για την μη επανάληψη του ατυχήματος.

Στην σελίδα που ακολουθεί, παρατίθεται υπόδειγμα του έντυπου καταγραφής εργατικών ατυχημάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4:
Υπόδειγμα εντύπου καταγραφής εργατικών ατυχημάτων.

ΗΜ/ΝΙΑ	ΟΝΟΜ/ΝΥΜΟ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑ/ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΤΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ (ΟΜ)	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ (ΑΜ)	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΠΑΝΟΡΘΩΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΙΔΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΛΗΘΕΝ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ
2/6/97	Γ. Ν. Μηχανικός (Εργολάβου)	Σταθμός Σπολιών	Labrosse	Καλιέργης	Χτύπησε το πόδι του καθώς εξερχόταν από το Jumbo TAM 002.	7	Περισσότερη προσοχή. Πρόσβαση σε όλα τα μέρη του μηχανήματος.	Εξάρθρωση ποδιού.
3/6/97	Α. Δ. Εργάτης στη σήραγγα (Εργολάβου)	Σταθμός Συντάγματος	Bouticourt	Βακογιάννης	Χτύπησε σε προεξέχοντα μηχανολογικό εξοπλισμό.	5	Περισσότερη προσοχή. Κατάλληλη επισήμανση των μερών που προεξέχουν.	Εξάρθρωση λαϊμού.
10/6/97	Δ. Κ. Βοηθός οικοδόμου	Σταθμός Ανάλατου		Πανταζής	Τραυματίστηκε στο μάτι καθώς σφηνηλατούσε μια ατσάλινη μπάρα.	4	Περισσότερη προσοχή. Καλύτερη μεθοδολογία στην εργασία.	Τραυματισμός ματιού.
10/6/97	Ι. Κ. Οικοδόμος (Υπεργολάβου)	Σταθμός Δάφνης	Πολενάς	Πανταζής	Έκοψε το χέρι του σε προεξέχον καλώδιο καθώς ενίσχυε την οροφή του σταθμού.	4	Περισσότερη προσοχή. Χρήση κατάλληλων Μ.Α.Π. Εκπαιδευτικές συνομιλίες.	Κόψιμο χεριού.
14/6/97	Β. Κ. Οικοδόμος (Εργολάβου)	Σταθμός Αμπελοκήπων	Αμπελιώτης	Λεοντιάδης	Γλίστρησε καθώς στεκόταν σε μια αντλία τοιμέντου.	8	Περισσότερη προσοχή.	Θλάση πλευρών.

B. ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.**B1. Εγκαταστάσεις εστίασης-υγιεινής-πρώτων βοηθειών.**

Στα εργοτάξια της "Ολυμπιακό Μετρό", έχουν διευθετηθεί ειδικοί χώροι τόσο για την υγιεινή και την εστίαση των εργαζομένων όσο και για την παροχή πρώτων βοηθειών σε αυτούς. Οι εν λόγω εγκαταστάσεις ποικίλουν σε αριθμό και μέγεθος, ανάλογα με το βαθμό επικινδυνότητας κάθε εργοταξίου και το πλήθος των εργαζομένων σε αυτά, και περιλαμβάνουν:

- αποδυτήρια/προσωπικές θυρίδες για κάθε εργαζόμενο,
- τουαλέτες, νιπτήρες, ντους,
- ιατρείο εξοπλισμένο με φαρμακευτικό υλικό και υλικό πρώτων βοηθειών και στελέχωση αυτού από εξειδικευμένο προσωπικό (νοσοκόμες).

B2. Αερισμός των υπόγειων χώρων εργασίας (σήραγγες).

Ο αερισμός των υπόγειων χώρων εργασίας πραγματοποιείται με τη λειτουργία ειδικών εγκαταστάσεων εξαερισμού, οι οποίες ανανεώνουν συνεχώς τον αέρα στις σήραγγες. Παράλληλα, πραγματοποιούνται μετρήσεις της ποσότητας και της ποιότητας του αέρα ανά τακτά χρονικά διαστήματα, προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια της εργασίας.

Για τη διενέργεια των μετρήσεων χρησιμοποιούνται ειδικά μηχανήματα, τα οποία καταγράφουν τα επίπεδα του οξυγόνου καθώς και την ύπαρξη τυχόν βλαβερών ενώσεων στον αέρα των υπόγειων χώρων. Τα αποτελέσματα κάθε μέτρησης καταγράφονται σε ειδικές αναφορές. Εάν από τις μετρήσεις διαπιστωθεί μείωση του οξυγόνου κάτω από τα επιτρεπόμενα επίπεδα ή συγκέντρωση επικίνδυνων παραγόντων σε μη επιτρεπτά επίπεδα, οι χώροι εκκενώνονται άμεσα και διακόπτεται κάθε εργασία σε αυτούς.

B3. Σχέδιο έκτακτης ανάγκης (Σ.Ε.Α.).

Για την άμεση και επιτυχή αντιμετώπιση των εκτάκτων περιστατικών, οι υπεύθυνοι κάθε εργοταξίου έχουν αναπτύξει σχέδιο έκτακτης ανάγκης, ειδικά προσαρμοσμένο στην διάταξη των χώρων εργασίας και τον αριθμό των διαθέσιμων μέσων και ανθρώπινων πόρων. Γενικά, σε κάθε σχέδιο έκτακτης ανάγκης περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τις οδηγίες και τα διαθέσιμα μέσα αντιμετώπισης των εκτάκτων περιστατικών, ενώ πραγματοποιούνται ασκήσεις για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας αυτών, ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Στις σελίδες που ακολουθούν, παρατίθεται το Σ.Ε.Α. που έχει σχεδιαστεί ειδικά για το εργοτάξιο στην Πλατεία Ομονοίας.

ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Στο παρόν σχέδιο περιγράφονται τα αναγκαία βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν από όλο το προσωπικό του εργοταξίου Ομονοίας, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Περιλαμβάνει όλες τις υπόγειες και υπέργειες εργασίες και καθορίζει τις υπευθυνότητες που θα αναλάβει κάθε άτομο. Σαν κατάσταση έκτακτης ανάγκης θεωρείται η περίπτωση όπου το προσωπικό και ο εξοπλισμός υπόκεινται σε άμεσο κίνδυνο σαν αποτέλεσμα των παρακάτω:

- Περίπτωση πυρκαγιάς.
- Βλάβη ηλεκτρικού ρεύματος.
- Εισροή νερού.
- Κατάρρευση στη σήραγγα.
- Συνθήκες κινδύνου που απαιτούν γενική εκκένωση.
- Ατομικό ή ομαδικό ατύχημα κ.λ.π.

I. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ.

1. Επικοινωνίες.

Το σύστημα επικοινωνιών περιλαμβάνει:

- Εσωτερικό σύστημα επικοινωνίας, συνδεδεμένο με το δίκτυο της πόλης μέσω τοπικού τηλεφωνικού πίνακα. Τηλέφωνα υπάρχουν τόσο στην επιφάνεια όσο και στους υπόγειους χώρους, με άμεση σύνδεση στις τηλεφωνικές γραμμές της πόλης και σε στρατηγικά επιλεγμένα σημεία. Δίπλα σε κάθε τηλεφωνική συσκευή βρίσκονται τοιχοκολλημένοι κατάλογοι με όλα τα εσωτερικά τηλέφωνα.
- Ένα ανεξάρτητο τοπικό δίκτυο, με τρία (3) τηλέφωνα ασφαλείας (μαγνητικού τύπου), που συνδέει την επιφάνεια με τους υπόγειους χώρους.
- Βασική μονάδα ασυρμάτου (στους φύλακες) για το εργοτάξιο. Επίσης, υπάρχουν φορητές μονάδες ασυρμάτου στα γραφεία καθώς και δύο (2) φορητοί πομποδέκτες για την επικοινωνία μεταξύ χειριστή γερανού και μανουβραδόρου.

2. Μέσα πυρασφάλειας.

Τα μέσα πυρασφάλειας περιλαμβάνουν:

- Ένα πυροσβεστικό σημείο με μάνικα δύο (2) ιντσών στην επιφάνεια και δύο (2) πυροσβεστικά σημεία σε κάθε τμήμα του εμπορικού κέντρου (ανατολικό και δυτικό).
- Φορητούς πυροσβεστήρες στην επιφάνεια (γραφεία και εγκαταστάσεις) και στους υπόγειους χώρους. Για τις εργασίες με μεμβράνη χρησιμοποιούνται πυροσβεστήρες ειδικού τύπου (αφρού). Οι πυροσβεστήρες επιθεωρούνται τακτικά, ενώ η κατανομή τους στον χώρο παρουσιάζεται σε πλαστικοποιημένα σχέδια που βρίσκονται τοιχοκολλημένα σε ειδικά σημεία του εργοταξίου.
- Επέκταση του δημόσιου δικτύου ύδρευσης μέσα στον χώρο των υπογείων έργων, με παροχές κάθε 50-80 μέτρα κατά μήκος των σωληνώσεων.

3. Φωτισμός.

Σε περίπτωση γενικής συσκότισης, ο φωτισμός επιτυγχάνεται μέσω αυτόματου συστήματος εφεδρικού φωτισμού καθώς και με φορητούς φακούς που χρησιμοποιούνται από κάθε βάρδια. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για φωτισμό και οι προβολείς των μηχανημάτων.

4. Πρόσβαση στις στοές.

Η πρόσβαση στους υπόγειους χώρους πραγματοποιείται μέσω της κεντρικής σκάλας (κεντρικό φρεάτιο). Η κεντρική σκάλα επιθεωρείται τακτικά και επισκευάζεται όταν απαιτείται (τα στοιχεία κρατούνται στο ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας).

5. Σύστημα παροχής πρώτων βοηθειών.

Το σύστημα παροχής πρώτων βοηθειών περιλαμβάνει:

- Οικίσκο πρώτων βοηθειών στην επιφάνεια του εργοταξίου, εξοπλισμένο με είδη πρώτων βοηθειών, φορείο, τηλέφωνο κ.λ.π. Η πρώτη βάρδια καλύπτεται πλήρως από νοσοκόμα.
- Φαρμακεία με υγειονομικό εξοπλισμό, κατανεμημένα σε όλους τους χώρους εργασίας (κεντρικά γραφεία, γραφείο εργοδηγών, κεντρική σκάλα, σήραγγα κ.λ.π.).

- Κλωβό πρώτων βοηθειών για την ανέλκυση τραυματιών από τα υπόγεια μέτωπα εργασίας, μέσω γερανού.

II. ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ.

Σε κάθε έκτακτο περιστατικό πρέπει να ενημερώνεται άμεσα το προσωπικό επίβλεψης το οποίο με τη σειρά του ενημερώνει τον εργοταξίαρχο ή τον αντιπρόσωπό του για το πρόβλημα που έχει προκύψει. Ανάλογα με το βαθμό επικινδυνότητας, το προσωπικό ενημερώνεται κατάλληλα για να αντιμετωπίσει την έκτακτη ανάγκη. Το ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό βρίσκεται σε ετοιμότητα και καθένας πρέπει να ακολουθεί αυστηρά τις οδηγίες που δίνονται από τους επιβλέποντες.

Για την αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων, το προσωπικό ενημερώνεται με ειδικές συζητήσεις και οδηγίες που δίνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα από το προσωπικό επίβλεψης. Σε περίπτωση ανάγκης, το εργατοτεχνικό προσωπικό θα ζητά οδηγίες/κατευθύνσεις από τους επιβλέποντες.

Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να ενεργεί ο καθένας από μόνος του, εκτός από την περίπτωση άμεσου κινδύνου. Ακολουθείται πάντα ενιαία διαδικασία που στηρίζεται σε συγκεκριμένες ενέργειες και πληροφορίες. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται αναλυτικά η κατεύθυνση των πληροφοριών σε περίπτωση εκτάκτου κινδύνου:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5:

Κατεύθυνση των πληροφοριών σε περίπτωση εκτάκτου περιστατικού.

A/A	Κατεύθυνση πληροφοριών
1	Άμεση πληροφόρηση του κεντρικού εργοταξιακού γραφείου.
2	Άμεση ειδοποίηση της πλησιέστερης ομάδας εργασίας προς τις συνθήκες κινδύνου
3	Άμεση ενημέρωση του εργοταξιακού σταθμού πρώτων βοηθειών
4	Άμεση ειδοποίηση του ειδικά εκπαιδευμένου προσωπικού (εκπαιδευμένοι εργαζόμενοι για την αντιμετώπιση πυρκαγιάς, Σαμαρείτες Α' Βοηθειών, ηλεκτρολόγοι κ.λ.π.).
5	Άμεση ενημέρωση της επιφάνειας (διαθεσιμότητα μέσων μεταφοράς, οδηγού, ανάγκη χρησιμοποίησης του οικοδομικού γερανού κ.λ.π.).
6	Ενημέρωση των αρμόδιων Αρχών (Πυροσβεστική Υπηρεσία, Άμεση Δράση, Πρώτες Βοήθειες, Δ.Ε.Η., Ο.Τ.Ε., Ε.Υ.Δ.Α.Π., Δ.Ε.Φ.Α., Τροχαία Αθηνών κ.λ.π.).

III. ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ.

1. Κίνδυνος πυρκαγιάς.

Σε περίπτωση τοπικής ανάφλεξης (π.χ. σε ηλεκτρολογικό πίνακα, σε μηχάνημα κ.λ.π.), ο εργάτης που βρίσκεται πλησιέστερα στην περιοχή κάνει εκτίμηση της σοβαρότητας της κατάστασης και δρα ανάλογα, χωρίς όμως να θέσει σε κίνδυνο τον εαυτό του. Στη συνέχεια ενημερώνει τον άμεσο επιβλέποντα ο οποίος με τη σειρά του ειδοποιεί το υπόλοιπο εργατικό δυναμικό και αναφέρει το περιστατικό στους αρμόδιους των περιπτώσεων 1, 3, 4 (βλέπε πίνακα 5.5.).

Σε κίνδυνο εκτεταμένης πυρκαγιάς πρέπει να ειδοποιηθούν αμέσως οι αρμόδιοι της περίπτωσης 6 (Πυροσβεστική), ενώ οι αρμόδιοι 1, 2 και 4 πρέπει να διασφαλίσουν ότι η πρόσβαση των πυροσβεστών θα είναι γρήγορη και ανεμπόδιστη.

2. Διακοπή ηλεκτρικού ρεύματος.

Σε περίπτωση διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος, θα χρησιμοποιηθεί ο βοηθητικός εξοπλισμός που έχει στη διάθεσή του το προσωπικό, προκειμένου να συμπληρωθεί ο υπάρχων εφεδρικός φωτισμός. Όλα τα ηλεκτροκίνητα μηχανήματα πρέπει να ακινητοποιηθούν και να απομονωθούν από το ρεύμα μέχρις ότου αποκατασταθεί η βλάβη. Τέλος, οι άμεσα επιβλέποντες θα ενημερώσουν τους αρμόδιους της περίπτωσης 4 και 1 (βλέπε πίνακα 5.5.) και θα αποφασίσουν αν θα εκκενωθεί η περιοχή ή όχι.

3. Εισροή νερού.

Σε περίπτωση πλημμύρας, πρέπει να ειδοποιηθούν άμεσα οι αρμόδιοι 1, 2 και 4 -ηλεκτρολόγοι- (βλέπε πίνακα 5.5.). Όλες οι διαθέσιμες αντλίες πρέπει να μεταφερθούν σε επιλεγμένες περιοχές και να λειτουργήσουν πριν να εγκαταλειφθεί η περιοχή εργασιών. Αν η ποσότητα του νερού είναι ασυνήθιστα μεγάλη, πρέπει να φθάσει συμπληρωματική βοήθεια από τις πλησιέστερες θέσεις εργασίας και τις κεντρικές αποθήκες. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει κανένας να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή του προσπαθώντας να ακολουθήσει τα παραπάνω βήματα.

Αν προκύψουν επικίνδυνες καταστάσεις (π.χ. κίνδυνος για το ηλεκτρικό δίκτυο), οι αρμόδιοι της περίπτωσης 4 θα δράσουν σύμφωνα με συγκεκριμένες-προαποφασισμένες διαδικασίες εκκένωσης. Σε αυτή την περίπτωση, ορισμένοι εργάτες πρέπει να βοηθήσουν στους αναγκαίους χειρισμούς υπό τις οδηγίες των άμεσα επιβλεπόντων.

4. Κατάρρευση στοάς.

Σε περίπτωση κατάρρευσης της σήραγγας, όλο το προσωπικό πρέπει να απομακρυνθεί άμεσα από την περιοχή. Το προσωπικό επίβλεψης θα ειδοποιήσει αμέσως τους αρμόδιους 1, 4 και 3. Σε περίπτωση παγίδευσης του προσωπικού, είναι υποχρεωτική η άμεση ειδοποίηση των αρμοδίων 6 (βλέπε πίνακα 5.5.). Οι αρμόδιοι της περίπτωσης 5, υποβοηθούμενοι από τους 4 θα αναλάβουν τη μεταφορά των τραυματιών (αν υπάρχουν), ενώ οι άμεσα επιβλέποντες θα πλησιάσουν την περιοχή για να διασφαλίσουν τις εργασίες.

5. Γενική εκκένωση.

Η διαδικασία γενικής εκκένωσης, η οποία μπορεί να είναι αποτέλεσμα των παραπάνω καταστάσεων, περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

- Ενημέρωση του κεντρικού εργοταξιακού γραφείου.
- Ασφάλιση και διακοπή της λειτουργίας του συνόλου του μηχανολογικού εξοπλισμού, αν υπάρχει ο απαραίτητος χρόνος.
- Σταδιακή διακοπή της λειτουργίας όλων των ηλεκτρικών πινάκων.
- Διατήρηση της λειτουργίας του συστήματος παροχής αέρα, αν είναι δυνατό.
- Καταμέτρηση των εργαζομένων προκειμένου να διασφαλισθεί ότι πραγματοποιήθηκε πλήρης εκκένωση.

6. Ατομικό/ομαδικό ατύχημα.

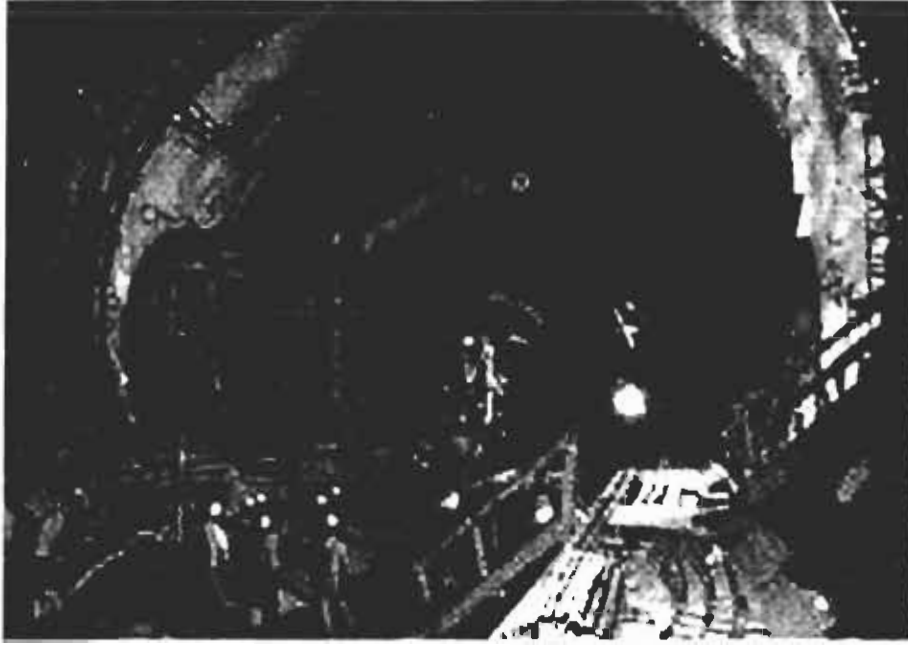
Σε περίπτωση ατομικού/ομαδικού ατυχήματος ακολουθούνται τα εξής βήματα:

- Άμεση ενημέρωση των αρμοδίων 1, 2 και 4.
- Άμεση παρουσία των αρμοδίων 2 και 4 στην περιοχή του ατυχήματος και εφόσον δεν υπάρχει κίνδυνος κατάρρευσης, ηλεκτρολογικός κίνδυνος κ.λ.π.
- Πλήρης ετοιμότητα των αρμοδίων 5, με τη συνεργασία των αρμοδίων 1 και 3.
- Άμεση ειδοποίηση των αρμοδίων 6.
- Ειδοποίηση της Ολυμπιακό Μετρό (μόνο σε σοβαρές περιπτώσεις).
- Ειδοποίηση της Αττικό Μετρό (σε εξαιρετικές περιπτώσεις, π.χ. ομαδικό ατύχημα).

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη παρούσα μελέτη, αναφέρονται τόσο στην αξιολόγηση του υπάρχοντος νομοθετικού πλαισίου για την Υγιεινή και Ασφάλεια, όσο και στον βαθμό εφαρμογής του στην ελληνική πραγματικότητα.

Πιο συγκεκριμένα, το νομοθετικό πλαίσιο στη χώρα μας είναι αρκετά αξιόλογο και επαρκές, προκειμένου να ανταποκριθεί με επιτυχία στην διαμόρφωση συνθηκών εργασίας υψηλού επιπέδου. Σε αντίθεση με το παρελθόν, όπου η εργατική νομοθεσία σχετικά με την Υγιεινή και Ασφάλεια των Εργαζομένων χαρακτηριζόταν από ανυπαρξία κανόνων και από ασάφεια των σχετικών διατάξεων, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια αξιοσημείωτη νομοθετική δραστηριότητα, η οποία θέτει ξεκάθαρους στόχους και αντικαθιστά σταδιακά την παρελθούσα "περιγραφική" νομοθεσία.

Η διεξαγωγή έρευνας στις εταιρίες "Αττικό Μετρό Α.Ε." και "Ολυμπιακό Μετρό Κοινοπραξία" απέδειξε ότι, η πλήρης εφαρμογή του υπάρχοντος νομοθετικού πλαισίου για την υγιεινή και την ασφάλεια, σε συνδυασμό με τις κατάλληλες οργανωτικές δομές, επιφέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα στη διαμόρφωση ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος. Πράγματι, οι παραπάνω επιχειρήσεις παρουσιάζουν μια αξιοσημείωτη απόδοση στον τομέα της υγιεινής και ασφάλειας, λόγω της ενσωμάτωσης ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης ασφαλείας στο συνολικό σύστημα Διοίκησης.

Παρόλα αυτά, τα αποτελέσματα της έρευνας δεν απεικονίζουν την πραγματική εικόνα της κατάστασης που επικρατεί στη χώρα μας, αφού το επίπεδο των συνθηκών εργασίας στην Ελλάδα, παραμένει σχετικά χαμηλό σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός το οποίο οφείλεται:

- Στον χαμηλό βαθμό εφαρμογής της υπάρχουσας νομοθεσίας.
- Στην έλλειψη ουσιαστικού ελέγχου από τη μεριά της πολιτείας.
- Στη μη συνειδητοποίηση της σημαντικότητας του προβλήματος, τόσο από τους εργοδότες όσο και από τους εργαζόμενους.
- Στην ανυπαρξία εκπαίδευσης και κατάρτισης των εμπλεκομένων.

Τα παραπάνω καίρια συμπεράσματα, μας οδήγησαν στη διατύπωση ορισμένων προτάσεων, οι οποίες και αποτελούν το επιστέγασμα αυτής της μελέτης, που είχε σαν σκοπό την προσέγγιση του προβλήματος της Υγιεινής και Ασφάλειας των Εργαζομένων. Με τις προτάσεις που ακολουθούν, αποσκοπούμε στο να συμβάλλουμε και εμείς με τον τρόπο μας, στην βελτίωση των συνθηκών εργασίας στη χώρα μας.

- **Εντατικοποίηση του ελέγχου και της επίβλεψης από τη μεριά της πολιτείας, σχετικά με την εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας.** Οι κυρώσεις που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία, πρέπει και μπορούν να εφαρμοστούν, προκειμένου να αντιστραφεί το κλίμα αδιαφορίας σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας.
- **Ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα της ενημέρωσης, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, πάνω στα θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.** Δεν χρησιμεύει σε τίποτα μια πανοπλία νόμων, κανονισμών ή ακόμα και κυρώσεων αν δεν υπάρχει ενημέρωση και κατάρτιση των εργαζομένων σχετικά με τους κανόνες ασφάλειας. Ένα από τα βασικότερα στοιχεία επίτευξης του στόχου για τον οποίο θεσπίστηκε η νομοθεσία, είναι η κατανόησή της από όλους τους ενδιαφερόμενους και ιδιαίτερα από εκείνους που πρόκειται να την εφαρμόσουν, δηλαδή τους εργαζόμενους και τους εργοδότες. Επιπλέον, το σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον απαιτεί την εκπαίδευση εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού για την στελέχωση των υπηρεσιών του επαγγελματικού κινδύνου.
- **Εισαγωγή μαθήματος για την υγιεινή και την ασφάλεια, στο σύνολο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.** Με αυτό τον τρόπο θα δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της έρευνας στα θέματα ασφάλειας και υγιεινής των εργαζομένων, η οποία κρίνεται απόλυτα αναγκαία προκειμένου, αφενός μεν να καλυφθούν τα μεγάλα κενά επιστημονικών γνώσεων γύρω από τον ανθρώπινο παράγοντα σε σχέση με την εργασία και αφετέρου να αντιμετωπισθούν οι αρνητικές επιπτώσεις στην ασφάλεια και στην υγεία των εργαζομένων από τις ταχύτατα εξελισσόμενες τεχνολογίες παραγωγής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

**ΠΙΝΑΚΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ**

1. Εθνική νομοθεσία για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων.

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ	ΦΕΚ
1	ΠΕΡΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ (ΚΙΤΡΙΝΟΥ) ΦΩΣΦΟΡΟΥ ΣΤΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΩΝ ΠΥΡΕΙΩΝ.	Ν. 2273/20	145/Α/20
2	ΠΕΡΙ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ.	Β.Δ. 25-8-20	200/Α/20
3	ΠΕΡΙ ΚΥΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΤΗΣ Γ' ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΝΕΥΗΣ, ΤΗΣ ΚΑΝΟΝΙΖΟΥΣΗΣ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΙΚΟΥ ΜΟΛΥΒΔΟΥ (ΣΤΟΥΠΕΤΣΙΟΥ) ΕΝ ΤΟΙΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙΣ.	Ν. 2994/22	162/Α/22
4	ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΑΠΟΘΗΚΩΝ.	Β.Δ.16-3-23	91/Α/23
5	ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΘΗΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΣΥΚΩΝ.	Β.Δ. 13-10-23	321/Α/23
6	ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΣΥΚΩΝ.	Π.Δ. 30-10-24	275/Α/24
7	ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙ ΦΟΡΗΤΩΝ ΚΑΙΜΑΚΩΝ.	Π.Δ. 22-12-33 (ΤΡ: Π.Δ. 17/78)	406/Α/33
8	ΠΕΡΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΩΝ ΠΑΗΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ Κ.Α.Π.	Π.Δ. 14-3-34 (ΤΡ: Ν.1414/84) (ΤΡ: Π.Δ. 16/96)	112/Α/34
9	ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΥΦΑΛΟΧΡΩΜΑΤΙΣΤΩΝ, ΣΦΥΡΟΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΔΕΒΗΤΟΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ.	ΑΠ. 67288/34	119/Β/34
10	ΠΕΡΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΕΝ ΥΠΟΓΕΙΟΙΣ.	Π.Δ. 17-9-34	334/Α/34
11	ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΟΙΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΙΣ ΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ.	Β.Δ. 10-9-37 (ΤΡ: Ν.1414/84)	405/Α/37
12	ΠΕΡΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΜΟΛΥΒΔΟΥΧΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ.	Α.Ν. 1204/38 (ΤΡ: Ν. 1414/84) (Π.Δ. 94/87)	177/Α/38
13	ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΣΦΑΓΕΙΩΝ.	Β.Δ. 15-4-38	180/Α/38
14	ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΑΛΛΑΝΤΟΠΟΪΑΣ.	Β.Δ. 3-12-38	473/Α/38

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ	ΦΕΚ
15	ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΣΤΑΣΙΩΝ.	Β.Δ. 380/63	111/Α/63
16	ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΒΥΡΣΟΔΕΨΙΟΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.	Β.Δ. 362/68	117/Α/68
17	ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΩΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΧΑΡΤΟΥ ΑΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.	Β.Δ. 464/68 (ΤΡ: Ν. 1414/84) (ΤΡ: Π.Δ. 94/87)	153/Α/68
18	ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ ΜΟΛΥΒΔΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.	Β.Δ. 590/68 (ΤΡ: Ν. 1414/84)	199/Α/68
19	ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΠΟΘΗΚΑΣ ΑΚΑΤΕΡΓΑΣΤΩΝ ΔΕΡΜΑΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.	Β.Δ. 796/68	277/Α/68
20	ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΒΕΝΖΟΛΙΟΥ Η ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΩΝ ΒΕΝΖΟΛΙΟΝ.	Ν. 61/75	132/Α/75
21	ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑΣ ΤΑΙΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΨΘΗΤΑΣ ΕΝ ΓΕΝΕΙ.	Π.Δ. 212/76	78/Α/76
22	ΠΕΡΙ ΚΥΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΨΗΦΙΣΘΕΙΣΗΣ ΕΝ ΓΕΝΕΥΗ ΤΟ 1971 ΥΠ. ΑΡ. 136 ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ "ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΚ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΒΕΝΖΟΛΙΟ".	Ν. 492/76	332/Α/76
23	ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΕΩΝ.	Π.Δ. 95/78	20/Α/78
24	ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΘΕΡΜΟΠΛΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΟΥΣ ΠΙΕΣΤΗΡΑΣ.	Π.Δ. 151/78	31/Α/78
25	ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΠΙΕΣΤΗΡΑΣ ΔΙ'ΕΚΚΕΝΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΟΥΣ ΤΟΙΟΥΤΟΥΣ.	Π.Δ. 152/78	31/Α/78
26	ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΝ ΡΕΥΣΤΩΝ ΠΥΡΑΚΤΩΜΕΝΩΝ ΥΛΩΝ ΔΙΑ ΠΕΡΟΝΟΦΟΡΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ.	Π.Δ. 216/78	47/Α/78
27	ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ.	Π.Δ. 778/80	193/Α/80

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ	ΦΕΚ
28	ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΕΚΤΙΘΕΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΡΕΣ ΒΙΝΥΛΟΧΛΩΡΙΔΙΟ.	Π.Δ. 1179/80	302/Α/80
29	ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΙΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΙΣ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΕΡΓΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ.	Π.Δ. 1073/81	260/Α/81
30	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ.	Ν. 1396/83	126/Α/83
31	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.	ΑΠ. 130646/84	154/Β/84
32	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.	Ν. 1414/84	10/Α/84
33	ΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜ. 62 ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ "ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ" ΚΑΙ ΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΥΤΗ.	Ν. 1430/84	49/Α/84
34	ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.	Ν. 1568/85 (ΤΡ: Ν. 1767/88, Ν. 1682/87, Ν. 2224/94, Π.Δ. 17/96)	177/Α/85
35	ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΕΠΟΠΤΕΥΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ.	Π.Δ. 289/86	129/Α/86
36	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΧΗΜΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥΣ.	Π.Δ. 307/86 (ΤΡ: 77/93)	135/Α/86
37	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟ ΜΟΛΥΒΔΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΝΩΣΕΙΣ ΙΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ.	Π.Δ. 94/87	54/Α/87
38	ΣΥΣΤΑΣΗ ΜΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΑ ΕΡΓΑ.	ΑΠ. 131325/87 (ΚΥΡ: Ν. 1767/88)	467/Β/87
39	ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Ε.Υ.Α.Ε.) ΣΕ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ.	Π.Δ. 315/87	149/Α/87
40	ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΒΕΝΖΟΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.	ΑΠ. 130879/87	341/Β/87

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ	ΦΕΚ
41	ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΙΣ ΜΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗ ΝΑΥΠΗΓΟΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΠΕΙΡΑΙΑ, ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ, ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ, ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ, ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ.	ΑΠ. 69613/12296/87 (ΚΥΡ: Ν. 1767/88)	587/Β/87
42	ΣΥΣΤΑΣΗ ΜΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗ ΝΑΥΠΗΓΟΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΠΕΙΡΑΙΑ, ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ, ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ, ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ, ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ.	ΑΠ. 131782/87 (ΚΥΡ: Ν. 1767/88)	601/Β/87
43	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΕ ΑΜΙΑΝΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ.	Π.Δ. 77α/88	31/Α/88
44	ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ-ΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ 135 ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.	Ν. 1767/88	63/Α/88
45	ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΡΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΠΑΡ.1 ΤΟΥ Ν. 1568/85 "ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ".	Π.Δ. 294/88	138/Α/88
46	ΤΗΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΗ ΝΑΥΠΗΓΟΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΠΕΙΡΑΙΑ, ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ, ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ, ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ, ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ.	ΑΠ. 131517/88 (ΚΥΡ: Ν. 1836/89)	711/Β/88
47	ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, ΤΩΝ Ν.Π.Δ.Δ. ΚΑΙ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.	ΑΠ. 88555/3293/88 (ΚΥΡ: Ν. 1836/89)	721/Β/89
48	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.	Ν. 1836/89	79/Α/89
49	ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.	Ν. 1837/89	85/Α/89
50	ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ.	Π.Δ. 225/89	106/Α/89
51	ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΩΝ ΜΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΑ ΕΡΓΑ.	ΑΠ. 130048/89	59/Β/89

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ	ΦΕΚ
52	ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΕΝΝΕΑΜΕΛΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗ ΝΑΥΠΗΓΟΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΠΕΙΡΑΙΑ, ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ, ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ, ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ, ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΕΡΙΩΝ ΣΤΑ ΠΛΟΙΑ ΚΑΙ ΠΛΩΤΑ ΝΑΥΠΗΓΗΜΑΤΑ.	ΑΠ. 3232/41/89 (ΚΥΡ: Ν. 1892/90)	400/Β/89
53	ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, Ν.Π.Δ.Δ. ΚΑΙ Ο.Τ.Α.	ΑΠ. 130558/89 (ΚΥΡ: Ν. 1876/90)	471/Β/89
54	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΡΕΧΕΙ Η ΥΓΕΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.	ΑΠ. 131099/89	930/Β/89
55	ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.	Ν. 1876/90	27/Α/90
56	ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΝΑΥΠΗΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ .	Π.Δ. 70/90	31/Α/90
57	ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ, ΒΑΡΙΩΝ, ΑΝΟΥΥΓΙΕΙΝΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ.	ΑΠ. 130627/90	620/Β/90
58	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΡΕΧΟΥΝ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΟ ΘΟΡΥΒΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 86/188 ΕΟΚ.	Π.Δ. 85/91	38/Α/91
59	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ, ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ. (ΒΙΒΛΙΟ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΔΕΛΤΙΩΝ ΣΕ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ).	Ν. 1976/91	184/Α/91
60	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΕΔΡΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΔΟΘΗΚΑΝ ΜΕ ΤΙΣ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 1568/85 ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ, Ν.Π.Δ.Δ. ΚΑΙ Ο.Τ.Α.	Π.Δ. 157/92	74/Α/92
61	ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (ΑΜΟΙΒΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΜΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ).	Ν. 2084/92	165/Α/92
62	ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΗΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΑ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ.	ΑΠ. 1872/92	370/Β/92

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ	ΦΕΚ
63	ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΦΥΣΙΚΟΥΣ, ΧΗΜΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ Π.Δ. 307/86 ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 88/642/ΕΟΚ.	Π.Δ. 77/93	34/Α/93
64	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΣ ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΝΑΥΠΗΓΟΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΠΛΟΙΑ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΟΜΕΝΑ ΣΤΗ ΝΑΥΠΗΓΟΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΠΕΙΡΑΙΑ, ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ, ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ, ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ, ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ.	ΑΠ. 3116 3/8/93	563/Β/93
65	ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΑΥΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.	Ν. 2224/94	112/Α/94
66	ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΜΟΙΒΗΣ ΑΠΟ 1/1/91 ΤΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ Τ.Ε.Ε. ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΙΣ ΜΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗ ΝΑΥΠΗΓΟΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΠΕΙΡΑΙΑ, ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ, ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ, ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ, ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ.	ΑΠ. 2059729/6388/94	798/Β/94
67	ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΜΟΙΒΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ Τ.Ε.Ε. ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΙΣ ΜΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗ ΝΑΥΠΗΓΟΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΠΕΙΡΑΙΑ, ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ, ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ, ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ, ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ.	ΑΠ. 2009371/972/94	152/Β/94
68	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 89/655/ΕΟΚ.	Π.Δ. 395/94	220/Α/94
69	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 89/656/ΕΟΚ.	Π.Δ. 396/94	220/Α/94
70	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΙΚΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΦΟΡΤΙΩΝ ΟΠΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΒΛΑΒΗΣ ΤΗΣ ΡΑΧΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΣΦΥΪΚΗΣ ΧΩΡΑΣ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 90/269/ΕΟΚ.	Π.Δ. 397/94	221/Α/94

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ	ΦΕΚ
71	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΜΕ ΟΘΟΝΗ ΟΠΤΙΚΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 90/270/ΕΟΚ.	Π.Δ. 398/94	221/Α/94
72	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΚΑΡΚΙΝΟΓΟΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 90/394/ΕΟΚ.	Π.Δ. 399/94	221/Α/94
73	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ Η /ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 92/58/ΕΟΚ.	Π.Δ. 105/95	67/Α/95
74	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΡΕΧΟΥΝ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥΣ ΣΕ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ 90/679/ΕΟΚ ΚΑΙ 93/88/ΕΟΚ.	Π.Δ. 186/95	97/Α/95
75	ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΜΟΙΒΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ Τ.Ε.Ε. ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΙΣ ΜΙΚΤΕΣ ΕΠΤΡΟΠΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΠΤΡΟΠΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗ ΝΑΥΠΗΓΟΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΠΕΙΡΑΙΑ, ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ, ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ, ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ, ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ.	ΑΠ. 2027302/2928/0022 (ΙΣΧΥΕΙ ΑΠΟ 1-7-95)	532/Β/95
76	ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.	Ν. 2336/95	189/Α/95
77	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 89/654/ΕΟΚ.	Π.Δ. 16/96	10/Α/96
78	ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ 89/391/ΕΟΚ ΚΑΙ 91/383/ΕΟΚ.	Π.Δ. 17/96	11/Α/96
79	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ Η ΚΙΝΗΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 92/57/ΕΟΚ.	Π.Δ. 305/96	212/Α/96

2. Κοινοτική νομοθεσία για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων.

Α/Α	ΑΡ. ΟΔΗΓΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ
1	78/610/ΕΟΚ	ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΟ ΜΟΝΟΜΕΡΕΣ ΒΙΝΥΛΟΧΛΩΡΙΔΙΟ .	Π.Δ. 1179/80 (ΦΕΚ 302/Α/80)
2	80/1107/ΕΟΚ	ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΧΗΜΙΚΑ, ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΕΣΑ .	Ν. 1568/85 (ΦΕΚ 177/Α/85)
3	82/605/ΕΟΚ	ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟ ΜΟΛΥΒΔΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΕΝΩΣΕΙΣ ΙΟΝΤΩΝ ΤΟΥ.	Π.Δ. 94/87 (ΦΕΚ 54/Α/87)
4	83/477/ΕΟΚ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΑΜΙΑΝΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.	Π.Δ. 70α/88 (ΦΕΚ 31/Α/88)
5	86/188/ΕΟΚ	ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΡΕΧΟΥΝ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΘΟΥΡΥΒΟ .	Π.Δ. 85/91 (ΦΕΚ 38/Α/91)
6	88/364/ΕΟΚ	ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΚΑΙ/Η ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.	ΑΠ. 131099/89 (ΦΕΚ 930/Β/89)
7	88/642/ΕΟΚ	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 80/1107/ΕΟΚ.	Π.Δ. 77/93 (ΦΕΚ 34/Α/93)
8	89/391/ΕΟΚ (ΟΔΗΓΙΑ ΠΛΑΙΣΙΟ)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ.	Π.Δ. 17/96 (ΦΕΚ 11/Α/96)
9	89/654/ΕΟΚ (1 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ.	Π.Δ. 16/96 (ΦΕΚ 10/Α/96)
10	89/655/ΕΟΚ (2 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥΣ.	Π.Δ. 395/94 (ΦΕΚ 220/Α/94)
11	89/656/ΕΟΚ (3 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ.	Π.Δ. 396/94 (ΦΕΚ 220/Α/94)

Α/Α	ΑΡ. ΟΔΗΓΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ
12	90/269/ΕΟΚ (4 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΙΚΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΦΟΡΤΙΩΝ ΟΠΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΒΛΑΒΗΣ ΤΗΣ ΡΑΧΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΣΦΥΪΚΗΣ ΧΩΡΑΣ.	Π.Δ. 397/94 (ΦΕΚ 221/Α/94)
13	90/270/ΕΟΚ (5 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΜΕ ΟΘΟΝΗ ΟΠΤΙΚΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ .	Π.Δ. 398/94 (ΦΕΚ 221/Α/94)
14	90/394/ΕΟΚ (6 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΚΑΡΚΙΝΟΓΟΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ.	Π.Δ. 399/94 (ΦΕΚ 221/Α/94)
15	90/679/ΕΟΚ (7 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΡΕΧΟΥΝ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥΣ ΣΕ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ.	Π.Δ. 186/95 (ΦΕΚ 97/Α/95)
16	91/322/ΕΠΠΤΡ.	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΟΡΙΑΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 80/1107/ΕΟΚ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΕ ΧΗΜΙΚΟΥΣ, ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ .	ΜΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ Σ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
17	91/382/ΕΟΚ	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 83/477/ΕΟΚ (ΑΜΙΑΝΤΟΣ)	ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΥΠΟΓΡΑΦΩΝ
18	91/383/ΕΟΚ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΣΚΟΠΟΥΝ ΣΤΟ ΝΑ ΠΡΟΑΓΟΥΝ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ Ή ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΠΡΟΣΚΑΙΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.	Π.Δ. 17/96 (ΦΕΚ 11/Α/96)
19	92/29/ΕΟΚ	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΣΤΑ ΠΛΟΙΑ.	Π.Δ. 376/95 (ΦΕΚ 206/Α/95)
20	92/57/ΕΟΚ (8 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ.	Π.Δ. 305/96 (ΦΕΚ 212/Α/96)
21	92/58/ΕΟΚ (9 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ/Η ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ.	Π.Δ. 105/95 (ΦΕΚ 67/Α/95)
22	92/85/ΕΟΚ (10 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΒΛΕΠΟΥΝ ΣΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΓΚΥΩΝ, ΛΕΧΩΝΩΝ ΚΑΙ ΓΑΛΟΥΧΟΥΣΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ .	ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΥΠΟΓΡΑΦΩΝ

Α/Α	ΑΡ. ΟΔΗΓΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ
23	92/91/ΕΟΚ (11 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΙΣ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑ ΓΕΩΤΡΗΣΕΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ.	ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΥΠΟΓΡΑΦΩΝ
24	92/104/ΕΟΚ (12 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΙΣ ΥΠΟΓΕΙΕΣ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ.	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
25	93/88/ΕΟΚ	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 90/679/ΕΟΚ (ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ).	Π.Δ. 186/95
26	93/103/ΕΟΚ (13 ^η ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΑΔΙΕΥΤΙΚΑ ΣΚΑΦΗ.	Π.Δ. 281/96 (ΦΕΚ 198/Α/96)
27	93/104/ΕΟΚ	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.	
28	94/33/ΕΟΚ	ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ.	
29	95/30/ΕΚ	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 90/679/ΕΟΚ (ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ).	ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΥΠΟΓΡΑΦΩΝ
30	95/63/ΕΚ	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 89/655/ΕΟΚ (ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ).	Π.Δ. 186/95

3. Άλλα νομοθετήματα σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων.

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ	ΦΕΚ
ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΕΣ			
1	ΠΕΡΙ ΚΥΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΨΗΦΙΣΘΕΙΣΗΣ ΕΙΣ ΓΕΝΕΥΗ ΤΟ ΕΤΟΣ 1960 ΥΠ'ΑΡ. 115 ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ "ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΑΣ ΙΟΝΤΙΖΟΥΣΑΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ".	Ν. 1181/81	195/Α/81
2	ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΙΟΝΤΙΖΟΥΣΕΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΕΣ (ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ 80/836/ΕΥΡΑΤΟΜ/15-7-80 ΚΑΙ 84/467/ΕΥΡΑΤΟΜ/3-9-84).	ΑΠ. Α2 στ/1539/85	280/Β/85
3	ΕΓΚΡΙΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΑΚΤΙΝΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.	ΑΠ. 14632/91	539/Β/91
ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ			
4	ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΟ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΙΟΥΝ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (82/501/ΕΟΚ, 87/216/ΕΟΚ).	ΑΠ. 18187/272/88	26/Β/88
5	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 18187/272/88 " ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΟ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΙΟΥΝ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (82/501/ΕΟΚ, 87/216/ΕΟΚ)".	ΑΠ. 77119/4607/93	532/Β/93
ΕΚΡΗΚΤΙΚΑ			
6	ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ, ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΩΝ ΕΚΡΗΚΤΙΚΩΝ ΥΛΩΝ.	Ν.Δ. 35/68	284/Α/68
7	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΣΕ ΛΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΚΡΗΚΤΙΚΩΝ ΥΛΩΝ.	ΑΠ. 3329/89	132/Β/89
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ (ΧΗΜΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΙ)			
8	ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ, ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ, ΒΕΡΝΙΚΙΩΝ, ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΜΕΛΑΝΩΝ, ΚΟΛΛΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 77/728/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ.	Π.Δ. 522/83	200/Α/83
9	ΕΜΠΟΤΙΣΤΙΚΑ ΞΥΛΟΥ CCA ΚΑΙ CCB.	ΑΠ. 193066/85	831/Β/85
10	ΤΟΞΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΑΙ ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΠΟΛΥΧΡΩΡΟΔΙΦΑΙΝΥΛΙΩΝ/ΠΟΛΥΧΡΩΡΟΤΡΙΦΑΙΝΥΛΙΩΝ ΣΕ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ 78/319/ΕΟΚ ΚΑΙ 76/403/ΕΟΚ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΤΗΣ 20-3-78 ΚΑΙ 6-4-76.	ΑΠ. 72751/30/54/85	665/Β/85

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ	ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑ	ΦΕΚ
11	ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΩΝ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 75/439/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ 16-6-75.	ΑΠ. 71560/3053/85	665/Β/85
12	ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ, ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ.	ΚΥΑ 1197/89	567/Β/90
13	ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΟΥΣΙΕΣ, ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΑΥΤΩΝ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 67/548/ΕΟΚ ΟΠΩΣ ΕΧΕΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΕΙ ΚΑΙ ΙΣΧΥΕΙ.	ΑΠ. 378/94	705/Β/94
14	ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΚΟΠΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΓΕΝΕΤΙΚΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.	ΑΠ. 88740/1883/95	1008/Β/95
15	ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗ ΓΕΝΕΤΙΚΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ.	ΑΠ. 95267/1893/95	1030/Β/95
ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ			
16	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΤΙΡΙΩΝ.	Π.Δ. 71/88	32/Α/88
17	ΛΗΨΗ ΜΕΤΡΩΝ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΑΥΤΩΝ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΕΥΦΛΕΚΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΡΗΚΤΙΚΩΝ ΥΛΩΝ.	ΑΠ. 7755/160/88	241/Β/88
ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ			
18	ΠΕΡΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΑΠΟΧΩΡΗΤΗΡΙΩΝ (ΤΡ: Γ1/2400/75, Α1β /2055/80).	Υ.Δ. Γ1γ/9900/74	1266/Β/74
19	ΠΕΡΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΑΔΕΙΩΝ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ Κ.Α.Π.	ΑΠ. Α1β/8577/83	526/Β/83

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ
ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ
ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΡΓΑΣΙΑ**

1. Νόμος 1568/1985:
«Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων».

Α. ΟΡΓΑΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ.
<ul style="list-style-type: none"> • Α1. Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΥΑΕ). • Α2. Τεχνικός Ασφαλείας. • Α3. Γιατρός Εργασίας.
Β. ΟΡΓΑΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.
<ul style="list-style-type: none"> • Β1. Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ). • Β2. Νομαρχιακές Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΝΕΥΑΕ).
Γ. ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ.
<ul style="list-style-type: none"> • Γ1. Σχεδιασμός-Συντήρηση-Έλεγχος των χώρων εργασίας. • Γ2. Σχέδιο διαφυγής-Έξοδοι κινδύνου. • Γ3. Κριτήρια διαμόρφωσης των χώρων και θέσεων εργασίας.
Δ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΠΟ ΜΗΧΑΝΕΣ.
<ul style="list-style-type: none"> • Δ1. Υποχρεώσεις κατασκευαστών, εισαγωγέων και προμηθευτών μηχανών. • Δ2. Προστασία από μηχανικούς και ηλεκτρικούς κινδύνους.
Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ.
<ul style="list-style-type: none"> • Ε1. Υποχρεώσεις εργοδοτών, παρασκευαστών, εισαγωγέων και προμηθευτών. • Ε2. Μέτρα προστασίας των εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγοντες. • Ε3. Ιατρικός έλεγχος και ειδική πληροφόρηση των εργαζομένων.
ΣΤ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ-ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.
<ul style="list-style-type: none"> • ΣΤ1. Γενικές υποχρεώσεις εργοδοτών. • ΣΤ2. Γενικές υποχρεώσεις εργαζομένων.

2. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 294/1988:

«Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα τεχνικού ασφαλείας για τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του άρθρου 1 παραγράφου 1 του ν. 1568/1985 (Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων)».

A. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΩΡΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ Τ.Α. ΚΑΙ Γ.Ε.

- Α1. Ταξινόμηση οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Α2. Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης Τεχνικού Ασφαλείας και Γιατρού Εργασίας.

B. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ Τ.Α.

- Β1. Απαιτούμενο επίπεδο γνώσεων Τεχνικού Ασφαλείας.
- Β2. Ειδικότητες Τεχνικού Ασφαλείας κατά οικονομική δραστηριότητα.

3. ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 88555/3293/1988:

«Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α.».

A. ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 1568/85: «ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ» ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ, ΤΑ Ν.Π.Δ.Δ. ΚΑΙ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α.**B. ΑΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ.**

- Β1. Εκπροσώπηση των εργαζομένων του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. στο Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Σ.Υ.Α.Ε.)
- Β2. Εκπροσώπηση των εργαζομένων του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. στη Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.).

4. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 16/1996:

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ».

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.**B. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ, ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.****Γ. ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ Υ/Α ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.**

- Γ1. Ελάχιστες προδιαγραφές Υ/Α για τους χώρους εργασίας που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί πριν την 1-1-1995.
- Γ2. Ελάχιστες προδιαγραφές Υ/Α για τους χώρους εργασίας που χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά ή υφίστανται μεταβολές, επεκτάσεις ή/και μετατροπές μετά την 31-12-1994.

5. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 17/1996:

«Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ».

A. ΟΡΓΑΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ.

- A1. Εκπρόσωποι των εργαζομένων με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα ασφάλειας και υγείας.
- A2. Παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης.
- A3. Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ).
- A4. Επιμόρφωση Τεχνικών ασφάλειας, γιατρών εργασίας, και εκπροσώπων των εργαζομένων.

B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.

- B1. Γενικές υποχρεώσεις.
- B2. Ειδικές υποχρεώσεις.
- B3. Πρώτες βοήθειες, πυρασφάλεια, εκκένωση των χώρων.
- B4. Διαβουλεύσεις και συμμετοχή των εργαζομένων.
- B5. Ενημέρωση των εργαζομένων.
- B6. Εκπαίδευση των εργαζομένων.

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

6. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 395 /1994:

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ».

A. ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.

7. Νόμος 1837/1989.

«Για την προστασία των ανηλίκων κατά την απασχόληση και άλλες διατάξεις».

A. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ.

- A1. Ανήλικοι που Δεν έχουν συμπληρώσει το 15^ο έτος της ηλικίας τους.
- A2. Ανήλικοι που Δεν έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους.

B. ΧΡΟΝΙΚΑ ΟΡΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Γ. ΒΙΒΛΙΑΡΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Δ. ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΚΙΝΔΥΝΟΙ-ΠΡΟΛΗΨΗ.

8. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 398/1994:

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/270/ΕΟΚ».

Α. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.
Β. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΩΝ.
Γ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ-ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ.
Δ. ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ.
<ul style="list-style-type: none"> • Δ1. Εξοπλισμός. • Δ2. Περιβάλλον. • Δ3. Διασύνδεση ηλεκτρονικού υπολογιστή-ανθρώπου. • Δ4. Οργάνωση εργασίας.

9. ΑΠΟΦΑΣΗ 130558/1989.

«Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων στα μηχανογραφικά Κέντρα του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ».

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΤΟΥ Π.Δ. 398/1994 ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΣΤΑ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, Ν.Π.Δ.Δ. ΚΑΙ Ο.Τ.Α.

10. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 1073/81:

«Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος Πολιτικού Μηχανικού».

A. ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΚΣΚΑΦΩΝ.

- Α1. Γενικά μέτρα ασφαλείας στις εργασίες εκσκαφών.
- Α2. Μέτρα ασφαλείας κατά την εκσκαφή θεμελίων και τάφρων.

B. ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΕ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΕΛΑΦΙΣΕΩΝ.**Γ. ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΩΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ.**

- Γ1. Ικρίωματα.
- Γ2. Χώροι εργασίας-Κυκλοφορία εντός αυτών.
- Γ3. Μηχανήματα οικοδομών-εργοταξίων.
- Γ4. Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις εργοταξίων.
- Γ5. Ηλεκτρικά μηχανήματα, συσκευές και φωτισμός εργοταξίων.
- Γ6. Πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών.
- Γ7. Ατομικά μέσα προστασίας.
- Γ8. Υγιεινή-Εστίαση-Πρώτες Βοήθειες.

Δ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

- Δ1. Υποχρεώσεις των εργοδοτών.
- Δ2. Υποχρεώσεις των εργαζομένων.

11. ΝΟΜΟΣ 1396/1983:

«Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα».

A. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.

- Α1. Υποχρεώσεις εργολάβου και υπεργολάβου ολόκληρου του έργου.
- Α2. Υποχρεώσεις του κυρίου του έργου.
- Α3. Υποχρεώσεις εργολάβου και υπεργολάβου τμήματος του έργου.
- Α4. Υποχρεώσεις μελετητή/επιβλέποντος.

B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.

12. ΝΟΜΟΣ 1976/1991 (Κεφάλαιο Ε').

«Βιβλίο απασχολούμενου προσωπικού σε οικοδομικά και τεχνικά έργα».

A. ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΔΕΛΤΙΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΕ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ.

B. ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.

13. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 225/89:

«Υγιεινή και Ασφάλεια στα Υπόγεια Τεχνικά Έργα».

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.

- A1. Υποχρεώσεις των παραγόντων του έργου.
- A2. Υποχρεώσεις των εργαζομένων.

B. ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.

- B1. Διάδρομοι κυκλοφορίας.
- B2. Προσπέλαση σε υπόγειους χώρους εργασίας.
- B3. Οδοί διάσωσης και έξοδοι κινδύνου.
- B4. Προστασία από κινδύνους πτώσης και πτώσεις αντικειμένων.
- B5. Σηματοδότηση ασφαλείας των χώρων εργασίας.
- B6. Λοιπά γενικά μέτρα.

Γ. ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.

- Γ1. Εργασίες διάτρησης.
- Γ2. Εργασίες σε φρεάτια.
- Γ3. Αερισμός στα υπόγεια έργα.
- Γ4. Φωτισμός στα υπόγεια έργα.
- Γ5. Θόρυβος στα υπόγεια έργα.
- Γ6. Μέτρα Πυροπροστασίας.
- Γ7. Μέσα ατομικής προστασίας (Μ.Α.Π.).

Δ. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.

- Δ1. Μελέτη μέτρων υγιεινής και ασφάλειας (Μ.Μ.Υ.Α.).
- Δ2. Σχέδιο υγιεινής και ασφάλειας (Σ.Υ.Α.).
- Δ3. Σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων ανάγκης.
- Δ4. Υγιεινή-Εστίαση στα υπόγεια έργα.
- Δ5. Πρώτες Βοήθειες.
- Δ6. Ιατρικές εξετάσεις εργαζομένων.

14. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 305/96:

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ».

Α. ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ Υ/Α.

- Α1. Προσόντα/καθήκοντα συντονιστών κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου.
- Α2. Προσόντα/καθήκοντα των συντονιστών κατά την εκτέλεση του έργου.

Β. ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΓΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΦΑΚΕΛΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.

- Β1. Σχέδιο ασφάλειας και υγείας.
- Β2. Φάκελος ασφάλειας και υγείας.

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΓΙΑ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ.**Δ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.****Ε. ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ.****15. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 77/1993:**

«Για την προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες και τροποποίηση και συμπλήρωση του Π.Δ/τος 307/86 σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 88/642/ΕΟΚ».

Α. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.**Β. ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΧΗΜΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ.**

- Β1. Εκτίμηση των κινδύνων.
- Β2. Μέτρηση των χημικών παραγόντων.
- Β3. Ενέργειες σε Περίπτωση υπέρβασης των οριακών τιμών έκθεσης.

16. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 85/1991:

«Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στο θόρυβο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση προς την οδηγία 86/188/ΕΟΚ».

A. ΟΡΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΤΟΝ ΘΟΡΥΒΟ.
B. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΘΟΡΥΒΟΥ.
Γ. ΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΕΚΘΕΣΗΣ.
<ul style="list-style-type: none"> • Γ1. Θόρυβος με ένταση μεγαλύτερη των 85 db. • Γ2. Θόρυβος με ένταση μεγαλύτερη των 90 db.
Δ. ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΘΟΡΥΒΟΥ.
Ε. ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

17. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 70α/1988:

«Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμίαντο κατά την εργασία».

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.
<ul style="list-style-type: none"> • A1. Μέτρηση του αμιάντου στον χώρο εργασίας (έλεγχος περιβάλλοντος). • A2. Γενικά μέτρα πρόληψης. • A3. Ενημέρωση των εργαζομένων. • A4. Σηματοδότηση των χώρων εργασίας.
B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΔΡΑΣΗΣ.
<ul style="list-style-type: none"> • B1. Γνωστοποίηση των εργασιών στην επιθεώρηση εργασίας. • B2. Τακτικός έλεγχος του περιβάλλοντος. • B3. Επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων. • B4. Εφαρμογή ειδικών μέτρων πρόληψης. • B5. Ειδική ενημέρωση των εργαζομένων. • B6. Τήρηση αρχείου μετρήσεων και ατομικών ιατρικών φακέλων.
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΡΙΑΚΩΝ ΤΙΜΩΝ ΕΚΘΕΣΗΣ.

18. Απόφαση 7755/160/1988:

«Λήψη μέτρων πυροπροστασίας στις Βιομηχανικές-Βιοτεχνικές εγκαταστάσεις και αποθήκες αυτών καθώς και αποθήκες εύφλεκτων και εκρηκτικών υλών».

Α. ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ.
--

• Α1. Κατηγορία Ο. • Α2. Κατηγορία Α. • Α3. Κατηγορία Β. • Α4. Κατηγορία C. • Α5. Κατηγορία D.

Β. ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.
--

Γ. ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.

• Γ1. Εγκαταστάσεις που ανήκουν στην κατηγορία Ο. • Γ2. Εγκαταστάσεις που ανήκουν στην κατηγορία Α. • Γ3. Εγκαταστάσεις που ανήκουν στην κατηγορία Β. • Γ4. Εγκαταστάσεις που ανήκουν στην κατηγορία C. • Γ5. Εγκαταστάσεις που ανήκουν στην κατηγορία D.

Δ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ.

19. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 105/95:

«Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/ και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/58/ΕΟΚ».

Α. ΜΟΝΙΜΗ ΣΗΜΑΝΣΗ.

• Α1. Κριτήρια επιλογής. • Α2. Χαρακτηριστικά των πινακίδων. • Α3. Συνθήκες χρήσης. • Α4. Συνδυασμοί σχημάτων και χρωμάτων στα σήματα ασφάλειας και υγείας. • Α5. Κατηγορίες σχημάτων.

Β. ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΑΚΗ ΣΗΜΑΝΣΗ.

• Β1. Ηχητικά σήματα. • Β2. Φωτεινά σήματα. • Β3. Προφορική ανακοίνωση. • Β4. Σήματα με χειρονομίες.

20. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 396/1994:

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία, σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ».

A. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.
<ul style="list-style-type: none"> • A1. Αξιολόγηση των εξοπλισμών ατομικής προστασίας. • A2. Χορήγηση των εξοπλισμών ατομικής προστασίας.
B. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ, ΕΙΣΑΓΩΓΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ.
Δ. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.
Ε. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.

21. Κοινή Υπουργική Απόφαση 4373/1205/93.

«Συμμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας με την 89/686/ΕΟΚ Οδηγία του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1989 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας».

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ Μ.Α.Π.
B. ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΩΝ Μ.Α.Π.
<ul style="list-style-type: none"> • B1. Πριν την παραγωγή. • B2. Μετά την παραγωγή. • B3. Διάθεση των Μ.Α.Π..

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

**ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ
ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι:

Αριθμός εργατικών ατυχημάτων για τα έτη 1974-1994. (Πηγή: Ι.Κ.Α.)

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ	ΘΑΝΑΤΟΙ
1980	44950	99
1981	45493	115
1982	41327	100
1983	38828	99
1984	38658	88
1985	38836	91
1986	36913	105
1987	36590	102
1988	32192	79
1989	29847	97
1990	27846	84
1991	25185	88
1992	25063	96
1993	23959	99
1994	22608	83
ΣΥΝΟΛΟ	783902	1425

ΠΙΝΑΚΑΣ 2:

Εργατικά ατυχήματα ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας για τα έτη 1980-1986.

ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Γεωργία	41	31	63	36	109	25	2
Κτηνοτροφία	94	111	120	129	198	69	18
Δασοπονία και εκμετάλλευση δασών	300	422	508	582	608	468	457
Θήρα	0	2	0	0	7	0	0
Αλιεία	37	38	59	44	36	12	33
Ορυχεία άνθρακα	35	19	14	12	0	5	6
Μεταλλεία	188	170	492	347	506	740	1050
Υδρογονάνθρακες και γηγενή καύσιμα	14	21	16	10	11	39	4
Λατομεία	575	774	625	526	516	247	251
Λοιπά μεταλλεία και λατομεία	524	466	179	468	2	16	0
Αλκοές	0	2	0	0	7	5	2
Βιομηχανία ειδών διατροφής	2165	2145	1802	1970	1807	1968	1910
Βιομηχανία ποτών	548	556	508	449	397	415	442
Καπνοβιομηχανίες	289	453	340	357	414	369	320
Υφαντικές βιομηχανίες	2897	2764	2307	2310	2054	2198	2467
Βιομηχανία ειδών υποδήσεως και ενδυμασίας	868	1005	974	1029	1025	1016	805
Βιομηχανία ξύλου και φελλού	1452	1444	1117	1189	804	440	522
Βιομηχανία επίπλων και ειδών επιπλώσεως	915	1068	972	995	1126	1456	1297
Βιομηχανία Χάρτου	581	628	462	490	472	422	451
Εκτοπίσεις, εκδόσεις και συναφείς δραστηριότητες	192	206	170	192	201	177	194
Βιομηχανία δέρματος και γουναρικών	149	115	118	68	154	131	188
Βιομηχανία προϊόντων από ελαστικό και πλαστικό	877	844	673	711	782	806	726
Χημικές βιομηχανίες	1019	1436	1525	1133	778	546	495
Βιομηχανία παραγώγων πετρελαίου και άνθρακα	257	264	206	199	87	145	153
Βιομηχανία προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά	2571	2653	2284	2077	1997	1599	1562
Βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες	1945	1270	1344	1240	1628	1585	1244
Κατασκευή τελικών προϊόντων εκ μετάλλου	3162	3304	2851	2895	2473	1779	1439

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: (συνέχεια).

ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Κατασκευή μηχανών και συσκευών	1297	1114	877	774	535	899	978
Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών	1276	1278	984	995	925	988	748
Κατασκευή μεταφορικών μέσων	3005	3121	2271	2007	1566	1479	1521
Λοιπές Βιομηχανίες	145	174	129	146	96	76	126
Ηλεκτρισμός, Φωταέριο, Ατμός	204	185	197	230	131	207	255
Υδρευση	179	141	131	124	174	189	206
Οικοδομήσεις και δημόσια έργα	10041	8917	7986	7519	7918	7859	7667
Χονδρικό εμπόριο	273	441	458	412	377	440	391
Λιανικό εμπόριο	679	609	567	638	795	666	819
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	410	489	490	391	332	518	540
Μεταφορές	1755	1711	1804	1769	1321	1194	1174
Αποθηκεύσεις	10	23	9	14	71	18	14
Επικοινωνίες	14	4	25	41	47	53	43
Τράπεζες και λοιπά οικονομικά ιδρύματα	39	52	41	27	16	21	39
Ασφάλειες	10	8	18	22	24	39	43
Διεκπεραίωση υποθέσεων	353	1385	1734	553	351	454	748
Ενοικιάσεις κτησίων							
Ενοικιάσεις ακινήτων							
Κυβερνητικές υπηρεσίες	1376	1324	1398	1320	1384	1652	1235
Υπηρεσίες υγιεινής	35	50	27	24	20	23	16
Παιδεία							
Υπηρεσίες επιστημονικών ερευνών							
Ιατρικές και υγειονομικές υπηρεσίες							
Κοινωνική πρόνοια & λοιπές επαγγέλμ. Οργανώσεις	758	768	730	699	1294	1565	1855
Υπηρεσίες αναψυχής και πολιτισμού	132	151	118	129	156	150	0
Προσωπικές υπηρεσίες	177	187	195	138	212	161	149
Οικιακές υπηρεσίες							218
Μη δηλωμένο ακριβώς είδος δραστηριότητας	1087	1150	1409	1398	2714	3507	2090
ΣΥΝΟΛΟ	44950	45493	41327	38828	38658	38836	36913

ΠΙΝΑΚΑΣ 3:

Εργατικά ατυχήματα ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας για τα έτη 1987-1993.

ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Γεωργία	7	7	4	25	21	8	5
Κτηνοτροφία	14	11	27	90	109	95	69
Δασοπονία και εκμετάλλευση δασών	533	571	393	402	192	193	88
Θήρα	0	2	0	0	0	0	0
Αλιεία	47	35	44	27	47	24	34
Ορυχεία άνθρακα	0	2	4	5	2	3	3
Μεταλλεία	975	816	584	447	284	383	294
Υδρογονάνθρακες και γηγενή καύσιμα αέρια	2	4	2	0	12	16	7
Λατομεία	223	217	162	210	130	182	113
Λοιπά μεταλλεία και λατομεία	0	0	0	0	0	5	17
Αλυκές	5	0	2	2	0	0	0
Βιομηχανία ειδών διατροφής	2017	1784	1821	1415	1470	1639	1482
Βιομηχανία ποτών	447	358	279	253	206	251	255
Καπνοβιομηχανίες	310	343	179	165	183	219	226
Υφαντικές βιομηχανίες	2414	1797	1687	1507	1368	1135	1051
Βιομηχανία ειδών υγιεινής και ενδυμασίας	902	773	651	670	612	730	694
Βιομηχανία ξύλου και φελλού	412	319	349	374	450	623	561
Βιομηχανία επίπλων και ειδών επιπλώσεως	1401	1309	1088	1216	1029	615	502
Βιομηχανία Χάρτου	528	469	426	435	408	368	380
Εκτυπώσεις, εκδόσεις και συναφείς δραστηριότητες	175	165	198	165	128	211	186
Βιομηχανία δέρματος και γουναρικών	296	254	239	174	176	95	64
Βιομηχανία προϊόντων από ελαστικό και πλαστικό	651	573	521	589	531	567	605
Χημικές βιομηχανίες	620	360	515	465	420	392	375
Βιομηχανία παραγωγών πετρελαίου και άνθρακα	116	69	109	123	197	240	257
Βιομηχανία προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά	1720	1545	1613	1458	1299	1227	1100
Βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες	1247	857	851	799	699	652	544
Κατασκευή τελικών προϊόντων εκ μετάλλου	1347	1304	1334	1311	1140	1201	1076

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: (συνέχεια).

ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Κατασκευή μηχανών και συσκευών	776	556	660	510	512	512	412
Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών	686	547	575	575	600	604	505
Κατασκευή μεταφορικών μέσων	1487	1333	1418	1509	1147	1087	1022
Λοιπές Βιομηχανίες	111	111	101	95	95	82	61
Ηλεκτρισμός, Φωταέριο, Ατμός	215	217	216	124	114	106	56
Υδρευση	159	156	93	140	157	264	248
Οικοδομήσεις και δημόσια έργα	7719	7332	6167	5749	5532	6617	5680
Χονδρικό/Λιανικό εμπόριο	1330	1254	1119	1311	1476	2047	2076
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	563	510	523	494	427	525	446
Μεταφορές	1245	1183	972	1024	884	979	745
Αποθηκώσεις	24	52	29	2	9	3	0
Επαγγελματίες	38	46	36	54	38	29	49
Τράπεζες και λοιπά οικονομικά ιδρύματα	43	24	32	16	14	16	29
Ασφάλειες	47	33	36	38	50	53	29
Διεκπεραίωση υποθέσεων	651	91	132	113	90	186	228
Ενοικιάσεις κινητών			8	0	2	8	7
Ενοικιάσεις ακινήτων			2	0	0	0	0
Κυβερνητικές υπηρεσίες	1233	1081	943	819	661	702	595
Υπηρεσίες υγιεινής	2	4	15	34	52	42	20
Παιδεία			134	115	140	127	130
Υπηρεσίες επιστημονικών ερευνών			4	23	14	0	10
Γιατρικές και υγειονομικές υπηρεσίες			140	178	152	0	164
Κοινωνική πρόνοια & λοιπές επαγγ.μ. Οργανώσεις	1958	1435	1204	634	526	0	524
Υπηρεσίες αναψυχής και πολιτισμού	126	80	145	200	119	0	56
Προσωπικές υπηρεσίες	187	0	53	56	33	0	34
Οικιακές υπηρεσίες	0	130	71	0	0	0	0
Μη δηλωμένο ακριβώς είδος δραστηριότητας	1581	2073	1937	1706	1228	0	845
ΣΥΝΟΛΟ	36590	32192	29847	27846	25185	25063	23959

ΠΙΝΑΚΑΣ 4:

Εργατικά ατυχήματα ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας για το έτος 1994.

	1994
ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	
Γεωργία	104
Δασοκομία	144
Αλιεία	64
Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων	403
Αντλήση πετρελαίου και φυσικού αερίου	8
Λοιπά μεταλλεία και λατομεία	99
Βιομηχανικών ειδών διατροφής	1560
Καπνοβιομηχανία	131
Υφαντικές βιομηχανίες	813
Κατασκευή ειδών ένδυσης, καταργασία και βαφή γουναρικών	440
Βιομηχανία ξύλου και φελλού	472
Βιομηχανία χάρτου	256
Εκτυπώσεις, εκδόσεις και συναφείς δραστηριότητες	189
Κατεργασία και δέψη δέρματος, ειδών ταξιδίου, τσαντών, και υποδήματα	125
Βιομηχανία προϊόντων εξ ελαστικού και πλαστικής ύλης	504
Χημικές βιομηχανίες	336
Βιομηχανίες παραγωγών πετρελαίου και άνθρακα	104
Βιομηχανίες προϊόντων εκ μη μεταλλικών ορυκτών	864
Βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες	392
Κατασκευή τελικών προϊόντων εκ μετάλλου	960
Κατασκευή μηχανών και συσκευών	400
Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών	213
Κατασκευή αυτοκινήτων οχημάτων	66
Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	304
Κατασκευή μηχανών γραφείου και Η/Υ	13

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: (συνέχεια).

ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	1994
Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφώνου, TV και επικοινωνιών	40
Κατασκευή ιατρικών οργάνων, οργάνων ακριβείας και οπτικών οργάνων	13
Κατασκευή επίπλων, λοιπές βιομηχανίες	450
Ηλεκτρισμός, φωτάεριο και ατμός	51
Υδρευση	179
Οικοδομήσεις και δημόσια έργα	5866
Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων	445
Χονδρικό/λιανικό εμπόριο	1980
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	629
Μεταφορές	355
Μεταφορές μέσω υδάτινων οδών	11
Αεροπορικές μεταφορές	211
Βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορικές δραστηριότητες	219
Επικοινωνίες	43
Τράπεζες, ασφαλείες και λοιπά οικονομικά ιδρύματα	48
Ενοικιάσεις κινήτων/ακινήτων	14
Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες	11
Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες	171
Υπηρεσίες υγιεινής	261
Παιδεία	99
Υπηρεσίες επιστημονικών ερευνών	19
Διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων	10
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	843
Δραστηριότητες οργανώσεων	253
Υπηρεσίες αναψυχής και πολιτισμού	80
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	234
Ετερόδοκοι οργανισμοί και όργανα	1074
ΣΥΝΟΛΟ	22608

ΠΙΝΑΚΑΣ 5:

Εργατικά ατυχήματα κατά αιτία για τα έτη 1980-1988.

ΑΙΤΙΑ	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	ΣΥΝΟΛΟ
Σιδηροδρομικά	2	0	2	5	58	76	28	33	11	215
Αεροπορικά	0	0	0	0	18	25	43	24	9	119
Τροχαία	1325	1435	1416	1512	1250	1099	854	638	657	10186
Δια πλατών μέσων	10	6	11	7	40	64	96	111	74	419
Πτώσεις	11642	11821	11099	9765	11104	16782	10949	11021	8372	102555
Πτώσεις αντικειμένων	7596	6963	6911	6252	6789	7119	12909	14550	11592	80681
Μηχανές	8455	8520	6902	7446	7209	6368	6467	6630	8513	66510
Ηλεκτρικό ρεύμα	167	155	132	153	205	138	41	31	41	1063
Ανάφλεξη	922	746	771	514	205	168	65	38	11	3440
Ζέον υγρό	239	313	265	252	329	251	149	92	137	2027
Είσοδος ξένου σώματος	4509	4568	3231	3275	2764	1665	1331	1192	1012	23547
Πνιγμός	2	2	2	5	2	5	6	7	4	35
Δι' εργαλείων	4798	5148	5271	3858	3736	3471	2453	835	537	30107
Χημικές ουσίες	1417	1326	1160	1274	825	877	1188	1215	1081	10363
Άρση βάρους	571	491	583	546	323	380	314	140	139	3487
Διάφορα	3295	3899	3571	3964	3801	348	20	33	2	18933
ΣΥΝΟΛΟ	44950	45493	41327	38828	38658	38836	36913	36590	32192	

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Εργατικά ατυχήματα κατά αιτία για τα έτη 1989-1994.

ΑΙΤΙΑ	1989	1990	1991	1992	1993	1994	ΣΥΝΟΛΟ
Μηχανές	2957	3729	4072	2087	1742	2847	17434
Μέσα μεταφοράς και ανυψωτικός εξοπλισμός	630	698	746	909	980	1241	5204
Άλλοι εξοπλισμοί	5965	4991	4399	6562	6356	1369	29642
Υλικά, ουσίες και ακτινοβολίες	1146	778	839	726	660	520	4669
Εργασιακό περιβάλλον	120	20	7	7	66	32	252
Άλλες ενέργειες που δεν κατατάσσονται αλλού	19	15	19	10	7	13	83
Μη κατατασόμενες ενέργειες (έλλειψη στοιχείων)	36	20	5	10	5	24	100
Πτώσεις ατόμων από ύψη	3960	3581	3521	4007	3981	4050	23100
Πτώσεις ατόμων στο ίδιο επίπεδο	8354	8588	6529	5619	5801	4156	39047
Ολισθήσεις	85	4	0	2	2	64	157
Καταρρεύσεις	199	9	9	7	14	83	321
Κτύπημα από αντικείμενα κατά τη διάρκεια χειρισμών	4643	3740	3276	2849	2556	1294	18358
Κτύπημα από πίπτοντα αντικείμενα (μη κατατ. αλλού)	90	2	0	5	0	1027	1124
Πρόσπτωση σε στάσιμα αντικείμενα	628	493	1031	1139	831	728	4850
Πρόσπτωση σε κινούμενα αντικείμενα	8	0	139	154	131	51	483
Κτύπημα από κινούμενα αντικείμενα	49	487	23	36	10	141	746
Παγίδευση μέσα ή ανάμεσα σε αντικείμενα		0	7	2	0	195	204
Υπερβολική καταβολή προσταθειών (άρση, ώθηση)	206	112	97	109	109	248	881
Έκθεση σε θερμότητα	43	55	25	17	14	32	186
Έκθεση σε ψυχρός	66	2	14	29	17	3	131
Επαφή με καυτές ουσίες ή αντικείμενα	555	328	637	741	639	557	3457
Επαφή με πολύ ψυχρές ουσίες ή ατυχήματα	8	4	2	2	5	0	21
Έκθεση σε/ή επαφή με ηλεκτρικό ρεύμα	34	27	51	27	21	43	203
Επαφή με επιβλαβείς ουσίες (εισπνοή, κατάποση)	34	163	7	5	0	3	212
Έκθεση σε ακτινοβολίες	0	0	0	0	5	0	5
Άλλοι τύποι ατυχημάτων	2	0	0	0	7	3812	3821
ΣΥΝΟΛΟ	29847	27846	25185	25063	23959	22608	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ**1. Στοιχεία της επιχείρησης.**

1.α. Επωνυμία:

1.β. Ονοματεπώνυμο εργοδότη:

1.γ. Διεύθυνση κεντρικής έδρας:

Οδός: Αριθμός:

Δήμος: Πόλη: Τ.Κ.:

Τηλ.: Fax:

2. Δραστηριότητα της επιχείρησης:

.....

.....

.....

.....

3. Έτος ίδρυσης της επιχείρησης:**4. Συνολικός αριθμός ετών παραγωγικής δραστηριότητας:****5. Παραγωγική διαδικασία και τελικό προϊόν:**

.....

.....

.....

.....

Αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση:

• Υπάλληλοι	
• Εργάτες	
• Άνδρες	
• Γυναίκες	
• Μαθητευόμενοι	
• Ανήλικοι	
• Άτομα με ειδικές ανάγκες	

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.**1. Εκπρόσωποι των εργαζομένων με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα Υ/Α.**

	Ναι	Όχι	Αριθμός Μελών Ε.Υ.Α.Ε
Υπάρχει εκλεγμένη Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας των Εργαζομένων (Ε.Υ.Α.Ε.) ;			

	Ναι	Όχι
Πραγματοποιούνται οι προβλεπόμενες τριμηνιαίες κοινές συνεδριάσεις με τη συμμετοχή εργοδοτών, εργαζομένων, τεχνικών ασφαλείας και γιατρών εργασίας;		

2. Παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης.

	Ναι	Όχι
Παρέχονται υπηρεσίες Τεχνικού Ασφαλείας και Γιατρού Εργασίας στην επιχείρηση ;		

Τα καθήκοντα Τεχνικού Ασφαλείας και Γιατρού Εργασίας έχουν ανατεθεί σε:	
• Εργαζόμενους στην επιχείρηση.	
• Άτομα εκτός επιχείρησης.	
• Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (Ε.Ξ.Υ.Π.Π.)	
• Συνδυασμός των ανωτέρω.	

Πρόσωπα που ασκούν καθήκοντα Τεχνικού Ασφαλείας	
Όνοματεπώνυμο:	
Επίπεδο γνώσεων:	
Ειδικότητα:	
Χρόνος απασχόλησης:	
Πρόσωπα που ασκούν καθήκοντα Γιατρού Εργασίας	
Όνοματεπώνυμο:	
Επίπεδο γνώσεων:	
Ειδικότητα:	
Χρόνος απασχόλησης:	

	Ναι	Όχι
Τηρείται ειδικό βιβλίο με τις υποδείξεις, μετρήσεις κ.λ.π. του Τεχνικού Ασφαλείας και του Γιατρού Εργασίας ;		

3. Ενημέρωση των εργαζομένων σε θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας.

Γίνεται ενημέρωση των εργαζομένων σχετικά με:	Ναι	Όχι
• την υπάρχουσα νομοθεσία για την Υ/Α και τους τρόπους εφαρμογής της από την επιχείρηση;		
• Τους κινδύνους στην παραγωγική διαδικασία;		
• Το σχέδιο διαφυγής και διάσωσης;		

Η ενημέρωση των εργαζομένων πραγματοποιείται:	
• κατ' άτομο,	
• κατά ομάδες,	
• στο σύνολο των εργαζομένων,	
• με ανακοινώσεις,	
• με άλλο τρόπο.	

4. Εκπαίδευση των εργαζομένων σε θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας.

Πραγματοποιείται εκπαίδευση των εργαζομένων επ' ευκαιρία:	
• της πρόσληψης,	
• μετάθεσης ή αλλαγής θέσης εργασίας,	
• εισαγωγής ή αλλαγής εξοπλισμού εργασίας,	
• εισαγωγής νέας τεχνολογίας,	
• σε άλλη περίπτωση.	

5. Ιατρική παρακολούθηση των εργαζομένων.

Πραγματοποιούνται ιατρικές εξετάσεις των εργαζομένων επ' ευκαιρία:	Ναι	Όχι
• της πρόσληψής τους.		
• της αλλαγής της θέσης εργασίας τους.		
• ανά τακτά χρονικά διαστήματα		

	Ναι	Όχι
Τηρείται ιατρικός φάκελος των εργαζομένων με το είδος και τα αποτελέσματα των εξετάσεων που διενεργούνται :		

6. Πυρασφάλεια, Πρώτες βοήθειες, Εκκένωση των χώρων.

	Ναι	Όχι
• έχει καταρτιστεί σχέδιο διαφυγής και διάσωσης ;		
• υπάρχει κατάλληλη υποδομή και διασυνδέσεις με αρμόδιες υπηρεσίες προκειμένου να αντιμετωπισθούν άμεσα θέματα πρώτων βοηθειών, επείγουσας ιατρικής περίθαλψης, διάσωσης και πυρασφάλειας ;		
• έχουν ορισθεί εκπαιδευμένοι εργαζόμενοι, υπεύθυνοι για την εφαρμογή των μέτρων που αφορούν τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων ;		
• γίνεται τακτικός έλεγχος των εγκαταστάσεων και των μέσων παροχής πρώτων βοηθειών ;		
• έγιναν ασκήσεις διαφυγής και διάσωσης ;		
• έγιναν ασκήσεις πυρασφάλειας ;		

7. Εργατικά ατυχήματα.

	Ναι	Όχι
• τηρείται ειδικό βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο αναγράφονται τα αίτια και η περιγραφή του ατυχήματος ;		
• τηρείται κατάλογος των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών ;		
• λαμβάνονται μέτρα για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων συμβάντων ;		

Β. ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.**1. Μελέτη Μέτρων Υγιεινής και Ασφάλειας.**

	Ναι	Όχι
Έχει συνταχθεί μελέτη μέτρων υγιεινής και ασφάλειας (Μ.Μ.Υ.Α.);		

Στοιχεία που Περιλαμβάνονται στη Μ.Μ.Υ.Α.:		
• Ανάλυση πορείας κατασκευής σε φάσεις.		
• Ανάλυση μεθόδων εργασίας κατά φάση.		
• Ανάλυση μεθόδων υποστύλωσης και αντιστηρίξεων.		
• Χάραξη των διαδρόμων κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων.		
• Τρόπος προσπέλασης στο εργοτάξιο και στους χώρους εργασίας.		
• Σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων ανάγκης.		
• Καθορισμός οδών διαφυγής και εξόδων κινδύνων.		
• Διευθέτηση χώρων υγιεινής, εστίασης και Α' Βοηθειών.		
• Μελέτη αερισμού.		
• Μελέτη φωτισμού.		
• Χωροθέτηση των αποθηκών εύφλεκτων και εκρηκτικών υλών.		

2. Σχέδιο Υγιεινής και Ασφάλειας (Σ.Υ.Α.)

	Ναι	Όχι
Έχει συνταχθεί σχέδιο υγιεινής και ασφάλειας (Σ.Υ.Α.);		

Στοιχεία που Περιλαμβάνονται στο Σ.Υ.Α.		
• Μέτρα αποτροπής των κινδύνων που προέρχονται από μηχανήματα, εργαλεία, υλικά, μεθόδους εργασίας και εγκαταστάσεις.		
• Μέτρα αποτροπής επικίνδυνων καταστάσεων όπως π.χ. αποκόλλησης επισφαλών όγκων εδάφους.		
• Μέτρα συλλογικής και ατομικής προστασίας.		
• Τρόπος ελέγχου της εφαρμογής των μέτρων.		
• Διαδικασία συντήρησης εξοπλισμού και εγκαταστάσεων.		

3. Σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων ανάγκης.

	Ναι	Όχι
Έχει συνταχθεί σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων ανάγκης;		

Στοιχεία που περιλαμβάνονται στο σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων ανάγκης:	
• Πληροφορίες για τις Αρχές της περιοχής και συνεργασία με αυτές για την εξασφάλιση βοήθειας.	
• Δίκτυο συναγερμού για την εξασφάλιση άμεσης επικοινωνίας μεταξύ εργοταξίου, υπόγειων έργων, νοσοκομείων και τοπικών αρχών.	
• Σχέδιο εκκένωσης του χώρου και μεταφοράς τραυματιών.	
• Δοκιμαστική εφαρμογή του σχεδίου αντιμετώπισης καταστάσεων ανάγκης.	

4. Μηνιαία συντονιστική σύσκεψη για τα μέτρα Υ/Α.

	Ναι	Όχι
Πραγματοποιείται μηνιαία συντονιστική σύσκεψη με συμμετοχή των υπεργολάβων τμήματος του έργου, του Τ.Α., του Γ.Ε. και των μελών των Ε.Υ.Α.Ε.;		

Θέματα που εξετάζονται στη συντονιστική σύσκεψη:	
• Επάρκεια της μελέτης μέτρων υγιεινής και ασφάλειας και των Σ.Υ.Α. και η ενδεχόμενη ανάγκη τροποποίησής τους.	
• Η εξέλιξη των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων στο εργοτάξιο.	
• Οι προτάσεις του τεχνικού ασφάλειας, του γιατρού εργασίας και των Ε.Υ.Α.Ε. για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.	

5. Υγιεινή-εστίαση-παροχή πρώτων βοηθειών.

	Ναι	Όχι
Διατίθενται κατάλληλοι χώροι για την υγιεινή-εστίαση των εργαζομένων;		

Οι παραπάνω χώροι προορίζονται για:	
• την αλλαγή και φύλαξη της ενδυμασίας των εργαζομένων.	
• την απαιτούμενη ατομική καθαριότητα των εργαζομένων.	
• την ανάπαυση των εργαζομένων.	
• τη σίτιση των εργαζομένων.	
• την προστασία των εργαζομένων από τις καιρικές συνθήκες.	
• την παροχή πρώτων βοηθειών στους εργαζόμενους.	

7. Αερισμός στα υπόγεια έργα.

Λαμβανόμενα μέτρα για την εξασφάλιση επαρκούς αερισμού στους υπόγειους χώρους εργασίας:	
• Διενέργεια ποσοτικών και ποιοτικών μετρήσεων του αέρα στους υπόγειους χώρους εργασίας.	
• Ύπαρξη εγκαταστάσεων τεχνητού αερισμού στους υπόγειους χώρους εργασίας.	

8. Φωτισμός των υπόγειων έργων.

Λαμβανόμενα μέτρα για την εξασφάλιση επαρκούς φωτισμού στους υπόγειους χώρους εργασίας:	
• Ύπαρξη φωτισμού ανάλογου με το είδος της εκτελούμενης εργασίας.	
• Ύπαρξη εφεδρικού φωτισμού ασφαλείας.	

9. Θόρυβος στα υπόγεια έργα.

Λαμβανόμενα μέτρα ελάττωσης του θορύβου στη πηγή του ή και στη διαδρομή του προς τους εργαζόμενους:	
• μόνωση των μηχανημάτων με ηχομονωτικές επενδύσεις.	
• τακτική συντήρηση των μηχανημάτων.	
• χρήση μέσων ατομικής προστασίας (ωτασπίδες κ.λ.π.)	

QUESTIONNAIRE**1. Company data:**

1.a. Company name:

1.b. Employer's full name:

1.c. Company's head office:

Street: No:

Municipality: City: Post code:

Phone number: Fax:

2. Company's activity:

.....

.....

.....

3. Year of company's establishment:

4. Total time of productive activity:

5. Production process/end product:

.....

.....

.....

.....

6. Number of employees (total):

• White-collar workers	
• Blue-collar workers	
• Male	
• Female	
• Learners	
• Under age	
• People with special needs	

A. GENERAL MEASURES FOR THE PREVENTION OF OCCUPATIONAL RISK.**1. Employees' representatives, responsible for matters of health and safety at work.**

	Yes	No	Deputation's membership
Is there an employees' elected deputation, responsible for matters of health and safety?			

2. Quarterly joint meetings.

S/N	Date	Employer's participation	Employees' participation	Safety engineer's participation	Occupational doctor's participation
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					

3. Rendering of protection and prevention services.

	Yes	No
Does the company employ people who are responsible for matters of safety and health at work? (safety engineer and occupational doctor).		

Which one of the following carries out the duties of safety engineer and occupational doctor?	
• Company's employees.	
• People outside the company.	
• External departments for protection and prevention.	
• Combination of the above.	

Safety engineer's data	
Full name:	
Education level:	
Specialty:	
Occupational doctor's data	
Full name:	
Education level:	
Specialty	

	Yes	No
Do the people mentioned above (safety consultant and occupational doctor) keep a specific book which includes their suggestions, notes, measurements, etc.?		

4. Employees' briefing.

The employees' briefing includes:	
• The existent legislation regarding to health and safety at work and its enforcement on behalf of the company.	
• The dangers related to the productive process.	
• The emergency rescue plan.	

5. Employees' training.

The employees' training takes place on the occasion of:	
• Their hiring	
• Their transfer to another post	
• The introduction of a new mechanical equipment/technology	
• Other occasion	

6. Employees' medical care.

	Yes	No
Does the company keep medical records of the employees?		

7. Occupational accidents.

	Yes	No
• Does the company keep records of occupational accidents, including the cause and the detailed account of these accidents?		
• Does the company keep records of occupational accidents, which caused the employee's incapability for more than three days?		
• Does the company take steps so as to prevent similar accidents in the future?		

B. SPECIFIC MEASURES FOR THE PREVENTION OF OCCUPATIONAL RISK.

1. Research related to the measures of safety and health at work.

	Yes	No
Has the company worked out a research related to the measures of safety and health at work?		

Which one of the following elements are included to this research?	
• Project's stage analysis.	
• Working methods analysis.	
• Propping methods analysis.	
• Mapping out of passages and roads in the work-site.	
• Means of access to the work-site.	
• Emergency plan.	
• Mapping out of evacuation and emergency exits.	
• Hygiene and first aid facilities.	
• Ventilation research.	
• Lighting research.	

2. Emergency plan.

Which one of the following elements are included in the emergency plan?	
• Information about the local authorities and cooperation with them.	
• Ensuring of immediate communication between work-sites, underground-sites, hospitals and local authorities.	
• Evacuation and transportation of wounded people plan.	
• Testing of the emergency plan.	

3. Ventilation in underground work-sites.

Which one of the following measures has been taken in order to provide fresh air at the underground work-sites?	
• Conduct of quantitative and quality measurements of the air in underground work-sites	
• Installation of a ventilation system	

4. Lighting in underground work-sites.

Which one of the following measures has been taken in order to provide the appropriate lighting at the underground work-sites?	
• Existence of lighting, according to the kind of work that has to be done	
• Existence of an emergency lighting system, in case of blackout	

5. Noise in underground work-sites.

Which one of the following measures has been taken in order to reduce noise at the underground work-sites?	
• Insulation against noise	
• Machines operation from isolated working areas	
• Machines maintenance on a regular basis	
• Supply of the employees with protective means against noise	

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1**

- ΔΡΙΒΑΣ Σ., ΖΟΡΜΠΑ Κ., ΚΟΥΚΟΥΛΑΚΗ Θ., “Μεθοδολογικός οδηγός για την εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου”, εκδόσεις ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., Αθήνα 1997.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, “Υγιεινή & ασφάλεια στους χώρους εργασίας”, έκδοση για το Ευρωπαϊκό Έτος 1992 “υγείας & ασφάλειας στο χώρο εργασίας”.
- ΣΑΡΑΦΟΠΟΥΛΟΣ Ν., “Οδηγός υγιεινής & ασφάλειας στην εργασία -οι νέες θεσμικές ρυθμίσεις- ”, Πάτρα 1996.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, “Νομοθετικό πλαίσιο για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων, Αθήνα 1996.
- ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., “Εγχειρίδιο νομοθεσίας υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας (τόμος Α’)”, Αθήνα 1996.
- ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., “Εγχειρίδιο νομοθεσίας υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας (τόμος Β’)”, Αθήνα 1996.
- ΣΑΡΑΦΟΠΟΥΛΟΣ Ν., “Οδηγός υγιεινής & ασφάλειας στην εργασία -οι νέες θεσμικές ρυθμίσεις- ”, Πάτρα 1996.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, “Μέσα ατομικής προστασίας”, Αθήνα 1996.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, “Ο μολυβδος στους χώρους εργασίας”, Αθήνα 1996.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, “Ο θόρυβος στους χώρους εργασίας”, Αθήνα 1996.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, “Σήμανση ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας”, Αθήνα 1996.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

- ΖΟΡΜΠΙΑ Κ., "Η κατάρτιση στους τομείς της ασφάλειας και της υγείας στο χώρο εργασίας-έρευνα αναγκών κατάρτισης", εκδόσεις ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., Αθήνα 1997.
- ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, "Η κατάρτιση στους τομείς της ασφάλειας και της υγείας στο χώρο εργασίας", Λουξεμβούργο 1992.
- ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., "Πρότυπα εκπαιδευτικά προγράμματα για τεχνικούς ασφαλείας", Αθήνα 1997.
- ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., "Ελληνικό ινστιτούτο υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας", Αθήνα 1997.
- ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., "Στατιστικές εργατικών ατυχημάτων στην Ελλάδα", Αθήνα 1996.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

- ΑΤΤΙΚΟ METRO S.A.-PROJECTS DEPT., SAFETY SECTION, "Projects Dept. Safety Management System", January 1998

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

- ΑΤΤΙΚΟ METRO S.A., "Safety-draft S.O.P.: Fire precautions and building evacuation", September 1997.
- ΑΤΤΙΚΟ METRO S.A., "Safety-draft S.O.P. 540.501 (a): Site safety inspection and rating", September 1997.
- ΑΤΤΙΚΟ METRO S.A., "Safety-draft S.O.P.: Emergency response procedure", May 1997.
- ΑΤΤΙΚΟ METRO S.A., "Safety highlights", September 1997.
- ΑΤΤΙΚΟ METRO S.A., "Civil works not including TBM safety provisions inspection report", September 1997.
- ΑΤΤΙΚΟ METRO S.A., "Site activities risk rating for civil works not including TBM works", January 1997.

- ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ S.A., "Trackworks safety audit report", January 1997.
- ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ S.A.-PROJECTS DEPT., SAFETY SECTION, "Projects Dept. Safety Management System", January 1998.
- ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ A.E., "Μετρό Αθήνας-Διαχρονικές διαδρομές".
- ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ A.E., "Μετρό Αθήνας".
- ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΜΕΤΡΟ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ, "Σχέδιο έκτακτης ανάγκης", Μάρτιος 1996.
- ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΜΕΤΡΟ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ, "Αναφορά ατυχημάτων, Ιούνιος 1997", Ιούλιος 1997.
- ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΜΕΤΡΟ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ, "Ανάλυση ατυχημάτων, Ιανουάριος-Ιούνιος 1997", Ιούλιος 1997.

